

‘DE KERKORDE BIJ DE TIJD’

Rapport van de commissie evaluatie kerkorde

AZ 09.17

Inhoudsopgave

Woord vooraf en leeswijzer

Deel I - Inleiding

1. Samenstelling en opdracht van de commissie
2. Het onderzoek – aanpak en werkwijze
  - 2.1. Plan van aanpak
  - 2.2. Werkwijze en verloop van het onderzoek

Deel II – Het onderzoek

3. Thema's en trends uit het onderzoek per doelgroep
  - 3.1. Inleiding
  - 3.2. De kerkenraden
  - 3.3. De (algemene) klassicale vergaderingen
  - 3.4. Het moderamen van de generale synode
  - 3.5. De evangelisch-lutherse synode
  - 3.6. Het bestuur van de dienstenorganisatie
  - 3.7. De colleges voor de visitatie
  - 3.8. De colleges voor de behandeling van beheerszaken
  - 3.9. De colleges voor het opzicht
  - 3.10. De colleges voor de behandeling van bezwaren en geschillen
  - 3.11. Het generale college voor de ambtsontheffing
  - 3.12. De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer
  - 3.13. De Federatie van Diaconieën
  - 3.14. De Bond van Nederlandse Predikanten
  - 3.15. De Vereniging van Kerkelijk Werkers
  - 3.16. De Vereniging Beraad Grote Steden
  - 3.17. De landelijke ledenregistratie
  - 3.18. Individuele reacties via de digitale postbus
  - 3.19. Van de commissie
  - 3.20. Samenvatting thema's en trends algemeen

Deel III – Overwegingen, conclusies en aanbevelingen

4. Overwegingen
  - 4.1. Wegingsfactoren
  - 4.2. Nadere beschouwing
5. Conclusies en aanbevelingen
  - 5.1. Conclusies
  - 5.2. Aanbevelingen over oplossingsrichtingen inzake conclusies
  - 5.3. Overige aanbevelingen
  - 5.4. Overzicht per kerkordeartikel van suggesties tot verbetering

6. Samenvatting

Tot besluit

BIJLAGEN BIJ 'DE KERK BIJ DE TIJD' (IN APART DOCUMENT)

Bijlagen:

- 1. Verslag van het onderzoek per doelgroep**
  - 1.1. Onderzoek onder kerkenraden (steekproef) – verslag Jonkers/Franken**
  - 1.2. Proefenquête onder enkele gemeenten**
  - 1.3. Onderzoek onder (algemene) classicaie vergaderingen – samenvatting van ingezonden reacties en gespreksverslagen per regio**
  - 1.4. Onderzoek onder bovenplaatselijke organen (generale synode en organen van bijstand; regionale en generale colleges) – overzichten van ingezonden reacties en gespreksverslagen per orgaan**
  - 1.5. Onderzoek bij flankerende organisaties – gespreksverslagen per organisatie en notities**
  - 1.6. Individuele reacties**
- 2. Startnotities moderamen GS**

Woord vooraf

Naar de uitkomsten van de evaluatie van de kerkorde wordt door velen met belangstelling uitgekeken. Het is de eerste gelegenheid om de kerkorde na haar inwerkingtreden op 1 mei 2004 in haar geheel in ogenschouw te nemen en belangrijke knelpunten in de praktijk en weeffouten in de opzet in samenhang aan te pakken. Deze evaluatie was al vóór de datum van vereniging door de gezamenlijke synoden toegezegd. Bij de vaststelling van de kerkorde in 2003 bestond er onzekerheid of en hoe bepaalde nieuwe structuren en regelingen in de praktijk zouden uitwerken. Toen lag het accent vooral op de kerkorde als verenigingsdocument, waarin elk van de partners zich moest kunnen herkennen. Niemand wist op voorhand of de zorgvuldig afgewogen compromissen waarop men zich op het niveau van de ordinanties en generale regelingen had kunnen vinden, ook in de praktijk zouden werken. In de afgelopen 5 jaar werden ijverig lijstjes bijgehouden van bepalingen en regelingen die voor verbetering vatbaar zouden kunnen zijn. Sommige dringende knelpunten die niet op de evaluatie konden wachten, werden door de zogenaamde commissie van overgang voorlopig van een oplossing voorzien. Ook werd een aantal wijzigingen in de ordinanties en generale regelingen officieel door de generale synode vastgesteld.

In de loop van de tijd deden zich ontwikkelingen voor die direct of indirect van invloed waren op het nadenken over het functioneren van de kerkorde. Zo profileerde de Protestantse Kerk in Nederland zich in de eerste 5 jaar van haar bestaan tot een kerk die prioriteit wil geven aan haar missionaire opdracht. Dit kwam naar voren in het zogenaamde visiedocument van de generale synode 'Leren leven van de verwondering' uit 2007. Daarin staat onder meer dat de Protestantse Kerk 'een krachtige geloofsgemeenschap wil zijn waar mensen samen met anderen en in het licht van de woorden van God de zin van hun leven kunnen ontdekken'. Zij wil 'vanuit haar protestantse geloofstraditie staan voor de levensveranderende boodschap van het evangelie en hiervan getuigen, op een aansprekende wijze en voor alle generaties.' Daarom moet vanuit de landelijke kerk onder meer gewerkt worden aan de 'eigen ontwikkeling en eigenheid van de gemeenten', 'verbetering van het gemeentezijn' en voor 'de classicale vergadering als inspirerend platform van gemeenten en ambtsdragers'. In verband met de kerkorde komt dan de vraag op of de kerkelijke organisatie en regelgeving wel voldoende ruimte geeft om dit beleid ten uitvoer te brengen en klinkt de roep om 'verbetering' van de regelgeving met het oog op een beter kerkzijn.

Tegelijkertijd groeide het besef dat gezien de uitkomsten van demografisch en statistisch onderzoek de Protestantse Kerk in de komende jaren moet rekenen met een forse teruggang in ledenaantal en financiële middelen. Dit leidde in 2006 tot de aanvaarding door de synode van de beleidsnota 'Groeien met de riemen die je hebt' (hierna: 'de nota Groeien' of 'Groeien') waarin tot een drastische 'transformatie' en inkrimping van de landelijke (en regionale) dienstenorganisatie werd besloten. Integratie van de landelijke en regionale dienstenorganisatie en sluiting van alle provinciale dienstencentra waren de gevolgen. In het zoeken naar mogelijkheden om de kosten te beperken werd ook gekeken naar de institutionele vormgeving van onze kerk. Moeten we niet snijden in bepaalde regelingen zodat we meer mensen en middelen vrijspelen voor onze kerntaken? Hoe lang kunnen we ons de luxe van deze kerkorde met haar hoge organisatiegraad nog veroorloven?

Dit besef van urgentie voor het maken van fundamentele keuzen gezien de ontwikkelingen in de kerk klonk ook door in de opeenvolgende rapporten en discussies over de toekomstige rol en positie van de predikant en de kerkelijk werker, uitmondend in het eindrapport van de commissie Veerman 'De hand aan de ploeg' (hierna: 'De hand aan de ploeg') en besluitvorming op hoofdlijnen door de generale synode in april 2009.

Deze context kleurt het voorgenomen onderzoek naar het praktisch functioneren van de kerkorde. Hij wordt weerspiegeld in het uiteindelijke doel en de richting van het onderzoek zoals dat werd vastgesteld: Hoe kunnen we de praktische regels in de kerkorde verbeteren, zonder de bedoeling ervan aan te tasten? Eventuele wijzigingsvoorstellen zouden dan moeten leiden tot verbeterde kwaliteit van het gemeente- en kerkzijn, vermindering van de overbelasting, vereenvoudiging van de regelgeving, bevordering van de flexibiliteit voor gemeente en kerk, en/of besparing van kosten.

Met dit rapport hoopt de commissie een duidelijk beeld te geven hoe op dit moment in de kerk wordt gedacht over de kerkorde en welke wijzigingen zij op grond van haar onderzoek wenselijk acht met het oog op de door de synode beoogde verbetering van diezelfde kerkorde.

Utrecht, 6 oktober 2009

De commissie evaluatie kerkorde

Leeswijzer

Het rapport kent de volgende opzet:

Deel I (Inleiding) vermeldt de aanleiding en de opdracht tot dit onderzoek, alsmede een overzicht van de wijze waarop dit onderzoek is uitgevoerd, met vermelding van degenen die verantwoordelijk zijn voor de aansturing en de uitvoering van het onderzoek.

Deel II (Het onderzoek) beschrijft de eerste resultaten van het onderzoek per doelgroep. Deze resultaten worden hier weergegeven in de vorm van thema's en trends zoals die in de beantwoording van de vragenformulieren alsmede in de gesprekken met de respectievelijke doelgroepen naar voren kwamen. De 'thema's' zijn de problemen die door de betreffende doelgroep het meest werden genoemd en/of als urgent werden aangemerkt. De 'trends' zijn de ontwikkelingen in de (kerkelijke) samenleving of het denken over de kerkorde die door de commissie in de reacties zijn gesignaleerd en waarmee bij de oplossing rekening moet worden gehouden.

Deel III (Overwegingen, conclusies en aanbevelingen) beschrijft allereerst de overwegingen die de commissie heeft gehanteerd bij het ontdekken en beschrijven van de grote lijnen in het onderzoeksmateriaal alsmede bij het bepalen van een urgentie voor oplossingen. De grote lijnen en de meest urgente thema's worden in 3 conclusies geformuleerd. Deze conclusies worden vervolgens vertaald in een aantal aanbevelingen met concrete voorstellen voor wijziging van de regelgeving. Enkele aanbevelingen komen niet direct op uit de conclusies maar hebben een andere, daar vermelde, bron.

Dit deel sluit af met een overzicht van de ervaringen en wijzigingssuggesties zoals die door de doelgroepen zelf zijn gemeld (en soms door de commissie hier zijn samengevat) en die in dit overzicht zijn gerubriceerd per ordinantie.

Wie genoeg heeft aan een *Samenvatting*, kan volstaan met het lezen van de ingekaderde teksten in de delen II en III.

Deel I - Inleiding

1. Samenstelling en opdracht van de commissie

In de vergadering van juni 2003 besloot de toenmalige gezamenlijke vergadering van synoden op voorstel van de werkgroep kerkorde dat er in de tweede helft van 2008 een evaluatie van de kerkorde zou worden uitgevoerd. Volgens de werkgroep lag het voor de hand dat na verloop van een aantal jaren nog eens zou worden bekeken hoe de ordinanties en generale regelingen in de praktijk functioneren.

In 2007 nam het moderamen de uitvoering van dit besluit ter hand met de opstelling van de 'Notitie inzake uitvoering onderzoek evaluatie functioneren (onderdelen) kerkorde' (AZ07.12). Deze werd in april 2008 ter kennis gebracht van de generale synode. De notitie voorzag in de vorming van een kleine ad hoc commissie die in het veld onderzoek zou moeten doen naar het praktisch functioneren van (onderdelen van) de kerkorde en daarover aan de synode zou moeten rapporteren.

In deze commissie werden benoemd:

Ds. W.B. Beekman, Koudum, tevens voorzitter
 Mw. W. Langejan, Lopik
 Ds. J. Hommes, Glimmen
 Mr. M.C. van der Klooster, Dordrecht
 Mr. Drs. T. van Kooten, Utrecht
 Drs. C. van der Veer, Heino
 Ds. P. Verhoeff, Alkmaar

Aan de commissie werden als adviseurs toegevoegd Dr. J. Bruin en Ds. L.O. Giethoorn (tevens ambtelijk secretaris).

Ds. Verhoeff heeft zijn lidmaatschap per 1 mei 2009 beëindigd wegens zijn verkiezing tot preses van de generale synode. Voor hem werd in overleg met het moderamen geen opvolger meer benoemd.

De commissie kreeg als opdracht:

- onderzoek te doen verrichten naar het in de praktijk functioneren van bepaalde onderdelen van de kerkorde, met het oog op verbetering van de regelgeving in relatie tot de bedoeling daarvan, te weten het gemeente- en kerkzijn in goede banen leiden, en daarbij de 'Notitie uitvoering onderzoek evaluatie functioneren (onderdelen) kerkorde' (AZ 07.12 d.d. november 2007) als uitgangspunt te hanteren;
- in de synodevergadering van november 2009 verslag te doen van haar bevindingen, met inbegrip van het doen van aanbevelingen over mogelijke oplossingsrichting(en) voor gesignaleerde knelpunten met het oog op wijziging of aanvulling van de kerkordelijke regelgeving;
- haar werkzaamheden af te stemmen met projecten die zich geheel of gedeeltelijk op hetzelfde werkterrein bewegen, zoals het vervolgproject 'Werk in de wijngaard';
- tussentijds het moderamen van de synode over de voortgang van de werkzaamheden op de hoogte te houden.

De commissie ontving gedurende dit project vanuit de dienstenorganisatie (programma Institutionele Ondersteuning) ondersteuning op het terrein van het doen van onderzoek, secretariële ondersteuning, communicatie en publiciteit. Hiertoe werd een werkgroep gevormd, bestaande uit mw. Mr. M.W.C. Eker, Dr. J. Bruin, mw. E.C.P. van der Plas en Ds. L.O. Giethoorn (projectleider). De werkgroep werd voor het onderzoek onder kerkenraden vanuit het expertisecentrum bijgestaan door Dr. J.B.G. Jonkers en Ds. J. Franken.

De commissie werd op 1 december 2008 door de scriba van de generale synode geïnstalleerd.

2. Het onderzoek – aanpak en werkwijze

2.1. Het plan van aanpak

Uitgangspunten

Ten behoeve van het onderzoek stelde de commissie een plan van aanpak vast. Daarin werd voortgeborduurd op de uitgangspunten voor het onderzoek uit de notitie van het moderamen, te weten:

- de evaluatie gaat vooral over het functioneren van ordinanties, generale regelingen en overgangsbepalingen; het onderzoek dient dan ook beperkt te blijven tot technisch-procedurele en organisatorische zaken;
- centraal staat de vraag, of, waar en hoe de regels verbeterd kunnen worden zodat de bedoeling van die regels –het in goede banen leiden van het kerkzijn– (beter) tot haar recht komt;
- het resultaat moet leiden tot verbeteringen die
  - o de kwaliteit van gemeente- en kerkzijn bevorderen;
  - o de overbelasting van kader en vrijwilligers verminderen;
  - o leiden tot vereenvoudiging van de regels;
  - o de flexibiliteit bevorderen;
  - o de kosten besparen;
- eventuele signalen die de grondslagen van de kerkorde (de zogenaamde Romeinse artikelen) raken kunnen aan de generale synode worden gerapporteerd.

Deze uitgangspunten werden in het plan uitgewerkt in een hanteerbare vraagstelling voor het onderzoek en tot criteria voor de beoordeling van de verzamelde gegevens.

Thema's en vraagstelling

In de notitie van het moderamen werden thema's benoemd waarop het onderzoek moest worden toegespitst. Het ging om zaken die in 2003 al waren genoemd en zaken die in de jaren daarna daaraan werden toegevoegd. Zo zou bijzondere aandacht moeten worden besteed aan de regelgeving voor het functioneren van de navolgende vergaderingen en organen en bijbehorende vraagstelling:

De plaatselijke gemeente en de kerkenraad:

- Is er voldoende ruimte voor de gemeenten om hun eigen identiteit gestalte te geven?
- Hoezeer worden kerkleden en ambtsdragers belast door de regels?
- Is er voor gemeenten voldoende bewegingsvrijheid?

De (algemene) classicale vergadering (het zogenaamde tussenniveau):

- Hoe verhoudt zich het aantal classes tot de omvang van het classicale takenpakket?
- Hoe functioneert de algemene classicale vergadering?

De generale synode:

- Kan de afvaardiging vanuit de classes worden beperkt tot 1 afgevaardigde?
- Uit hoeveel leden dient het moderamen te bestaan en wat is hun ideale zittingstijd?

De dienstenorganisatie:

- Hoe functioneert de interne structuur van de dienstenorganisatie met haar adviesorganen?
- Wat is de toegevoegde waarde van de inbreng van deskundige vrijwilligers?

De visitatie:

- Kan de visitatie voortaan beperkt blijven tot de buitengewone visitatie?

Het toezien op de vermogensrechtelijke aangelegenheden:

- Kan het toezien voortaan worden beperkt tot de belangrijke besluiten met structurele financiële gevolgen voor de gemeente?

De kerkelijke rechtspraak (ambtsontheffing, opzicht en bezwaren en geschillen):

- Welke regelingen en procedures vragen, gezien de opgedane ervaringen, om verduidelijking of wijziging?

Doelgroepen

Voor de inrichting van het onderzoek gold dat er op brede schaal inbreng mogelijk moest zijn van ervaringsdeskundigen uit de verschillende vergaderingen en organen. Dit leidde tot de vaststelling van de volgende doelgroepen:

- (een selectie van) kerkenraden;
- de (algemene) klassicale vergaderingen;
- het moderamen van de generale synode;
- de evangelisch-lutherse synode;
- alle regionale en generale colleges;
- de organen van bijstand van de synode, in het bijzonder het bestuur van de dienstenorganisatie.

Verder zou het onderzoek algemeen toegankelijk moeten zijn. Zo werden ook de leden van de kerk (individueel of in collectief) en de flankerende organisaties als doelgroepen aangemerkt.

Onderzoeksmethode

Het onderzoek zou worden uitgevoerd in 2 fasen: eerst een schriftelijk onderzoek onder ervaringsdeskundigen en individuele kerkleden, gevolgd door een gespreksronde met ervaringsdeskundigen per thema en/of doelgroep over hun reacties. Daarnaast werd voorzien in interviews met enkele sleutelpersonen in de kerkelijke organisatie en in eventueel aanvullend onderzoek, indien nodig.

Ten behoeve van het schriftelijk onderzoek werden vragenlijsten per doelgroep opgesteld.

Voor het onderzoek onder een representatieve steekproef van kerkenraden werd een vragenformulier ontworpen met als vraagstelling:

- Hebben de kerkordelijke regelingen op een bepaald punt voor problemen gezorgd?
- Hoe groot is de ernst van de problemen waarvoor u zich gesteld zag?
- Welk probleem woog voor u het zwaarst? Wilt u het probleem beschrijven?
- Kunt u suggesties ter verbetering van de kerkorde noemen?

Tevens kreeg men een aantal algemene vragen over de omgang met de kerkorde voorgelegd. Deze vragen kon men per onderdeel beantwoorden. In het formulier werd een overzicht gegeven van alle bepalingen waarmee men in de praktijk te maken zou kunnen hebben, ingedeeld in 4 aandachtsgebieden, te weten kerkenraad en colleges, ambten en bedieningen, het leven van de gemeente en de gemeente en de kerk. Ook werden bijzondere situaties onderscheiden waarin gemeenten in kerkordelijke zin kunnen verkeren: gemeenten met wijkgemeenten, protestantse (wijk)gemeenten (in wording), combinatie van (wijk)gemeenten, streekgemeenten, gemeenten die zijn of worden samengevoegd, gemeenten in bijzondere missionaire, diaconale en pastorale omstandigheden, en evangelisch-lutherse gemeenten.

Omdat de bovenplaatselijke ambtelijke vergaderingen, colleges en organen allemaal werden benaderd, bevatte het vragenformulier 2 vragen die per kerkordelijke regeling of bepaling moesten worden beantwoord:

- Heeft u ervaring met deze bepaling? Zo ja, welke?
- Heeft u suggesties ter verbetering of aanpassing van deze bepaling.

Elke doelgroep ontving een overzicht van de bepalingen die op het eigen functioneren betrekking hadden en op dat van andere groepen waarmee men in de praktijk vooral te maken heeft.

Ten behoeve van het gehele proces zou een communicatieplan worden opgesteld.

Interne organisatie

De commissie zag het als haar taak om het onderzoek op hoofdlijnen aan te sturen en het uiteindelijke rapport vast te stellen. De werkgroep nam verantwoordelijkheid voor de voorbereiding en uitvoering van het onderzoek, de verwerking van de onderzoeksgegevens en de voorbereiding van de conclusies en het eindrapport van de commissie.

Ook voorzag het plan in de vorming van een klankbordgroep, bestaande uit enkele kerkordedeskundigen, ter begeleiding van het onderzoekstraject.

Planning

De voorbereidingsfase werd gepland in de maanden december 2008 en januari 2009.

Van januari tot en met maart zou de schriftelijke ronde en een eerste bewerking van de gegevens plaats vinden.

De expertisebijeenkomsten werden voorzien in de periode april-mei 2009.

Tenslotte zouden de conclusies en het rapport van de commissie worden voorbereid en vastgesteld in de maanden juni t/m september 2009.

Behandeling van het rapport door de generale synode werd gepland voor de novemberzitting 2009.

Daarna zou het gebruikelijke traject van kerkordewijziging op voorstel van het generale college voor de kerkorde moeten volgen.

De startnotitie van het moderamen is opgenomen in de bijlagen.

2.2. Werkwijze en verloop van het onderzoek

Werkzaamheden van de commissie

De commissie kwam in de periode van december 2008 tot oktober 2009 in totaal 6 maal bijeen in Utrecht. Verder vonden in het kader van tussenrapportage en afstemming 2 gesprekken plaats met het moderamen van de generale synode. Individuele commissieleden namen deel aan verschillende gesprekken met doelgroepen en individuele personen.

De commissie heeft het plan van aanpak vastgesteld, de ontwikkeling van het onderzoek kritisch gevolgd en op hoofdlijnen aangestuurd, kennis genomen van alle overzichten en verslagen en tenslotte het rapport van de commissie in 2 rondes besproken en uiteindelijk vastgesteld.

Werkwijze van de werkgroep

De werkgroep heeft zich in de voorbereidende fase beziggehouden met het ontwerpen van een vragenlijst ten behoeve van het schriftelijk onderzoek. Aanvankelijk leefde de veronderstelling dat kon worden volstaan met eenzelfde vragenformulier voor alle doelgroepen waarin gevraagd werd naar de ervaringen met de kerkorde op bepaalde onderwerpen en naar suggesties voor verbetering.

Voor alle bovenplaatselijke doelgroepen is met een dergelijk uniform vragenformulier gewerkt. Dit bleek in de praktijk goed te werken.

Omdat onbekend was in welke mate men binnen de kerkenraden op de hoogte was van de kerkorde werd op advies van de commissie een proefenquête gehouden onder enkele kerkenraden.¹ Op basis van de uitkomst daarvan en op aanraden van het expertisecentrum, dat om bijstand was gevraagd voor dit onderdeel, werd besloten tot een vragenlijst met een meer gesloten vraagstelling waarop met ja of nee of geen mening kon worden geantwoord. Op die wijze kon tevens worden voldaan aan de eisen die in onderzoekstechnische zin gelden voor een steekproefsgewijs onderzoek, zoals een behoorlijke mate van representativiteit.

Om deze reden wijkt de verslaglegging van het onderzoek onder kerkenraden af van dat van het onderzoek onder de bovenplaatselijke organen.

Het expertisecentrum heeft in die tijd ook gezorgd voor een verantwoorde selectie van ruim 100 gemeenten.

In diezelfde periode werd gewerkt aan een aparte website voor het project met informatie en met een mogelijkheid voor inzending van individuele reacties via een digitale brievenbus. Ook werd een artikel gepubliceerd in Kerkinformatie.

De vragenformulieren voor de bovenplaatselijke organen werden begin januari 2009 verzonden.

In februari werden de kerkenraden benaderd.

De flankerende organisaties ontvingen geen vragenformulier maar alleen een uitnodiging voor een gesprek over hun ervaringen met de kerkorde en suggesties ter verbetering ervan op het terrein waar zij werkzaam zijn. In februari, maart en begin april werden gesprekken gevoerd met de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer, de Federatie van Diaconieën, de Bond Nederlandse Predikanten, de Vereniging van Kerkelijk Werkers, de Vereniging Beraad Grote Steden en de Landelijke

---

¹ De uitslag van de proefenquête werd niet meegenomen in het rapport, maar toegevoegd aan de bundel met bijlagen.

Ledenregistratie. Ook werd eenmaal gesproken met vertegenwoordigers van de stuurgroep Veerman met het oog op de onderlinge afstemming.

In de periode februari t/m april werden de gegevens uit de ingevulde vragenformulieren verzameld, geregistreerd en bewerkt tot bruikbaar materiaal voor de gesprekken die zouden volgen. Tevens werden de bijeenkomsten gepland en uitnodigingen verzonden. In diezelfde periode werd door het expertisecentrum een afzonderlijk verslag geschreven over de uitkomsten van het onderzoek onder de kerkenraden.

In april en mei werden de gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van alle doelgroepen, te weten de brede moderamina van de classicale vergaderingen (hierna CV) en moderamina van de algemene classicale vergaderingen (hierna: ACV) per regio, de regionale en generale colleges voor de visitatie, de behandeling van beheerszaken, opzicht en behandeling van bezwaren en geschillen, het moderamen van de synode, de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode, het bestuur van de dienstenorganisatie en de kerkenraden. Voor alle gesprekken werd een samenvatting opgesteld van de schriftelijke inbreng van de betreffende groep. Van de gesprekken werden verslagen gemaakt. Ook vonden gesprekken plaats met de scriba van de generale synode (hierna: GS), de algemeen directeur en enkele kerkordedeskundigen.

In de periode van juni tot en met september werd gewerkt aan de ontwikkeling van de conclusies en aanbevelingen en aan de opstelling en redactie van het rapport van de commissie.

Organisatie

De van te voren overeengekomen taakverdeling tussen commissie en werkgroep heeft in de praktijk goed gewerkt. Het plan van aanpak bood een duidelijk kader voor de werkzaamheden van de werkgroep en voldoende ruimte om het onderzoek naar eigen inzicht uit te voeren, terwijl de tijdinvestering van de commissieleden beperkt bleef tot de (voorbereiding van) de commissievergaderingen zelf.

Ook de daarin overeengekomen planning kon worden gerealiseerd. De inhoudelijke en technische ondersteuning vanuit het expertisecentrum bij de voorbereiding en uitvoering van het steekproefsgewijze onderzoek onder (wijk)kerkenraden heeft daaraan in belangrijke mate bijgedragen.

De werklast voor de leden van de werkgroep was aanzienlijk. Vooral de verwerking van de schriftelijke gegevens, eerst tot bruikbaar gespreksmateriaal voor de gesprekken en vervolgens tot een basis voor het opstellen van het rapport, nam veel tijd in beslag. Ook de gespreksronde waarbij in ruim 2 maanden tijd ongeveer 30 bijeenkomsten, deels verspreid in het land, werden gehouden, was arbeidsintensief en afwisselend. De werkgroepleden hebben met veel vreugde aan het project gewerkt en zijn erkentelijk voor de vele plezierige contacten met 'het veld'.

Het plan om met een klankbordgroep van kerkordedeskundigen te werken werd wegens tijdgebrek niet uitgevoerd. Er is volstaan met een gesprek met enkele kerkordedeskundigen en met de voorzitter van het generale college voor de kerkorde ten tijde van de vaststelling van het rapport.

Betrokkenheid en respons

Tijdens het onderzoek hebben de leden van de commissie en de werkgroep zich mogen verheugen in de grote betrokkenheid vanuit de doelgroepen. De respons op de vragenlijsten die hen zijn toegezonden was behoorlijk tot zeer goed. Van de ruim 110 aangeschreven (wijk)kerkenraden zond ongeveer de helft een ingevuld vragenformulier terug. Van de 76 classicale vergaderingen was dat ongeveer twee/derde. Bij de overige doelgroepen was de respons praktisch volledig.

Ook in de tweede fase van het onderzoek waarin de gesprekken werden gevoerd met vertegenwoordigers van de doelgroepen was de animo groot. Naar schatting drie/kwart van de aangeschreven organen was vertegenwoordigd. Bij het gesprek met vertegenwoordigers van de gemeenten, die hadden gereageerd was ongeveer 15% van de gemeenten aanwezig. In totaal hebben we met ongeveer 300 personen gesproken.

Een kleine 50 reacties kwam binnen via de digitale postbus

Tijdens de gesprekken ervoeren werkgroep en commissie een grote persoonlijke betrokkenheid van de aanwezigen bij het doel van het onderzoek, het werk van hun eigen vergadering of orgaan en bij het wel en wee van de kerk in haar geheel.

Ook kon vaak worden gehoord dat men het zeer op prijs heeft gesteld dat de commissie zich niet heeft beperkt tot een papieren operatie maar daadwerkelijk met de vertegenwoordigers van het grondvlak en de verschillende organen heeft gesproken. De mogelijkheid om zich in een persoonlijke ontmoeting ten opzichte van de synode te kunnen uitspreken over eigen ervaring in het kerkenwerk werd door velen gewaardeerd. Dit zou wel wat meer mogen gebeuren, zo was tussen de regels te horen.

Deel II – Het onderzoek

3. Thema's en trends uit het onderzoek per doelgroep

3.1. Inleiding

In dit deel doet de commissie verslag van de uitkomsten van het schriftelijk onderzoek en de gesprekken. Daarbij is zij als volgt te werk gegaan.

Eerst is een overzicht opgesteld van alle ervaringen en suggesties die via de ingevulde vragenlijsten naar voren zijn gebracht, gerangschikt naar kerkordebepaling. Dit overzicht treft u aan in het slot van Deel III van dit rapport.

Vervolgens werd ten behoeve van elk gesprek met de doelgroepen een overzicht opgesteld met alle opmerkingen en suggesties uit de betreffende doelgroep. Zonodig werden deze samengevat in een aantal gespreksthema's. Deze informatie werd vooraf aan de gespreksdeelnemers toegezonden. Van de gesprekken werden weer verslagen gemaakt.

De commissie heeft vanuit al dit materiaal per doelgroep of organisatie een samenvatting opgesteld van de belangrijkste opmerkingen en suggesties die uit die doelgroep of organisatie naar voren kwamen. In de samenvatting is daarbij telkens een onderscheid aangebracht tussen 'thema's' en 'trends'.

Onder **thema's** wordt hier verstaan: de problemen die *door de betreffende doelgroep* het meest werden genoemd en/of als urgent werden aangemerkt.

Met **trends** wordt bedoeld: ontwikkelingen in de (kerkelijke) samenleving of het denken over de kerkorde die *door de commissie zelf* in de reacties zijn gesignaleerd en waarmee bij de oplossing van de problemen rekening moet worden gehouden.

In het vervolg van dit hoofdstuk moet steeds worden bedacht dat het hierin gaat om thema's en trends die *afkomstig zijn uit* de betreffende doelgroep en niet per se betrekking hebben op de regelgeving *over* de betreffende doelgroep.

UIT DE AMBTELIJKE VERGADERINGEN

3.2. De kerkenraden

Thema's

a. *De verkiezing van ambtsdragers*

Ambtsdragers zijn moeilijk te vinden. Bij vacatures komen er vrijwel nooit aanbevelingen binnen. In theorie *kiest* dan de kerkenraad *zelf*; het structurele beeld van die praktijk wordt dat de kerkenraad *zichzelf aanvult*.

De kerkordelijke bepalingen laten zich (kennelijk) moeilijk lezen als 'handleiding'. Er zijn velerlei vragen: over de verplichting tot het stellen van dubbeltallen; de (her)verkiezing en (her)bevestiging.

b. *De samenstelling en werkwijze van de kerkenraad.*

Het is moeilijk het aantal voorgeschreven ambtsdragers te vinden. Het ambt weegt zwaar. Dat leidt tot onderbezetting en overbelasting. Ook de noodzakelijke deskundigheid is een probleem. Dat leidt tot dubbele suggesties: zowel de suggestie van de versoepeling van de zittingstijd van 4 jaar als de suggestie om tweemaal direct herkiesbaar te zijn.

Voor kleine gemeenten zou onderlinge samenwerking een 'must' moeten zijn. Is het fenomeen van een juridisch zelfstandige gemeente niet aan herijking toe?

c. De ledenadministratie.

Wordt als veeleisend en gecompliceerd ervaren, zowel wat tijdsinvestering als de vereiste kennis van de regelgeving betreft. Kritiek is er op de bureaucratie van de zogenaamde perforatieregeling. Dat geldt vooral voor verhuizende 'perforanten', maar ook voor de vraag of de instemming van beide kerkenraden vereist is. Ook de (tijdige) inschrijving van niet gedoopte kinderen en van degenen die blijf geven van meeleven is een probleem
Wijzigingsuggestie worden gedaan met betrekking tot inschrijving in meer gemeenten (tweede woning; verblijf in het buitenland).

d. Contact met bovenplaatselijke kerkelijke organen.

Om overbelasting te voorkomen: maak mogelijk dat de afgevaardigde naar de classicale vergadering ook een niet-ambtsdrager kan zijn.

Hier en daar is het contact met de classicale vergadering problematisch. Punten van kritiek: de classicale vergadering is te weinig platform voor overleg van gemeenten; 1 kerkenraad vond dat er teveel ruimte bestond voor persoonlijke willekeur om vanuit de classis een gemeente iets op te leggen.

Trend

Tekenen van een teruglopende bestuurlijke organisatie, kwantitatief en kwalitatief. Gesuggereerde oplossingen zijn veelal het tot regelgeving verheffen van wat praktijk is:

- geen verkiezing van ambtsdragers door gemeenteleden maar benoeming door de kerkenraad;
- een minder bureaucratisch en meer plaatselijk en individueel georiënteerd inschrijvingsbeleid van leden en belangstellenden;
- inzet van niet-ambtsdragers bij een ambtelijke taak als afvaardiging naar de classicale vergadering.

3.3. De (algemene) classicale vergaderingen²

Thema's

a. De afvaardiging naar en de samenstelling van de classicale vergadering

De voorgeschreven afvaardiging naar de classicale vergadering –2 afgevaardigden per (wijk)gemeente– staat onder druk. Men kampt ofwel met een gebrek aan menskracht, of men kan niet voldoen aan het volgens het rooster van afvaardiging gewenste ambt. Aanwijzing van een secundus volgens de regels der kunst is een zeldzaamheid geworden.

In het merendeel van de reacties pleit men voor het terugbrengen van het aantal afgevaardigden tot 1 per (wijk)gemeente, maar dan wel met een vaste vervanger (al dan niet in de vorm van een 'secundus'). Sommige classicale vergaderingen willen dit nog laten afhangen van de taakstelling van de classicale vergadering. Anderen zien in het huidige aantal het voordeel dat 2 afgevaardigden elkaar kunnen stimuleren en aanvullen.

Er is een breed draagvlak voor het flexibeler maken van de ambtelijke samenstelling. Alle ambten moeten vertegenwoordigd zijn, maar de wijze waarop kan worden overgelaten aan de classicale vergadering zelf of aan haar breed moderamen (hierna: BM). Wel vindt men dat de deelname van dienstdoende predikanten moet worden versterkt vanwege hun deskundigheid. Anderzijds wil men voorkomen dat de vergadering wordt gedomineerd door 1 bepaald ambt. Daarnaast wordt gepleit voor het openen van de mogelijkheid om oud-ambtsdragers –in het bijzonder de emerituspredikant– af te vaardigen naar een meerdere vergadering.

---

² Aan de classicale vergaderingen en de algemene classicale vergaderingen werd eenzelfde vragenformulier voorgelegd waarin de classicale vergadering en de algemene classicale vergaderingen als onderscheiden thema's werden behandeld. Elke responderende vergadering heeft doorgaans op beide thema's gereageerd. In dit overzicht wordt geen onderscheid gemaakt tussen reacties afkomstig van een CV en die van een ACV, enkele uitzonderingen daargelaten.

b. Het arbeidsveld en takenpakket van de classicale vergadering – algemeen en specifiek

Algemeen

Het arbeidsveld in het algemeen wordt veelal als belangrijk en zinvol geacht voor onze kerk, al vindt men de inhoud soms wel idealistisch, vooral als het gaat om de gemeenschapsvorming tussen gemeenten.

Men pleit voor prioriteitskeuze binnen het takenpakket van de CV, of soms zelfs voor een principiële keuze tussen de 'CV als ontmoeting' en de 'CV als bestuur'. De inhoud gaat nu veelal ten koste van de regels. Door de vele administratieve taken komt men nu vaak te weinig toe aan 'het inhoudelijke'.

In het algemeen wordt het takenpakket ten aanzien van gemeenten en predikanten als zwaar getypeerd. Het overstijgt vaak de expertise van CV of BM CV vanwege de complexiteit en diversiteit van de vraagstukken (met name op (kerk)juridisch terrein). De leden van een (breed) moderamen worden zwaar belast en voelen zich ook niet altijd competent. Een behoorlijke facilitering van de CV en haar BM –door middel van ondersteuning door een regionaal adviseur classicale vergadering (hierna: RACV), toerusting van BM-leden, toereikend budget– is absoluut onmisbaar en moet daarom in de kerkorde worden gegarandeerd.

Specifiek

Bepaalde (administratieve) taken ten aanzien van *gemeenten* (uit ordinantie 2) kunnen met het oog op de bevordering van efficiency en/of kwaliteit worden overgeheveld naar een breder niveau (bijvoorbeeld de ACV of een ander regionaal orgaan) en/of een professional. In elk geval moet worden overwogen of de taken uit ordinantie 2, die nu aan de classicale vergadering zijn toebedeeld, aan het BM CV kunnen worden opgedragen.

In Limburg pleit men voor meer mogelijkheid in ordinantie 2 tot flexibele gemeentevorming van kleine geïsoleerde geloofsgemeenschappen, omdat bestaande gemeentevormen niet meer toepasbaar zijn.

De behoefte om taken te kunnen overdragen aan een breder orgaan en/of aan een professional is er ook ten aanzien van zaken rond *predikanten*.

De betrokkenheid van de CV bij het beroepingswerk (approbatie) zou in de tijd naar voren moeten worden gehaald, want die is nu vaak mosterd na de maaltijd. De betrokkenheid van de CV bij het studieverlof moet worden versterkt, want die is nu veel te vaag.

De huidige geringe betrokkenheid van de CV bij de *werkgemeenschappen van predikanten* zou moeten worden versterkt, bijvoorbeeld door een periodiek verslag aan de CV. Ook moet de deelname van predikanten aan de werkgemeenschap expliciet verplicht worden gesteld. Het aanwijzen van een consulent zou eerder een taak moeten zijn van de werkgemeenschap dan van het BM CV.

De inzet van *kerkelijk werkers* is belangrijk voor de vele kleine gemeenten. De kerkelijk werker zou dan ook in het ambt moeten worden bevestigd.

De betrokkenheid van de CV bij de aanstelling van kerkelijk werkers moet worden geregeld. Deze gaat –als zijnde een strategische beleidsbeslissing voor een gemeente– nu ten onrechte buiten de CV om.

De mogelijkheid tot het verlenen van preekconsenten aan niet-predikanten moet niet worden beperkt tot de kerkelijk werker met een aanstelling in een gemeente. De bewaking van de kwaliteit van de prediking dient echter niet uit het oog te worden verloren.

De procedure voor het verlenen van een preekconsent kan worden vereenvoudigd en verhelderd: zaken zijn nu lang onder weg en de rol van de CV daarin is onduidelijk.

c. Samenstelling, taken en werkwijze van het breed moderamen

Uit het onder b. genoemde komt tevens de wens naar voren om meer continuïteit aan te brengen in de samenstelling van het breed moderamen. De zittingstijd van de leden zou daarom moeten worden verlengd van 1 naar 4 jaar. De verkiezing van secundi voor BM-leden kan dan worden afgeschaft. Verder zou men willen worden vrijgelaten in het moment van de verkiezing van het (breed) moderamen.

d. Relatie tussen de classicale vergadering en de regionale colleges

Breed leeft de wens om de communicatie en samenwerking tussen CV en regionale colleges te verbeteren of nader te regelen. Geregeld overleg met het oog op informatie-uitwisseling, terugkoppeling en onderlinge beleidsafstemming wordt gemist. Zo dient de verslaglegging van gewone en buitengewone visitaties te worden verbeterd. Ten aanzien van het regionaal college voor de behandeling van beheerszaken (hierna: RCBB) zijn mogelijkheden gewenst tot inzage in het beleid en tijdige communicatie bij onregelmatigheden of dreigende insolventie. Bij zaken die spelen bij de regionale colleges voor het opzicht en de behandeling van bezwaren en geschillen blijkt er soms behoefte te zijn aan informatie over bij die colleges lopende zaken die ook bij de CV spelen.

e. Relatie tussen de classicale vergadering en de generale synode

In het merendeel van de classes leeft de gedachte dat het *aantal* afgevaardigden naar de generale synode zou kunnen worden beperkt tot 1 per classis. Hierdoor zou de afvaardiging vanuit alle classes kunnen worden gegarandeerd. Alle classicale vergaderingen zijn vanaf 1 mei 2009 ingedeeld in 1 classis. Ook de kwaliteit van de synodevergaderingen kan hiermee worden bevorderd. Voorstanders van de huidige regeling menen dat hierdoor een belangrijk instrument om de binnen 1 classis bestaande diversiteit in de afvaardiging naar de generale synode tot uitdrukking te brengen komt te vervallen. Ook vervalt dan de mogelijkheid om taken tussen 2 afgevaardigden te verdelen. Bij een besluit tot 1 afgevaardigde per classis moet de verplichting om een vervanger of secundus aan te wijzen, worden gehandhaafd en nageleefd. Ook hier wordt gevraagd om een versoepeling in de omgang met de volgens rooster voorgeschreven *ambtelijke samenstelling*, door de mogelijkheid tot onderling ruilen, een rooster per regio of een ruimere bevoegdheid voor het moderamen GS om binnen bepaalde marges problemen op te lossen. De continuïteit binnen de samenstelling van de synode zou verder kunnen worden bevorderd door tussentijds benoemde afgevaardigden hun *zittingstermijn* van 4 jaar te laten volmaken en/of de zittingstijd van de afgevaardigden te verlengen.

Er zijn veel klachten over het gebrek aan *afstemming en communicatie* tussen GS en CV's betreffende beleid en planning (verslagen, agenda's, informatie over belangrijke ontwikkelingen). Dit moet beter worden geregeld.

Hiervan heeft vooral de behandeling van *consideraties* te lijden. Vaak zijn de doorlooptijden veel te kort en is er gebrek aan tijdige en begrijpelijke informatie. Een voorgeschreven termijn zou kunnen helpen.

Overigens wordt betwijfeld of de consideraties in de huidige opzet wel zinvol zijn. Niet alles is immers van hetzelfde gewicht. Soms is de opbrengst vrijwel nihil en gaat veel tijd verloren. Misschien zou er onderscheid kunnen worden gemaakt in belangrijk en onbelangrijk? Ook het BM CV zou een mogelijkheid kunnen krijgen om bij bepaalde onderwerpen zelf de consideratie af te handelen.

f. Relatie tussen classicale vergadering en algemene classicale vergadering

In alle regio's leeft de gedachte dat de *huidige constructie* van de ACV als samenwerkingsverband van classicale vergaderingen aan heroverweging toe is.

In de meeste regio's is de relatie tussen de CV's en de ACV zwak. Vaak weet men in de classis niet wat de ACV doet. De jongste kerkordewijziging naar aanleiding van de nota 'Groeien' beroofde de ACV van haar -overigens geringe- bestuurlijke taken, zodat de ACV een vrijwel lege agenda heeft. Het arbeidsveld is te beperkt om zich als vergadering zinvol te kunnen profileren.

Afgezien daarvan is de voorgeschreven wijze van afvaardiging naar de ACV in relatie tot de huidige officiële taak niet adequaat meer: het aantal afgevaardigden kan worden gehalveerd en de afgevaardigden zouden voortaan moeten worden aangewezen uit en door de brede moderamina van de CV. De voorgeschreven ambtelijke samenstelling kan als onnodig vervallen en beter worden overgelaten aan de ACV zelf.

Tenslotte wordt de relatie met de dienstenorganisatie en de generale synode (in het besturenoverleg) als onduidelijk ervaren. Indien voor de ACV of de regio in de toekomst nog een rol in dezen is weggelegd, zou een keuze moeten worden gemaakt tussen die van overlegpartner of adviesorgaan.

Er zijn in alle regio's 2 opties naar voren gekomen:

- *Handhaving van de ACV*, maar dan met een duidelijker en gewichtiger taak, te weten fungeren als overleg- en coördinatieplatform voor de classes in een regio met speelruimte om zaken van regionaal belang te behartigen;
- *Afschaffing van de ACV* en in de plaats daarvan opname van een regeling voor een verplicht periodiek overleg van de moderamina CV ten behoeve van coördinatie en behartiging van classisoverstijgende zaken (regionale colleges, contacten met andere kerken en de regionale overheid, regionale fondsen etc.).

In alle regio's leeft er een voorkeur voor de tweede optie, al is de stemming nergens helemaal unaniem. Wel wordt het alom van belang gevonden dat er een platform blijft van CV's, van waaruit ook de stem van de regio door de generale synode kan worden gehoord en regionale belangen kunnen worden behartigd.

Een afzonderlijk aspect hierbij is een eventuele *overheveling van bepaalde klassicale taken naar een breder orgaan* en de wijze waarop dat kan worden ingepast in de regionale structuur. Het betreft hier de wens in meerdere CV's om ingewikkelde en administratieve bestuurlijke taken inzake predikanten, kerkelijke werkers en gemeenten te kunnen overdragen aan een breder orgaan. Hiervoor zijn 2 mogelijkheden geopperd: deze taken zouden kunnen worden toebedeeld aan

- de ACV-nieuwe stijl of het te vormen *overlegplatform* van klassicale moderamina (dat in dat geval een permanent karakter krijgt), of
- een nieuw te vormen *regionaal college of orgaan van bijstand* bestaande uit ter zake kundige leden en met professionele ondersteuning.

Beide mogelijkheden kunnen worden ingepast in de 2 hier bovengenoemde opties inzake de oplossing van de ACV-problematiek.

De nieuwe constructie op het regionaal niveau moet een toegevoegde waarde hebben voor de (moderamina van de) klassicale vergaderingen (effectieve bundeling van bestuurskracht en deskundigheid) en een goede spreiding van taken over meerdere personen mogelijk maken.

g. Relevante zaken uit besluitvorming GS naar aanleiding van het rapport 'De hand aan de ploeg'

Onder d. is reeds gemeld hoe binnen de CV's gedacht wordt over de rol en positie van de werkgemeenschap van predikanten. De reacties hierop sporen met de visie van het rapport 'De hand aan de ploeg'.

Ten aanzien van de (ambtelijke) inbedding van een eventuele 'pastor pastorum' is men in het algemeen van mening dat deze niet per se aan een regionale ambtelijke vergadering gekoppeld behoeft te worden. Alleen daarvoor behoeft een ACV niet te worden gehandhaafd. De functie zou heel goed ambtelijk verbonden kunnen worden aan de GS (en in de praktijk aan de dienstenorganisatie als aspect van personeelsbeleid ten opzichte van predikanten). Een en ander is sterk afhankelijk van het taakprofiel. Naarmate er meer nadruk ligt op een vertrouwensband met de predikanten, is voor een landelijke inbedding meer te zeggen. Bij een eventueel landelijke inbedding zou echter moeten worden gewaarborgd dat de betrokken functionaris bekend is in en vertrouwen geniet van de regio. Dit zou gerealiseerd kunnen worden door het geven van een recht van serieuze aanbeveling door de ACV of het regionaal moderaminaoverleg van de CV's.

De pastor pastorum mag niet in mindering worden gebracht op de RACV-functie, die immers nodig blijft om het huidige bestuurlijke takenpakket van de CV's te helpen uitvoeren, zoals hierboven is aangegeven. Beide functies moeten in de kerkerde wat de positie en de taakopdracht betreft wel duidelijk van elkaar worden onderscheiden.

Trends

- A. De teruglopende bestuurskracht ter plaatse (kwantitatief en kwalitatief) zet het functioneren van bovenplaatselijke ambtelijke vergaderingen en colleges onder druk en bedreigt hun kwaliteit en slagkracht. Het bestaansrecht van deze vergaderingen en colleges wordt –met uitzondering van de ACV– echter nauwelijks betwist. Hiermee hangen de navolgende trends B t/m E sterk samen.
- B. Er leeft sterke behoefte aan flexibilisering van afvaardiging naar en (ambtelijke) samenstelling van CV, ACV en GS.
- C. Bij de samenstelling van de bovenplaatselijke ambtelijke vergaderingen wordt binnen de kring van de CV's het al of niet vertegenwoordigd zijn van een gemeente in de CV of van een CV in de GS

belangrijker gevonden dan de voorgeschreven gewogen ambtelijke samenstelling ervan. De regel dat men in de meerdere vergadering zonder last of ruggespraak zitting heeft staat daardoor meer onder druk.

- D. Er is vraag naar verruiming van mogelijkheden voor het inzetten van oud-ambtsdragers als zodanig –vooral: emerituspredikanten– bij afvaardiging naar of benoeming in bovenplaatselijke organen.
- E. Er is behoefte aan meer continuïteit binnen het BM CV. Deze wordt nu bedreigd door de voorgeschreven korte zittingstermijnen van zijn leden.
- F. Er is binnen de classicale vergaderingen een toenemende spanning tussen enerzijds de beleidslijn van de kerk om meer vrijwilligers in te zetten en anderzijds de hoge kwalitatieve eisen die vanuit de (kerkelijke) samenleving aan besluiten van het BM CV gesteld worden. Bij bepaalde taken van het BM CV ten aanzien van gemeenten en professionals lijkt zo langzamerhand een grens bereikt. Hieruit komt weer de vraag voort naar een adequate professionele ondersteuning bij de uitvoering van deze taken en/of de behoefte om deze taken over te dragen, hetzij aan een hogere laag (ACV/regio of GS), hetzij aan professionals (RACV, dienstenorganisatie), al dan niet in combinatie met een principiële keuze voor de CV als ontmoeting boven de CV als bestuur.
- G. Aan rigoureuze afstoting van taken wegens structureel gebrek aan menskracht en middelen wordt nog nauwelijks gedacht.
- H. De basisfuncties van de CV zoals deze door de kerkorde beschreven worden –gestalte geven aan gemeenschappelijke verantwoordelijkheden– staan op gespannen voet met de –in veel gevallen door de CV gesignaleerde– naar binnen gerichte aandacht en zorg van veel gemeenten.
- I. In een regio als Limburg zijn de kerkordelijk voorgeschreven samenwerkingsvormen niet meer toereikend om het kerkelijk leven vorm te geven. De behoefte aan ruimte voor flexibele structuren op basis van globale randvoorwaarden neemt hier toe.

3.4. Het moderamen van de generale synode

Thema's

a. De afvaardiging naar en samenstelling van de generale synode

Men pleit ook hier voor een halvering van de omvang van de generale synode door middel van het terugbrengen van 2 naar 1 afgevaardigde per classis, gezien de tijdrovende vergaderingen en de complexiteit in het besluitvormingsproces bij de huidige omvang.

Met de ambtelijke samenstelling van de synode volgens het rooster van afvaardiging zou voortaan soepeler moeten kunnen worden omgegaan.

Om de continuïteit binnen de samenstelling van de generale synode en het moderamen te bevorderen moet een eenmalige verlenging van de zittingstijd van de synodeafgevaardigden mogelijk worden gemaakt.

De vanuit de CV's en de evangelisch-lutherse synode (hierna: ELS) geopperde mogelijkheid om voortaan ook oud-ambtsdragers naar een meerdere vergadering te kunnen afvaardigen opent volgens het moderamen een fundamentele ambtsdiscussie.

b. Werkwijze

Het moderamen is voorstander van verkleining van de omvang van het (nu relatief grote) moderamen en de (relatief grote) kleine synode (hierna: KS) in de richting waarin de samenhang van moderamen en breed moderamen vorm krijgt. Ook de afvaardiging namens de ELS zou dan van 5 naar 3 kunnen.

c. Arbeidsveld

De relatie met het bestuur van de dienstenorganisatie is tot tevredenheid van betrokkenen.

Er is verder behoefte aan onderzoek naar mogelijkheden om de preses en/of de scriba in het openbaar te kunnen laten optreden bij gevoelige kwesties, zonder te treden in eventueel gelijktijdig

lopende procedures bij en bevoegdheden van andere kerkelijke organen. In leertuchtgevoelige zaken is dit nu niet mogelijk vanwege de huidige getrapte wijze van behandeling, waarbij de CV eerst aan zet is en de behandeling door de CV niet automatisch behoeft te worden gevolgd door een behandeling door de generale synode. Dit maakt discussie los over centraal en decentraal in het kerkbegrip.

d. Organen van bijstand en colleges

Er is zorg in kwalitatieve en kwantitatieve zin over de personele bezetting van de organen en colleges van de synode.

De onderscheiden positie en taak van de generale raad van advies en de raad van advies voor het gereformeerd belijden is onhelder.

Trends

- A. Het denken over de samenstelling van de synode (grootte; ambt; zittingstijd) geschiedt meer vanuit efficiency en interne samenhang van eigen vergadering dan vanuit het afgevaardigde-zijn vanuit de classes.
- B. Evenmin als bij de CV staat ook bij de GS het ambtelijke evenwicht in de vergadering op de eerste plaats, al verschilt voor vergaderingen de motivatie nogal. Bij de CV ligt het accent op de representatie van alle (wijk)gemeenten. Bij de GS is er vooral behoefte aan deskundigheid en continuïteit binnen de vergadering. Mogelijk wijst dit op ruimte voor de fundamentele discussie over 'het ambt in de meerdere vergaderingen'.

3.5. De evangelisch-lutherse synode

Thema's

a. Samenstelling en zittingstijd

De zittingstijd van 4 jaar en het systeem van synodeleden en hun plaatsvervangers in plaats van primus-secundusleden bevallen goed.

b. Afvaardiging naar generale synode

In de huidige regelgeving wordt geen rekening gehouden met het gegeven dat de leden van de evangelisch-lutherse synode ambtsdrager zijn door en vanwege hun directe verkiezing tot synodelid. Dit zou moeten worden verwoord in ordinantie 4-22-1.

c. Arbeidsveld

Er ontbreekt een mogelijkheid voor de evangelisch-lutherse synode om rechtstreeks te adviseren aan (het moderamen van) de generale synode.

Er is in de praktijk geen relatie tussen de ELS en de raad van advies voor het gereformeerd belijden.

Dit werkt belemmerend voor de inbedding van de lutherse confessie in het kerkelijk gesprek.

De taak en functie van de ELS ten opzichte van de lutherse gemeenten komen goed uit de verf.

De instructie aan de SMRA voor het bijhouden van verhuizingen binnen het luthers ledenregister is niet conform de regels van de kerkorde.

d. Vermogensrechtelijke zaken

Het ontbreken van een eigen budget voor de ELS wordt als zeer belemmerend ervaren. Dit is in contrast met het feit dat luthers geormerkte gelden worden benut voor generale taken.

Trends

- A. De beoogde functie van de ELS om de lutherse traditie dienstbaar te maken aan de gehele kerk komt nog niet goed uit de verf.

- B. De wijze van samenstelling van de ELS, waarvan de leden rechtstreeks worden gekozen uit en door de evangelisch-lutherse leden van de kerk, gaat in de kerkorde ongestoord samen met de regel dat de overige ambtelijke vergaderingen der kerk uitsluitend uit ter plaatse verkozen ambtsdragers bestaan.

UIT DE ORGANEN VAN BIJSTAND (VAN DE GENERALE SYNODE)

3.6. (Het bestuur van) de dienstenorganisatie

Thema's

a. Samenstelling, taak en werkwijze van (het bestuur van de dienstenorganisatie)

De verhoudingen tussen bestuur en moderamen zijn goed. De huidige constructie voldoet prima. Met het oog op de werklast van het bestuur is behoefte aan uitbreiding van het bestuur met 1 bestuurslid bij gelijktijdig terugbrengen van het aantal bestuursleden namens het moderamen tot 1 persoon, bij voorkeur de scriba, met voor deze een secundus. Het overleg tussen het land en de regio ervaart men als nuttig en zou moeten worden gehandhaafd.

b. Samenstelling en werkwijze van generale en kleine synode

De omvang van de synode kan worden gehalveerd door middel van het terugbrengen van het aantal afgevaardigden tot 1 afgevaardigde per CV. Met de ambtelijke samenstelling zou binnen een formeel rooster van afvaardiging flexibeler moeten worden omgegaan.

Bij halvering van de synode zou de kleine synode kunnen worden teruggebracht tot circa 21 leden en het moderamen tot 5 leden

Met het oog op de continuïteit zou een eenmalige verlenging van de zittingsduur van de afgevaardigden met 4 jaar mogelijk moeten zijn. Tevens moet de verkiezing van alle leden van moderamen –en niet slechts van de preses en de assessor– voor 4 jaar mogelijk worden gemaakt.

c. Ledenregistratie

Met het oog op de vereenvoudiging van de regelgeving en administratieve rompslomp is het wenselijk dat voortaan de protestantse gemeenten indien ter plaatse aanwezig als ontvangstgemeente voor binnenkomende leden gaan fungeren en dat men van daaruit zelf een keuze maakt. De volgorde in ordinantie 2-5b kan dus worden omgedraaid.

Verder is het noodzakelijk dat de registratie van niet-gedoopte kinderen van gemeenteleden en van hen die van hun belangstelling blijf geven opnieuw wordt gezien vanwege de vele communicatieproblemen met de betreffende personen.

d. Gemeenten

Uit een oogpunt van vereenvoudiging en kostenbesparing moeten de civielrechtelijke voorschriften bij opheffing van wijkgemeenten van bijzondere aard met rechtspersoonlijkheid worden vereenvoudigd. In het kader van het missionaire beleid van de kerk is het wenselijk dat er een experimenteerbaarheid komt voor ontwikkeling van een nieuwe gemeente rechtstreeks vanuit synode of dienstenorganisatie (hierna: DO) met name in Vinexgebieden, wanneer de plaatselijke gemeente onmachtig of onwillig is om iets van de grond te tillen.

e. Predikanten

Het is wenselijk om in ordinantie 3-20 een bepaling op te nemen hoe door het generaal college voor de ambtsontheffing dient te worden gehandeld als alle partijen eenstemmig verzoeken om losmaking van de predikant. Het ontbreken van een dergelijke bepaling leidt tot de mogelijke maar ongewenste situatie dat alle betrokkenen het eens zijn over losmaking maar dat het generaal college anders beslist.

Met het oog op kwaliteitsbewaking moeten nadere bepalingen worden opgenomen over vereiste competenties van te benoemen leden van het generale college voor de ambtsontheffing. Het is beter dat de bevoegdheden rond ontheffing op eigen verzoek worden gecentraliseerd, zodat een juiste toepassing van de rechtspositieregeling voor predikanten gewaarborgd wordt.

Het verdient aanbeveling alleen in ordinanties vast te leggen dat er een rechtspositie voor predikanten en een georganiseerd overleg moet zijn. De inhoud daarvan kan dan worden overgelaten aan het georganiseerd overleg, waaraan namens de synode de beleidscommissie predikanten deelneemt. Dit bevordert de flexibiliteit en snelheid van handelen

f. Kerkelijke rechtspraak

Om de kerkelijke rechtsgang zo kort mogelijk te maken moet het aantal betrokken en adviserende organen worden beperkt.

Overwogen moet worden nadere voorwaarden op te nemen voor de situatie dat een predikant terugkeert in het dienstwerk na een tijdelijke schorsing door een college voor het opzicht volgens ordinantie 10-9-7.

g. Colleges

Met het oog op het terugbrengen van de werklast en de kosten kan de visitatie worden beperkt tot de buitengewone visitatie. Indien dit niet haalbaar is, zou de frequentie van de gewone visitatie op eenmaal per 6 jaar kunnen worden gesteld.

Om dezelfde reden zou de verplichting tot jaarlijkse inzending van financiële jaarstukken en beleidsplan door elke gemeente aan het RCBB kunnen vervallen.

Trends

- A. De hoofdstructuur voor taak en plaats van het bestuur van de dienstenorganisatie en relatie tussen het bestuur van de DO en (het moderamen van de) GS is helder en geeft geen problemen.
- B. Er leeft zorg over de slagvaardigheid en effectiviteit van het besluitvormingsproces binnen de generale synode vanwege haar omvang en het gebrek aan continuïteit en kwaliteit van haar personele samenstelling.
- C. Er is behoefte aan flexibiliteit binnen de regelgeving casu quo aan deregulering, met het oog op vereenvoudiging en versnelling van procedures en kostenbesparing.
- D. De huidige kerkorde en structuren zijn ontstaan vanuit compromissen in het kader van de vereniging. De evaluatie van de kerkorde biedt een unieke kans om met frisse blik naar bestaande structuren te kijken.

UIT DE COLLEGES

3.7. De colleges voor de visitatie

Thema's

a. Omvang van de colleges

De werkzaamheden van zowel het generale college als de regionale colleges voor de visitatie zijn omvangrijk, de secundi worden dan ook ingezet tegelijk met de primi om alle visitaties te kunnen doen. Verder kost het de nodige tijd om volledig vertrouwd te raken met het werk van de colleges voor de visitatie, hetgeen niet lukt wanneer men als secundus slechts zo nu en dan moet optreden als visitator. Om deze redenen is er in de praktijk geen onderscheid tussen primi en secundi. De benoeming van secundi kan dan ook worden geschrapt. De omvang van het generale college moet worden vergroot van 7 naar 12 leden. Het aantal visitatoren per classis moet afhankelijk worden gemaakte van de grootte van een classis.

b. Samenstelling van de colleges

De huidige regelgeving maakt het vaak moeilijk mensen te vinden. Met name loopt men aan tegen het periodiek wisselen van de ambten. Tegen de tijd dat in de vacatures is voorzien, zouden mensen volgens het rooster weer moeten aftreden en moet het zoeken opnieuw beginnen. Dit wordt als onbruikbaar ervaren en in de praktijk niet (altijd) gehanteerd.

Van de voorgeschreven verhouding predikanten - niet-predikanten en het rooster van aftreden moet kunnen worden afgeweken.

c. Kwaliteitsborg

Men is het erover eens dat deskundigheid van en geschiktheid als visitator uitermate belangrijk is, met name bij een buitengewone visitatie. Op dit moment worden geen kerkordelijke eisen gesteld aan de deskundigheid van en geschiktheid als visitator.

Nieuw benoemde visitatoren moeten in de gelegenheid worden gesteld de benodigde kennis en vaardigheid te verwerven (door cursussen en dergelijke) alvorens met hun werkzaamheden aan te vangen. Ook moeten bepaalde criteria voor geschiktheid worden opgenomen in de kerkorde.

De klassicale vergadering benoemt de visitatoren, maar heeft minder kennis van de geschiktheid van kandidaten dan het college zelf. De klassicale vergadering moet de voorzitter van het college in een vroeg stadium raadplegen over de te maken persoonskeuze.

Visitatoren (ook deskundige en geschikte) zijn nu slechts éénmaal herbenoembaar. Om te voorkomen dat kennis en ervaring verloren gaan moeten visitatoren tweemaal terstond herbenoembaar zijn, waarbij het tevens mogelijk wordt gemaakt om advies te vragen aan het moderamen van het college over deze herbenoeming.

d. Status van adviezen

Als mankement in de kerkorde wordt momenteel ervaren dat adviezen van visitatoren, zowel in de reguliere als in de buitengewone visitatie, vaak te vrijblijvend worden opgevat en terzijde worden gelegd. Het "gezag" van visitatoren is enkel moreel. Daarom moet het regionale college voor de visitatie in een buitengewone visitatie een bindend advies kunnen geven, zowel voor predikanten/kerkelijk werkers als voor een kerkenraad of groep uit de gemeente. Ook moet het moderamen van het regionaal college de bevoegdheid krijgen om, in overleg met de betrokken visitatiecommissie, adviezen de status van bindende adviezen te geven.

e. Wijze van contact met ambtsdragers in de gemeente

Er is enig verschil in opvatting over de manier waarop de visitatoren gedurende het visitatiebezoek contact dienen te hebben met de ambtsdragers van de gemeente. Er gaan stemmen op de verplichting tot voltallige aanwezigheid in de kerkenraadsvergadering te schrappen, omdat dit niet haalbaar en niet wenselijk is in een tijd waarin men graag jonge kerkenraadsleden ziet die met hun drukke werkzaamheden midden in de samenleving staan.

Daartegenover staat de opvatting dat de ambtsdragers, naast de verplichting tot voltallige aanwezigheid in de kerkenraadsvergadering, gehouden zijn afzonderlijk met de visitatoren te spreken indien de visitatoren dit noodzakelijk achten, met als sanctie een klacht bij het (regionale) college voor het opzicht.

f. Taak en bevoegdheid van het generale college voor de visitatie

Er moet duidelijker worden omschreven wat de leidinggevende taak van het generale college precies inhoudt. Deze dient zich te beperken tot voorlichting, studie, verbreding en facilitering. Aan uniformering van de regionale visitatie onder leiding van het generale college is geen behoefte. Het regionale college is niet ondergeschikt aan het generale college.

Het meewerken van het generale college aan de visitatie van de classes zou volgens de regionale colleges uitsluitend mogelijk moeten zijn, als een regionaal college daarom expliciet verzoekt. In het generale college leeft echter de gedachte dat het generale college juist meer ruimte moet krijgen en daarom in ordinantie 10-5-3 de zinsnede 'in overleg' (met het regionale college) moet worden gewijzigd in 'na overleg'.

g. Communicatie met klassicale vergaderingen en gemeenteadviseurs

Er is betere communicatie nodig tussen het regionale college voor de visitatie en het breed moderamen van de klassicale vergadering, bijvoorbeeld door het vastleggen van de verplichting voor het regionale college voor de visitatie tot terugkoppeling naar het breed moderamen van de klassicale vergadering bij elke 'bemoeienis' met een gemeente van het regionaal college voor de visitatie. Nu worden de verslagen van de reguliere visitaties door het regionale college aan alle leden van het breed moderamen van de klassicale vergadering verzonden met het risico van schending van de

privacy. De verslagen van reguliere visitaties kunnen beter worden toegezonden aan de preses en de scriba van het breed moderamen van de classicale vergadering.

Tenslotte moet er iets in de kerkorde worden opgenomen over de relatie van het regionale college voor de visitatie en de gemeenteadviseur, omdat overlapping van werkzaamheden moet worden voorkomen.

Trends

- A. Ook hier zijn er tekenen van een teruglopende bestuurlijke organisatie, kwantitatief en kwalitatief. Dit uit zich door een grotere hang naar flexibilisering en transparantie en verschuiving van prioriteiten:
- wat de samenstelling van het regionale college voor de visitatie betreft is er duidelijk behoefte aan flexibiliteit (aantallen; ambtelijke 'herkomst'; zittingstijd);
  - de vraag naar juiste deskundigheid klinkt (veel) nadrukkelijker dan de vraag naar de 'juiste' ambten;
  - de veelvuldig uitgesproken behoefte aan een betere (en/of helderder) communicatie tussen visitatie en classis;
  - de tendens bij visitatoren om de status van hun adviezen op te waarderen (het kunnen geven van bindende adviezen; het 'na' overleg kunnen optreden).

3.8. De colleges voor behandeling van beheerszaken

Thema's

a. Taken, bevoegdheden en werkwijze van het regionale college voor de behandeling van beheerszaken

Met het oog op de continuïteit van de informatie uit gemeenten dient de jaarlijkse inzending van jaarstukken te worden gehandhaafd. Het voorschrift om binnen 6 weken na ontvangst de behandeling van jaarstukken af te ronden is echter te strak bij ingewikkelde situaties.

Met het oog op de zorg voor de gemeenten verdient het aanbeveling het toezien op besluiten betreffende ingrijpende wijzigingen betreffende kerkgebouwen uit te breiden tot alle kerkgebouwen (niet alleen monumentale).

In datzelfde kader dient ook het hebben van een meerjarenraming verplicht gesteld te worden. Daarentegen is (jaarlijkse) toezending van het beleidsplan van de gemeente bij de jaarstukken minder relevant. Deze verplichting kan vervallen, behoudens bij een verzoek om goedkeuring voor 'overheveling' van diaconaal geormerkte gelden.

b. Landelijke samenwerking en beleidsafstemming tussen de RCBB's

Ter wille van de efficiency dient een uniform en verplicht model voor de begroting en de jaarrekening te worden ingevoerd.

Het landelijk RCBB-platform dient geformaliseerd te worden, eventueel in combinatie met het (al dan niet voort)bestaan van een landelijk college onderzoek beheerszaken.

c. Bestaansrecht van het Toezien

Handhaving van het toezien op het huidige ambitieniveau –volgens 'Analyse RCBB's uit 2008' is dat een gedifferentieerde behandeling van jaarstukken met het accent op problemen en belangrijke beleidsbeslissingen met financiële gevolgen– is alleen mogelijk met adequate administratieve ondersteuning. Als deze administratieve ondersteuning zou wegvallen is adequaat toezien niet mogelijk en is het toezien als zodanig niet langer zinvol.

Met het oog op het beheer van vermogen van met name kleine gemeenten is het bovenstaande een urgente en reële zorg.

d. Communicatie tussen RCBB en CV's

Bepaal dat een afschrift van de reactie van het RCBB op jaarstukken naar de CV's wordt gezonden. Overigens is meer afstemming tussen classicaal beleid inzake gemeenten en het werk van het RCBB gewenst.

e. *Samenstelling RCBB, benoeming en zittingstijd van de leden*

De vraag om aanbevelingen vanuit klassicale vergaderingen werkt niet. Mogelijk helpt het meezienden van een taakprofiel; anders kan de bepaling worden geschrapt, en doet het RCBB zelf aanbevelingen aan de ACV.

De aanwijzing van de voorzitter van het RCBB kan beter door het RCBB zelf gebeuren dan door de ACV (dan wel door de ACV op (bindende) voordracht van het RCBB).

Trends

- A. De toeziende instanties zijn overtuigd van het blijvende nut en de noodzaak van (gericht) toezien op het beheer van geld en goederen (met name kerkgebouwen) van de plaatselijke gemeenten), mede gezien de afnemende bestuurskracht en -kwaliteit ter plaatse.
- B. De beleidslijn van de kerk om meer vrijwilligers in te zetten voor de (administratieve) uitvoering van institutionele taken bedreigt de kwaliteit van het kerkordelijk voorgeschreven toezien en ondergraaft daarmee haar bestaansrecht.
- C. Een formele relatie met de ACV wordt niet op prijs gesteld en liever ingeruild voor meer contact en communicatie met de BM CV's over gemeenschappelijke belangen ten aanzien van gemeenten.

3.9. De colleges voor het opzicht

Thema's

a. *Omvang colleges*

Het verschilt sterk per regio of er voldoende menskracht is om zaken te behandelen.

Soms is het lastig in de eigen regio voldoende mensen te vinden die beschikbaar zijn om een zaak te behandelen. Daarom moet uitwisseling met een andere regio mogelijk worden gemaakt. Een alternatief hiervoor is het instellen van bijvoorbeeld een "college voor het opzicht Noord" met 3 secties, te weten Friesland, Groningen-Drenthe en Overijssel. Deze secties kunnen dan onderling menskracht uitwisselen, van elkaar lenen of vervangen.

Andere colleges stellen juist voor hun college samen te voegen met een ander college vanwege het geringe aantal zaken.

b. *Secundi en terti*

In verschillende colleges worden chronisch te weinig leden, secundi en terti benoemd, waardoor met vertragingen zittingen worden gepland. Daarom moet het fenomeen secundi en terti worden geschrapt (met uitzondering van een secundus en tertius voor de voorzitter) of in de kerkorde worden opgenomen dat alle bij een college bestaande secundi en terti bij de behandeling van een zaak moeten kunnen worden betrokken.

c. *Wijziging van formuleringen*

In de kerkorde (ordinantie 10-9-6 [= ordinantie 10 artikel 9 lid 6]) worden te strikte termen voorgeschreven voor situaties waarin een tot opzicht bevoegd orgaan een (ernstige) vermaning kan geven en voor de formulering daarvan. Het college is dan gebonden aan de letter van deze formulering, terwijl in veel zaken behoefte is om de vermaning op maat en vaak ook met minder zware bewoordingen te formuleren.

Ook moeten de criteria voor tuchtwaardigheid en de opheffing van een tuchtmaatregel minder strikt geformuleerd worden omdat deze in de praktijk wringen.

Tenslotte moet de aanvang van de tuchtprocedure worden verhelderd.

d. *Uitbreiding van bevoegdheden*

De bevoegdheden van de colleges zouden moeten worden uitgebreid met:

- de mogelijkheid zonder inhoudelijke behandeling te beslissen dat een zaak niet in behandeling wordt genomen, tegen welke beslissing hoger beroep mogelijk moet zijn;
- de mogelijkheid in bijzondere gevallen een psychiater of psycholoog te benoemen, die –analoog aan het strafrecht– een uitspraak kan doen over toerekeningsvatbaarheid;
- de mogelijkheid om in een eerder stadium mondelinge behandeling mogelijk maken: schriftelijke reacties ter voorbereiding van de mondelinge behandeling vergroten soms het conflict alleen maar.

e. *Uitbreiding van procedurevoorschriften*

De procedurevoorschriften zouden als volgt moeten worden uitgebreid:

- de kerkorde lijkt er vanuit te gaan dat alleen op verzoek van betrokkenen meegebrachte getuigen en deskundigen kunnen worden gehoord. Juist in het kader van een opzichtprocedure kan de noodzaak aanwezig zijn ambtshalve getuigen te horen, waarbij de kosten voor rekening van de kerk komen;
- wanneer 1 van de leden van het college zelf partij is of ingeval van de wrakingsprocedure, dient de zaak behandeld te worden door een opzichtcollege uit een aangrenzend ressort (of door een ander regionaal college op aanwijzing van het generale college);
- het horen van kwetsbare personen door 1 lid samen met een adviserend lid, gelet op de juridische waarborgen (hetgeen nu beschreven is in artikel 15-9 generale regeling kerkelijke rechtspraak dus in het algemeen mogelijk maken, waarbij vereiste is dat een verslag wordt gemaakt dat ter kennis wordt gebracht van betrokkenen en van het college in zijn geheel);
- in die gevallen waarin het verzoek om opheffing van de tuchtmaatregel niet uitgaat van de ambtelijke vergadering verplicht een voorafgaand advies bij de betrokken ambtelijke vergadering vragen.

f. *Vermindering van procedurevoorschriften*

Anderzijds zouden procedurevoorschriften als volgt moeten worden verminderd:

- de eindbeslissing dient uitsluitend per aangetekende brief aan de klager en de beklaagde te worden verstuurd. In alle andere gevallen dient gehandeld te worden naar bevind van zaken;
- de termijn waarbinnen op het ingestelde hoger beroep moet worden beslist verwijderen, zodat niet steeds bij verlenging van die termijn alle betrokkenen schriftelijk op de hoogte hoeven te worden gesteld, wat erg tijdrovend en duur is.

g. *Inzet oud-ambtsdragers*

Oud-ambtsdragers hebben veel ervaring, het ambtsgeheim blijft toch, de kwaliteit van het opzicht is belangrijker dan het feit dat men ambtsdrager is. Daarom moeten emeritipredikanten tot 70 jaar ook als emeritus lid kunnen zijn en oud-ambtsdragers (anders dan predikant) ook lid kunnen zijn

Trends

Ook hier zijn er tekenen van een teruglopende bestuurlijke organisatie, kwantitatief en kwalitatief. Dit uit zich door:

- behoefte aan verruiming van mogelijkheden (bijv. uitwisseling tussen regio's mogelijk maken);
- behoefte aan vereenvoudiging van regelgeving (formuleringen minder strikt formuleren, procedurevoorschriften verminderen);
- kostenbesparing door middel van vermindering van de procedurevoorschriften.

3.10. De colleges voor de behandeling van bezwaren en geschillen

Thema's

a. *Uitbreiding procedurevoorschriften (mogelijk deels slechts vastleggen van reeds bestaande praktijk...):*

De procedurevoorschriften zouden als volgt moeten worden uitgebreid:

- doorverwijzing naar een ander ressort in bijzondere gevallen mogelijk maken;
- verschoningsrecht mogelijk maken;

- de appellant moet in de gelegenheid worden gesteld het beroepschrift aan te vullen, zoals dit ook het geval is bij het bezwaarschrift;
- het beroepschrift moet –net als het bezwaarschrift– voorzien zijn van een handtekening;
- bij het toezenden van de uitspraak door het regionale college aan het generale college moet een afschrift van het dossier worden meegezonden. De juistheid van een regionale uitspraak kan immers niet worden beoordeeld zonder dossier.

b. Vermindering procedurevoorschriften:

Anderzijds zouden procedurevoorschriften als volgt moeten worden verminderd:

- het aangetekend verzenden van de uitspraak is vertragend en kost geld. Verzending van de uitspraak per e-mail met ontvangstbevestiging is voldoende. Indien die ontvangstbevestiging niet komt kan de uitspraak altijd nog aangetekend worden verstuurd;
- het voorschrift dat een gelijkluidend afschrift van de uitspraak door de secretaris van het college gewaarmerkt moet worden, betekend veel heen en weer zenden van uitspraken (eerst voor de ondertekening en vervolgens voor de ondertekening van de afschriften). Daarom moet worden afgeschaft dat een door de secretaris voor gelijkluidend gewaarmerkt afschrift moet worden verzonden.

c. Uitbreiding van bevoegdheden:

De bevoegdheden van de colleges zouden moeten worden uitgebreid:

- de termijn waarbinnen een uitspraak van een regionaal college kan worden vernietigd of onjuist kan worden verklaard is erg kort (binnen 60 dagen na de dag waarop het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen zijn uitspraak verzond). Dat wringt weleens met de vergaderfrequentie van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen. Daarom moet het generale college de termijn –eventueel onder opgave van redenen– kunnen verlengen;
- De voorzitter kan nu alleen “op een daartoe strekkend” verzoek de tenuitvoerlegging of werking van een bestreden besluit opschorten. De voorzitter moet dit ook “ambtshalve”, dus zonder een verzoek daartoe, kunnen doen (net als in de hervormde kerkorde);
- niet alle klagers realiseren zich dat taak en bevoegdheden van het regionale college beperkt zijn. Na de uitspraak van het regionale college blijft de situatie dikwijls onopgelost. Daarom moet het regionale college de bevoegdheid krijgen om voor of na het doen van de uitspraak de zaak te verwijzen naar het regionale college voor de visitatie met acceptatieplicht voor betrokkenen en visitatie. Het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen kan immers zelf niet tot mediation overgaan zonder in de bevoegdheden van het regionale college voor de visitatie te treden.

d. Aantal colleges/bezetting binnen de colleges:

De zittingstijd van 8 jaar voor de leden van het college is kort, mede gezien de kwalificaties die worden gevraagd. Daarom en om meer expertise te kunnen opdoen moet herbenoembaarheid voor 1 termijn mogelijk worden gemaakt.

1 juridisch adviseur is te weinig, gezien de soms ingewikkelde juridische zaken en het juist opstellen van de uitspraak. Vanwege de broodnodige deskundigheid is het noodzakelijk dat er meer dan 1 jurist in het college zitting heeft.

In de praktijk zijn er geen secundi en tertii zodat het artikel over secundi en tertii geschrapt kan worden.

Om de administratieve afhandeling van zaken te vergemakkelijken moet een toegevoegd secretaris kunnen worden aangesteld.

e. Juridisch adviseur

Dit onderwerp leeft sterk bij de colleges. Er zijn dan ook verschillende opmerkingen gemaakt, echter niet uitlopend in concrete suggesties.

Men was het erover eens dat de juridisch adviseur een hybride figuur is: mag hij meedoen aan het overleg door het college, telt hij mee met stemmen?

Ook was men het erover eens dat oud-ambtsdragers/-collegeleden zo hun deskundigheid kunnen blijven aanwenden ten behoeve van het college en dat er vanwege de complexiteit wel 2 juristen nodig zijn.

Verder hadden enkele colleges de ervaring dat gemeenteleden soms geen ambtsdrager willen zijn, maar wel adviseur van het college. Andere colleges hadden juist de ervaring dat leden voor een college al moeilijk te vinden zijn, laat staan adviseurs voor het college.

Trends

Bij de colleges voor de behandeling van bezwaren en geschillen zagen we enkele thema's die tegengesteld waren aan die van andere colleges. Zo is er enerzijds wel behoefte aan kostenbesparing door middel van vermindering van procedurevoorschriften maar er worden anderzijds ook de nodige procedurevoorschriften voorgesteld.

Trends binnen de colleges voor de behandeling van bezwaren en geschillen zijn verder dat men kwaliteit belangrijk vindt (zie het thema juridisch adviseur) evenals continuïteit (bijvoorbeeld door herbenoembaarheid mogelijk te maken).

3.11. Het generale college voor de ambtsontheffing

Thema's

a. Samenstelling.

In de kerkorde ontbreekt een bepaling waarin wordt aangegeven uit hoeveel leden het college bestaat. Hierdoor ontstaat onduidelijkheid over het vereiste quorum.

Primi en secundi werken nu (al) samen. Het in de kerkorde gebruikelijke onderscheid tussen primus en secundus –een secundus treedt op bij verhindering en ontstentenis van de primus– kan worden geschrapt.

b. Bevoegdheden en beroepsmogelijkheden

Het generale college voor de ambtsontheffing zou graag de bevoegdheid krijgen om een soort “verbetertraject” op te leggen, bijvoorbeeld dat de predikant een verplichte communicatietraining dient te volgen (als ‘buffer’ tussen ordinantie 3-20 en 3-21).

Verder moet het college de bevoegdheid krijgen deskundigen en het breed moderamen van de classicale vergadering dat de zaak aanmeldde te horen, wanneer het college dit in het belang van de behandeling van een zaak noodzakelijk acht.

Bij een besluit inzake ordinantie 3-21 moet worden toegevoegd dat 2/3 meerderheid vereist is.

In ordinantie 3-20 moet worden opgenomen dat het generale college voor de ambtsontheffing dan wel een ambtelijke vergadering de predikant ontheft en in artikel 11 generale regeling kerkelijke rechtspraak tenslotte dat ook het breed moderamen van de classicale vergadering in beroep kan gaan bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen tegen een beslissing van het generale college voor de ambtsontheffing (het “men” in ordinantie 3-20-1 wordt dan navenant gewijzigd).

c. Nazorg aan ontheven predikant

Regel pastorale zorg voor de ontheven predikant (en diens gezin). Bij voorkeur door een onafhankelijke, landelijke ‘pool’ van pastores.

Trends

- A. De wens tot verruiming van de bevoegdheden alsmede aandacht voor de nazorg geeft ook aan dat dit college ondanks een ‘juridische’ taak andere aspecten rond de predikant niet uit het oog verliest.
- B. Het onderscheid tussen primi en secundi is relatief.

UIT DE FLANKERENDE ORGANISATIES

3.12. De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer

Thema's

a. Het college van kerkrentmeesters

In de gemeenten is er over het algemeen wel bereidheid tot het aanvaarden van de functie van kerkrentmeester, maar veel minder tot het aanvaarden van het ambt. Hiermee zou meer rekening moeten worden gehouden. De eis dat de meerderheid van het college van kerkrentmeesters uit ambtsdragers moet bestaan, zou in dat licht moeten worden gewijzigd.

b. Het toezien

Er wordt te weinig rendement behaald uit het verplichte jaarlijkse inzenden van de begroting en de jaarrekening van een gemeente aan het RCBB. Er zijn voldoende andere meetpunten in de organisatie voor het volgen van de kwaliteit van het beheer en bestuur in de gemeenten. Het automatisme voor alle gemeenten zou daarom kunnen worden geschrapt. Het verplicht inzenden van de jaarstukken moet worden gehandhaafd voor een gemeente in de problemen.

Met het oog op de bundeling van deskundigheid is het noodzakelijk dat het regionale toezien op bepaalde beheersdaden wordt gecentraliseerd.

Verder is het van belang om de relatie tussen advies en toezien te herstellen.

De vraag leeft of de redenen voor het toezien vanuit de kerk op rechtshandelingen met monumentale gebouwen (nog) valide zijn, naast het bestaande toezien vanuit overheidsinstanties, zoals de Rijksdienst Monumentenzorg.

Met het oog op versterking van het toezien op de financiën van de landelijke kerk en de landelijke beleidsontwikkeling is instelling van een onafhankelijke rekenkamer dringend gewenst. Deze zou gevraagd en ongevraagd onderzoek kunnen instellen naar de rechtmatigheid en doelmatigheid van het door de (kleine) synode gevoerde beleid.

c. De generale regeling voor kerkmusici

De generale regeling kerkmusici is topzwaar. Wat in de praktijk uitzondering is, is in de generale regeling regel.

Trends

- A. Bij de kerkrentmeesters ligt het accent zwaarder op het de functie dan op het ambt.
- B. De vermindering van het toezien op gemeenten en de verscherping van het toezien op de landelijke kerk leiden tot financieel voordeel voor de gemeenten.

3.13. De Federatie van Diaconieën

Thema's

a. Kerkenraad- algemene kerkenraad

Er is in gemeenten met wijkgemeenten sprake van overbelasting voor diakenen die naast hun lidmaatschap van de wijkkerkenraad en het college lid zijn van de algemene kerkenraad (hierna: AK). Deze verplichte stapeling van functies voor 1 persoon moet worden losgelaten.

b. Overheveling

Er is geen inzicht in de omvang van de overheveling van diaconaal geld naar de kas van de gemeente. Laat het RCBB plaatselijke overhevelingen landelijk zichtbaar maken aan de generale synode.

Trend

Er is geen verschuiving in het beleid van de Federatie van Diaconieën: de behartiging van aandacht voor de diaconale sector blijft de kerntaak.

3.14. De Bond van Nederlandse Predikanten

Thema's

a. Soorten predikanten

In de aanduiding van de verschillende 'soorten' predikanten kan een vereenvoudiging worden aangebracht door uit te gaan van 2 hoofdcategorieën: dienstdoende predikanten en predikanten buiten vaste bediening. Binnen deze 2 hoofdcategorieën kunnen nadere onderscheidingen worden aangebracht waardoor ook de nieuwe figuur van de interim-predikant kan worden gepositioneerd en het ambtsdragerzijn van de emeritus predikant ook kan worden vastgelegd. Voor de categorie 'predikanten buiten vaste bediening' dient een verheldering plaats te vinden in de toekenning van bevoegdheden.

b. Spanningen

Wanneer in een gemeente spanningen optreden rond een predikant dient een externe begeleider te worden aangesteld. Vrijstelling van werkzaamheden dient in dat geval alleen gegeven te worden wanneer de spanningen aanleiding geven tot problemen in de gemeente (dus niet bij spanningen in de kerkenraad).

Wanneer kerkenraad en predikant het eens zijn over het uiteengaan van de predikant en de gemeente moet dat ook mogelijk zijn zonder de gemeente daar direct bij te betrekken .

c. Opzicht

Een maatregel van voorlopige schorsing dient alleen uitgesproken te worden bij reeds bestaande onrust in de gemeente.

Bij een tijdelijke schorsing dient de periode daarvan te worden gemaximaliseerd (3 of 6 maanden).

De bepaling inzake "verzoening met de gemeente" (ordinantie 10-9-9) kan voor een predikant - vanwege de gegroeide afstand tot de betreffende gemeente- niet meer actueel zijn.

De (collegiale) afstand tussen de regionale colleges voor het opzicht en een predikant dient te worden vergroot door het aantal regionale colleges voor het opzicht te verminderen.

d. Consulentswerkzaamheden

Er dient onderscheid te worden gemaakt tussen een 'basis-consulentschap' (onbetaald, maar met een beperkte omvang) en 'werkzaamheden als hulpdienst' (betaald, en met een omvang in uren). De bepaling inzake 'gemiddeld 6 uur per week' uit artikel 36-2 van de generale regeling voor de predikantstraktementen kan dan vervallen.

e. Hulpdiensten

De indeling van de predikanten in 2 hoofdcategorieën rechtvaardigt ook dat in de categorie 'dienstdoende predikanten' een gelijktrekken plaatsvindt van de rechtspositie (wachtgeld; pensioenopbouw) van tijdelijke krachten (hulpdiensten; interim-predikanten). Maak in ordinantie 3-27-5 mogelijk dat behalve een kerkenraad ook een meerdere vergadering kan 'roepen' tot het verrichten van hulpdiensten.

Wat betreft het verrichten van predikantswerkzaamheden op basis van ordinantie 3-27-6 zou het ook mogelijk te zijn dat een meerdere vergadering een predikant daartoe roept.

De inhoud en de strekking van ordinantie 3-27-5 en 6 dienen in een drietal nieuwe artikelen te worden geredigeerd.

Trends

- A. De wens om (op basis van 2 hoofdcategorieën) de rechtspositie van tijdelijke krachten (hulpdiensten en interim-predikant) zoveel mogelijk gelijkwaardig te maken aan een predikant in vaste dienst.
- B. Bij conflicten rond de predikant dient onderscheid te worden aangebracht tussen een conflict van de predikant met de kerkenraad en een conflict van de predikant met de gemeente.

3.15. De Vereniging van Kerkelijk Werkers

Thema's

a. Positie in de gemeente

In de kerkorde is 'de bediening' een specifieke vorm van een 'dienst'. Maar wat voegt deze bediening functioneel toe aan een 'dienst'?

Gezien de functie van de kerkelijk werker in een gemeente dient deze als vaste adviseur aan de vergaderingen van de kerkenraad deel te nemen. Een bepaling daartoe dient in de kerkorde te worden opgenomen.

b. Positie in de kerk(ord)elijke organisatie

Het beslissende onderscheid tussen een kerkelijk werker en een predikant is de opleiding. Maak dat ook zichtbaar in ordinantie 13.

Zoals een predikant mentor is voor een andere predikant moet een kerkelijk werker mentor kunnen zijn voor een andere kerkelijk werker. Neem daartoe een kerkordelijke bepaling op.

De generale regeling kerkelijk werkers werpt in artikel 4-2 een (onbedoelde) blokkade op voor kerkelijk werkers die een universitaire studie aanvagen. Wijzig deze bepaling dat dit laatste ook formeel wèl mogelijk wordt.

c. Rol van de kerkenraad.

In kleine gemeenten is geldgebrek veelal een motief om te kiezen voor een kerkelijk werker in plaats van een predikant. Gezien het onderscheidende element tussen predikant en kerkelijk werker (in dit geval de opleiding en de eigen professionaliteit) is dat een oneigenlijk motief. Daarom dient in de generale regeling kerkelijk werkers artikel 7-4 te worden geschrapt.

Artikel 5-6 van de generale regeling kerkelijk werkers (de kerkenraad meldt een aanstelling aan de dienstorganisatie) blijkt veelal niet te werken omdat een kerkenraad die melding niet doet. Kan betrokkenheid van bijvoorbeeld de classicale vergadering bij de aanstelling hier iets verbeteren?

Wanneer een instelling een kerkelijk werker als geestelijk verzorger wil aanstellen dient deze instelling volgens artikel 8-2 van de generale regeling kerkelijk werkers in contact te treden met de kerkenraad. Aangezien instellingen echter zelden dat initiatief nemen verdient het aanbeveling dat de kerkenraad - zo deze van de beoogde aanstelling op de hoogte is- zelf contact te zoeken met de instelling voor overleg over de kerkordelijke regelgeving ter zake van de kerkelijk werker.

d. Preekconsent

Het blijkt dat bij de aanvraag van verlenging van een preekconsent soms de bestaande geldigheidsduur al is (of tijdens de aanvraag wordt) overschreden. Ontwerp een bepaling waarin duidelijk wordt dat tijdens de aanvraag de geldigheid blijft voortduren.

Het mentoraat voor het leven dient te worden afgeschaft.

Trend

De eigenheid van de opleiding, het werk en de positie van de kerkelijk werker worden sterk benadrukt; de mogelijke overeenkomst met het werk van de predikant wordt vermeden. Sterker nog: er wordt gevraagd om de kerk en de kerkenraden te behoeden voor de verleiding van rolverving in kleine gemeenten.

3.16. De Vereniging Beraad Grote Steden

Thema's

a. Lidmaatschap

Gemeenteleden moeten bij aankomst in een nieuwe burgerlijke gemeente worden ingedeeld in de wijkgemeente waar zij geografisch thuis horen. Bij een perforatiewens evenwel moet de handtekening van het gemeentelid bepalend zijn voor indeling bij een andere wijkgemeente. Er is geen goedkeuring van een kerkenraad nodig. Elke gemeente van de Protestantse Kerk in Nederland in een grote stad kan dan zelf wel een praktische regel maken om de "latende" en "ontvangende" wijkgemeente op passende wijze van zo'n perforatiebesluit in kennis te stellen. Daar is geen ordinantie voor nodig.

b. De algemene kerkenraad

In grote steden is de bestuursstructuur meestal gelaagd (wijkkerkenraden, AK). Die gelaagdheid zet zich ook voort in de diaconale en kerkrentmeesters organen en naar de meerdere vergaderingen. Meestal wordt die gelaagdheid wel als wenselijk gezien, maar de wijze waarop die nu in ordinanties is uitgewerkt is veel te gedetailleerd, te complex en te weinig passend bij gemeenten die worstelen met een tekort aan beschikbaar bestuurlijk talent. Cumulatie van afvaardigingen (wijkkerkenraad-AK; wijkraad-college) is kortom een te zware belasting voor 1 persoon. Belangrijker dan de ambtelijke balans is de vertegenwoordiging van elke wijkgemeente in de AK.

c. Regelgeving (algemeen)

Het wijzigen van de ordinanties op diverse punten in nieuwe regels zal veel tijd vragen en mogelijk leiden tot nieuwe restricties die onvoldoende aansluiten op de dynamiek waarmee gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland nu eenmaal worden geconfronteerd. Daarom is het beter om de regelgeving een meer algemeen, op doelstellingen gericht, karakter te geven. Dat geeft ruimte voor locale differentiatie en experimentele vormen (met landelijke toetsing).

Trends

- A. Meer aandacht voor het vertegenwoordigd-zijn van de wijk dan voor het evenwicht tussen de 3 ambten.
- B. Minder nadruk op de uniformiteit in de regelgeving als symbool voor 'de eenheid van de kerk'.

3.17. De landelijke ledenregistratie

Opmerking vooraf:

Zowel in het gesprek met de SMRA als in de reacties uit de doelgroepen blijkt dat het belangrijk is om een onderscheid te maken tussen verbeteringen in de ledenregistratie die een kerkordelijke aanpassing meebrengen, en verbeteringen die (technisch) binnen de bestaande regelgeving aangebracht kunnen worden. Respondenten maken, geleid door hun ervaringen, dat onderscheid niet altijd.

Thema's

a. Noodzaak landelijke ledenregistratie

Het is van belang te zijner tijd nader te onderzoeken hoe de kosten van de landelijke ledenregistratie/ledenregistratie Protestantse Kerk (hierna: LLR/LRP) zich verhouden ten opzichte van de bijdragen van gemeenteleden "aan de rand". Enerzijds blijven passieve leden door de LLR/LRP in het vizier, anderzijds zullen deze leden niet veel bijdragen terwijl de landelijke registratie wel geld kost. De rooms-katholieke Kerk besloot in het verleden om opnieuw aan SILA mee te doen en in het verlengde daarvan een landelijke registratie op te zetten. Gebleken is dat hierdoor bij de rooms-katholieke Kerk het ledenaantal, de betrokkenheid en de bijdragen van de leden toenamen. Dit zijn ervaringen waarvan de Protestantse Kerk in Nederland kan leren.

b. Voorkeurslidmaatschap

Waarom moet een verzoek tot voorkeurslidmaatschap schriftelijk en gemotiveerd zijn? Dit wordt door velen ervaren als betuttelend en uit de tijd.

Op dit moment moeten de “latende” en de “ontvangende” (wijk)gemeenten beslissen over het verzoek tot voorkeurslidmaatschap. Past het niet meer in de tijd van de zelfbeschikkende burger dat zijn/haar verzoek doorslaggevend is?

Het vervallen van ‘voorkeurslidmaatschap’ bij verandering van (wijk)gemeente is lang niet altijd gewenst.

c. Voorlopige inschrijving op aangeven classicale vergadering

Moet bij verhuizing naar een andere burgerlijke gemeente de voorlopige inschrijving in een ontvangsgemeente die is aangewezen door de classicale vergadering gehandhaafd worden of moet direct tot definitieve inschrijving worden overgegaan?

Trend

Verheving van de spanning tussen:

- *enerzijds* de kerkelijk gewenste snelheid en zorgvuldigheid om een verhuizend lid niet te vergeten en vlot te verwelkomen (met daarbij het gegeven dat het zogenaamde geografisch principe veelal wordt gecompliceerd door de –eveneens principiële– aanwezigheid van meerdere (wijk)gemeenten op 1 grondgebied), en
- *anderzijds* de toenemende (en kerkordelijk ook deels juiste) veronderstelling van leden dat men in principe zelf uitmaakt bij welke gemeente men wil behoren.

UIT DE KERK

3.18. Individuele reacties via de digitale postbus³

Thema's

a. Taal van de kerkorde

Er is kritiek op de taal die in de kerkorde wordt gebruikt. Deze wordt ingewikkeld, omslachtig en/of ouderwets gevonden. Deze kritiek wordt ook geuit door de geënquêteerde kerkenraden.

b. Lidmaatschap en ledenregistratie

De verschillen in en bijbehorende bevoegdheden van verschillende soorten lidmaatschap leveren onduidelijkheid op.

De perforatieregeling is tijdrovend en omslachtig.

De verplichting tot het bijhouden van een landelijke ledenregistratie zou moeten worden veranderd in een mogelijkheid en op zijn minst opnieuw moeten worden overwogen (zie ook het advies van de generale raad van advies aan de kleine synode naar aanleiding van de jaarrekening 2006).

c. Predikanten

Er moet een nieuw artikel komen waarin (de verruiming van) de bevoegdheden van de emerituspredikant (wordt) worden geregeld.

De beroepingsprocedure kan korter.

Er zijn oneffenheden in de regelingen voor de predikant met een bijzondere opdracht en die in algemene dienst.

Er is gebrek aan aandacht voor leden van kerkenraad en gemeente in een procedure van losmaking en ontheffing van een predikant.

De deelname aan bovenplaatselijk werk door parttimers moet worden geregeld

³ De reacties die via de digitale postbus ‘evaluatie@pkn.nl’ werden ontvangen variëren van korte opmerkingen of suggesties –meestal van individuen– over 1 onderwerp tot uitvoerige notities over verschillende –met elkaar samenhangende– onderwerpen. In deze lijst wordt een kort overzicht gegeven van de ingebrachte onderwerpen.

Bij invoering van een 'pastor pastorum' moet een duidelijke keuze worden gemaakt: supervisor en vertrouwenspersoon van predikanten of ook instrument van personeelsbeleid voor predikanten met sturingsmogelijkheden.

d. Ouderlingen en diakenen:

Er worden kritische kanttekeningen geplaatst bij de verkiezingsprocedure en de ambtstermijnen.

e. Kerkelijk werker

Het toezicht vanuit de CV op de aanstelling van een kerkelijk werker moet worden versterkt.

Er zou meer differentiatie binnen de functie van kerkelijk werker mogelijk moeten zijn die aansluit bij de persoonlijke capaciteiten.

De regeling voor het preekconsent moet worden verruimd en de rol van de CV daarin moet worden verhelderd.

f. Besluitvorming

Er moeten regels komen waaraan besluitvorming via e-mailconsultatie zou moeten voldoen.

De bepaling over het quorum is onduidelijk wat het al of niet meetellen van vacatures betreft.

g. Gemeente met wijkgemeenten

De voorgeschreven opeenstapeling van functies leidt tot problemen.

De taakverdeling wijkkerkenraad – algemene kerkenraad is onhelder.

h. Visitatie

De onafhankelijkheid van de visitatie mag niet in mindering komen op de –belangrijke– verplichting tot overleg met andere organen, zoals de CV.

De samenstelling van het college kan worden versoepeld.

De zittingsduur van de leden moet worden verlengd (met het oog op continuïteit) of juist bekort (in verband met mogelijke eigengereidheid).

i. Toezien

De verplichting tot jaarlijkse inzending van de jaarstukken kan vervallen. Het toezien zou zich moeten concentreren op het geven van waardevol *advies*, bewaking van de *continuïteit* van bedrijfsvoering van gemeenten en het *kritisch* daarover oordelen.

j. Rechtsprekende organen

Termijnen en procedures vragen veel tijd met als gevolg belasting van betrokkenen. De kerk moet de werkwijze uit de wereldlijke Algemene Wet Bestuursrecht overnemen.

k. Classicale vergadering

Met het oog op de mogelijke verlichting van het (zware) takenpakket van de CV kunnen onder andere de bestuurlijke taken geheel worden overgeheveld naar het BM –met adequate professionele ondersteuning– en eventueel doorgeschoven naar een regionale commissie voor kerkordelijk bestuur.

l. Generale synode, dienstenorganisatie en financiën

De generale synode kan worden gehalveerd. De kleine synode kan worden ingekrompen tot 15 deskundige leden (exclusief moderamen).

De taakverdeling tussen de GS en de KS moet worden verhelderd.

De werkwijze van de kleine synode kan worden verbeterd door als KS zelf te gaan werken in 3 kamers: financieel-bestuurlijk, diaconaal, theologisch.

De vergaderwijze van de generale synode moet een meer dialogisch karakter krijgen.

De informatiestroom tussen de dienstenorganisatie (met grote voorsprong van informatie) en de KS dient te worden verbeterd.

Er worden kritische kanttekeningen geplaatst bij de inrichting van de jaarstukken.

m. Gemeentestichting

Niet via de postbus maar op uitnodiging van de werkgroep zelf ontvingen wij van een van de kerkordespecialisten concrete suggesties ter verbetering op tal van punten, waaronder een uitgewerkt voorstel voor een nieuwe regeling voor zogenaamde missionaire gemeentevorming.

Trends

De trends in deze individuele reacties sporen met die uit het onderzoek onder de doelgroepen, zoals hierboven verwoord.

UIT DE COMMISSIE

3.19. Aanvulling vanuit de commissie

Bovenstaande opsomming geeft op zichzelf een duidelijk beeld van de knelpunten en de suggesties tot verbetering van de kerkordelijke regelgeving zoals die in het onderzoek door de verschillende geledingen binnen onze kerk naar voren zijn gebracht. Zij zijn afkomstig van actieve ambtsdragers en leden van de kerk die de bepalingen van de kerkorde serieus nemen en ieder op zijn of haar plek gestalte proberen te geven aan een geordend kerkelijk leven binnen die ene Protestantse Kerk. Elk van de ervaringen en suggesties verdient daarom onze aandacht.

De commissie heeft zich ook de vraag gesteld of deze thema's en trends onder 1 of meer gemeenschappelijke noemers gebracht kunnen worden? Dit zou ons namelijk kunnen helpen om te bepalen welke problemen allereerst om een oplossing vragen. Voordat hierop een antwoord wordt gegeven met het geven van een dwarsdoorsnee van thema's en trends, wil de commissie zelf nog op enkele thema's en/of trends wijzen die haar tijdens het onderzoek in het bijzonder zijn opgevallen.

Thema's

a. Functioneren van de generale synode en haar organen

Veel gesprekspartners vanuit de verschillende niveaus hebben om uiteenlopende redenen hun zorg uitgesproken over het functioneren van de generale synode. Het algemene beeld is dat men vindt dat de generale synode als leidinggevende vergadering voor de kerk in haar geheel niet goed uit de verf komt.

Wie van buitenaf tegen de synode aankijkt, ziet een vergadering die moeite heeft om tot heldere en consistente besluiten te komen over belangrijke kwesties van deze tijd en mede daardoor niet inspirerend overkomt. Of men vindt dat de generale synode in de besluiten te weinig begrip toont voor wat er werkelijk op het grondvlak leeft, waardoor de synode als een 'ver van mijn bedshow' wordt ervaren.

Wie meer van binnenuit naar de generale synode kijkt, ziet een grote en logge vergadering die zich via lange sprekersronden door het ene na het andere rapport of besluitvoorstel heen probeert te worstelen. Of men ervaart een gebrek aan transparantie in het samenspel van het moderamen, het bestuur van de dienstenorganisatie, de kleine synode en de generale synode waardoor de geloofwaardigheid van het besluitvormingsproces wordt aangetast.

En waar men in onze kerk van de synode verwacht dat er leiding wordt gegeven aan het kerkelijk gesprek over actuele geloofsvragen, lijkt de synode gevangen in haar eigen regelgeving om een helder geluid in het kerkelijke of publieke debat te laten horen.

Voorzover deze problemen met de regelgeving voor de generale synode en haar organen te maken hebben, verdienen zij hier onze aandacht. Uit bovenstaand overzicht van thema's en trends werd duidelijk dat dit imago van de synode in verband wordt gebracht met de volgende onderwerpen:

- de omvang van de generale synode;
- de samenstelling van de generale synode en het systeem van afvaardiging vanuit de klassicale vergaderingen;
- de verdeling van taken en bevoegdheden tussen de generale synode, de kleine synode, het moderamen en het bestuur van de dienstenorganisatie;

- de vergaderwijze van de generale synode en de kleine synode en de rol van de adviesorganen daarin;
  - de rol van (het moderamen van) de generale synode in het kerkelijk gesprek en/of het publieke debat over actuele geloofsvragen.
- b. De discrepantie tussen het beleid van de generale synode (en de dienstenorganisatie) en gevoelens en wensen vanuit de basis*

Hoewel dit punt zeker niet nieuw is, is het de commissie opgevallen hoezeer bij gemeenten en classicale vergaderingen het beeld leeft van een synode (en dienstenorganisatie) die niet of onvoldoende rekening zou houden met wat er aan de basis leeft. Dit komt vandaag de dag tot uitdrukking in het ongenoegen over de gang van zaken in het dossier landelijke ledenregistratie en de scepsis over de voorgenomen besluiten in het kader van het rapport 'De hand aan de ploeg'.

Dit komt met betrekking tot de regelgeving naar voren in:

- de wens van de classicale vergaderingen om meer communicatie tussen synode en classes;
- de wens van de regio en het bestuur van de DO om een zinvolle vorm van overleg tussen de regio en het land over het beleid van de kerk te hebben;
- het verzoek om een ruimere regeling voor het verlenen van preekconsenten;
- de roep om versoepeling van de regels voor de samenstelling van de kerkenraad van kleine gemeenten met het oog op de handhaving van hun zelfstandigheid.

Trends

- A. Er is behoefte aan een generale synode die op inspirerende wijze leiding geeft aan de kerk, die over zaken spreekt die er toe doen in het leven van gemeente en kerk en die verstandige, heldere en doeltreffende besluiten neemt wanneer dat nodig is.
- B. Er is vraag naar meer communicatie tussen de generale synode (en de dienstenorganisatie) enerzijds en classicale vergaderingen en kerkenraden anderzijds waarin ruimte is voor wederzijdse beïnvloeding en onderlinge afstemming.

3.20. Samenvatting

Als we deze lijst overzien en samenvatten welke thema's door meerdere doelgroepen zijn genoemd en welke trends daarbij in het algemeen zichtbaar worden, ontstaat het volgende beeld.

THEMA'S ALGEMEEN

a. De samenstelling van ambtelijke vergaderingen, (brede) moderamina en colleges

Op alle ambtelijke niveaus en door alle doelgroepen wordt gemeld dat het wegens een toenemend gebrek aan kandidaten steeds moeilijker wordt om te voldoen aan de strikte voorschriften ten aanzien van de getalsmatige en ambtelijke samenstelling van ambtelijke vergaderingen en colleges.

b. Het arbeidsveld, taken en werkwijze van bovenplaatselijke ambtelijke vergaderingen en colleges

Classicaal niveau

Ten aanzien van de klassicale vergaderingen en (brede) moderamina wordt gesignaleerd dat het wegens een groeiend gebrek aan menskracht en middelen steeds moeizamer wordt om het op het zichzelf als zinvol beleefde arbeidsveld en het takenpakket volgens de kerkorde uit te voeren. De vereiste kwaliteit en slagkracht in de praktische uitvoering komen daardoor in gevaar.

Synodaal niveau

De huidige wijze van samenstellen van de generale synode bedreigt de kwaliteit van de beraadslagingen en de besluitvorming. Op dit moment ligt de nadruk vooral op een zo breed mogelijke vertegenwoordiging van het grondvlak door middel van 2 afgevaardigden per classis.

De colleges

Ook de colleges kampen wegens een groeiend gebrek aan gekwalificeerde menskracht met het spanningsveld tussen enerzijds de op zichzelf als zinvol geachte taak en anderzijds de verzwakking van hun kwaliteit en slagkracht. Daarnaast wordt het werk soms bemoeilijkt door onvolkomenheden in de huidige regelgeving.

c. De relatie tussen ambtelijke vergaderingen en lagen onderling

Er is een groeiende behoefte bij het grondvlak om herkenbaar vertegenwoordigd en/of gehoord te worden in de bredere vergadering waarnaar men een afvaardiging stuurt, zodat men zich in het beleid van die vergadering kan herkennen.

Dat geldt ook voor de verhouding tussen wijkkerkenraad en algemene kerkenraad, tussen klassicale vergadering en algemene klassicale vergadering en tussen de regionale colleges en het generale college voor de visitatie.

d. De relatie tussen ambtelijke vergaderingen en hun colleges of organen

Waar de kerkorde veelal een duidelijk onderscheid maakt tussen de taken en bevoegdheden van de verschillende ambtelijke vergaderingen en die van de –in formele zin veelal inhoudelijk zelfstandig opererende– colleges voor visitatie en behandeling van beheerszaken, wordt in de praktijk steeds meer de noodzaak gevoeld van samenwerking en onderlinge beleidsafstemming.

e. Ledenregistratie

Vooraf op plaatselijk niveau wordt de toepassing van de regelgeving inzake de ledenregistratie als nodeloos ingewikkeld en administratief belastend ervaren. Dit wordt versterkt door een groeiend gebrek aan draagvlak voor het geografisch principe van het lidmaatschap van de gemeente.

f. Verkiezing van ambtsdragers

De voorgeschreven verkiezingsprocedure van met name de ouderlingen en diakenen wordt als onduidelijk ervaren en leidt daarom tot veel misverstanden en soms zelfs tot conflicten en procedures bij de kerkelijk rechter.

Inhoudelijk gezien wordt de door de kerkorde veronderstelde rol van de gemeenteleden bij de verkiezingsprocedure als praktisch achterhaald en onwerkbaar beschouwd.

g. Zaken met betrekking tot predikanten

Voor een goede regelgeving inzake het ambt van predikant – zijnde een strategische kernfunctie in onze kerk – wordt onverminderd aandacht gevraagd door alle betrokken ambtelijke organen en namens de beroepsgroep zelf.

De aandacht gaat daarbij vooral uit naar

- vereenvoudiging en verheldering van de beroepingsprocedure;
- een minder vrijblijvend karakter van de werkgemeenschap van predikanten en een duidelijker inbedding hiervan binnen de classicale vergadering;
- een sterkere betrokkenheid van het BM van de classicale vergadering bij het opnemen van het studieverlof;
- uitbreiding en verduidelijking van de bevoegdheden van emerituspredikanten.

Bijzondere aandacht wordt door alle betrokkenen gevraagd voor de (toepassing van de) regelgeving inzake de behandeling van conflicten rond predikanten:

- samenhangend optreden van BM CV en het regionale college voor de visitatie bij het onderzoek naar en de begeleiding van voorkomende problemen,
- inhoud en toepassing van regelingen voor tijdelijke vrijstelling, ontheffing van werkzaamheden, ontheffing uit het ambt en tijdelijke schorsing uit het ambt in het kader van het opzicht.

h. Zaken met betrekking tot kerkelijk werkers

Ook voor de regelgeving met het oog op een verantwoorde inzet en positie van de kerkelijk werkers wordt onverminderd aandacht gevraagd. Zo blijkt er behoefte te bestaan aan meer bemoeienis van de classicale vergaderingen met hun aanstelling, aan een heldere positionering ten opzichte van het ambt (in het ambt of naast het ambt) en aan een ruimere en heldere regeling voor het verlenen van preekconsenten.

i. Functioneren van de generale synode en haar organen

Het functioneren van de generale synode heeft meer slagkracht en transparantie. Dit kan mogelijk worden bevorderd door haar omvang te verminderen, de interne taakverdeling te wijzigen en de vergaderwijze te herzien.

TRENDS ALGEMEEN

- A. Er zijn duidelijke tekenen van een teruglopende organisatie, bestuurskracht en –kwaliteit waardoor spanning ontstaat tussen de kwaliteitseisen voor goed kerkelijk bestuur zoals voorgeschreven door de kerkorde en de uitvoering in de praktijk.**
- B. Er leeft een sterke vraag naar regelgeving met meer flexibiliteit dan strikte voorschriften, zoals de afgewogen verhouding van ambten binnen een vergadering of college binnen de huidige regelgeving.**
- C. Men legt meer en meer de nadruk op leden van bovenplaatselijke organen als ‘vertegenwoordiger van’ dan als ‘afgevaardigde naar’ en ‘ambtsdrager zonder last en ruggespraak’.**
- D. Er is meer aandacht voor juiste kwaliteit of deskundigheid van leden van ambtelijke vergaderingen en colleges dan voor het juiste ambt.**
- E. Men voert een sterk pleidooi voor meer continuïteit binnen (de moderamina van) ambtelijke vergaderingen en colleges in plaats van de aandacht te richten op een goede doorstroming daarbinnen.**
- F. Er is binnen ambtelijke vergaderingen en colleges steeds meer oog voor het belang van samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid dan voor concentratie op de zelfstandige taak en positie.**
- G. Er is – vanuit de betrokken bovenplaatselijke organen – vraag naar meer bevoegdheden en sanctiemogelijkheden voor bovenplaatselijke vergaderingen en colleges (bindende adviezen, handelingsbevoegdheid ‘na’ overleg) dan de kerkorde nu mogelijk maakt.**
- H. Bij de beroepsgroep van kerkelijk werkers is de zorg voor kwalitatief verantwoorde en/of professionele uitvoering van taken groter dan het vasthouden aan eigen bevoegdheden of behoefte aan een ambtelijke status. In de gemeenten wordt juist gevraagd om meer bevoegdheden en een ambtelijke status van de kerkelijk werker.**
- I. In de plaatselijke gemeenten wordt meer nadruk gelegd op het keuzelidmaatschap dan op de geografische bepaaldheid van gemeenten.**
- J. Ter plaatse wordt meer heil gezien in een benoeming van kerkenraadsleden door de kerkenraad dan een verkiezing door gemeenteleden.**
- K. Er is behoefte aan een generale synode die op inspirerende wijze leiding geeft met gevoel voor wat er leeft in de plaatselijke gemeenten en wat in deze tijd geestelijk nodig is om samen kerk te zijn.**

Deel III

Overwegingen, conclusies en aanbevelingen

4. Overwegingen

4.1. Wegingsfactoren

Pragmatische insteek

Uit het voorwoord van dit rapport en de opdracht voor de commissie blijkt dat de evaluatie van de kerkorde anno 2009 diende te zijn gericht op het in de praktijk functioneren van de kerkordelijke regelgeving en bepaalde onderdelen daarvan. Het onderzoek moest beperkt blijven tot het functioneren van de ordinanties, generale regelingen en overgangsbepalingen. Het was dus uitdrukkelijk niet de bedoeling om de grondleggende bepalingen van de kerkorde, de zogenaamde Romeinse artikelen, opnieuw ter discussie te stellen.

Deze grondleggende bepalingen vormen het fundament waarop de vereniging van de voormalige SoW-kerken mede is gebaseerd. Zij zijn de uitdrukking van de eenheid van geloof en kerkorde die deze kerken met en bij elkaar hebben leren ontdekken en samen hebben vastgesteld. En een fundament stel je nu eenmaal niet om de 5 jaar ter discussie. Anders is dat met het kerkordelijke gebouw van ordinanties en bepalingen dat op dat fundament is gebouwd. Zoiets moet regelmatig worden onderhouden en gerenoveerd, wil het meegaan met zijn tijd en comfortabel zijn voor zijn bewoners. De spelregels voor het kerkelijk leven moeten doelgericht, passend bij de tijd en omstandigheden, en vooral praktisch uitvoerbaar zijn.

Deze nadruk op het in de praktijk functioneren van de kerkordelijke bepalingen heeft tot gevolg dat het onderzoek van de commissie een *pragmatische insteek* heeft gekregen. In haar vraagstelling heeft de commissie zich beperkt tot het in de praktijk functioneren van de ordinanties en regelingen.⁴ Dit brengt met zich mee dat de commissie ook met een pragmatische blik naar de uitkomsten heeft gekeken. Bij het formuleren van de conclusies en aanbevelingen heeft zij zich laten leiden door de vraag, welke knelpunten zich in de praktijk dikwijls of dringend voordoen en met welke oplossingen de praktijk gediend lijkt.

Relatie met grondleggende bepalingen

Overigens heeft de commissie haar ogen niet gesloten voor signalen die zich in kritische zin verhouden tot de grondleggende bepalingen. Ook al vormt deze kerkorde de basis van onze kerkelijke vereniging, dat wil nog niet zeggen dat overal in de kerk het gedachtegoed van deze kerkorde ook gemeengoed is geworden. Soms leeft men gewoon voort op de oude regels van voor de vereniging waarmee men vertrouwd is of waarin men zich beter kan vinden dan in de nieuwe regels. Soms blijkt men niet op de hoogte van de nieuwe spelregels en de grondslagen daarvan. Ook is de commissie zich ervan bewust dat er bepaalde principiële kerkordelijke thema's zijn die al sinds lang voor de vereniging de gemoederen bezig houden. Eén daarvan is het thema van het kerkelijk ambt naar protestants ontwerp. Hoewel dit thema in deze kerkorde zijn ankerpunt heeft gevonden in de artikelen V en VI over het ambt en de ambtelijke vergaderingen, wil dat nog niet zeggen dat alle vragen daarover zijn verstomd, laat staan beantwoord. De commissie was dan ook niet verbaasd dat sommige signalen juist op dit punt de grondleggende bepalingen raken. Waar dat nadrukkelijk in beeld kwam, zal de commissie dat - in overeenstemming met haar opdracht - dat rapporteren.

Inbreng van ervaringsdeskundigen

De commissie hecht veel waarde aan de inbreng van 'ervaringsdeskundigen', kerkleden die ervaring hebben met de omgang met de regels in de praktijk, zoals leden van moderamina van ambtelijke

⁴ Hierbij moet nadrukkelijk onderscheid gemaakt worden tussen het functioneren van de *ordinanties* en dat van de in de ordinanties genoemde *organen*. Naar dat laatste deed de commissie geen onderzoek, al hadden ervaringen en suggesties daarop soms wel betrekking. Zie plan van aanpak, punt III.2.2.

vergaderingen, leden van organen of colleges en flankerende organisaties. Naar hun bevindingen is uitgebreid onderzoek gedaan en daarvan wordt hier nauwkeurig verslag gedaan. Daarmee zijn verwachtingen gewekt. Hun suggesties tot verbetering verdienen daarom alle aandacht en serieuze overweging. De commissie heeft bij het vaststellen van conclusies deze inbreng dan ook zwaar laten wegen.

Onderzoekscriteria

Zoals in deel I is gememoreerd was de doelstelling van het onderzoek 'verbetering van de regelgeving in relatie tot de bedoeling ervan'. Dit verbeteren wil zeggen: meer geschikt maken voor het functioneren van de diverse kerkelijke gremia, met het oog op het gemeentezijn in en het kerkzijn van de Protestantse Kerk. Hieruit zijn de navolgende onderzoekscriteria afgeleid. Het onderzoek zou moeten leiden tot verbeteringen in de regelgeving die de

- kwaliteit van het gemeente- en kerkzijn in onze tijd en situatie bevorderen;
- overbelasting van kader en vrijwilligers verminderen;
- regelgeving vereenvoudigen;
- flexibiliteit voor gemeente en kerk bevorderen;
- kosten besparen.

Nadere beschouwing van deze criteria leert dat het eerste criterium *direct* is gericht op *verbetering van de inhoudelijke kwaliteit* van het gemeente- en kerkzijn. De andere 4 zijn vooral gericht op verbeteringen die rekening houden met *de actuele omgevingsfactoren* waarin gemeente en kerk moeten opereren (kleiner worden van de kerk als gevolg van secularisatie, individualisme etc.) en lijken meer *indirect* gericht op het verbeteren van kwaliteit.

De commissie stelt vast dat het leeuwendeel van de ingebrachte suggesties scoort op de criteria vermindering van overbelasting, vereenvoudiging en bevordering van flexibiliteit. Suggesties die expliciet zijn gericht op kwaliteitsverbetering komen veel minder vaak voor. Wellicht weet men hier ook geen raad mee. Ook suggesties voor kostenbesparing zijn zeldzaam. Kennelijk leeft de gedachte dat de kwaliteit en de kostenbeheersing er zeer mee gediend zijn als het lukt de overbelasting te verminderen, regelingen en procedures te vereenvoudigen en meer vrijheid van handelen te geven op alle niveaus. De conclusies en aanbevelingen van de commissie hebben daarom vooral betrekking op verbeteringen in het omgaan met de omgevingsfactoren en zijn ook om die reden pragmatisch van aard.

In de volgende paragraaf gaat de commissie eerst na welke grote lijnen in het resultaat van het onderzoek zichtbaar worden. In hoofdstuk 5 zal de commissie dan aangeven welke knelpunten vanwege hun urgentie om een oplossing op korte termijn vragen en in welke richting(en) de mogelijke oplossing daarvan zou kunnen worden gevonden.

4.2. Nadere beschouwing

Wanneer wij de opbrengst van de verschillende onderzoeken in zijn totaliteit overzien, springt een aantal zaken in het oog.

a. Welwillende en kritische houding ten opzichte van de kerkorde

In de eerste plaats valt op dat veruit de meeste respondenten tamelijk *welwillend* staan ten opzichte van de inhoud van de kerkorde en de bijbehorende ordinanties. Er zijn weinig tot geen stemmen opgegaan die pleiten voor een rigoureuze herziening van vitale delen of onderdelen van de ordinanties en de regelingen. Ook werd er tussen de regels door geen fundamentele kritiek gehoord op de zogenaamde 'Romeinse artikelen'. Kennelijk kan de kerkorde van de verenigde kerk rekenen op een zeker draagvlak.

In dit globale beeld zijn wel nuances waar te nemen.

Bij de *kerkenraden* –die hierop expliciet werden bevroegd– heeft deze welwillendheid de vorm van een *ontspannen houding* ten opzichte van de kerkorde. Men is geen slaaf van de kerkorde, men ervaart voldoende speelruimte voor eigen identiteitsbeleving, maar wil ook wel zijn voordeel doen met de door de kerkorde aangereikte spelregels. Vaak gaat men ook zijn eigen gang.

Tegelijkertijd is men op plaatselijk vlak ook *kritisch* ten opzichte van de kerkorde, waar men ervaart dat deze teveel en/of te dwingend voorschrijft, niet bij de tijd is, teveel van bovenaf regelt of zaken te ingewikkeld maakt.

Hierbij moet worden aangetekend dat op het plaatselijk vlak slechts weinigen op de hoogte blijken te zijn van de inhoud van de kerkorde of praktische ervaring hebben met de toepassing daarvan. Nogal eens werden de vragen namens een kerkenraad beantwoord door 1 (of enkele) perso(o)n(en). De kerkorde is in de beleving van de kerkenraden bepaald geen gemeengoed.

Bij de *bovenplaatselijke ambtelijke vergaderingen en organen* komt de welwillende houding impliciet tot uiting in een *positieve betrokkenheid ten opzichte van de kernfunctie van het orgaan* waarvan men lid van is. Daar hecht men over het algemeen veel waarde aan het eigen door de kerkorde omschreven arbeidsveld en takenpakket, ook al worden deze bemoeilijkt door de praktijk van alledag met zijn structurele tekort aan voldoende gekwalificeerde mensen en middelen.

Een en ander leidt tot een *kritische houding* ten opzichte van regelgeving waar die te hoog gegrepen is, averechts werkt of te weinig slagkracht of armslag geeft.

Overigens gaat deze kritiek op de regelgeving nog al eens gepaard met *kritiek op het beleid van de kerk of de dienstenorganisatie* wanneer men te weinig belangstelling en daadwerkelijke ondersteuning ervaart bij de uitoefening van zijn taken.

In bovenplaatselijke verbanden is het met de kennis van de kerkorde anders gesteld. Aangezien men op dat niveau bestaat bij de gratie van een door de kerkorde gegeven taak of bevoegdheid, is (enige) kennis van en ervaring met de kerkorde een vereiste, in elk geval over eigen werkgebied, een basisvoorwaarde voor het eigen functioneren.

Bij de *flankerende organisaties* lijkt de kerkorde in geest en hoofdzaak wel te zijn geland, al heeft men in meer of mindere mate *kritiek op deelonderwerpen* waarop men zich als organisatie heeft gericht. De meest kritische beschouwing kwam vanuit de Vereniging Beraad Grote Steden waar men veel te weinig speelruimte ervaart binnen de bestaande regelgeving om de gestaag groeiende ontkerkelijking en dreigende ontmanteling van de kerkelijke structuren het hoofd te bieden of daarop creatief te anticiperen met experimentele organisatievormen. Op het platteland waar dat proces van ontmanteling ook plaatsvindt, maakt men zich minder druk om de regelgeving dan wel ruimte voor experimenten en gaat men rustig zijn eigen gang.

b. Teruglopende organisatie opvangen met verantwoorde krimp

In de tweede plaats wijzen de meeste ervaringen met de kerkordelijke bepalingen op een *haperende en teruglopende organisatie*. Nergens is er sprake van een soepele organisatie en een hartelijke en ongestoorde omgang met de regels. Velen ondervinden daarbij moeilijkheden in de dagelijkse praktijk. Soms wordt dit veroorzaakt door de regelgeving zelf, wanneer deze als onduidelijk, niet doeltreffend, onsamenhangend of overbodig wordt ervaren.

Veel vaker wordt gemeld dat de oorzaak daarvoor is gelegen in een toenemend *gebrek aan menskracht, kennis en kunde* binnen de ambtelijke vergadering, het college of de commissie. Het beeld dat op alle ambtelijke niveaus zichtbaar wordt is dat van een organisatie die op papier weliswaar goed en doordacht is opgezet maar die in de praktijk vaak niet in voldoende mate of soms zelfs in het geheel niet meer kan voldoen aan de bepalingen van de kerkorde.

Dit heeft zijn directe oorsprong in de situatie van veel gemeenten waarin sprake is van een vergrijzend en in aantal gestaag teruglopend ledenbestand, met name in de categorie belijdende leden. Daardoor wordt het steeds moeilijker om de vacatures binnen de kerkenraad en de colleges in te vullen. Daar komt bij dat geschikte gemeenteleden in de leeftijd van 30 tot 50 jaar veelal niet beschikbaar zijn voor een ambt of functie vanwege hun werk of gezinssituatie.

Deze ontwikkeling die in onze kerk al enkele decennia lang gaande is, heeft nu ook gevolgen voor het functioneren van de bovenplaatselijke organisatie. Vacatures blijven ook daar langer onvervuld dan vroeger. Ook kost het steeds meer moeite om mensen te vinden die voor een bovenplaatselijke functie geschikt zijn. Niet zelden worden gemeenteleden die wegens meer dan volbrachte diensttijd eigenlijk zouden moeten worden vrijgelaten, alsnog bereid gevonden om een bovenplaatselijke taak op zich te nemen, vaak uit liefde en zorg voor de kerk.

De vraag is of de regelgeving in de kerkorde wel voldoende rekening houdt met deze ontwikkeling. Veel suggesties gaan dan ook in de richting van meer aanpassing van de regels aan deze groeiende trend. Opvallend is echter dat men tot dusver niet komt met voorstellen tot een rigoureuze afstoting

van taken waarbij noodgedwongen genoeg wordt genomen met een lagere organisatiegraad dan de huidige. Kennelijk voelt men vooralsnog meer voor een verantwoorde krimp van de organisatie met behoud van de principiële uitgangspunten van de kerkorde dan voor een fundamentele herziening daarvan.

Op zichzelf is dat ook wel begrijpelijk. Weinigen in de kerk zullen behoefte hebben aan een nieuw debat over de kerkorde in engere zin. Het is de vraag, gezien het huidige ongunstige klimaat, hoelang we het met deze kerkorde uithouden. Bij de totstandkoming van de kerkorde werd wel beweerd dat deze de komende 50 jaar mee zou moeten kunnen. Of we dat halen valt te betwijfelen.

c. Uniforme regelgeving in een pluriforme kerk

In de derde plaats valt op dat de door de doelgroepen –en soms ook binnen een doelgroep zelf– genoemde *suggesties* tot wijziging van de regels zeker *niet allemaal in een en dezelfde richting* wijzen.

Nu maakt het voor de uitvoering van de bestaande regelgeving nogal verschil of men als gemeente, ambtelijke vergadering of college beschikt over een zeker potentieel aan menskracht en middelen, dan wel dat dit potentieel naar een absoluut minimum neigt. Waar men in de ene situatie vraagt om meer speelruimte om de teruglopende organisatie te kunnen sturen, vraagt men in een andere situatie om een specifiek soort regelgeving om verantwoord te kunnen omgaan met een fenomeen als ‘gemeentestichting’. Dit verschil wordt in geografisch opzicht zichtbaar. Om wat potentieel betreft 2 uitersten te noemen: in Limburg is de situatie voor onze kerk een heel andere dan op de Veluwe.

Het verdisconteren in kerkordelijke regelgeving van deze verschillen in situatie leidt, gelet op de reacties in het onderzoek, tot de vraag in hoeverre een kerkordelijk uniforme regeling eigenlijk nog wel mogelijk is. Nu is in de huidige kerkorde al ruimte gemaakt voor de mogelijkheid van een plaatselijke keuze in bepaalde *inhoudelijk-beleidsmatige* zaken, zoals de positie van doopleden in de gemeente. De vraag is of deze ruimte nu ook zou moeten worden uitgebreid tot de *organisatorische vormgeving* van de gemeente/kerk op plaatselijk en regionaal vlak.

Dit alles vraagt –met verwijzing naar het vierde criterium ‘flexibiliteit’– om een kerkordelijke regelgeving die ernstig rekening houdt met de onderling zo verschillende plaatselijke situaties. Daarachter rijst de vraag tot op welke hoogte de kerkorde (nog) een symbool van de eenheid in de kerk mag of moet zijn?

d. Spanningsvelden die samenhangen met het presbyteriaal-synodale kerktype

Bij de constatering dat veel suggesties tot verbetering van de regelgeving niet zonder meer in dezelfde richting wijzen, is de commissie zich er ook van bewust dat dit verband houdt met spanningsvelden die nu eenmaal gegeven zijn met de structuur van het presbyteriaal-synodale kerktype waartoe de Protestantse Kerk in Nederland behoort. In deze structuur immers kunnen zaken *meer presbyteriaal* –met de nadruk op de beleidsvrijheid van de kerkenraden, *meer decentraal*– of *meer synodaal* –met de nadruk op uniformiteit, *meer centraal*– worden geregeld. Het gaat daarbij om de volgende 3 spanningsvelden:

Voor zover deze spanningsvelden raken aan de zogenaamde ‘Romeinse artikelen’ van de kerkorde wordt daarop in het slot van hoofdstuk 5.3. nader ingegaan. Voor zover zij raken aan het functioneren van de ordinanties worden ze hier besproken.

d.1. De meerdere vergaderingen (1): representatie van ambten of van gemeenten (en classes)?

In de Protestantse Kerk in Nederland hebben de classicale vergadering en de generale synode een tweevoudig karakter. Enerzijds zijn het in hun ambtelijke samenstelling als het ware ‘grote kerkenraden’, anderzijds zijn het representatieve lichamen waar –door middel van hun afgevaardigden– alle gemeenten, respectievelijk classes vertegenwoordigd zijn. Daar komt bij dat bij de start van de verenigde kerk voor de classicale vergadering ook nog het karakter als ontmoetingsplaats van gemeenten werd benadrukt.

Op de relatie hiervan tot de geheel eigen structuur van de evangelisch-lutherse synode wordt in paragraaf 5.3. nader ingegaan.

In dit verband geven, mede als gevolg van de hierboven onder 3.3. genoemde diversiteit in situaties, de reacties de ontwikkeling te zien dat bij classicale vergaderingen de nadruk op representativiteit van de gemeenten komt te liggen, meer dan op de evenwichtige verhouding van de ambten.

Wanneer aan deze trend ook kerkordelijk ruimte zou worden gegeven, zou dat een tegemoetkoming zijn aan zowel de (oude) wens dat de classicale vergadering ontmoetingsplaats van geméenten zal zijn, als aan de (de recent door de synode ingezette) beleidskoers dat de classicale vergadering nauwer betrokken dient te zijn bij het reilen en zeilen van de gemeenten in de classis.

d.2. De meerdere vergaderingen (2): representativiteit of deskundigheid?

De 3 ambten in de kerk hebben in artikel V-1 hun theologische fundering. In praktische zin staat elk van de 3 ambten voor een bepaalde 'werksoort' in de gemeente en de kerk (of, zo men wil: voor een bepaalde 'deskundigheid' of 'functionaliteit'). De aanwezigheid van deze verschillende 'werksoorten' wordt niet alleen op het niveau van de gemeente maar ook op het niveau van de classis en van de kerk dringend gewenst.

Nu doet zich echter –opnieuw: gelet op de eerder genoemde diversiteit en de reacties– de ontwikkeling voor dat de 'doorstroming' op grond van zittingstijd en de roulatie op grond van het ambtsrooster in de praktijk een uitholling dreigt te worden van wat als 'continuïteit' op grond van ervaring noodzakelijk wordt geacht voor een deskundig bestuur.

Dit spanningsveld is uiteraard niet nieuw, maar in een tijd waarin toch al 'alles sneller gaat' werkt de eis van 'roulerende representativiteit' (ambtsrooster en rooster van periodiek aftreden) snelheidsverhogend. Het is dus niet zo vreemd dat alle suggesties uit het onderzoeksveld op dit punt aandringen op meer continuïteit. Zo voert men een pleidooi voor een verruiming van de zittingstijd en/of relativering van de 'ambtelijke komaf' van de leden van 'ambtelijke bestuursorganen' (zijnde de brede moderamina van de classicale vergaderingen en de leden van (het -breed- moderamen van) de generale synode) alsmede van regionale en landelijke colleges.

d.3. Ledenregistratie: individueel of geografisch?

De al decennialang groeiende individualisering wat de ruimte voor de leden om gestalte te geven aan de eigen geloofsbeleving betreft -in combinatie met hun groeiende mobiliteit- staat op gespannen voet met de complexe geografische structuur van de gemeenten in de Protestantse Kerk in Nederland (van ter plaatse veelal meerdere elkaar geografisch overlappende gemeenten) en met de daarbij behorende landelijke ledenregistratie op basis van geografische indeling. Tot nu toe kan een landelijk administratief-technisch apparaat dit spanningsveld van kerkelijke beleidsvisie en maatschappelijke ontwikkelingen reguleren, maar dat vereist ter plaatse een intensieve medewerking.

De vraag is: kan dit zo doorgaan? De maatschappelijke trend van de individualisering zal zeker niet afnemen. Misschien is het zo dat de complexiteit van de Protestantse Kerk op plaatselijk vlak nog wat zal afnemen door de vorming van meer protestantse gemeenten.

Tegelijkertijd blijkt bij andere landelijke kerkgenootschappen dat afschaffing van een landelijke ledenregistratie nadelig werkt op de financiën van lokale gemeenschappen, en een ontwikkeling stimuleert waarin het ledenbestand uitsluitend 'kernleden' overhoudt.

Het is voorstelbaar dat de spanning tussen de maatschappelijke ontwikkelingen en de kerkelijke beleidsvisie op den duur niet meer door (medewerking aan) een centraal administratief apparaat opgevangen kan worden. Op dat moment moet de kerk een keuze maken tussen het handhaven van een centrale en geografisch georiënteerde ledenregistratie of een decentrale en op individuele keuze van de leden gebaseerde ledenregistratie. Overigens zal een dergelijke keuze beïnvloed worden door de mogelijkheden op ICT-gebied van dat moment. Het is denkbaar dat beide opties dan minder ver uit elkaar liggen gezien de ontwikkelingen op het terrein van internet- en software apparatuur.

4.3. SAMENVATTING

- A.** De evaluatie van de kerkorde is van meet af aan gericht op het praktisch functioneren van de regelgeving. Het onderzoek heeft daarom een pragmatische insteek gekregen. Het doel van het onderzoek was het aanbrenge van verbeteringen in de kerkordelijke regelgeving, die de inhoudelijke kwaliteit van het gemeente- en kerkzijn in directe zin bevorderen en/of die meer aansluiten bij de maatschappelijke omgeving waarin gemeente en kerk moeten opereren. De ingebrachte ervaringen en suggesties hebben voor het overgrote deel betrekking op de tweede categorie.
- De grondleggende bepalingen van de kerkorde zijn niet ter discussie gesteld. Wel werden signalen die daarop betrekking hadden in de marge meegenomen.
- De commissie heeft bij de weging van de resultaten de inbreng van de ervaringsdeskundigen zwaar laten wegen. Waar nodig of gewenst, volgde zij haar eigen inzichten.
- Naast het in kaart brengen van de knelpunten, heeft de commissie – conform haar opdracht – ook aanbevelingen opgesteld ter oplossing van de voornaamste knelpunten.
- B.** Over het algemeen is er in de kerk sprake van een welwillend-kritische houding ten opzichte van de kerkorde.
- Bij kerkenraden wordt een ontspannen houding aangetroffen. Men is geen slaaf van de kerkorde, maar doet er zijn voordeel mee als het zo uitkomt. Als de regels te dwingend worden of zaken te ingewikkeld maken, zwelt de kritiek aan. Vaak gaat men ook zijn eigen gang.
- Bij de bovenplaatselijke verbanden voelt men een positieve betrokkenheid bij de kerkorde, vooral waar die het eigen orgaan betreft. Veelal beleeft men het eigen arbeidsveld als zinvol, al is het niet eenvoudig om alles te volbrengen wat opgeschreven staat. Kritisch wordt men als de regelgeving te hoog gegrepen is, averechts werkt of te weinig slagkracht of armslag geeft. De kerkorde is overigens op plaatselijk vlak bepaald geen gemeengoed.
- C.** De meeste ervaringen wijzen op een haperende en teruglopende organisatie. Er is op alle niveaus van de kerk een groeiend gebrek aan menskracht, kennis en kunde. De teruggang in mensen en middelen op het plaatselijk vlak heeft nu ook zijn doorwerking gekregen op het functioneren van de bovenplaatselijke verbanden.
- De vele voorstellen en suggesties om deze trend in kerkordelijke zin te vertalen, is gericht op aanpassing van de organisatie binnen de huidige kerkordelijke hoofdstructuur. Men voelt kennelijk vooralsnog meer voor een verantwoorde krimp binnen de huidige kaders dan (opnieuw) voor een grondige herziening van de kerkorde.
- D.** De suggesties die zijn ingebracht wijzen lang niet altijd in een en dezelfde richting. Zelfs binnen 1 orgaan of ambtelijke laag is dat soms het geval. Dit houdt verband met de situatie waarin men verkeert en die onderling zeer van elkaar kan verschillen.
- De vraag rijst of een uniforme kerkordelijke regeling op den duur nog wel mogelijk is. De roep om meer flexibiliteit in de kerkorde klinkt in elk geval alom. Er is dringend behoefte aan een kerkorde waarin ernstig (en meer) rekening wordt gehouden met de onderling zo verschillende plaatselijke en regionale situaties.
- E.** De verschillen hebben deels ook te maken met spanningen die inherent zijn aan een kerk van het presbyteriaal-synodale type. Daarin kan men immers naar behoefte zaken decentraal of centraal aanpakken, al naar gelang men nadruk wil leggen op het presbyteriale of op het synodale element.
- De reacties raken aan de volgende spanningsvelden:
- Moet in meerdere vergaderingen de nadruk liggen op de representatie van alle ambten (zijn alle ambten present?) of op die van alle gemeenten of classes (is het grondvlak goed vertegenwoordigd?)
  - Moet in diezelfde meerdere vergaderingen het accent komen te liggen op de aanwezigheid van de juiste ambten of op de vereiste deskundigheid en ervaring van de afgevaardigden?
  - Hoe lang kan de spanning tussen de groeiende individualisering en de geografische gemeentestructuur van onze kerk oplopen? Tot nu kan die nog wel bijeen gehouden worden in een landelijke ledenregistratie, maar dat vereist wel intensieve medewerking ter plaatse. Daar leeft echter een sterke voorkeur van een registratie op basis van de keuze van het individuele gemeentelid. De vraag is hoelang dit nog zo kan doorgaan.

5. Conclusies en aanbevelingen

5.1. Conclusies

In het voorwoord is melding gemaakt van een tweevoudige blikrichting bij deze evaluatie: enerzijds is er de wens om de kerkelijke organisatie in overeenstemming te laten zijn met wat zij verstaat en formuleert als haar roeping; anderzijds wordt de noodzaak gevoeld om de kerkelijke organisatie aan te passen aan de realiteit van de forse teruggang in ledental en middelen. Wanneer we vanuit dit tweevoudige perspectief de resultaten van het onderzoek bekijken en onze conclusies trekken, is het duidelijk dat de tweede blikrichting groot gewicht in de schaal van deze praktische evaluatie legt en ook in hoge mate bepaalt welke problemen het meest urgent zijn.

Op de vraag welke problemen volgens de commissie het meest urgent zijn en om een oplossing op korte termijn vragen, geeft de commissie antwoord in de vorm van 3 *conclusies*.

Kwantitatieve schaarste

In het voorgaande werd duidelijk dat de meeste problemen die vanuit de verschillende doelgroepen naar voren zijn gebracht, verband houden met het kleiner worden van onze kerk en de teruggang van beschikbare menskracht en middelen.

We zagen bij de thema's dat het hierdoor vaak niet meer mogelijk is om aan de strikte voorschriften uit de ordinanties voor *de getalsmatige en ambtelijke samenstelling* van de ambtelijke vergaderingen, colleges en organen te voldoen.

Dit leidt allereerst tot de voor de hand liggende vraag of de *grootte* van met name de meerdere ambtelijke vergaderingen niet kan worden *teruggebracht*. Hiermee kan de overbelasting van ambtsdragers, die zwaar drukt op hun motivatie en arbeidsvreugde, worden teruggebracht.

Ook komt uit de thema's de wens naar voren om de ambtelijke vergaderingen en colleges op alle niveaus vanuit de kerkorde *meer ruimte* te geven om hun *ambtelijke samenstelling* binnen bepaalde kaders al naar gelang de eigen situatie zelf te mogen bepalen. Door de regelingen op dit punt flexibeler te maken, ontstaan er ook meer mogelijkheden om de juiste mens op de juiste plaats te krijgen.

Met deze aanpassingen kan volgens de commissie de grondstructuur van de kerk waarin de leiding berust bij vergaderingen, bestaande uit de 3 ambten, en waarin 3 'bestuurslagen' functioneren, nog steeds verantwoord worden ingevuld, maar worden bestaande belemmeringen weggenomen.

In dit verband klinkt ook de wens om *oud-ambtsdragers* als zodanig te kunnen *afvaardigen* naar een bredere ambtelijk(e) vergadering of te kunnen benoemen in een college. Hiermee kan worden bereikt dat ambtelijke taken over meer personen kunnen worden verdeeld en opgedane ervaring niet voor de kerk verloren gaat.

Hoewel de commissie oog heeft voor de waarde van de huidige bepalingen in de kerkorde op dit terrein, is zij toch van mening dat de gesignaleerde trend van kwantitatieve schaarste ondervangen moet maar ook kan worden. Er is immers een breed draagvlak voor de bovengenoemde voorstellen. Bovendien is het effect daarvan direct voelbaar aan de basis.

Conclusie 1

(met het oog op kwantitatieve schaarste)

Gelet op het kleiner worden van het beschikbare potentieel aan leden is het wenselijk dat:

- in elk geval de huidige omvang van de meerdere vergaderingen substantieel wordt teruggebracht;
- daarbij tevens wordt overwogen om de afvaardiging (en benoeming) van oud-ambtsdragers naar een meerdere vergadering (en in een college meer) mogelijk te maken;
- alle ambtelijke vergaderingen een grotere vrijheid krijgen om de ambtelijke samenstelling van hun vergadering te bepalen.

Kwalitatieve schaarste

Een tweede belangrijk probleem dat eveneens met de kleiner wordende kerk samenhangt, is de toenemende *schaarste aan deskundigheid* die nodig is om een behoorlijke kwaliteit van bestuur in de gemeente en de kerk blijvend te kunnen garanderen. Dit probleem doet zich voor bij de brede moderamina van de classicale vergaderingen die zich gesteld zien voor complexe problematieken inzake gemeenten en predikanten waarmee men ofwel geen ervaring heeft ofwel waarvan men onvoldoende specialistische kennis bezit. Dit geldt ook voor de generale synode als naar buiten toe beeldbepalende, leidinggevende vergadering voor de kerk in haar geheel en voor de regionale en landelijke colleges voor visitatie, toezien en de kerkelijke rechtspraak. Anderzijds is men er over het algemeen niet aan toe om bij voorbaat in te leveren op de kwaliteitseisen die de kerkorde stelt. Het arbeidsveld en de taken waarmee men vanuit de kerkorde belast is worden doorgaans als zinvol ervaren voor gemeenten en kerk.

Voorzover dit probleem met de regelgeving te maken heeft, zoekt men de oplossing in de richting van maatregelen die de *continuïteit* binnen de ambtelijke vergadering of het college *bevorderen*, bijvoorbeeld door langere zittingstermijnen toe te staan van de ambtsdragers en leden van moderamina of colleges en/of kerkordelijke garanties te vragen voor ondersteuning vanuit de dienstenorganisatie. Soms wil men ook bepaalde taken op moderamenniveau, op een breder of centraler niveau kunnen laten afhandelen waar noodzakelijke kennis kan worden gebundeld en met meer distantie beslissingen kunnen worden genomen.

De commissie is van mening dat ook aan dit probleem bij voorrang aandacht moet worden besteed, om te voorkomen dat het kerkelijke bestuur in kwalitatieve zin te zeer wordt uitgehold en de geloofwaardigheid ervan wordt aangetast.

Conclusie 2

(met het oog op kwalitatieve schaarste)

Om de continuïteit in het kerkelijke bestuur te waarborgen is het wenselijk dat zittingstermijnen worden verruimd.

Om de kwaliteit van het kerkelijke bestuur te kunnen waarborgen is het tevens wenselijk dat ambtelijke vergaderingen kunnen besluiten hun taken te laten uitvoeren door een (breed) moderamen of door een samenwerkingsverband van deze vergaderingen

'Imagogevoelige' storingen

Naast deze 2 structurele thema's en trends die alle geledingen van de kerk betreffen, zijn er enkele andere onderwerpen uit het onderzoek naar voren gekomen die weliswaar betrekking hebben op specifieke onderdelen van de regelgeving, maar evenwel door betrokkenen vaak als storend worden ervaren en/of het imago van de kerk negatief beïnvloeden. De commissie denkt daarbij vooral aan thema's die te maken hebben met het voorkomen en behandelen van conflicten in de gemeenten, in het bijzonder rond predikanten, en met het functioneren van de ambtelijke vergaderingen. In het bijzonder gaat het daarbij om:

- de noodzaak tot *samenwerking* en onderlinge beleidsafstemming tussen ambtelijke vergaderingen en colleges bij de uitoefening van taken en bevoegdheden op het terrein van conflictoplossing die elkaar raken (bijvoorbeeld tussen visitatie en classicale vergadering bij ernstige problemen rond predikanten);
  - de *procedures* die gelden voor ontheffing van werkzaamheden, ontheffing uit het ambt, (tijdelijke) schorsing van predikanten;
  - de *termijnen* waarbinnen zaken door rechtsprekende organen worden afgehandeld;
  - het *functioneren van de generale synode* als beeldbepalend beleidsorgaan van de kerk;
  - de *onderlinge communicatie* en afstemming tussen de *verschillende bestuurslagen*.
- Op plaatselijk vlak werden in dit verband als problemen aangemerkt:
- de zogenaamde *perforatieregeling*;
  - de regeling voor de *verkiezing* van ouderlingen en diakenen.

De commissie is van mening dat verbetering van de regelgeving over deze onderwerpen als urgent moet worden aangemerkt, omdat juist op dit soort terreinen de kerk als draagster van hoge ethische waarden wordt afgerekend.

**Conclusie 3
(met het oog op 'imago-gevoelige' storingen')**

Specifieke problemen die verband houden met de regelgeving en waarvan uit het onderzoek is gebleken dat deze als storend worden ervaren en/of schade berokkenen aan personen of het imago van de kerk -zoals de behandeling van conflicten rond predikanten, de perforatieregeling en het functioneren van de generale synode- moeten zo snel mogelijk worden aangepakt.

5.2. Aanbevelingen over oplossingsrichtingen inzake de conclusies

De commissie heeft zich, daartoe aangemoedigd door haar opdracht, vervolgens gebogen over mogelijke oplossingen van de gesignaleerde problemen. Daarbij heeft zij zich allereerst laten leiden door de suggesties uit het veld zelf en vervolgens, waar meerdere opties werden voorgesteld of de suggesties in verschillende richtingen gingen, een eigen afweging gemaakt op basis van de aanwezige kennis en ervaring binnen de werkgroep en de commissie. Ook is meegewogen wat uit de gesprekken met de sleutelpersonen en de individuele bijdragen via de postbus en uit de dienstenorganisatie naar voren is gekomen.

De aanbevelingen in deze paragraaf hebben betrekking op de zaken die in de conclusies zijn verwoord. Waar nodig wordt de keuze van de commissie toegelicht en/of van commentaar voorzien. Ook zal worden aangegeven op welke conclusie uit de vorige paragraaf deze mede betrekking heeft.

Waar dat op zijn plaats is zullen ook andere thema's worden meegenomen die op het betreffende onderwerp betrekking hebben of zal worden ingegaan op een onderzoeksvraag die aan de commissie vooraf werd meegegeven.

In deze paragraaf wordt dezelfde volgorde aangehouden als bij de opsomming van de thema's en trends in hoofdstuk 3.

De ambtelijke vergaderingen

De kerkenraad

Als algemeen knelpunt en belangrijke trend komen naar voren de grote moeite om ambtsdragers te vinden, waardoor

- de vereiste omvang van de kerkenraad en de plaatselijke colleges onder druk staat;
- de interne getalsverhouding van de ambten moeilijk realiseerbaar wordt;
- een 'verkiezing' geruisloos wordt vervangen door een 'benoeming';
- een derde achtereenvolgende zittingstermijn wordt bepleit;
- de vraag naar een langere zittingstermijn wordt gesteld.

Een tegemoetkoming aan deze duidelijke ontwikkelingen geeft aan een groeiende praktijk een kerkordelijke bedding.

De commissie komt tot de volgende aanbevelingen

Aanbeveling 1

- 1.1. Maak het mogelijk dat ingeval het aantal ambtsdragers minder is dan 10 de kerkenraad zelf kan bepalen in welke verhouding de ambten in de kerkenraad aanwezig zijn, zodanig dat alle ambten aanwezig zijn.**
- 1.2. Stel het minimumaantal ambtsdragers op 4. Waar dat het geval is, fungeert kerkenraad tevens als college van diakenen en als college van kerkrentmeesters. Dit maakt waarschijnlijk een nadere bepaling over besluitvorming wenselijk.**
- 1.3. Maak het mogelijk dat de kerkenraad voor een periode van maximaal 6 jaar door de gemeenteleden kan worden gemachtigd om zelf ouderlingen en diakenen te verkiezen (of te benoemen).**

1.4. Handhaaf de regel dat ouderlingen en diakenen éénmaal direct herkiesbaar zijn, maar laat de kerkenraad in de regeling voor de verkiezing van ambtsdragers van de gemeente mogen bepalen of in de betreffende gemeente een tweede directe herverkiezing mogelijk is. Hiermee vervalt de dispensatie door het BMCV.

Zie conclusies 1, 2 en 3

Ambtelijke 'doorvertegenwoordiging'

Hoewel dit punt niet expliciet volgt uit de conclusies, maar wel samenhangt met de kwantitatieve schaarste, vraagt de commissie aandacht voor het volgende.

Zowel op plaatselijk als bovenplaatselijk niveau wordt geklaagd over het fenomeen van de stapeling van functies of 'petten' die het uitoefenen van het ambt belast. Dit probleem speelt plaatselijk in de verhouding tussen de colleges en de kerkenraad, tussen kerkenraad, kleine kerkenraad, werkgroepen en secties in een gemeente met een werkgroepenstructuur; vervolgens en vooral in een gemeente met wijkgemeenten in de relatie tussen wijkkerkenraad en algemene kerkenraad evenals die tussen de wijkraden, colleges en algemene kerkenraad. Bovenplaatselijk komen we het probleem tegen in de afvaardiging naar de classicale vergadering en generale synode en de benoeming in de regionale en generale colleges.

Dit probleem wordt veroorzaakt door het kerkordelijke uitgangspunt dat men meestal ambtsdrager moet zijn om lid van te kunnen zijn in alle bovenwijkse of bovenplaatselijke verbanden en men dus in principe deel moet uitmaken van een kerkenraad. Van deze laatste verplichting is op grond van ordinantie 4-6-2 geen vrijstelling mogelijk. Dit maakt het aanvaarden van een ambt of functie er niet gemakkelijker op. Uit het onderzoek blijkt dat men vraagt om mogelijkheden om voor een bepaalde taak geschikte oud-ambtsdragers of gemeenteleden te kunnen afvaardigen naar of te benoemen in een bovenwijkse of bovenplaatselijke ambtelijke vergadering of college

De commissie beveelt in dit verband dan ook aan:

1.5. Zoek met gebruikmaking van de verschillende suggesties naar mogelijkheden om de verplichte opeenstapeling van functies ten gevolge van de regelgeving zoveel mogelijk tegen te gaan.

Zie conclusie 3

De classicale vergadering

Samenstelling

Uit de thema's en de trends vanuit de CV's komt de sterke wens naar voren om de omvang van de classicale vergadering te verkleinen en om meer vrijheid bij het bepalen van de ambtelijke samenstelling.

Gelet op haar conclusie 1 beveelt de commissie aan

Aanbeveling 2

- 2.1. Handhaaf de bestaande indeling van gemeenten in classes en van classes in regionale verbanden, met uitzondering van de indeling van de classis Flevoland⁵.**
- 2.2. Breng het aantal afgevaardigden per gemeente terug van 2 naar 1, maar wel met een vaste**

⁵ Hier wordt aangegeven dat de indeling in classes en regio's – waarnaar men volgens de onderzoeksopdracht benieuwd was - op dit moment geen wijziging behoeft. Daarop is, gelet op de signalen uit Overijssel-Flevoland, echter 1 uitzondering, namelijk de indeling van de classis Flevoland. Op dit moment behoort deze classis in bestuurlijke zin tot de regio Overijssel-Flevoland, terwijl deze classis voor de dienstverlening aan gemeenten bediend wordt vanuit steunpunt Midden dat ook de provincies Noord-Holland en Utrecht verzorgt. Dit geeft in de praktijk communicatieproblemen. Bezien zou moeten worden of Flevoland kan worden ingedeeld bij de regio Utrecht.

vervanger, al dan niet vanuit hetzelfde ambt.

- 2.3. Maak de ambtelijke samenstelling van de classicale vergadering tot een zaak van de classicale vergadering zelf, waarbij in elk geval alle ambten aanwezig dienen te zijn, met een minimum van 4 per ambtsgroep (waarbij de ouderling-kerkrentmeesters een aparte ambtsgroep vormen).**

Zie conclusie 1

Commentaar commissie

Opmerkelijk is de trend dat men het voor een goed functioneren van de classicale vergadering als ambtelijke vergadering waarin gemeenten verantwoordelijkheid dragen voor elkaar, vooral van belang acht dat alle (wijk)kerkenraden ter vergadering zijn vertegenwoordigd. Een evenwichtige verdeling van de ambten binnen de vergadering is daarbij secundair. De commissie kan wel gedeeltelijk met deze redenering meegaan, gelet op de praktijk, al is zij zich er van bewust dat deze trend de kerkordelijke visie op de ambtelijke vergadering en de meerdere vergadering wel enigszins onder spanning zet. De commissie meent met haar aanbevelingen evenwel binnen de perken van de kerkorde te blijven.

Arbeidsveld

Gelet op de duidelijke signalen over de (structureel blijvende) zwaarte van het takenpakket van de classicale vergadering en de verminderde inzetbare menskracht alsmede de dringende vraag naar garanties voor voldoende professionele ondersteuning bij de uitoefening daarvan, beveelt de commissie ook aan:

- 2.4. Leg alle taken met betrekking tot gemeenten die nu bij de voltallige classicale vergadering berusten bij het breed moderamen van deze vergadering.**

- 2.5. Neem een bepaling op in de ordinanties waarin de professionele ondersteuning van de classicale vergadering wordt verankerd.**

Zie conclusie 2

De Algemene Classicale Vergadering (ACV) en delegatie van classicale taken naar een breder orgaan

Vanuit de classicale vergaderingen werd ook de vraag opgeworpen of de brede moderamina bepaalde taken al dan niet zouden moeten kunnen delegeren aan een regionaal orgaan. Omdat deze vraag direct samenhangt met de vanuit de synode meegegeven onderzoeksvraag over het functioneren van de algemene classicale vergadering (ACV), worden beide vragen besproken onder dit kopje. Ook wordt hier nader ingegaan op de mogelijke positionering van een eventuele pastor pastorum.

De toekomst van de ACV

In hoofdstuk 3.3. werd uitvoerig stil gestaan bij alle suggesties over de toekomst van de ACV. Daaruit kwamen 2 opties naar voren, te weten handhaving van de ACV (met taakuitbreiding) of afschaffen daarvan (met het creëren van een overleg tussen classicale moderamina).

Ook kwam de eventuele mogelijkheid ter sprake van delegatie van bepaalde classicale taken aan hetzij de ACV, hetzij een nieuw te vormen overlegplatform, hetzij aan een nieuw regionaal college of orgaan van bijstand.

De commissie kiest voor het afschaffen van de ACV in diens huidige vorm. Het structureel uitbreiden van het huidige takenpakket van de ACV zou in de praktijk de terugkeer van een vierde bestuurslaag betekenen, zeker als daaraan ook nog eens bestuurlijke taken vanuit de classicale vergadering zouden worden overgedragen. Die richting moet onze kerk niet opnieuw inslaan.

In plaats daarvan acht de commissie het wel zinvol om een regulier overleg van classismoderamina in verplichtende zin in de kerkorde op te nemen - een vorm die door die moderamina ook nu al als waardevol wordt beleefd en toegepast. Dit moderaminaoverleg kan waar nodig of wenselijk de regio

vertegenwoordigen en moet daarin een zekere vrijheid hebben om op actuele zaken in de regio te kunnen inspelen. Ook zou nader moeten worden bekeken of aan dit overleg de benoeming van de leden van de regionale colleges kan worden opgedragen. De gewenste contacten met de regionale colleges over hun werkzaamheden en onderlinge beleidsafstemming kan door dit overlegorgaan worden behartigd. Ook is het denkbaar dat vertegenwoordigers uit dit moderaminaoverleg namens de regio overleg plegen met het bestuur van de dienstenorganisatie en het moderamen van de generale synode over het beleid van de kerk.

Aanbeveling 3

- 3.1. Schaf de algemene classicale vergadering af.**
3.2. Stel in elke regio een verplicht periodiek overleg in voor de moderamina van de classicale vergaderingen en breng daarin de resterende taken van de ACV onder, te weten de benoeming van de leden van en het overleg met de regionale colleges en deelname aan het besturenoverleg.

Delegatie van classicale taken naar een breder niveau

Vervolgens dient de vraag te worden beantwoord of er ook een mogelijkheid moet zijn dat aan een interclassicaal (of interregionaal) college de uitvoering van bepaalde taken -administratief tijdrovende en bestuurlijk of (kerk)juridisch ingewikkelde taken of andere classisoverstijgende taken- worden opgedragen. Deze vraag werd ook reeds opgeworpen door het rapport 'De wissel voorbij – het spoor en de biezen' van de commissie Veerman.

Het in het leven roepen van een college naast het moderaminaoverleg heeft als voordeel dat anderen dan de leden van de classicale moderamina met taken worden belast die men op het classicale niveau nu juist kwijt wil.

Enkelen gaan een stap verder en willen de administratieve en bestuurlijk ingewikkelde zaken direct kunnen neerleggen bij de dienstenorganisatie, eventueel met een terugkoppeling naar de classicale vergadering die de betreffende zaak delegeerde.

Overigens is duidelijk dat ook bij de optie van een regionaal orgaan of college professionele ondersteuning noodzakelijk zal zijn.

De commissie is het er over eens dat bepaalde classicale taken, bijvoorbeeld ten aanzien van predikanten, bij de brede moderamina van de classicale vergaderingen worden weggehaald en elders in de organisatie worden neergelegd, zodat deze meer professioneel en met meer distantie kunnen worden afgehandeld. Ook maakt dit een meer centrale aansturing en coördinatie van de verschillende betrokken instanties en functionarissen op deze terreinen mogelijk.

De beste oplossing volgens de commissie is een overheveling van genoemde classicale taken naar een klein regionaal of interregionaal college dat vervolgens de classicale taken onder zijn aansturing laat uitvoeren door de dienstenorganisatie. Een dergelijke constructie past in de huidige opzet van regionale colleges waarin de classicale vergaderingen samenwerken.

Om misverstand te voorkomen benadrukt de commissie hierbij dat zij niet de bedoeling heeft om hiermee de provinciale of regionale bureaus te laten herleven.

De commissie doet de volgende aanbeveling:

- 3.3. Stel bij kerkorde een nieuw regionaal (of interregionaal) college in dat belast wordt met bepaalde nauwkeurig omschreven administratieve en bestuurlijke taken en bevoegdheden ten opzichte van gemeenten, predikanten en kerkelijk werkers waaronder in elk geval de toepassing van ordinantie 3-19 (vrijstelling van werkzaamheden van een predikant) en 3-20 (onthefing van werkzaamheden van een predikant) en dat ondersteund wordt vanuit de dienstenorganisatie.**

Zie conclusie 2

Commentaar bij de inbedding van een eventuele 'pastor pastorum'

De commissie heeft zoals in hoofdstuk 3.3. vermeld uit de gesprekken met de classicale vergaderingen de indruk gekregen dat invoering van een eventuele 'pastor pastorum', zoals is

voorgesteld in 'De hand aan de ploeg', niet noodzakelijkerwijze vraagt om inbedding in een regionaal ambtelijk orgaan. Enkel om die reden behoeft de ACV niet in stand te worden gehouden. Een dergelijke figuur zou heel goed rechtstreeks aan de generale synode verbonden kunnen worden, op voorwaarde dat de betrokken persoon bekend is en vertrouwen geniet in de regio waar men functioneren moet. Dit laatste zou heel goed in de vorm van betrokkenheid van het door ons aanbevolen structureel overleg van classicae moderamina in de benoemingsprocedure kunnen worden gegoten.

Voor het overige verwijzen wij naar wat hierover verder gemeld is in hoofdstuk 3.3.

Opheffing van de ACV raakt de Romeinse bepalingen

De commissie is zich ervan bewust dat afschaffing van de ACV niet mogelijk is zonder ook artikel VI-7 van de Romeinse artikelen te wijzigen. In die zin overschrijdt zij met aanbeveling 3.1. de grenzen van haar opdracht.

Als de synode zou willen vasthouden aan de intentie om de Romeinse artikelen bij deze evaluatie geheel onaangetast te laten, is de voor de handliggende variant om de ACV te handhaven en om te vormen tot een overleg van moderamina, zoals hierboven omschreven.

De commissie heeft echter met haar aanbeveling 3.1. willen aangeven dat zij louter voor het regelen van overleg tussen moderamina van classicae vergaderingen in een regio de constructie van een regionale ambtelijke vergadering veel te zwaar vindt. Voorts heeft zij met aanbeveling 3 in zijn geheel willen laten zien dat voor het op regionaal niveau doen uitvoeren van bepaalde classicae taken en inbedding van een eventuele toekomstige pastor pastorum de regionale ambtelijke vergadering volgens haar ook niet strikt nodig is. Afschaffing van de ACV is volgens de commissie dan eigenlijk de meest heldere en logische conclusie.

De generale synode

Afvaardiging

Gelet op de reacties van de classicae vergaderingen en het moderamen van de generale synode, beveelt de commissie aan om de afvaardiging vanuit de classicae vergaderingen terug te brengen naar 1 afgevaardigde per classis. Het expireren van de overgangsbepalingen 194 en 195 alsmede de inmiddels gegroeide stijl van vergaderen (waarbij niet meer zozeer langs de lijnen van denominaties, maar vooral zakelijk wordt gedacht) maken een afvaardiging van 2 niet meer noodzakelijk. De geopperde wenselijkheid van 2 afgevaardigden (bijv. omdat een classis dan toch modalitair kan afvaardigen) wordt niet heel breed gedragen, en het voordeel van een gezamenlijk team van afgevaardigden vanuit 1 classis kan worden gecompenseerd door de ervaring van meer nabijheid en betrokkenheid in een synode van kleinere omvang.

Aanbeveling 4

- 4.1. Breng de afvaardiging per classis terug van 2 naar 1 en handhaaf de verplichting van een vervanger (al dan niet in hetzelfde ambt).**
- 4.2. Breng het aantal leden van moderamen en breed moderamen terug.**

Zie conclusie 1

Ambtelijke samenstelling

Anders dan bij de classicae vergadering (waar vooral de 'vertegenwoordiging' van elke gemeente telt) is er bij het moderamen van de synode vooral zorg om evenwichtigheid in de aanwezigheid van de 3 ambten (en met de ouderling-kerkrentmeester erbij: 4 'ambtsgroepen'). Daarnaast dient in de synode als representant van de kerk in haar geheel de deskundigheid vanuit de verschillende ambten voldoende gewaarborgd te zijn. Gelet op de aanbeveling tot halvering van het aantal synodeleden is volgens de commissie dan ook geen wijziging nodig ten aanzien van de ambtelijke samenstelling. Wel zou het moderamen in het geval dat een classis niet aan de vereiste afvaardiging kan voldoen een oplossing moeten kunnen geven die afwijkt van het vigerende ambtsrooster.

Zittingstijd/Benoemingstijd

Met het oog op het vergroten van de mogelijkheid om als synodelid ervaring op te doen en versterking van de continuïteit in de bestuurskracht van de synode, in het bijzonder van het moderamen en de kleine synode, doet de commissie de volgende aanbeveling

- 4.3. Bepaal de zittingstijd van de afgevaardigden op 4 jaar en open de mogelijkheid van eenmalige verlenging van 4 jaar, met dien verstande dat iemand niet langer dan 8 jaar achtereenvolgend lid kan zijn van de synode. Opname van deze mogelijkheid vraagt om een aanpassing van het rooster van periodiek aftreden, zodat om de 2 jaar ¼ deel van de generale synode wordt vervangen (of mogelijke variant: om het jaar 1/8 deel)**
- 4.4. Bepaal de zittingstijd van alle moderamenleden op 4 jaar (invoering van verlenging van de zittingstijd als genoemd onder 4.3. maakt een aparte bepaling over boventalligheid overbodig).**
- 4.5. Wijzig de bepaling van de zittingstijd van de scriba zodat deze tweemaal achtereenvolgend voor telkens een periode van 4 jaar herkozen kan worden.**

Zie conclusies 1 en 2

Vergaderwijze van de generale synode en kleine synode

Van de zijde van het moderamen van de generale synode en het bestuur van de dienstenorganisatie werd aangegeven dat de vergaderwijze van de generale synode en die van de kleine synode verbetering behoeft. Ook vanuit de classes klonken soortgelijke signalen. Voorts werd van een voormalig lid van een raadkamer van de GRA, de heer G. van Maanen, een uitgewerkt advies over deze onderwerpen ontvangen. De huidige opzet met sprekersronden over gedetailleerde besluitvoorstellen, waarop geamendeerd kan worden, maakt een echte dialoog in de synode onmogelijk. Bovendien dreigt hierdoor de besluitvorming een onsamenhangend karakter te krijgen. Tevens wordt gevraagd om een betere taakverdeling tussen GS en KS met als uitgangspunt dat de GS stuurt op de grote lijnen van het beleid van de kerk en de KS zich bezighoudt met de details daarvan en de aansturing van de dienstenorganisatie.

De commissie is van mening dat een heldere en doeltreffende besluitvorming van de generale en kleine synode veel kan bijdragen aan een betrouwbaar imago van onze kerk voor de buitenwacht en de eigen achterban.

De commissie beveelt daarom ook aan:

- 4.6. Evalueer, met gebruikmaking van de signalen en suggesties uit het onderzoek, de huidige kerkordelijke taakverdeling tussen generale synode en kleine synode evenals de vergaderwijze van beide organen, zoals die is geregeld in haar huishoudelijk reglement, en voer op beide terreinen waar nodig verbeteringen door.**

Zie conclusie 3

De evangelisch-lutherse synode

Gelet op de recente reductie van de evangelisch-lutherse synode, en op onze eerdere aanbeveling tot halvering van het aantal leden van de generale synode, doet de commissie de volgende aanbeveling:

Aanbeveling 5

Breng de afvaardiging vanuit de evangelisch-lutherse synode naar de generale synode terug tot 3 leden.

Zie conclusie 1

De colleges

Algemene opmerkingen

Wat de rechtsprekende colleges (bezwaren en geschillen en opzicht) betreft stelt de commissie vast dat de wijzigingsvoorstellen vanuit het veld vooral gericht zijn op het 'functioneren' van deze colleges zelf. De ervaringen en de suggesties uit deze kring spreken op 1 uitzondering na voor zichzelf. Volgens de commissie bevat dit materiaal veel behartenswaardige suggesties.

Commentaar en advies over te lange termijnen

Speciale aandacht verdient volgens de commissie de lange doorlooptijd van de zaken die bij een rechtsprekend college in behandeling zijn. Hierover zijn veel kritische vragen gesteld en verschillende -elkaar soms tegensprekende- suggesties aangedragen. De commissie heeft de conclusie getrokken dat dit probleem niet bevredigend kan worden opgelost via een wijziging of aanscherping van de regelgeving inzake de in acht te nemen termijnen en beter op het uitvoeringsniveau kan worden aangepakt. In elk geval moet er iets aan worden gedaan.

Aanbeveling 6

Breng de periode waarbinnen rechtsprekende organen in de praktijk hun zaken behandelen terug door de juridische ondersteuning van deze colleges te versterken.

Zie conclusie 3

De visitatie

Bij dit college verdienen de volgende zaken de aandacht.

In de eerste plaats wordt gevraagd om meer vrijheid per regio om de getalsmatige en ambtelijke *samenstelling* van het regionale college zelf te mogen bepalen. Hierbij gaat dezelfde afweging van de commissie op als die bij de samenstelling van de ambtelijke vergaderingen.

In de tweede plaats is van verschillende zijden de nadruk gelegd op de noodzaak van goede *communicatie* tussen de visitatie en de klassicale vergaderingen, zodat men beter van elkaars werkwijze en acties op de hoogte is en op elkaar afstemt. De regelgeving zou volgens de commissie op dit punt kunnen worden verbeterd.

In de derde plaats is de nadruk gelegd op de *kwaliteit* van de visitatoren als belangrijke randvoorwaarde voor een goed functioneren van de visitatie. Deze behoort in de praktijk een meerwaarde te hebben voor gemeenten en ambtelijke vergaderingen die door haar worden bezocht en geconsulteerd. Dit geldt vooral voor de buitengewone visitatie, waarbij veelal ook de rechtspositie van de predikant in beeld komt. Men heeft vaak hoge verwachtingen van de visitatie, met name bij het voorkomen en oplossen van problemen binnen gemeenten en kerkenraden. Daarom zijn volgens de commissie de suggesties gerechtvaardigd om een kwaliteitsborg voor de visitatie in de kerkorde op te nemen.

Omdat deze eis in het algemeen voor alle andere bovenplaatselijke organen geldt, is het ook denkbaar dat in de kerkorde in algemene zin een kwaliteitsborg voor het functioneren van bovenplaatselijke organen wordt opgenomen. De commissie beperkt zich hier tot de visitatie.

Ten vierde is er de vraag of de visitatie meer bevoegdheden zou moeten krijgen, in de vorm van het geven van een *bindend advies* in volstrekt vastgelopen situaties. De commissie steunt deze gedachte omdat uit de praktijk blijkt dat men goede adviezen van de visitatie die na langdurig en zorgvuldig onderzoek worden gegeven, nogal eens als vrijblijvend naast zich neerlegt. Hiermee wordt de effectiviteit van de visitatie als probleemoplossend instrument ondergraven. De commissie merkt hierbij overigens wel op dat een pleidooi voor de invoering van bindende adviezen veronderstelt dat de visitatie voldoende kwaliteit heeft en geen compensatie mag zijn voor een eventueel gebrek daaraan.

De commissie signaleert dat er stemmen zijn opgegaan die pleiten voor een beroepsmogelijkheid tegen een advies van –met name de buitengewone– visitatie omdat deze verstrekking gevolgen kan hebben voor betrokken partijen. Dat zou dan temeer gelden voor een bindend advies. De commissie stelt vast dat hier sprake is van een misverstand. Er is namelijk wel degelijk een bezwaar mogelijk tegen een advies van de visitatie. Volgens ordinantie 12-3-1 moet dat worden opgevat als een besluit van een kerkelijk lichaam, in dat geval van een college voor de visitatie, om een bepaald advies uit te brengen.

Ten vijfde is er volgens de commissie reden om het *onderscheid tussen de gewone en de buitengewone visitatie* nog eens nader te bezien.

In de kerkorde wordt dit onderscheid niet benadrukt, maar in de praktijk blijkt dit onderscheid wel degelijk te worden gehanteerd. Onderscheidende punten zijn:

- de aanleiding: bij gewone visitatie bezoek volgens rooster; bij de buitengewone visitatie: bezoek vanwege spanningen);
- de inhoud: bij gewone visitatie beleidsmatig-spiegeland; bij de buitengewone visitatie probleemoplossend;
- de deskundigheid en de distantie: bij de buitengewone visitatie meer vereist dan bij gewone visitatie;
- de communicatie met de klassicale vergadering: bij de gewone visitatie schriftelijk en rondom een verslag van een visitatieronde; bij de buitengewone visitatie: mondeling en acuut.

Gelet op de eerdergenoemde conclusies 1 en 3 brengt dit onderscheid de commissie tot de volgende overwegingen.

Bij de *buitengewone visitatie* dient volgens de signalen uit het veld aandacht te zijn voor voldoende persoonlijke distantie van de visitatoren ten opzichte van situaties en personen. Eenzelfde gevoel ten aanzien van het eigen functioneren werd ook uitgesproken door de brede moderamina van de klassicale vergaderingen waar het het nemen van maatregelen ten opzichte van predikanten betreft: men voelde zich vaak te dicht bij de personen in kwestie te staan. Mede daarom is aanbeveling 3.3. gedaan: klassicale bestuurlijke taken ten aanzien van predikanten neerleggen bij een regionaal orgaan. Wanneer ook de communicatie over buitengewone visitaties naar het regionale niveau wordt verlegd, wordt de persoonlijke distantie van visitatoren vergroot en ontstaat bovendien een congruente situatie: het regionale college communiceert met een regionaal ambtelijk orgaan.

Een soortgelijke congruentie (maar dan op het niveau van de gemeenten) kan worden bereikt wanneer de *gewone visitatie* meer classisgericht gaat functioneren. De gewone visitatie wordt veelal aangeduid als 'huisbezoek' vanuit de kerk. Voor een huisbezoek is de ervaring van nabijheid van de partners van belang. Als de gewone visitatie voortaan binnen 1 classis zou plaatsvinden, zou dat het gevoel van nabijheid van gemeenten binnen de classis kunnen versterken. Bovendien zou de verslaglegging van de gewone visitatie, die volgens de huidige regeling aan de klassicale vergadering wordt uitgebracht maar niet uit de verf komt, meer betekenis kunnen krijgen. Tenslotte zou daarmee ook de functie van de klassicale vergadering als ontmoetingsplek van gemeenten een dienst worden bewezen.

Tenslotte is in een van de thema's naar voren gekomen dat er onduidelijkheid en verschil van mening bestaat over de *verdeling van taken en bevoegdheden tussen de regionale en de generale visitatie*, zoals die is geformuleerd in ordinantie 10-5-3. Deze onduidelijkheid spitst zich toe op de formulering dat het generale college 'alleen *in overleg* met het betreffende regionale college voor de visitatie bijstand verleent bij de visitatie in de classes'. Vanuit het generale college vraagt men op grond van verschillende situaties die zich hebben voorgedaan, zich af of hier niet beter kan worden gelezen 'alleen *na overleg*'. Hiermee zou het generaal college de mogelijkheid krijgen om ook tegen de zin van een regionaal college zich met concrete visitatietrajecten bezig te houden.

De commissie erkent het probleem maar vraagt zich af of met name het genoemde voorstel van het generaal college niet te zeer ingaat tegen de geest van artikel V-11 van de kerkorde waarin staat dat de meerdere vergaderingen alleen zaken behandelen die aan hen bij kerkorde worden opgedragen of niet door de mindere vergaderingen kunnen worden afgedaan. De commissie doet daarom de aanbeveling dat deze onduidelijkheden worden opgelost door hierover op uitvoeringsniveau nadere afspraken te maken en deze eventueel in een protocol vast te leggen.

Ook is er onduidelijkheid over de inhoud van de leidinggevende taak die aan het generaal college wordt toebedeeld.

Dit alles heeft de commissie tot de volgende aanbevelingen gebracht:

Aanbeveling 7

- 7.1. Laat een vastgelegde getalsverhouding van ambtsdragers en oud-ambtsdragers binnen het regionale college voor de visitatie los.
- 7.2. Laat elke classicale vergadering, lettend op het aantal gemeenten in de betreffende classis, zelf het aantal visitatoren bepalen, met een minimum van 4.
- 7.3. Laat de bepaling over secundi vervallen.
- 7.4. Laat de classicale vergadering pas overgaan tot benoeming van een visitator na overleg met de voorzitter van het college.
- 7.5. Leg in een protocol vast aan welke eisen een visitator moet voldoen, waaronder in elk geval het verplicht volgen van een introductie cursus.
- 7.6. Geef het regionale college bij buitengewone visitatie de bevoegdheid bindende adviezen te geven.
- 7.7. Scherp de verplichting tot verslaglegging aan (en de behandeling daarvan door) de CV aan en neem de verplichting op tot tussentijds overleg met het BM CV bij buitengewone visitaties in situaties waarbij het BM CV ook betrokken is of kan worden.
- 7.8. Bepaal dat de gewone visitatie voortaan geschiedt binnen één en dezelfde classis.
- 7.9. Laten de regionale en generale colleges in onderling overleg een protocol bij ordinantie 10-5-3 opstellen waarin wordt vastgesteld op welke wijze het generale college leiding geeft en waarin ook de toepassing van de bepaling dat het generale college alleen na overleg met een regionaal college bijstand verleent bij de visitatie in de classes, nader wordt geregeld. Vul desgewenst de bepaling aan met de zin dat hiervoor bij protocol nadere regels worden opgesteld.

Zie ook conclusies 1 en 3

Bestaansrecht van de gewone visitatie

In dit verband moet ook nog iets gezegd worden over het bestaansrecht van de gewone visitatie als zodanig. Aan de commissie werd gevraagd hiernaar onderzoek te doen.

Dit punt is afkomstig uit de nota 'Groeien met de riemen die je hebt'. Daarin werd de vraag opgeworpen of uit oogpunt van efficiency en besparing de 'gewone' visitatie ook zou kunnen worden afgeschaft en voortaan zou kunnen worden beperkt tot de 'buitengewone' visitatie.

De commissie heeft in het schriftelijke onderzoek deze vraag op impliciete wijze meegenomen door bij de kerkenraden en de classicale en regionale verbanden te vragen naar de ervaring met de gewone visitatie en heeft er in de gesprekken expliciet naar geïnformeerd. Uit de reacties is geen duidelijk signaal naar voren gekomen dat de gewone visitatie als zodanig kan worden geschrapt. Alleen van de zijde van het bestuur van de dienstenorganisatie werd deze suggestie naar voren gebracht.

Een enkele reactie geeft een andere vorm van de gewone visitatie in overweging, zoals een bezoek van 2 gemeenten aan elkaar of het oprekken van het ritme tot eenmaal in de 6 jaar en/of deze meer afhankelijk te stellen van de actuele noodzaak of behoefte.

Wel is door velen zorg uitgesproken over de kwaliteit van de visitatoren, in het bijzonder van degenen die belast zijn met de buitengewone visitatie. Hieraan is in bovenstaande aanbevelingen aandacht besteed.

De commissie heeft in haar onderzoek geen breed gedragen behoefte kunnen ontdekken aan het afschaffen van de gewone visitatie.

Het toezien

Met verwijzing naar hetgeen in Deel II opgemerkt is over de in het onderzoek gesignaleerde thema's en trends inzake het toezien en mede gelet op conclusie 3 doet de commissie de volgende aanbeveling

Aanbeveling 8

- 8.1. Regel een structureel overleg tussen het RCBB en de ambtelijke vergadering (in dit geval de classicale vergadering dan wel het interclassicaal moderaminaoverleg, zie boven) als kader voor de meer algemene zorg voor het materiële welzijn van de gemeente.

Zie conclusie 3

Hierbij vraagt de commissie bijzondere aandacht voor de door de regionale colleges gesignaleerde noodzaak dat de plaatselijke gemeente zich via het Toezien *vooraf* kunnen indekken tegen financiële risico's bij grote projecten zoals contracten met projectontwikkelaars en transacties inzake kerkgebouwen, niet alleen de monumentale. Uit de praktijk blijkt het onder de huidige regelgeving voor te komen dat men deze risico's vaak niet overziet of te laat op het spoor komt en dan niet meer terug kan. Het gevolg hiervan is soms dat men binnen de gemeente elkaar achteraf ter verantwoording roept, wanneer blijkt dat er teveel is uitgegeven of verlies is geleden. Een verplichting tot het vooraf vragen van een second opinion bij het orgaan van toezien kan dit risico helpen ondervangen.

8.2. Voeg in ordinantie 11-8-3 een bepaling toe dat voorafgaande toestemming van het RCBB ook nodig is bij het aangaan van overeenkomsten met rechtsgevolgen inzake grote transacties aangaande kerkgebouwen en ander onroerende bezittingen van de gemeente of diaconie.

Het bestaansrecht van het Toezien in zijn huidige vorm

Betreffende het Toezien op de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de gemeente was het in de evaluatie van meet af aan de vraag hoe het Toezien in de praktijk zou functioneren. Daar kwam op den duur de vraag bij uit 'Groeien' of de jaarlijkse verplichte inzending door gemeenten en diaconieën van hun financiële jaarstukken aan het RCBB niet achterwege kon blijven en kon worden beperkt tot de momenten waarop op plaatselijk vlak door gemeenten strategische beleidsbeslissingen worden genomen.

Ten aanzien van het praktisch functioneren van het Toezien heeft de commissie vanuit het grondvlak of het classicale niveau geen negatieve beoordeling als zodanig bereikt, afgezien van de reactie van de Vereniging van Kerkrentmeesterlijk Beheer die het met de suggestie uit Groeien (en van het bestuur van de dienstenorganisatie) eens bleek te zijn. Van de RCBB's ontving de commissie desgevraagd het bericht dat ongeveer 2/3 deel van alle gemeenten, ongeacht hun afkomst, aan hun verplichtingen uit ordinantie 11 voldoet, een cijfer waarover de RCBB's niet ontevreden zijn.

Overigens blijkt uit het onderzoek dat de RCBB's zelf, gezien de teruggang van de professionele ondersteuning voor hun sector als gevolg van 'Groeien', inmiddels tot een gedifferentieerde aanpak van het Toezien van gemeenten hebben besloten met een accent op belangrijke beslistmomenten van gemeenten en op gemeenten met financiële problemen. Hierdoor hoopt men de administratieve werklast in en rond het college te beperken. De RCBB's hebben echter anderzijds ook het signaal afgegeven dat de huidige regelgeving vraagt om structurele ondersteuning bij het administratieve proces door professionals of gekwalificeerde vrijwilligers, wil het Toezien aan de kwaliteitseisen kunnen blijven voldoen die de kerkorde voor ogen heeft.

De commissie ziet hierin geen aanleiding om ten aanzien van de huidige opzet van het Toezien iets te veranderen.

De ontheffing van werkzaamheden of uit het ambt van predikant

Het bestuur van de dienstenorganisatie wijst op de volgens hem ongewenste situatie die zich in de praktijk wel voordoet, namelijk dat de predikant, de kerkenraad, het BM CV en het regionale college voor de visitatie het met elkaar eens zijn dat het vertrek van de predikant wenselijk en noodzakelijk is voor zowel de gemeente als de predikant maar dat het generale college voor de ambtsontheffing uiteindelijk toch een andere afweging maakt. De commissie kan zich daarbij voorstellen dat in een dergelijke situatie het generale college voor de ambtsontheffing zich in de toekomst beperkt tot een marginale toetsing.

Daarnaast blijkt uit de praktijk van het generale college voor de ambtsontheffing dat er behoefte is aan mogelijkheden om te voorkomen dat een predikant op wie ordinantie 3-20 van toepassing is zonder tussenkomst van het college in een situatie van ordinantie 3-21 terechtkomt.

Deze beide zaken vragen volgens de commissie, gelet op het belang van alle betrokkenen en de gevoeligheid van de materie, om een oplossing. Vandaar

Aanbeveling 9

- 9.1. Neem een bepaling op in ordinantie 3-20 waarin nader wordt geregeld hoe en onder welke voorwaarden een predikant met onderling goedvinden van alle betrokken partijen (inclusief het BM CV en het regionale college voor de visitatie) door het generale college voor de ambtsontheffing wordt ontheven van de werkzaamheden ter plaatse en losgemaakt van de gemeente.**
- 9.2. Neem in ordinantie 3-20 bepalingen op die het mogelijk maken dat het generale college voor de ambtsontheffing voorwaarden kan stellen bij de toepassing van dit artikel, met als sanctie dat wanneer door de predikant niet aan deze voorwaarden wordt voldaan, het college ordinantie 3-21 in werking stelt.**

Zie conclusie 3

De ledenregistratie**De ‘perforatieregeling’**

In hoofdstuk 4.2. onder punt 4.d. is al het een en ander gezegd over het spanningsveld dat de commissie op het gebied van de ledenregistratie signaleert en welke beweging zij daarin in het algemeen ziet optreden.

Gelet op conclusie 3 beveelt de commissie echter wel aan om de regelgeving rond de zogenaamde perforatie te vereenvoudigen.

Aanbeveling 10

Vereenvoudig de bepalingen rondom de zogenaamde perforatieregeling, zodanig dat inschrijving in een (wijk)gemeente van voorkeur geschiedt op verzoek van het gemeentelid.

Zie conclusie 3

5.3. Overige aanbevelingen**De onderzoeksthema’s uit de opdracht**

De commissie is vervolgens nagegaan op welke onderzoeksvragen uit de opdracht in bovenstaande aanbevelingen nog geen antwoord is gegeven. Daarover nu eerst.

Gemeentestichting buiten bestaande kerkordelijke kaders

In een van de startnotities voor de evaluatie werd de vraag gesteld of de kerkorde wel voldoende ruimte biedt voor een actueel verschijnsel als ‘kerkplanting’ of ‘gemeentestichting’. Daarmee wordt bedoeld op pionierssituaties in grote steden of op Vinexlocaties waar van de bestaande kerkelijke organisaties niets meer over is en/of waar men als het ware helemaal opnieuw en vaak over kerkgrenzen heen een gemeente wil opbouwen. De vraag is of en hoe dit soort nieuwe initiatieven in formele zin kunnen worden verbonden met of een plaats kunnen krijgen in de Protestantse Kerk. Over dit onderwerp is onlangs een publicatie verschenen met onder andere bijdragen vanuit onze kerk.⁶ Ook werd begin 2008 over dit onderwerp een studiedag gehouden. De commissie ontving een min of meer uitgewerkt voorstel van Dr. P. van den Heuvel voor mogelijke inpassing van dit onderwerp in ordinantie 2. Het bestuur van de dienstenorganisatie drong in dit verband aan op meer ruimte in de kerkorde voor de ondersteuning van dit soort projecten rechtstreeks vanuit de synode. Ook de Vereniging Beraad Grote Steden vroeg om meer experimenteerruimte.

Met het oog hierop beveelt de commissie aan:

⁶ Zie: Gerrit Noort, Stefan Paas, Henk de Roest en Sake Stoppels, *Als een kerk (opnieuw) begint. Handboek voor missionaire gemeenschapsvorming*, Zoetermeer, 2008

Aanbeveling 11

Maak aan de hand van de ingebrachte vragen en suggesties in ordinantie 2 (meer) ruimte voor het verschijnsel 'gemeentestichting'.

Commentaar commissie

De commissie neemt de vrijheid hierbij de volgende kanttekening te plaatsen. Met bovenstaand probleem hangt samen dat het parochiale systeem van gemeenten op basis van geografie er vanuit gaat dat elke vierkante meter in Nederland kerkelijk moet zijn ingedeeld. Vanuit dat principe is het ondenkbaar dat gemeenten worden opgeheven zonder dat hun ledenbestand en grondgebied tegelijkertijd worden samengevoegd met een of meer andere gemeenten. De kerk trekt zich nu eenmaal niet terug uit een bepaald gebied. Misschien moet in dit verband eens worden overwogen of het in de toekomst niet mogelijk zou moeten zijn dat gemeenten kunnen worden opgeheven zonder dat zij worden samengevoegd met als gevolg dat er een geografisch gebied ontstaat waarin de kerk niet langer aanwezig is. Dit gebied kan vervolgens tot missionair gebied verklaard worden waarin, indien daar aanleiding voor is, nieuwe initiatieven mogelijk zijn, onder het wakend oog van de classicale vergadering.

De plaatselijke gemeente en de bijzondere verbondenheid met de gereformeerde en lutherse traditie.

Bij de aanvaarding van de kerkorde in 2003 bestond zorg over de vraag of hervormde, gereformeerde en evangelisch-lutherse gemeenten de bijzondere verbondenheid met hun confessionele achtergrond en/of kerkelijke traditie in de verenigde kerk in voldoende mate tot uitdrukking konden brengen. Ten aanzien van de hervormde gemeenten was het de vraag of zij voluit zouden kunnen functioneren in verbondenheid met het gereformeerde belijden; in gereformeerde kring vroeg men zich af of er voldoende ruimte zou zijn om invulling te geven aan de eigen verantwoordelijkheid van de plaatselijke gemeenten; en voor de evangelisch-lutherse gemeenten leefde zorg over de mogelijkheid van hun voortbestaan en of zij erin zouden slagen de lutherse traditie in te kunnen brengen in het geheel der kerk.

Uit dit onderzoek zijn geen duidelijke signalen naar voren gekomen dat zich op dit gebied knelpunten voordoen. Eén geëquëteerde wijkkerkenraad van een hervormde gemeente heeft laten weten nog steeds grote moeite te hebben met bepaalde kerkordelijke beslissingen van toen en bepleit een terugkeer naar de hervormde kerkorde. Vanuit gereformeerde kerken zijn er geen reacties waaruit zou blijken dat het toezien een beletsel vormt om gereformeerde kerk ter plaatse te zijn. De zorg over de (in het algemeen kleine) lutherse gemeenten is weliswaar onverminderd groot maar leidt voor de ELS niet tot voorstellen tot wijziging van de kerkorde ten aanzien van deze zaak.

De commissie ziet hierin tekenen dat de kerkorde hier voldoende ruimte geeft.

Aanbevelingen uit de commissie zelf

Tenslotte noemt de commissie nog enkele punten die haar in het onderzoek zijn opgevallen en naar haar mening om een oplossing vragen.

De predikanten

In de onderstaande aanbevelingen zijn de suggesties van een aantal doelgroepen verdisconteerd, waarbij met name is gelet op de problemen in de praktijk en de theorie zoals die met name door de Bond van Nederlandse Predikanten zijn gesignaleerd. Deze kunnen volgens de commissie de kwaliteit van het werk van de predikanten versterken. Verder sporen sommige daarvan met de beslissingen als gevolg van het rapport 'De hand aan de ploeg'.

Aanbeveling 12

- 12.1. Maak expliciet in de regeling duidelijk dat deelname van predikanten aan de werkgemeenschappen verplicht is.**
- 12.2. Versterk de relatie tussen de werkgemeenschappen van predikanten en de klassicale vergaderingen.**
- 12.3. Laat de werkgemeenschappen voortaan de consulenten aanwijzen, onder toezicht van het breed moderamen van de klassicale vergadering.**
- 12.4. Preciseer de taak van de consulent.**
- 12.5. Maak de rechtspositie van predikanten die tijdelijk hulpdiensten verrichten zoveel mogelijk gelijk aan die van predikanten met een verbintenis voor onbepaalde tijd.**
- 12.6. Neem een regeling op voor een tijdelijke inzet van een interim-predikant.**
- 12.7. Vereenvoudig de indeling van predikanten in 2 hoofdgroepen (te weten: dienstdoende predikanten en predikanten buiten dienst).**
- 12.8. Neem ook een bepaling op waarin de status en de (uitgebreidere) bevoegdheden van de emerituspredikant worden geregeld.**
- 12.9. Laat onderzoeken of en in hoeverre de synode zich voortaan zou kunnen beperken tot het beslissen over de hoofdlijnen van de rechtspositieregeling van de predikanten, waarbij de invulling van de details wordt overgelaten aan het georganiseerd overleg. Daardoor zouden de generale regelingen voor de predikantstraktementen en –pensioenen drastisch worden ingekort.**

De kerkelijk werkers en het preekconsent

Hier is een duidelijke tegenspraak te constateren tussen enerzijds de suggesties uit de kerkenraden en uit klassicale vergaderingen en anderzijds het bestuur van de Vereniging van Kerkelijk Werkers. De eerst genoemde bepleiten een wijziging van de positie van de kerkelijk werker in de richting van het ambt en vergroting van diens bevoegdheden; de laatstgenoemde bepleit een distantie van de functie van kerkelijk werker tot het ambt van predikant (met opneming van een bepaling inzake het vaste adviseurschap van de kerkenraad).

Gegeven het feit dat de besluitvorming van de generale synode over 'De hand aan de ploeg' op dit punt meer in de richting gaat van wat het bestuur van de Vereniging van Kerkelijk Werkers bepleit en kiest voor een duidelijke markering voor een kerkelijk werker die overgaat naar de status van een predikant, is de aanbeveling van de commissie als volgt:

Aanbeveling 13

- 13.1. Werk in de lijn van de besluitvorming inzake de negende hoofdlijn van 'De hand aan de ploeg' nader uit:**
  - **welke "plaatselijke situatie" rechtvaardigt de overgang van kerkelijk werker naar het ambt van predikant?**
  - **wat zijn de eisen voor de kerkelijk werker om die overgang te maken?**

Tegelijkertijd valt te constateren dat vanuit de klassicale vergaderingen gepleit wordt voor een verruiming van de regeling voor het verlenen van preekconsenten, gelet op de grote vraag naar voorgangers in de kerkdiensten van kleine gemeenten en het dientengevolge veelvuldig voorgaan van formeel onbevoegden, onder wie ook veel kerkelijk werkers zonder aanstelling. Dit pleidooi staat haaks op het –op zich logische– voorstel uit 'De hand aan de ploeg' om in de toekomst geen preekconsenten meer te verlenen.

Volgens de commissie kan voor dit probleem niet de ogen worden gesloten. Erkend moet worden dat althans voorlopig de beslissingen als gevolg van 'De hand aan de ploeg' niet leiden tot de spoedige oplossing van dit probleem. Tevens moet de kerk garant kunnen staan voor de kwaliteit van hen die voorgaan in kerkdiensten. De commissie zou daarom graag zien dat het opnieuw toestaan van bepaalde soorten preekconsenten die bestonden onder de kerkorden van de voormalige SoW-kerken en die zijn geschrapt in de huidige generale regeling, mogelijk wordt, zonder dat evenwel het ingezette nieuwe beleid daarmee wordt doorkruist.

13.2. Maak mogelijk dat aan kerkelijk werkers zonder aanstelling en aan belijdende leden met aantoonbare homiletische gaven -onder toepassing van de bestaande voorwaarden in de huidige generale regeling- een preekconsent wordt verleend zonder dat het beleid ten aanzien van kleine gemeenten en kerkelijk werkers als gevolg van 'De hand aan de ploeg' wordt doorkruist. Zo zou moeten worden uitgesloten dat enkel deze preekbevoegdheid een grond kan zijn voor een aanstelling als kerkelijk werker in een gemeente zonder predikant.

De (procedure bij de) consideratie over wijzigingen in de kerkorde

De classicale vergaderingen hebben massaal laten weten dat zij ontevreden zijn over de wijze waarop het inwinnen van consideraties over voorstellen tot wijziging van de kerkorde in eerste lezing in de praktijk in zijn werk gaat. Er is kritiek op de toelichting van de voorstellen en vooral op de planning en de termijn waarbinnen het advies aan de synode moet worden gegeven.

Daarnaast vroeg men zich, gezien het verschil in gewicht van de voorstellen, af of het BM CV niet de mogelijkheid zou moeten krijgen om bij eenvoudige wijzigingen de consideraties zelf af te doen. In het verlengde daarvan werd –in breder verband– vaak de wens geuit naar meer communicatie en informatieverstrekking tussen synode en classes met het oog op afstemming van elkaars planning en activiteiten. Het gebruik van internet kan daarbij goede diensten bewijzen. Deze zaken verdienen volgens de commissie serieuze aandacht omdat ze een bijdrage kunnen leveren aan de verkleining van de vaak genoemde kloof tussen de synode en het grondvlak.

Aanbeveling 14

- 14.1. Neem een bepaling op in de ordinanties over de termijn waarbinnen een consideratieprocedure dient te verlopen.**
- 14.2. Stel een instructie op ten behoeve van de classicale vergaderingen waarin de bedoeling en de mogelijke werkwijze van een consideratieronde wordt beschreven.**
- 14.3. Verbeter de onderlinge communicatie tussen (het moderamen van) de generale synode en de classicale vergaderingen.**

De generale synode als hoedster van het leergezag der kerk en de communicatie over leertuchtgevoelige, spraakmakende zaken

Uit het onderzoek is op diverse plaatsen naar voren gekomen dat er onduidelijkheid bestaat over de vraag hoe namens de synode verantwoord kan worden omgegaan met de publiciteit over leertuchtgevoelige zaken die veel beroering veroorzaken in de publieke opinie. Omdat de generale synode het hoogste leergezag in de kerk vertegenwoordigt en tevens het laatste woord heeft in beslissingen aangaande het opzicht over de verkondiging en de catechese, is het voor het moderamen bijkans onmogelijk om namens de synode deel te nemen in publieke debatten over spraakmakende onderwerpen die raken aan de verkondiging en de leer van de kerk en die door predikanten van onze kerk worden geëntameerd. Dit wordt met name in en rond het moderamen in toenemende mate als onbevredigend en onwerkbaar beschouwd. Het moet in de toekomst mogelijk zijn, zo vindt men, dat de preses of de scriba deel kan nemen aan een dergelijk debat, zonder dat daarmee vooruitgelopen wordt op een juridisch oordeel dat van de generale synode op enig moment ter zake van het opzicht wordt gevraagd. Als oplossing is onder andere aangedragen de formule die ook voor het opzicht over belijdenis en wandel van ambtsdragers en zij die een dienst uitvoeren wordt gehanteerd, namelijk dat het daadwerkelijk uitoefenen van het opzicht ten opzichte van individuele personen is opgedragen aan een onafhankelijk college en waarbij de generale synode het hoogste leergezag uitoefent. Volgens de commissie is het gezien de ontwikkelingen op het terrein van de moderne media en het belang van een goede en heldere communicatie van belang om aan deze vraag aandacht te besteden.

Aanbeveling 15

Laat onderzoeken of en hoe er in kerkordelijke zin (meer) ruimte kan worden gegeven aan leden van het moderamen om deel te nemen in het openbare debat over zaken die het hart van de kerkelijke verkondiging raken, zonder daarmee de opzicht houdende instantie –de generale synode zelf of een in de plaats daarvan in te stellen college– in formele zin voor de voeten te lopen.

De generale raden

In ordinantie 1-5-6 is bij het gravamen sprake van “het orgaan van de kerk dat op het terrein van kerk en theologie werkzaam is”, en in ordinantie 13-14-5 wordt gesproken over “het orgaan van bijstand van de generale synode voor de zaken van kerk en theologie”. Formeel bestaat een dergelijk orgaan echter niet. Tot nu toe werd in voorkomende gevallen door de commissie van overgang verwezen naar de generale raad van advies.

Tegelijk is het zo dat de organen die zich nu bezig houden met zaken van kerk en theologie een bestaan leiden dat enigermate los van elkaar staat. De generale raad van advies, de generale raad van advies voor het gereformeerd belijden en de evangelisch-lutherse synode hebben op dit terrein echter taken die betrekking hebben op dezelfde terreinen. In de voorbereiding van synodale besprekingen zijn echter de competenties respectievelijk de coördinatie tussen deze gremia niet altijd even helder. Daar komt bij dat uit het onderzoek blijkt dat het uitdrukking geven van de specifieke verbondenheid met het gereformeerd respectievelijk het luthers belijden vrijwel door geen belanghebbend(e) gemeente of orgaan als problematisch wordt ervaren.

Daarnaast kan in deze tijd, waarin indringende vragen over de godsvraag en het belijden van de kerk in de kerk aan de orde zijn, een raad voor kerk en theologie een zinvolle bijdrage leveren aan het kerkelijk gesprek over dit soort onderwerpen en (het moderamen van) de generale synode bijstaan in het geven van leiding daaraan.

De commissie beveelt daarom aan de genoemde afzonderlijke organen samen te voegen tot (dan wel, in het geval van de evangelisch-lutherse synode, bepaalde taken van deze synode onder te brengen bij) een raad voor de zaken van kerk en theologie. Deze raad kan dan desgewenst bestaan uit verschillende kamers met ieder een meer specialistisch karakter. Met deze integratie kan (opnieuw ook gelet op de conclusies 1 en 3) een betere coördinatie worden bereikt doordat de synode slechts 1 adviesorgaan behoeft aan te spreken.

Aanbeveling 16

Voeg de generale raad van advies en de generale raad van advies voor het gereformeerd belijden samen tot een raad voor zaken van kerk en theologie waaraan onder meer wordt opgedragen de taken die aan de afzonderlijke raden waren toevertrouwd aangevuld met de taak om de generale synode te adviseren inzake aangelegenheden die het lutherse belijden raken en de taak om (het moderamen van) de generale synode bij te staan bij het kerkelijk gesprek over actuele theologische vraagstukken.

Gebruik van e-mail

In een enkele reactie wordt aandacht gevraagd voor het ontbreken van regels voor het gebruik van e-mail in de communicatie binnen kerkelijke lichamen. Ook uit eigen ervaring weet de commissie dat vooral besluiten die tussen de officiële vergaderingen door per e-mail worden genomen tot discussie, onduidelijkheden en soms ook tot conflicten kunnen leiden. De huidige spelregels voor besluitvorming binnen de kerk gaan er vanuit dat besluiten over zaken en personen door een kerkelijk lichaam alleen kunnen worden genomen in vergaderingen waar het vereiste quorum aanwezig is en nadat gemeenschappelijk overleg heeft plaatsgevonden.

Daarnaast is in de praktijk niet duidelijk welke e-mailberichten als officiële ingekomen stukken moeten worden beschouwd en behandeld. Verder werkt e-mail groepsvorming binnen een kerkelijk lichaam in de hand en brengt het de vertrouwelijkheid van het interne beraad in gevaar.

Gelet op het toenemende gebruik van internet, is het volgens de commissie aan te bevelen dat in de kerkorde hierover iets wordt opgenomen. In elk geval moet duidelijk zijn aan welke voorwaarden besluitvorming via e-mail buiten de vergaderingen om moet voldoen.

Aanbeveling 17

Neem een bepaling op waarin nadere eisen worden gesteld voor het gebruik van e-mail in de interne en externe communicatie van een kerkelijk lichaam, waaronder in elk geval voorwaarden waaraan rechtsgeldige besluitvorming via e-mail buiten de officiële vergaderingen om dient te voldoen.

Zaken die raken aan de 'Romeinse' artikelen

De commissie heeft hierboven geconstateerd dat er, afgezien van de afschaffing van de ACV, geen voorstellen zijn gedaan die impliciet de 'Romeinse' artikelen principieel ter discussie stellen. Maar de afwezigheid daarvan betekent niet dat niet langs evolutionaire weg de grondslagen van de kerkstructuur bloot komen te liggen en door omgevingsfactoren worden aangetast.

De commissie is van mening dat dit tenminste op een tweetal punten het geval is, daarom krijgen die hieronder aandacht. Ze hebben allebei te maken met het begrip dat de ruggengraat is van de kerk als 'theologisch verantwoorde organisatie' en dat is het ambt. In het onderstaande voeren we op dit punt een verkenning uit in de wisselwerking van omgevingsfactoren en regelgeving. Dat is bepaald niet nieuw: immers elke kerkorde is een product van de interactie tussen theologische visie en omgevingsfactoren.

De roeping tot het ambt (Artikel V-4,5)

Het theologische uitgangspunt in de grondleggende kerkordelijke bepalingen is: de roeping van Christuswege door de gemeente (dan wel door de kerk bij monde van een bevoegde vergadering). Dit theologische statement wordt nog een keer met zoveel woorden herhaald in ordinantie 3-1-1: 'door de gemeente'. Dat principe is dus het tegendeel van een zichzelf aanvullend bestuur of dito clerus. Maar wanneer in ordinantie 3-1 de theologische term 'roeping' wordt vertaald in een daadwerkelijke 'verkiezing' wordt er op dat principe wel het één en ander in mindering gebracht.

Om te beginnen wordt het abstracte begrip 'de gemeente' in concreto beperkt tot 'de stemgerechtigde leden van de gemeente'.

Maar ook wordt de mogelijkheid geopend dat deze verkiezing niet geschiedt door de gemeenteleden, maar door kerkenraad.

In de ordinanties wordt deze laatstgenoemde mogelijkheid op verschillende manieren nader uitgewerkt. Met betrekking tot de verkiezing van ouderlingen en diakenen is er sprake van een recht (tevens plicht) tot verkiezing door de kerkenraad op het moment dat de gemeente onvoldoende aanbevelingen doet. En in een gemeente met meer dan 200 stemgerechtigde leden kan in de plaatselijke regeling worden opgenomen dat de kerkenraad de predikant kiest.

Het eerste geval is een situatie van 'waar niets is verliest de keizer zijn recht'; in het tweede geval geeft in zekere zin de gemeente zelf de verkiezing uit handen.

Nu geeft de praktijk –althans bij het ambt van ouderling en diaken– steeds vaker het beeld te zien van 'werving' van ambtsdragers en 'benoeming' door de kerkenraad; er wordt gelet op 'deskundigheden', en gemeenteleden beslissen zelf of ze 'beschikbaar' zijn; mogelijke kandidaten worden daarover ook van te voren gepolst. In een gemeente met een werkgroepenstructuur wordt de (kleine) kerkenraad samengesteld uit 'vertegenwoordigers vanuit de werkgroepen'.

Dat alles toont een diversiteit aan wegen, die stuk voor stuk de daadwerkelijke 'passiviteit' van het zogenaamde passieve kiesrecht –een belangrijk aspect in het theologische begrip 'roeping'– relativeren. Wegen ook, die voor het overgrote deel afwijken van een verkiezing door de stemgerechtigde leden van de gemeente. En het is die verkiezing door de stemgerechtigde leden van de gemeente die in de praktijk de theologische formule 'roeping door de gemeente' het dichtst benadert.

Nu kan 'een benoeming door de kerkenraad in overleg met betrokkene(n)' nog wel theologisch worden afgedekt met het principe 'roeping van Christuswege door de gemeente'. Maar de afstand tussen dat principe en de praktijk is in de praktijk wel een stuk groter aan het worden.

De vraag is nu of deze kerkordelijke 'concessies' op het theologische principe van de roeping tot het ambt (voor velen ook nog eens verborgen geformuleerd in ordinantie 3-6!) voldoende zijn om blijvend

tegenoet te kunnen komen aan de groeiende praktijk van het 'ambtsdrager worden', dan wel of de kerkordelijke bepalingen en/of de theologische veronderstellingen daarin om heroverweging vragen.

De afvaardiging naar meerdere vergaderingen (Artikel VI-3 en V-1)

In de calvinistische traditie wordt de leiding in gemeente en kerk toevertrouwd aan de ambtelijke vergaderingen. De ambtsdragers die deze vergaderingen 'bemensen' worden gekozen uit en door de leden van de gemeente (de kerkenraad) dan wel aangewezen/gekozen door een ambtelijke vergadering zelf (de meerdere vergaderingen). Daarmee wordt een van bovenaf benoemde en gestuurde clerus afgewezen. Maar de overeenkomst tussen deze ambtelijke vergadering en die afgewezen clerus is dat in principe zowel de bestuurlijke verantwoordelijkheid als de uitvoering van de kerntaken aan de ambtelijke vergadering is toevertrouwd.

Halverwege de vorige eeuw begon door maatschappelijke ontwikkelingen déze 'clerus-gelijkenis' (het in 1 hand zijn van bestuur en uitvoering) te knellen. Op diverse manieren werd de kerkelijke regelgeving daarop aangepast.

In de Nederlandse Hervormde Kerk kwam om die reden in de jaren '50 van de vorige eeuw de figuur van 'de bedieningen' op (niet in het minst om vrouwen –voor wie toen het ambt niet openstond– de gelegenheid te geven in de buurt van het ambt te functioneren in de gemeenten) en ontstonden in die tijd de vele organen van bijstand.

In de Gereformeerde Kerken in Nederland kwam na de democratiseringsgolf van de jaren '60 –die in theologische zin tot uiting kwam in meer nadruk op het begrip 'algemeen ambt van gelovige'– het zogenaamde 'werkgroepenmodel' tot aanzijn (de KIP- (Kerk in Perspectief, 1969) en GIP- (Gemeentestructuur in Perspectief, 1982) rapporten).

Beide ontwikkelingen kwamen op uit wat men grosso modo als een praktische deugd was gaan zien: actieve betrokkenheid van gemeenteleden. Deze legde echter op dat moment ook een kerkordelijke nood bloot, want de kerkorde hield weliswaar rekening met deelname van gemeenteleden aan de uitvoering van het werk van de ambten, maar het beleid en de besluiten werden vastgesteld door de ambten. In beide genoemde voorbeelden werd van deze kerkordelijke nood vervolgens weer een kerkordelijke deugd gemaakt door de participatie van gemeenteleden aan de uitvoering van ambtelijke taken zo veel mogelijk uit te breiden. De uiteindelijke bestuurlijke verantwoordelijkheid bleef echter -tot op de dag van vandaag- bij de ambtsdragers liggen.

Uit het onderzoek blijkt dat de behoefte groeit om ook op het niveau van de *bovenplaatselijke* ambtelijke vergaderingen en colleges niet-ambtsdragers te laten participeren. De vraag is dan of bovenstaande redenering ook kan worden toegepast op het afvaardigen van niet-ambtsdragers naar een meerdere vergadering. Is op dat niveau ook sprake van 'uitvoerend werk van de ambten' dat door anderen dan ambtsdragers kan worden gedaan?

Er dienen zich 2 voorbeelden aan in de huidige regelgeving, naar analogie waarvan de kerkorde zou kunnen worden aangepast:

- a. Het voorbeeld van de oud-ambtsdrager die *op die titel* lid kan worden van een college voor de visitatie. Of met dat van het gemeentelid dat lid kan worden van een regionaal college voor de behandeling van beheerszaken en dat van bezwaren en geschillen. Beide voorbeelden hebben echter de beperking in zich dat het gaat om een college en niet om een ambtelijke vergadering.
- b. Adequater lijkt het voorbeeld van de evangelisch-lutherse synode. Artikel VI-2 stelt dat ook de ELS een ambtelijke vergadering is, al wordt die in de praktijk (minimaal) slechts voor de helft bemenst met ambtsdragers in de calvinistische zin van het woord (in dit geval de predikanten). De overige leden zijn gemeenteleden die ingeschreven staan in het register van de evangelisch-lutherse leden.
Deze analogie heeft de beperking in zich dat deze niet-predikanten geen 'afgevaardigden' zijn, maar rechtstreeks in de ELS gekozenen.

Met name in het tweede voorbeeld komt een interessant fenomeen naar voren, namelijk een in de regelgeving en praktijk van onze kerk voorkomend verschil in kerkelijke definitie van de term 'ambtelijke vergadering'. Vanuit de calvinistische traditie luidt die: een ambtelijke vergadering is een vergadering van ambtsdragers. Vanuit de lutherse traditie wordt gesteld: een ambtelijke vergadering is een vergadering die verantwoording draagt voor de opdracht die samenhangt met het functioneren van het openbare ambt van Woord en sacrament. In het eerste geval is de kerkelijke status van de

leden van die vergadering constitutief voor de definitie, in het tweede geval is dat de kerkelijke status van de agenda van die vergadering.

Wellicht is het mogelijk om met name vanuit dit lutherse verstaan van het begrip ‘ambtelijke vergadering’ een nadere onderbouwing te geven voor veel gevraagde mogelijkheid om niet-ambtsdragers voortaan ook te kunnen afvaardigen naar de meerdere ambtelijke vergaderingen.

Aanbeveling 18

Het verdient aanbeveling om, alvorens de uit de praktijk opkomende vraag te beantwoorden of niet-ambtsdragers kunnen worden afgevaardigd naar een meerdere vergadering, in de Protestantse Kerk in Nederland te komen tot een eenduidige definitie van het begrip ‘ambtelijke vergadering’.

Aanbeveling inzake overige suggesties die zijn ingebracht

Het onderzoek heeft ook veel –eenmalige– suggesties opgeleverd tot verbetering van de kerkorde over zeer uiteenlopende onderwerpen en bepalingen. Dit laat het overzicht van de ontvangen suggesties gerangschikt per kerkordeartikel, dat hieronder integraal in het rapport wordt opgenomen, duidelijk zien. Elke suggestie op zich is de moeite van het overwegen waard. Hierboven heeft de commissie haar aanbevelingen gegeven bij de thema’s die vanuit het onderzoek als meest knellend naar voren kwamen of die haar naar eigen inzicht als verstandig voorkwamen. Zij rekent het echter niet tot haar taak om op alle overige ingebrachte suggesties haar commentaar te geven. Zij volstaat daarom met het rapporteren van alle suggesties aan de generale synode, in de verwachting dat deze door het generale college voor de kerkorde op hun merites zullen worden bekeken.

Aanbeveling 19

De commissie beveelt de generale synode aan om alle suggesties en achterliggende informatie door te zenden aan het generale college voor de kerkorde met het verzoek deze op hun merites te beoordelen.

Overzicht per kerkordeartikel van suggesties tot verbetering

Algemene opmerkingen

	Ervaring	Suggesties	Afkomstig van
	Ouderwets taalgebruik in KO (ten naaste bij = ongeveer; approbatie = goedkeuring etc.)	Verander Latijnse termen in Nederlandse en gebruik hedendaags taalgebruik	CV20
	De bepalingen van de KO behoeven deels herziening, inkorting of uitbreiding		CV21
Ord. 2, 3 en 4	Kleine gemeentenproblematiek	Zoek naar vereenvoudiging en ruimte voor creatieve oplossingen i.v.m. kleine gemeenten	CV48
	Interimpredikantschap	Regeling hiervoor opnemen in kerkorde	CV14
	Taken van verschillende vergaderingen/colleges en vergadering niet inzichtelijk	Maak in kerkorde een register per vergadering/college met overzicht van regels voor die groep. En vermelding wat kerkenraad zelf moet regelen	ACV5
	Er is veel geregeld in KO. Kan minder. De kerk slinkt, uitvoering komt op minder mensen neer.	Bij revisie kerkorde dunner maken en meer overlaten aan gemeenten. Regel alleen het noodzakelijke en niet meer dan dat.	CV14
	Het begrip voor het specifieke ambt neemt af, naast blijvende hoge waardering voor het ambt van gelovige. Deze ontwikkeling leidt tot ongelukken in de besluitvorming	Schenk aandacht aan deze ontwikkeling; gemeenten hebben dringend ruimte nodig voor varianten.	ACV3
	Structuur en problematiek van grote steden is verschillend, zo ook de gewenste manier van het oplossen daarvan. Deze oplossingen kunnen "markant afwijken" van de kerkorde. (Bijv. gemeentevormen die zich op of over de rand van de PKN bevinden)	Wanneer de regelgeving een meer algemeen karakter krijgt, gerelateerd aan doelstellingen, kan er een (landelijke) toetsingscommissie worden ingesteld die a) vooraf nagaat of een oplossing ter plaatse alsnog binnen kerkordelijk kader mogelijk is; b) zo niet, of er goede gronden zijn het voornemen toch te realiseren c) na te gaan of deze realisering voldoende juridische grond kan krijgen.	BGS
	KO dient als geloofsinhoudelijke regeling voor geestelijk leven. Is belijdend document, onderwerp van gesprek in synode. Alle zakelijke, financiële- en uitvoeringszaken liggen bij DO, die daarvoor door GS is ingesteld (4-28)	Hoofdbepalingen opnemen in kerkorde (bv er is een dienstenorganisatie, beleidscommissie etc.). Meer zaken vastleggen in uitvoeringsbepalingen, waardoor minder tijd nodig voor wijzigingen (flexibiliteit) Voorkom opeenstapeling van advies op advies, oordeel op advies etc.,	Management DO
	Heeft KO kerk geholpen om als kerk meer kerk van Jezus Christus te zijn?		Idem
	Hoe hebben Romeinse Artikelen (bv artikel I) tot nu toe gefunctioneerd?		Idem
	Hoeveel PG's zijn er ontstaan?		Idem
	Wat zijn initiatieven voor geestelijke vorming en heeft KO daarbij facilitair gewerkt?		idem
	De pastor-pastorum kan ofwel meer als supervisor werken waarbij de persoon van de pastor en zijn manier van werken in vertrouwen besproken kan worden en/of de pastor-pastorum heeft ook een HR-functie om predikanten optimaal te laten/doen functioneren op hun werkplek en kan derhalve met klem het verhuizen naar een andere gemeente aanbevelen.		A.J. Jonker
	In verhouding zijn de rekeningen voor de kleine gemeenten te hoog. Door uit te gaan van een redelijk aantal leden worden de kleinste kerkgemeenschappen onevenredig/onrechtvaardig getroffen.		HG Gelselaar
	De PKN geeft te veel geld uit die door de	Ontsla de helft van het huidige personeel	A. Willink

	plaatselijke gemeente betaald moet worden. Afdrachten voor het betalen van de predikant moet blijven bestaan.	Dienstenorganisatie, laat de rest werken op basis van vrijwilligheid met een reiskostenvergoeding. Afdrachten, behoudens die voor de predikant, verlagen met 60-80%. Schrap de controle over de diaconie.	
	Romeinse artikel I lid 1,2,3, zijn strijdig met Romeins artikel 1 lid 11. De kerkorde is onleesbaar. De kerk moet bestuurd worden door kerkleden en niet door predikanten en professoren. De grootste fout van de PKN is het binnenhalen van de vrijzinnigheid via de NHK.		K. Elenius
	Door deze kerkorde is een groot gedeelte van de zelfstandigheid/bevoegdheden van de plaatselijke kerk centraal neergelegd. Hierdoor is er minder handelingsvrijheid, minder plaatselijk elan en meer regels waaraan voldaan moet worden. ----- In de kerk moeten begrotingen en rekeningen worden vastgesteld, goedgekeurd en de kerkorde heeft minutieus geregeld als er verschillen van inzicht zijn. Dit is een verbureaucratisering die haaks staat op die van de overheid en het beleven van de eigen verantwoordelijkheden. Bovendien schrikt het vrijwilligers af actief te worden.	Betrek ook dit aspect in de beschouwing en pas de regelingen meer aan op de eigen verantwoordelijkheden van de plaatselijke kerkelijke gemeenten	J. Talma ----- J. de Vries
	Het instituut ambtsdrager is niet meer van deze tijd. De kerkelijke organisatie dient een totaal andere opzet te krijgen.		J. Ridderbos
	Het begrip 'kerkelijk bureau' komt niet in de kerkorde voor	Opnemen van een duidelijke regeling betreffende het begrip 'kerkelijk bureau'	PG Nederhorst den Berg
	Het taalgebruik in de kerk te moeilijk en niet te volgen voor 'gewone' kerkleden		A.S. Eisinga
	De organisatie is erg gecompliceerd. De kerkorde geeft een diffuus beeld van de competenties		PG Hilversum
	Maak een toelichting bij de kerkorde die integraal deel uitmaakt van de KO (losbladig) en op internet beschikbaar is		F. Jansen
	De afgelopen jaren is gebleken dat het moderamen niet inhoudelijk kon reageren op uitspraken van een predikant die rond Pasen aangeeft het geloof van reïncarnatie te belijden of van een predikant die antisemitische uitlatingen doet. Als de kerk deze uitspraken niet weerlegt, wordt naar onze mening de geloofwaardigheid van haar boodschap geschaad.	Verschaf het moderamen meer instrumenten in het weerspreken en weerleggen van gedachten van theologen in onze kerk die op gespannen voet staan met de grondslag van, het belijden van de kerk.	Gereformeerde Bond
	Hoogleraar Jongeneel pleit in Christelijk Weekblad van 3 april 2009 voor een volledige herziening van de kerkorde en opteert voor een plattere structuur met de mogelijkheid meer de expertise van kerkleden te benutten. Advies: nodig deze hoogleraar uit zijn mening nader te onderbouwen		J. de Vries
		Bekijk de mogelijkheid van het creëren van een soort parlementair model. Schep een bestuur dat leiding geeft aan de dagelijkse gang van zaken (bijvoorbeeld het moderamen van de generale synode) en een toezichhoudend orgaan (bijvoorbeeld de generale synode). Dit toezichhoudend orgaan kan dan het moderamen achteraf om verantwoording vragen. Daarnaast kan het zich, zoals nu ook het geval is, bezighouden met	W. van der Stouwe

		beleidsvorming.	
	We zullen ons moeten heroriënteren op de vraag of we nog wel door moeten gaan met de huidige ambten. De grenzen tussen de functies van ouderlingen en diakenen vervagen toch al.	Wijzig de kerkorde zo dat zoveel mogelijk aan de plaatselijke organen is overgelaten.	W. van der Stouwe

Ord- Art-Lid	Ervaring	Suggesties	Afkomstig van
1-1-1	Als kerkenraad en gemeente hebben wij, conform de plaatselijke regeling van de AK, in onze plaatselijke regeling vastgelegd dat wij ons uitsluitend gebonden achten aan de Heilige Schrift en de vertolking daarvan in het gereformeerde belijden, en dus niet aan iets wat op gespannen voet hiermee staat. Deze opstelling heeft in bijvoorbeeld het Convenant van Alblasserdam of in de Katwijkse variant wel een gedoogstatus in de kerk gekregen, maar is nog steeds niet kerkordelijk verankerd	Bijvoorbeeld i.p.v. de Onveranderde Augsburgse Confessie de latere Augsburgse Confessie vermelden. - De Konkordie van Leuenberg en de Barmer Thesen verwijderen uit de kerkorde, in ieder geval uit het belijdende artikel I van de kerkorde. -Geef tenminste kerkordelijke status aan het Convenant van Alblasserdam of aan de Katwijkse variant of aan iets soortgelijks. Het gaat ons niet primair om het Convenant als zodanig maar wel om het principe dat we enerzijds voluit willen participeren in de kerk waarvan wij deel uitmaken en dat we ons daarbij willen houden aan onze eigen kerkorde, maar dat we ons tegelijkertijd evenals in het verleden uitsluitend gebonden achten aan de Heilige Schrift en de vertolking daarvan in de gereformeerde confessie, en niet aan iets wat hiermee in strijd is (de 'Verklaring verbondenheid met het gereformeerde belijden' voldoet naar ons besef niet).	G14
1-5	Een CV heeft geen bevoegdheid om te besluiten een gravamen niet door te zenden. In de hervormde kerkorde hadden zowel de kerkenraad als de CV als de PKV die bevoegdheid wèl. Elk bezwaar (ook wanneer dat met een pastorale situatie samenhangt) tegen een belijdenisgeschrift moet nu q.q. de hele procedure doorlopen	Overweeg het inbouwen van een classicale bevoegdheid om een gravamen niet door te zenden. Daarmee komt deze theologisch-inhoudelijke bezwaarprocedure overeen met de procedure inzake 'leertucht'	J. Bruin
2-2		Met betrekking tot de uitschrijving als lid zouden wij de volgende verbetering willen zien: "Leden die een tweede woning hebben waar zij een deel van het jaar verblijven zouden bij beide gemeenten kunnen worden ingeschreven"	G32
2-2-2		Als uitzondering opnemen dat deze bepaling niet geldt voor reeds in een gemeente ingeschreven leden die 'achterblijven' bij een grenswijziging die verkleining van het grondgebied van die gemeente tot gevolg heeft.	ACV5 T
2-3	De kerkenraad heeft een vraag omtrent de positie van gastleden. De definitie van gastleden binnen de PKN is duidelijk (Ord. 2 – 3). Niet duidelijk is of de kerken waaruit de gastleden komen ook bekend zijn met het gastlidmaatschap van de PKN. De ervaring met de RKK zijn zodanig dat gevreesd wordt dat dit niet het geval is. En dat geeft problemen bij de registratie zoals in de Generale regeling gastlidmaatschap is voorzien. ----- Het begrip gastlid functioneert in het gemeentelijke en ambtelijke spraakgebruik anders, nl. voor hen die van buiten de geografische grenzen naar de gemeente perforeerden.	-----	G31 HG Putten- Andreaskerk

2-4		Inschrijven van 'vrienden' dient onzes inziens op een duidelijker wijze mogelijk gemaakt te moeten worden.	G32
2-4-1	Is het mogelijk dat blijkgevers als ambtsdrager functioneren zonder mee te doen aan de kerkelijke activiteiten?		J. Veldman
2-5	In N. hebben we ook een vGKN. Het doorgeven van verhuizingen verloopt niet altijd soepel. Mensen van voorheen gereformeerde huize, die zich wel aansloten bij de PKN komen soms toch in de 'bak' van de vGKN.		G28
2-5-3	Perforatieregeling is erg bureaucratisch. M.n. bij verhuizingen een probleem: dan moeten mensen wéér die perforatieprocedure in.	a) Nieuwe gemeente <u>meldt</u> aan de oude gemeente wanneer een perforatieverzoek is binnengekomen en gaat over tot registratie van degenen die het verzoek hebben ingediend. b) de oude gemeente stuurt een bevestiging van ontvangst van deze melding met een kopie aan degenen die perforeren en schrijft de betreffende leden uit.	G1
	Perforatieregeling vinden wij ingewikkeld en tijdrovend. Waarom moeten geperforeerde leden na verhuizing opnieuw geperforeerd worden? Ze zijn toch al voorkeurslid.		G11
	De periode waarin gemeenteleden met een bepaalde wijkgemeente dienen mee te leven, voordat geperforeerd kan worden naar wijkgemeente van voorkeur, is verkort naar 3 jaar. De kerkorde geeft hiervoor geen minimale periode voor op.	Geef bij voorkeur op dat gemeenteleden meeleven in de geografische wijkgemeente waarin men woont en dat er pas na een gewenningsperiode van minimaal 3 jaar geperforeerd kan worden.	G24
		t.a.v. voorkeurleden. (ord 2-5-3?) De voorkeurgemeente dient de aanvraag te starten. Wenselijk is dat de geografische gemeente de procedure dient te starten	G25
	We vragen nooit naar een motivatie.		G25
	De bepaling dat een perforatieverzoek schriftelijk en gemotiveerd dient te worden gedaan, blijkt in de praktijk niet door alle kerkenraden in acht te worden genomen. De suggestie van een formaliteit dient o.i. het hoofd te worden geboden.	Toezicht op perforatieprocedures regelen.	G30
	De uitvoering perforatieregeling van ord. 2.5.3 is nogal omslachtig omdat in gemeenten met wijkgemeenten een lange weg moeten gaan via gemeentelid, voorkeurswijk, kerkkantoor, wijkkerkenraad, opnieuw voorkeursgemeente etc. Dat geeft vaak vertraging en leidt tot zoekraken van formulieren. Voorts is het een probleem dat na perforatie bij verhuizing de registratie toch wordt gewijzigd en opnieuw geperforeerd moet worden.	Een simpeler regeling, uit te voeren door de voorkeursgemeente waarbij de gemeente waar men woont slechts geïnformeerd behoeft te worden zoals de overschrijving binnen hetzelfde gebied volgens ord. 5.2. verdient de voorkeur. Het zou onze voorkeur hebben indien vastgelegd kon worden dat leden die bij een voorkeursgemeente anders dan de woongemeente ingeschreven staan zelf het initiatief moeten nemen tot overschrijving als zij dat willen	G32
	De AK houdt perforatie tussen 2 wijkgemeenten van verschillende 'kleur' tegen. Graag aanpassen		Appèlgroep Gereformeerd Belijden Woudenberg
Het begrip 'voorkeurlid' wordt beschreven maar het woord zelf komt niet in de kerkorde voor. Procedure is onlogisch en omslachtig.		PG Nederhorst den Berg	

	<p>Procedure is tijdrovend en niet op alle punten zinvol</p> <p>De ledenadministrateurs blijven heen en weer gaan met formulier 4300</p> <p>In steden profilering van wijkgemeenten met navenant keuzelidmaatschap</p> <p>Als gemeenteleden verhuizen naar een andere wijk, vervalt de eerdere perforatie. Men moet dan opnieuw een verzoek indienen om weer ingeschreven te raken bij de 'oude' wijkgemeente van voorkeur</p> <p>Dit is veel te omslachtig waardoor er allerlei vertragingen ontstaan. De procedure duurt soms 3 tot 6 maanden en is een bron van ergernis</p> <p>Voor het uitschrijven van leden is een handtekening wel noodzakelijk. Aan de plaatselijke kerkenraden kan overgelaten worden wie het uitschrijfformulier namen de kerk ondertekent.</p> <p>Regels geven ruimte aan AK om perforatieverzoeken te weigeren</p>	<p>afschaffen motivatiebrief</p> <p>verzoek tot overschrijving naar een voorkeurdijkgemeente laten ondertekenen door het kerklid en door de kerkenraad van de voorkeurdijkgemeente</p> <p>Laat bij 'perforatie' de goedkeuring van kerkenraden vervallen</p> <p>Schaf deze parafencultuur af. De ledenadministrateurs zijn goed in staat om de administratieve handelingen te verrichten</p> <p>Wijzig de KO zodat iedereen het recht heeft om zich aan te sluiten bij de gemeente van voorkeur, waarbij de wens van het gemeentelid doorslaggevend is</p>	<p>K.Booij</p> <p>K. Booij</p> <p>BGS</p> <p>ds. H. Versluis</p> <p>T. Nobels</p> <p>T. Nobels</p> <p>Anoniem</p>
2-5-4		<p>Leden die (tijdelijk) vertrekken naar het buitenland zouden ingeschreven moeten kunnen blijven. Na terugkeer kunnen zij worden overgeschreven naar de nieuwe woonplaats.</p>	G32
2-6	<p>Registratie doopleden leidt in praktijk tot chaotische situaties. Ledenregistratie vraagt naast absolute duidelijkheid ook strikte naleving. De kerkgrenzen in combinatie met doopmogelijkheden werken verwarrend en leiden tot chaos in de administratie resp. registratie.</p> <p>Slecht functioneren van landelijk ledenregistratiesysteem. Fiasco Numeri.</p> <p>De kinderen van doopouders wie geeft deze kinderen door voor registratie? Eveneens de kinderen van de mee-geregistreerden deze ouders zijn zelf niet betrokken. Hoe komen hun kinderen dan in de registratie?</p> <p>Ontvangst nieuwe leden gaat via Hervormde Kerk. Communicatie soms traag.</p>	<p>Techniek ledenregistratie verbeteren.</p> <p>Helderheid scheppen over wat kan en mag met persoonsgegevens gemeenteleden. Wel/niet publiceren in kerkblad, verhuizingen geboorten etc. Dit niet als pastoraal bericht maar als administratieve hulp voor wijken en kerkleden.</p> <p>Het uiterst frustrerend (kleingeestig) dat er geen tweezijdig mutatieverkeer is tussen Scipio en SMRA. (niet door kerkorde bepaald maar nuttig signaal)</p> <p>Bepalen dat de inrichting van de lokale registers geschiedt volgens vaste</p>	<p>G5</p> <p>G20</p> <p>G22</p> <p>G25</p> <p>G30</p>

	<p>Wat de kerkorde voorschrijft ten aanzien van het opzetten en beheren van de lokale ledenregisters behoeft uitgebreider instructie en toelichting. Bijvoorbeeld: Wie mag je willen rekenen tot blijkgevers van verbondenheid? Hoe richt je de verschillende lokale registers in? Zijn er hiervoor uniforme modellen?</p> <p>Opmerking: Destijds is gekozen om de band met zogenoemde geboorteleden in stand te houden en het belang hiervan tot uitdrukking te doen komen in het register ord. 2-4. De waarde van dit besluit vraagt om de aandacht en inzet van de kerk voor dit register.</p> <p>De registers kunnen niet op de door ord. 2.6 gevraagde wijze worden bijgehouden omdat de beschikbare computerprogramma's dat nog niet toelaten. Hierin dient zo snel mogelijk te worden voorzien.</p> <p>Het is een gegeven dat stellen tegenwoordig ongehuwd samenwonen zonder een geregistreerd partnerschap. Deze samenlevingsvorm moet erkend worden en de kinderen die geboren worden uit deze samenlevingsvorm moeten in een ledenregister opgenomen kunnen worden.</p>	<p>modellen.</p>	<p>G30</p> <p>G32</p> <p>PG Nederhorst den Berg</p>
2-6-1		<p>Voorstel nieuwe tekst:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ten behoeve van het leven en werken van gemeenten en kerk worden de volgende registers bijgehouden: <ol style="list-style-type: none"> a. het register van gemeenteleden b. het register van de niet-gedoopte kinderen van gemeenteleden c. het register van diegenen die blijk geven van verbondenheid met de gemeenten 2. het register van de evangelisch-lutherse leden 3. de generale synode kan besluiten tot het instellen en doen bijhouden van een register van de leden van alle gemeenten van de PKN 	G. van Maanen
2-7-2		<p>Tekstvoorstel: "zichzelf onttrekken aan de gemeenschap van de kerk door middel van een (persoonlijke) handtekening en een uitdrukkelijke verklaring van de kerkenraad".</p>	J. van Middendorp
2-9-1	<p>Er zijn problemen om leden te registreren die net over de grens in België wonen. Er worden allerlei trucs bedacht om hen goed te kunnen registreren</p>	<p>Bij bovenstaande wijziging (zie 2- 6-1) moet dit artikel ook gewijzigd worden. De woorden 'doet de GS een registratie onderhouden' wijzigen in 'kan de GS besluiten om een registratie te onderhouden</p> <p>Mogelijkheid bieden om in het register voor in het buitenland verkerende leden op te nemen om hun band met de gemeente aan te duiden</p>	<p>G. van Maanen</p> <p>PG Geleen-Beek-Urmond</p>
2-9-2	<p>Veel ergernis over de lange verwerkingstijd bij de SMRA van wijzigingen</p>	<p>Bij bovenstaande wijziging moet dit artikel ook gewijzigd worden. Dit lid dient te beginnen met: indien de GS een besluit neemt als bedoeld in lid 1 zijn de gemeenten gehouden...etc.'</p> <p>verander het landelijke ledenregistratie systeem naar het vroegere</p>	<p>G. van Maanen</p> <p>A. van Loo</p>

	<p>Procedure rondom nieuwe gemeenteleden is erg ingewikkeld. De SMRA stuurt een brief waarin gevraagd wordt naar een voorkeur als men niet direct ergens ingedeeld kunnen worden, deze brief zorgt voor verwarring. Pas de procedure aan. Ook procedure van nieuwe leden van de PKN die in een ander geografisch gebied worden is erg ingewikkeld.</p>	<p>Gereformeerde model zodat de plaatselijke ledenadministrateurs zelf de mutaties aanbrengen</p> <p>Regeling maken dat nieuwe PKN-leden vanuit een andere geografisch gebied direct ingeschreven worden bij de voorkeursgemeente</p>	<p>HG Bilthoven</p>
2-10	<p>Gebleken is dat gemeenteleden bij verhuizing vanuit een lutherse gemeente naar een andere niet-lutherse gemeente verwijderd worden uit het landelijk luthers ledenregister. Gemeenteleden moeten zelf het initiatief nemen tot herinvoering.</p>	<p>Er moet expliciet gevraagd worden of verhuizing naar een niet-lutherse gemeente al of niet gepaard moet gaan met verwijdering uit het landelijk luthers ledenregister</p>	<p>Synodale Commissie</p>
2-11		<p>Meer 'maatwerk' gewenst gericht op het in stand houden van kleinschalige vormen van kerkelijk leven</p>	<p>CV 15</p>
2-11-4	<p>Groot probleem dat geografische grenzen van (wijk)gemeenten niet parallel lopen met postcodegebieden.</p> <p>Vaststellen van grenzen geen haalbare kaart om (modalitair) grensverkeer te voorkomen. Laat dit vrij; zonder ingewikkelde ledenadministratie.</p> <p>De term 'grenzen' suggereert ten onrechte een (mogelijk) meervoud</p>	<p>Vereenvoudig de mogelijkheid van dit 'grensverkeer'.</p> <p>Vervang 'de grenzen' door 'de grens'</p>	<p>CV 47</p> <p>CV7</p> <p>RACVB</p>
2-11-6		<p>Ord 2-12-6 aanpassen.</p> <p>Heropnemen van de vroegere hervormde bepaling om een gewone visitatie te laten vooraf gaan aan de melding van 2 of meer plaatselijke gemeenten aan de classis om te gaan federeren of fuseren.</p>	<p>CV 41</p> <p>J. Terbijhe</p>
2-12	<p>Er zijn veel partijen betrokken bij het proces. Niet altijd duidelijk wie aanstuurt. Een matrix zou praktisch zijn</p> <p>Bepalingen zijn helder en duidelijk</p> <p>Vorming PG-en gaat gestaag door.</p> <p>Vrijwel alle gemeenten PG geworden. Gaf geen problemen.</p> <p>Kan de papierwinkel niet minder?</p> <p>Procedure veel te omslachtig en voor 'gewone' kerkenraadsleden niet te doen vanwege juridische complicaties</p> <p>Zware procedure; ook voor reeds lang gefedereerde gemeenten</p> <p>Het is een langdurig en gecompliceerd proces. Het is erg belangrijk dat de trekkers, waaronder de predikanten van de te fuseren gemeenten, goed met elkaar kunnen opschieten. Ook een fasegewijze invoering, waarbij de gemeente nauw betrokken is, is van wezenlijk belang. Duidelijkheid t.a.v. de procesgang is noodzakelijk. Daar is een kerkorde voor nodig. Wellicht dat de huidige ervaringen wel aanleiding kunnen zijn de processen te gaan vereenvoudigen rekening houdende met de maatschappelijke</p>	<p>Eén loket maken waar fusieplan kan worden ingediend. Het loket geeft dan aan of er meer informatie nodig is. Ook kan het loket informatie geven wat de voortgang is. Het loket kan gemeentes ook voorlichten over fuseren.</p>	<p>CV 32</p> <p>CV 34</p> <p>CV 36</p> <p>CV 27</p> <p>CV19</p> <p>CV 35</p> <p>CV15, CV 44</p> <p>G29, 14, 22</p>

	ontwikkelingen. ----- Tot nu toe is niet duidelijk wat precies voor het fusieproces nodig. Welke stukken nodig zijn, wie moet tekenen. Het heeft veel navraag gevergd om alle informatie boven water te krijgen.		G23
2-12-4	Weinig zinvol om CV plenair een vereniging van gemeenten te laten goedkeuren wanneer grenzen van gemeenten ongewijzigd blijven. ----- Algemeen: beslissingen nemen in plenum kan demotiverend werken.	Waar mogelijk medewerkingen goedvinden bij BM leggen ----- Meer beslissingen naar BM delegeren	CV 16 ----- CV 40
2-12-5	Vaststellen van grenzen bij vorming PG soms ingewikkeld. Onduidelijkheden over grenzen van GK-en na 1 mei 2004. ----- SMRA maakt vanwege postcodes de 'eigen' logische grenzen weer ongedaan ----- Om PG te worden moet de grens worden vastgesteld. Aangezien de grenzen van NH en Geref. Gemeenten niet altijd samenvallen is het lastig als een naburige GK (nog) geen PG wil worden.	Neem genoeg met een niet eenduidige grens d.w.z. voer NH en GK verschillende grens.	CV 41 ----- CV6 ----- G4
2-12-8	Er waren problemen met grenzen bij de vorming van PG-en		CV 20
2-13	Vorming nieuwe gemeenten gaat zeer moeizaam vanwege juridische struikelblokken	Juridische struikelblokken tot het uiterste beperken	CV 36
2-14	CV zou samenvoegen van gemeenten meer moeten aansturen ----- Modellenboek schiet tekort bij 'checklist' van aspecten van het samenvoegen van gemeenten. Classis heeft daarin nu zelf voorzien ----- Weinig zinvol om CV plenair over samenvoegen van gemeenten te laten beslissen ----- Houd op dorpen zolang mogelijk gemeentelven in stand. Zoek daartoe naar vereenvoudiging van regelgeving en ruimte voor creatieve oplossingen ----- 2-14 gaat vrijwel geheel over uitbreiding. Wij hebben te maken met krimp: twee wijkgemeenten moeten samengevoegd worden tot één.	Uniforme checklist voor het samenvoegen opstellen ----- Beslissing over samenvoeging bij BM leggen ----- Aanpassen aan de werkelijkheid	CV 34, CV 13 ----- CV 36 ----- CV16 ----- CV 48 ----- G6
2-14-2		Dit artikel zal in de toekomst belangrijker worden	CV 20
2-15	Combinaties worden ervaren als goede en werkbare situaties -----	Geef een praktische ondersteuning en richtlijnen, maak ervaringen van anderen zichtbaar	CV36 ----- CV29
2-15-5	Wijze van verkiezen van predikant in een combinatie kan per gemeente verschillen	Bepalen dat in een combinatie het gezamenlijk aantal van 200 stemgerechtigde leden vereist is voor toepassing van ord. 3-4-7 (welke toepassing algemeen voor niet langer dan 4 jaar zou moeten gelden)	CV43
2-15-7	Onduidelijk of wijzigingsprocedure dezelfde is als procedure voor vorming van een combinatie.	Formuleer dit lid eenduidig	CV 1
2-15-8		Bepaal dat ook bij ontbinding van de combinatie de leden gehoord moeten worden	CV48
2-16	Bij gemeenten met wijkgemeenten is lang niet altijd duidelijk wat tot ieders competentie behoort.		CV 36

2-16-6	Weinig zinvol om CV plenair te laten beslissen over goedkeuring aantal wijkgemeenten.	Goedkeuring inzake aantal wijkgemeenten bij BM leggen	CV 16
2-16-7	“eigener beweging “ verdraagt zich niet met voorwaarde “nadat overeenstemming is verkregen”	Tekst consistent maken	RACVB
2-20-1	Geen reden om aantal classes te veranderen. Samenstelling classis niet veranderen ----- Het aantal gemeenten per classis lijkt acceptabel. De grootte van de classis moet contact tussen kerken/ gemeenten mogelijk maken. Met de huidige grootte is contact mogelijk (maar nog niet altijd actief). In geval van een groter verband (vergelijk ACV) wordt dat een stuk moeilijker. ----- De classis bestaat uit erg veel kerken, soms te veel -----	----- ----- Het aantal classes moet worden ingeperkt met 1/3 deel ----- Minder “vergaderlagen”: gemeente-classis-synode; niets daartussen	CV3, CV16, CV40, CV41 ----- CV32 ----- CV53 ----- CV21
3	Er is een kleine categorie proponenten die door omstandigheden niet voor hun 65ste bevestigd konden worden en wel als predikant dienstbaar willen zijn in een kleine gemeente(bijv. 300 zielen) Het woord bijstand pastoraat zou weer terug kunnen keren in de kerkorde. Misschien kunnen wij op deze manier ook tegemoet komen aan de kleine niet draagkrachtige gemeenten die zo een predikant in huis kunnen halen die hen financieel past (geen pensioen en andere afdrachten meer). Bovendien lijkt het mij een oplossing voor de collega's. Daarnaast zie ik een trend ontstaan waarbij mensen op latere leeftijd ineens het gevoel krijgen een andere inhoud aan hun leven te willen geven en theologie gaan studeren en zelfs gegrepen worden door het werk in een gemeente.	Graag hier een mogelijkheid voor bieden	Cie. Preekconsenten
3-2-3	Ons eerste probleem betreft de onzes inziens ten onrechte geboden mogelijkheid dat doopleden verkozen kunnen worden als ambtsdrager voordat zij belijdenis van het geloof hebben gedaan en de bijbehorende catechetische vorming en toerusting hebben gevolgd. Dit probleem wordt enigszins gerelativeerd doordat wij gebruik konden maken van de geboden mogelijkheid om in plaatselijke regeling van onze AK en wijkgemeente vast te leggen dat alleen belijdende leden verkiesbaar zijn als ambtsdrager. Dat neemt niet weg dat de betreffende kerkordelijke bepalingen ook ons aangaan als deel van de kerk die deze kerkorde heeft. -----	Beperk in de kerkorde het kiesrecht m.b.t. de ambten tot de belijdende leden van de gemeente. ----- Herformuleer als volgt: “...of, naast de belijdende leden, ook de doopleden....”	G14 ----- RACVB
3-3	De procedure voor beroeping is heel lang en administratief ingewikkeld. ----- Over het beroepingswerk heeft moderamen vaak een informatieavond belegd met de kerkenraad om tot uitwisseling van de procedure te komen en afstemming voor een consulent ----- Bepaling over toezicht CV op beroepingswerk	----- ----- Graag toevoegen	G36 ----- CV 35 ----- CV 43

	ontbreekt		
3-3-2	--	Duidelijker maken voor welke predikanten een solvabiliteitsverklaring nodig is (interim-predikanten, hulpdiensten etc.)	R7
3-4-2	Beroep op predikant binnen vierjaarstermijn zonder dat beroepende gemeente ons daarover op de hoogte stelt.	Gemeente die beroep uitbrengt verplichten ook de kerkenraad van de gemeente waar de predikant staat van het beroep op de hoogte te stellen	G5
3-4-5	Onprettige ervaringen met het verplicht stemmen over de verkiezing van een predikant	Mogelijkheid bieden dat een beroepingscommissie ook de predikant mag verkiezen zonder de gemeente daarover te laten stemmen	HG Gelselaar
3-4-6	Aanbeveling van 10 of meer is een wensdroom. Het is een toenemende zorg en moeite om gemeenteleden te bewegen zich voor het ambt beschikbaar te stellen		HG Putten-Andreaskerk
3-4-7	In onze classis worden predikanten grotendeels beroepen door de kerkenraden. Ord. 3-4-5 wordt veelal ingewisseld voor Ord. 3-4-7 ----- Verkiezing predikanten: termijn goedkeuring BMCV geldig voor 4 jaar -----	Geef voldoende ruimte aan de kerkenraden t.a.v. het beroepingswerk; de kerkenraad is immers wettig gekozen door de (wijk) gemeente en dient deze ook. ----- Bij combinatie van gemeenten is een gezamenlijk aantal van 200 stemgerechtigde leden vereist	CV8 ----- CV Ede ----- CV Ede
3-4-10	In de praktijk van het beroepingswerk is met de nieuwe kerkorde bepaald dat een beroep pas officieel in mag gaan tenminste een week nadat de verkiezing van de predikant heeft plaats gevonden; onzes inziens betekend dit onnodige vertraging van het beroepingsproces (in vergelijking met de Hervormde Kerkorde). ----- 3-4-9 en 10: periode van week na bekendmaking om bezwaren in te kunnen dienen bij verkiezing predikant vertraagt de procedure en bedenktijd predikant. Is dit reëel? ----- Door het indienen van bezwaren wordt de beroeping uitgesteld. Dat is voor alle betrokkenen vervelend, zeker als achteraf de bezwaarde in het ongelijk gesteld wordt ----- Deze regeling functioneert niet en zorgt in de praktijk alleen maar voor extra wachttijd.	Onzes inziens zou het in de praktijk beter werkbaar zijn als kerkordelijk wordt geregeld dat een beroep officieel mag ingaan z.s.m. na de verkiezing. Om te voorkomen dat een predikant een beroep zou kunnen aannemen voordat de gemeente de gelegenheid heeft gehad bezwaren in te dienen, zou bijvoorbeeld kunnen worden bepaald dat een predikant niet alleen binnen maximaal drie weken, maar ook na minimaal één week een beroep aan zou kunnen aannemen voordat de gemeente gelegenheid heeft gekregen om bezwaren in te dienen; tegelijkertijd wordt de beroepingsprocedure niet onnodig vertraagd. ----- 3-4-9 en 10: wijzigen: termijn terugbrengen tot 'uiterlijk op de tweede dag na de dag waarop verkiezing geschiedt of bekend wordt' conform HKO ----- Geef de voorzitter van het regionale college de bevoegdheid om, indien haar of hem helder is dat geen regels zijn geschonden, dan wel indien duidelijk is dat de gewraakte fout geen invloed heeft op de uitslag van de verkiezing, het bezwaar af te wijzen ----- Bepaling dat gemeenteleden 1 week de tijd krijgen om bezwaar in te dienen schrappen. En vervangen door een regeling conform de zesjaarlijkse stemming inzake de verkiezing van	G14 ----- CV43 ----- BNP ----- BNP ----- C. van Bruchem

		ambtsdragers alleen dan voor de vaststelling van de hoofdlijnen van de te volgen procedure om een predikant te beroepen.	
	Het vergt onnodig tijd van de vrijwilligers en verlengt onnodig de hele procedure	Bepaling afschaffen	G. Bok
3-5	Betrokkenheid van CV is louter administratief; wat is de toegevoegde waarde?		CV 32
	Betrokkenheid van CV is zinvol, ondanks weinig ervaring		CV 34
3-5-5	Mede ondertekenen akte van losmaking niet nodig	Ordinantie inzake ondertekenen akte van losmaking wijzigen	CV41
	Als akte van losmaking niet is getekend door BM CV, wat dan?		CV 51
3-5-6	Bepaling over onderzoek naar eventuele klacht of tuchtprocedure t.a.v. beroepen predikant ontbreekt.	toevoegen: verklaring van regionale college voor het opzicht opvragen conform HKO	CV 43
		Bepalen dat de kerkenraad direct na aanvaarding van het beroep de classis informeert opdat deze tijdig de gemeente kan informeren over de documenten die nodig zijn bij de approbatie.	CV 31
	Approbatie werkt als 'mosterd na de maaltijd'. Stel: approbatie zou worden geweigerd wegens procedurefouten, dan ontstaat pas echte schade: losmaking en intrede zijn als afgesproken en bekend gemaakt.	Approbatie voorschrijven voordat losmaking en bevestiging worden geregeld.	CV 16
	De classis kijkt nu formeel naar de approbatie van beroep. Inhoudelijk gezien zou de classis hier meer invloed op moeten hebben. Moeten bekijken of de predikant bij de gemeente past, etc.	Approbatie en emeritusverklaring zou beter op landelijk niveau kunnen gebeuren	CV 40
3-5-7	In ord 3.5.7 staat dat de bevestiging van een predikant geschiedt volgens een daarvoor bestemde orde. Deze ontbreekt echter bij losmaking wegens vertrek naar een andere gemeente, emeritaat en ontheffing van het ambt. Dat roept bij ons de vraag op: welke liturgische invulling te geven aan het afscheid van een predikant die is beroepen naar een andere gemeente? Hierbij kan mede betrokken worden de ontheffing van ouderlingen en diakenen voor wie hetzelfde geldt.	Het bepaalde naar analogie regelen in geval van losmaking etc. Dat zal een nieuw artikel in ord 3. vereisen.	G32
3-6		Mogelijkheid rechtstreeks benoemen door kerkenraad verruimen	G17
	Moeilijk steeds nieuwe ambtsdragers te vinden.	Kerkorde afhankelijk van plaatselijke situatie soepel toepassen betreffende de termijnen	G20
	Problemen met het vinden van ambtsdragers. De verantwoordelijkheid weegt zwaar. En problemen met de duur van ambtstermijnen		G36
3-6-1	Ons tweede probleem betreft ons principe dat wij vrouwelijke lidmaten niet verkiesbaar stellen als ambtsdrager in de kerkenraad. Waar wij als plaatselijke gemeente het recht krijgen om in onze plaatselijke regeling te bepalen dat wij uitsluitend belijdende leden (en geen doopleden) verkiesbaar stellen als ambtsdrager, krijgen wij kerkordelijk het recht niet om te bepalen dat wij uitsluitend mannelijke lidmaten (en geen vrouwelijke lidmaten) verkiesbaar stellen. Desondanks hebben wij in de plaatselijke regeling van onze AK	Beperk het passieve kiesrecht m.b.t. de ambten tot de mannelijke lidmaten; geef anders een plaatselijke gemeente tenminste kerkordelijk het recht om in de plaatselijke regeling vast te leggen dat zij het passieve kiesrecht m.b.t. de ambten beperkt tot mannelijke lidmaten	G14

	<p>en wijkgemeente, met goedkeuring van de gemeente, expliciet bepaald dat we uitsluitend mannelijke lidmaten verkiesbaar zullen stellen voor de ambten van de kerkenraad. Des te meer hebben wij er grote moeite mee dat wij er door de meerdere vergaderingen voortdurend op worden gewezen dat wij in deze voor ons principiële zaak in strijd met de bepalingen van onze eigen kerkorde zouden handelen.</p> <p>-----</p> <p>Verkiezing ambtsdragers uit andere wijkgemeente. Waarom goedkeuring BMCV?</p> <p>-----</p> <p>De kerkorde stelt geen beperkende bepalingen ter zake van bloed- of aanverwantschap. Mag een kerkenraad dat in een plaatselijke regeling dan wel doen?</p> <p>-----</p> <p>Gezamenlijk ambtsdrager worden. Deze vraag wordt regelmatig gesteld. Ons antwoord is: een taak kan wel verdeeld worden, een verantwoordelijkheid niet. Echtparen die samen ouderling zijn kunnen wel een wijk delen, maar zijn allebei ambtsdrager met de taken, bevoegdheden etc. die daarbij horen</p> <p>-----</p> <p>Veel ambtsdragers uit één familie. Dit kan leiden tot onevenredig grote inbreng uit één familie waar het gaat om beleid en het nemen van besluiten.</p> <p>-----</p> <p>Overmatig veel taken door één vrijwilliger. Een ambtsdrager kan slechts één ambt vervullen (Ord 3-8-3) maar wel lid zijn van veel commissies.</p>	<p>-----</p> <p>Dit artikel herformuleren dat voor verkiezing uit een andere gemeente de toestemming van het BM nodig is, maar voor verkiezing van iemand uit de andere wijkgemeente de AK toestemming geeft.</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>Melden in KO of in toelichting</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>Op enigerlei wijze zou hier een beperking moeten worden aangebracht.</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>Ook hier zou, om botsen van belangen c.q. belangenverstrengeling te voorkomen, op enigerlei wijze een beperking moeten worden aangebracht.</p>	<p>-----</p> <p>CV Ede</p> <p>-----</p> <p>RACVB</p> <p>-----</p> <p>F. Jansen</p> <p>-----</p> <p>F. Jansen</p> <p>-----</p> <p>F. Jansen</p>
3-6-3	Er worden in de praktijk door gemeenteleden nooit suggesties gedaan voor nieuwe ambtsdragers (verkiezen is 'luxe').	Terug naar de oude hervormde kerkorde.	G1
3-6-5	Het kostte moeite om de kerkordeartikelen die over verkiezing gaan zo te interpreteren dat degenen die zijn voorgesteld gewoon benoemd werden. (We hebben dus art. 5 2de deel gevolgd.) (Bij B1 in marge: verkiezen is 'luxe'.)		G13
3-6-5b	De kerkorde biedt volop ruimte voor oligarchie en vriendjespolitiek. Weliswaar wordt de gemeente om namen gevraagd van mogelijke ambtsdragers, maar wanneer die geen 10 handtekeningen hebben is de kerkenraad gerechtigd om volledig voorbij te gaan aan de ingediende namen en een eigen lijst op te stellen. Vervolgens mag de kerkenraad die dan ook nog verkozen verklaren. Is het een of ander compromis? Wordt hierbij gedacht aan een Gods fictie bij de benoeming van nieuwe ambtsdragers? Denkt de kerkorde nou werkelijk dat zittende kerkenraadsleden volstrekt integer zijn en hun eigen persoonlijke voorkeuren kunnen wegcijferen?	Pas de kerkorde zodanig aan dat aan kerkenraden de verplichting wordt opgelegd om de inbreng van de gemeente te volgen	G. Stam
3-6-5c		Laatste zin: Indien het aantal kandidaten niet groter is dan het aantal vacatures, worden de kandidaten verkozen verklaard	G32
3-6-6	Grote verplichting stellen dubbeltallen maakt dat je snel door namen heen bent, die je bij verkiezing door kerkenraad nog zou kunnen gebruiken.		G17

	<p>Afschaffing v.d. verplichting tot het opstellen van dubbeltallen bij verkiezingen.</p> <p>Ord. 3.6.5 en 3.6.6 geven niet duidelijk aan wie uiteindelijk verkiest in het geval er enkelvoudige kandidaatstelling is. Het lijkt erop dat dit de gemeentevergadering is, bestaande uit de tot stemming bevoegde leden, maar in de praktijk zal het de kerkenraad zijn. Daarom stellen wij voor in beide gevallen duidelijk te maken dat de kerkenraad verkiest.</p>	<p>Ord. 3.6.6. toevoegen: Indien het aantal kandidaten niet groter is dan het aantal vacatures, worden de kandidaten verkozen verklaard.</p>	<p>G39</p> <p>G32</p>
3-6-7	<p>b. In de nieuwe kerkorde is het uitgangspunt dat de gemeente een predikant verkiest, zij het op voordracht van de kerkenraad. Dit geldt in de huidige situatie, in onderscheid van de Hervormde Kerkorde, ook voor gemeenten met meer dan 200 stemgerechtigde leden. In de nieuwe kerkorde krijgt een gemeente met meer dan 200 stemgerechtigde leden wel de mogelijkheid om in de plaatselijke regeling vast te leggen dat de kerkenraad een predikant verkiest. Maar in dit verband lijkt het ons niet terecht dat hiervoor niet alleen 'medewerking', maar ook 'goedvinden' van het BM van de classis vereist is (KO 3-4-7). Onzes inziens zou het BM van een classis niet de bevoegdheid mogen hebben om een dergelijke clause in een door kerkenraad en gemeente gezamenlijk vastgestelde plaatselijke regeling af te wijzen.</p>		G14
3-6-10	<p>Einduitspraak van RCBG en RCO inzake verkiezing ambtsdragers.</p>	<p>Gezien de ernst van de consequenties van een foute uitspraak dient ook in dit geval een uitspraak van een regionaal college getoetst te worden.</p>	CV Ede
3-7	<p>Ons probleem betreft de onduidelijkheid die de kerkorde laat bestaan over jaarlijkse of tweejaarlijkse kerkenraadsverkiezingen</p> <p>Het functioneren van de kerkenraad kan verbeterd worden als ambtsdragers tussentijds van ambt kunnen wisselen. Het ene ambt vergt meer tijd dan het andere</p>	<p>Er zou in de kerkorde tenminste expliciet een voorkeur kunnen worden uitgesproken voor jaarlijks of tweejaarlijks.</p> <p>Gemeenteleden niet meer verkiezen tot een bepaald ambt maar tot lid van de kerkenraad.</p>	<p>G14</p> <p>C. van Bruchem</p>
3-7-1	<p>Ons derde probleem betreft de mogelijkheid van herverkiezing. Wij zouden graag de mogelijkheid om iemand drie maal zonder dispensatie te verkiezen terug zien in de kerkorde (zoals in de Hervormde Kerkorde). Op dit moment hebben we als kerkenraad het oude rooster gehandhaafd, op grond van de door de classis gegeven garantie dat men dispensatie zal verlenen voor een derde verkiezing (dus maximaal twaalf jaar).</p> <p>Max. termijn 8 jr. toch wel erg kort, vooral als iemand tussentijds is vertrokken.</p> <p>De werving van nieuwe ambtsdragers verloopt in onze gemeente structureel moeizaam. Aanbevelingen door de gemeente met tien of meer komen zelden voor. De praktijk is bovendien steeds dat ambtsdragers die aangeven een aansluitende tweede termijn te willen vervullen, voor deze termijn ook bevestigd worden. Wij nemen als kerkenraad de vrijheid om welwillende ambtsdragers direct te verkiezen. Het beeld is verder dat oud-ambtsdragers na hun aftreden na hun tweede termijn, veelal weer bevestigd worden</p>	<p>Mogelijkheid tot 2x herverkiezen.</p> <p>Bepalen dat ouderlingen en diakenen in kleine gemeenten die aangeven een aansluitende tweede termijn te willen vervullen, direct verkozen kunnen worden</p>	<p>G14</p> <p>G17</p> <p>G30</p>

	<p>zodra dat kerkordelijk mogelijk is.</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>Het zoeken naar geschikte ambtsdragers is moeilijk. 2 ambtstermijnen heeft tot verloop van kennis en ervaring geleidt. Het verlenen van dispensatie is in de ene classis makkelijker dan in de andere, hier is scheefgroei.</p> <p>-----</p> <p>Een verlenging van ambtstermijn met 4 jaar geeft voor veel personen problemen</p> <p>-----</p> <p>Er is een toenemende moeite om voldoende geschikte ambtsdragers te vinden.</p> <p>-----</p> <p>Men zucht nog wel eens tegen de 4 jaar aan.</p> <p>-----</p> <p>Ambtsdragers zijn eenmaal terstond herkiesbaar. Niet aangegeven staat hierbij voor welke termijn. Men zou eruit kunnen lezen dat dit wederom voor vier jaar is. Het komt bij ons nogal eens voor dat iemand een jaar aanblijft na verstrijken van de eerste termijn. Ook dat zou men kunnen lezen in dit artikel.</p> <p>-----</p>	<p>-----</p> <p>Wijzigingsvoorstel: de ambtstermijn van ouderlingen en diakenen is vier jaar. Zij zijn tweemaal als ambtsdrager herkiesbaar. De kerkenraad kan hiervan slechts per geval in bijzondere omstandigheden afwijken na instemming van het BMCV.</p> <p>-----</p> <p>Dispensatie voor ambtstermijnen. Graag versoepeling van regels.</p> <p>-----</p> <p>Voorstel: beperking van ambtstermijnen afschaffen</p> <p>-----</p> <p>Bij verlenging van ambtstermijn een kortere periode toestaan.</p> <p>-----</p> <p>Voorstel: ambtsdragers twee keer herkiesbaar maken</p> <p>-----</p> <p>Voorstel: De ambtstermijn van ouderlingen en diakenen is als regel vier jaar. Zij zijn eenmaal terstond als ambtsdrager voor een gelijke ambtstermijn herkiesbaar. De kerkenraad kan hiervan slechts per geval in bijzondere omstandigheden afwijken na instemming van het breed moderamen van de classicale vergadering. Afwijking van de regel naar een ambtstermijn van drie jaar is mogelijk, indien dit naar het oordeel van de kerkenraad –in overleg met de betrokken kandidaat-ambtsdrager- wenselijk wordt geacht. Ouderlingen of diakenen met een eerste ambtstermijn van drie jaar zijn terstond maximaal tweemaal voor een gelijke ambtstermijnen herkiesbaar.</p> <p>-----</p> <p>Ambtsdragers zijn eenmaal terstond <u>voor een periode van maximaal vier jaar</u> herkiesbaar. Dan kan het dus ook korter.</p> <p>-----</p> <p>Voer een ruimere, flexibelere regeling voor ambtstermijnen in.</p> <p>-----</p>	<p>-----</p> <p>CV Alblisserdam</p> <p>-----</p> <p>CV Alphen a/d Rijn</p> <p>-----</p> <p>B. de Leeuw</p> <p>-----</p> <p>GK Katwijk aan Zee</p> <p>-----</p> <p>C. van Bruchem</p> <p>-----</p> <p>L. Schouten</p> <p>-----</p> <p>W. van der Stouwe</p> <p>-----</p>
3-7-4	<p>Voor tussentijds aangetreden ambtsdragers wordt veelal dispensatie aangevraagd omdat zij anders slechts 5 of 6 jaar in het ambt kunnen staan. Mocht het niet mogelijk zijn om de 'gewone' ambtsdragers 2 keer herkiesbaar te maken dan bijgevoegde suggestie.</p> <p>-----</p>	<p>Voorstel: ambtsdragers die tussentijds zijn gekozen tweemaal herkiesbaar maken.</p> <p>-----</p> <p>Voorstel dat ambtsdragers altijd voor 4 jaar gekozen worden met eenmaal verlengen ongeacht het moment waarop voorgang(st)er is afgetreden.</p> <p>-----</p>	<p>-----</p> <p>C. van Bruchem</p> <p>-----</p> <p>G. Bok</p> <p>-----</p>
3-7-6		<p>Nieuwe tekst: In de plaatselijke regeling voor de</p>	<p>-----</p> <p>L. Schouten</p> <p>-----</p>

		verkiezing van ambtsdragers wordt vastgelegd - in welke maand de verkiezing van ouderlingen en diakenen wordt gehouden - of de kerkenraad van de uitzonderingsregel van een verkorte ambtstermijn van drie jaar in beginsel gebruik wil maken.	
3-8-2	Behoeft aan ambtsdragers op grond van deskundigheid	Stel ambtsdragers met bepaalde opdracht vrij van de verplichting tot deelname aan de kerkenraadsvergaderingen.	BGS
3-9-1	Waar de kerkorde zeer gedetailleerde uitwerking geeft aan diverse onderwerpen, is de opsomming van het dienstwerk van predikanten inderdaad niet meer dan een opsomming. Er is in dit geval geen sprake van een ordinantie: er wordt genoemd niet geordineerd. Dat scheidt voor de werkzaamheden van een kerkenraad soms een lastige positie om te toetsen in hoeverre verwachtingen van wijkgemeente en kerkenraden (zowel AK als wijk) met elkaar overeenstemmen. Met deze ordinantie kan een predikant zich altijd positief verantwoorden	Een ordinantie m.b.t. kwaliteits- en inhoudstoetsing zou meer van deze tijd zijn.	G26
3-10-1	Ord. 4-6 hangt samen met Ord. 11-2 en 11-3 en Ord. 3-9. Ons probleem is dat we niet voldoende ambten kunnen vertegenwoordigen in een kerkenraad. ----- Wat moet je met ambtsdrager alleen voor de Eredienst!	Instellen, dat niet alle ambten in een eredienst vertegenwoordigd hoeven zijn. -----	G28 ----- G33
3-12	We hebben naast een predikant een kerkelijk werker in dienst. Die gaat veel voor in diensten terwijl ze geen preekconsent heeft. ----- Onze kerkelijk werker 'mag' het H.A. niet bedienen, ondanks zijn hoog theologische opleiding en jarenlange ervaring in onze kerkelijke gemeenschap. Het verkrijgen van een preekconsent voor de kerkelijk werker in onze gemeente (dit werd afgewezen). ----- Goede regeling zo laten ----- Goede ervaring maar vaak te omslachtig en voorschriften duiden soms op een betrokkenheid die er niet is ----- Steeds meer kleine gemeenten zijn aangewezen op een kerkelijk werker. Een kerkelijk werker zou meer werkzaamheden in een gemeente moeten mogen doen, zoals het voorgaan in een huwelijksdienst en het bedienen van het Heilig Avondmaal ----- Hooft bij ACV ----- Het ontbreken van een ambt bij de kerkelijk werker ----- Positie kerkelijk werker is erg vaag, er is geen link met de classis. Dit ervaren wij als geen goede zaak. ----- Gemis dat CV niet betrokken is bij aanstelling kerkelijk werker ----- Waarom kan een kerkelijk werker geen	 ----- In voorkomende gevallen ontheffing. ----- ----- Geef de classis eindverantwoordelijkheid en sturingsmogelijkheden ----- ----- Kerkelijk werkers zouden meer bevoegdheden moeten krijgen zoals het inzegenen van een huwelijk of het bedienen van het Avondmaal. Dit is een verzoek van veel kleine gemeenten ----- ----- Toetsing aanstellingen en regelingen door (B)M CV om problemen te voorkomen -----	G4 ----- G6 ----- CV 3 ----- CV21 ----- CV 34 ----- CV 33 ----- CV 36 ----- CV 26 ----- CV26 ----- CV7

	ambtsdrager zijn? ----- Kerkelijk werker zou tot de werkgemeenschap dienen te behoren ----- ----- Rechtspositie kerkelijk werker lijkt weinig solide (A/R) ----- Een pulist is een vrijwilliger die voor aanvang van de dienst de gemeenteleden verwelkomt en collecteert als er geen diaken aanwezig kan zijn.	----- ----- Laat de CV betrokken zijn bij aanstelling van kerkelijk werkers in een gemeente. ----- Het aanstellen van een kerkelijke werker zou op zijn minst gemeld moeten worden bij het BM ----- Instelling van nieuwe functie pulist	----- CV15 ----- CV 27 ----- CV46 ----- PG Oostvoorne
3-12-3		Overweeg betrokkenheid van CV bij aanstelling kerkelijk werker in een gemeente	ACV4
3-12-4	Dat kerkelijk werker geen volwaardig lid is van de kerkenraad ----- Er is behoefte aan een positieve formulering)	Ambt instellen voor kerkelijk werker. ----- Bepaal dat de kerkelijk werker de kerkenraadsvergaderingen kan bijwonen met adviserende stem.	G28 ----- VKW
3-12-5		Bij aanstelling van kerkelijk werker een vorm van approbatie door het BMCV verplicht stellen.	CV27
3-12-6	Toegang register kerkelijk werker hier zit rechtsongelijkheid in.		J. Talma
3-12-8	'Bediening' is functioneel niet onderscheiden van 'dienst'.	Kan 'bediening' inhoudelijk worden opgenomen in 'dienst'?	VKW
3-12-10	Voor de predikant valt het mentorzijn in diens werktijd. Kerkelijk werker is mentor in vrije tijd ----- Een kerkelijk werker heeft (staande in een dienst) heeft altijd een arbeidsovereenkomst (GRKW 5-4)	Neem op dat ook voor kerkelijk werker een evt. mentorschap in werktijd dient plaats te vinden. Beginnende kerkelijk werkers hebben meer aan een kerkelijk werker dan aan een predikant als mentor ----- De woorden "op arbeidsovereenkomst" in ord. 3-12-10 suggereren dat er ook een bediening zònder arbeidsovereenkomst mogelijk zou zijn. Deze woorden schrappen	VKW ----- RACVB
3-13	----- De aanstelling van een kerkelijk werker met een specifieke opdracht i.o.m. de kwaliteit van de HBO theoloog zou in de kerkorde verankerd moeten zijn. De taakinvoering als hulp/vervangend predikant beperken	Formuleer bepalingen voor kerkelijk werker met bijzondere opdracht analoog aan de predikant met bijzondere opdracht. -----	CV29 ----- A.J. Jonker
3-15	Inzake rechtspositie predikanten: Veel zaken vergen slechts administratieve afhandeling (B) ----- Hooft bij ACV ----- Bescherming van rechtspositie predikanten gaat erg ver. ----- Vereenvoudig regelgeving zonder de rechtspositie van de predikant aan te tasten.	----- Administratieve taken leggen bij ACV ----- Meer mogelijkheden gewenst om slecht functionerende predikanten te ontheffen op een redelijke termijn (2 jaar is te lang). -----	CV 31 ----- CV33 ----- CV 42 ----- CV 15
3-15-2	Teveel soorten predikanten (BNP)	Maak duidelijk dat: * predikanten zijn te onderscheiden in: -dienstdoende predikanten -predikanten buiten vaste bediening	BNP

		*predikanten buiten vaste bediening zijn te onderscheiden in -emeriti predikanten, behouden bevoegdheid -overige predikanten, met elke vier jaar de toets of zij nog als predikant functioneren.	
3-16-3	Woonplaats predikant. Het kan wenselijk zijn zowel voor de gemeente als voor de predikant als vooral voor de partner en gezin van de predikant dat de verplichting om te gaan wonen in de gemeente bespreekbaar wordt. Het begrip pastorieën zijn een verdwijnend verschijnsel, waardoor zij meestal hun eigen woning moeten verkopen en een nieuwe woning vaak tegen hogere waarde terug moeten kopen. Daar tegenover staat dat ook veel predikanten in de gemeente willen wonen waar ze zijn beroepen ----- Predikanten die wonen buiten de gemeente komt beperkt voor ----- Moet per classis bekeken worden. Principe is zo dicht mogelijk of in de gemeente wonend. ----- Dit artikel graag handhaven! Dit zal m.n. voor fulltimers altijd belangrijk blijven. Maar uitvoering is soms praktisch onmogelijk. Dan goedkeuring van classicale vergadering, na toetsing)	Ruimer omgaan met de regelgeving.	G41 ----- CV 36 ----- CV 32 ----- CV 20
3-16-4	Bij hulpdiensten in de eigen tijd is er geen pensioenopbouw. Hierbij is geen rekening gehouden met de mogelijkheid dat predikanten in deeltijd hulpdiensten willen/moeten verrichten om zo aan een voldoende inkomen te komen	Regel dat ook bij hulpdiensten pensioen kan worden opgebouwd. Te denken valt daarbij aan een minimumomvang en een minimumduur.	BNP
3-16-5	Zie 3-16-6	Geef de kerkenraad veel meer dan nu een werkgeversfunctie. Wie betaalt, bepaalt. Maak een regeling voor gesprekken over functioneren en beoordelen waarop de classis toeziet.	G. Stam
3-16-6 nieuw	Waarom sluit de kerk niet aan bij hoe het er in de gewone mensenwereld aan toegaat? Willen we als kerk persé bijzonder zijn? Willen we de schijn ophouden dat de dominee door God zelve wordt betaald en op zijn gedragingen en vruchten wordt beoordeeld? Worden kerkenraden beschouwd als incompetent en incapabel, waaraan beslist niet het werkgeverschap kan worden toevertrouwd? Moet predikant een soort van vrij beroep zijn, met een rechtspositionele bescherming waaraan zelfs een ambtenaar niet kan tippen?	Neem een aantal voorwaarden en garanties op die ervoor zorgen dat zonder schade of gezichtsverlies afscheid van elkaar genomen kan worden. Een dergelijk afscheid wordt in eerste instantie binnen de gemeente, in gemeen overleg tussen predikant en kerkenraad, bekokstoofd. Een meerdere vergadering beoordeelt de afspraken en keurt deze goed (of niet, wanneer het rammelt). Een predikant van wie op deze wijze afscheid is genomen, komt financieel ten laste van de landelijke kerk.	G. Stam
3-17	Door de financiële beperkingen van de gemeenten komen er meer parttime predikanten ----- Het beroepen van een predikant in tijdelijke dienst is praktisch niet mogelijk. Dit impliceert het aanstellen van een HBO-er	Regels moeten meer afgestemd worden op het parttimerschap van predikanten. Gevolg van de huidige situatie is dat de fulltime predikanten meer neventaken op zich moeten nemen om dat deze taken over het algemeen niet in het werkplan worden genoemd. Plan Veerman biedt mogelijkheden voor begeleiding en coaching. ----- Flexibilisering van aanstellingen en de regelingen wijzigen.	CV11 ----- PG Hilversum
3-17-2	Goed dat er toezicht is op werkplannen voor parttimers; zowel in het belang van de gemeente, als van de predikant.		CV16

	<p>Geen toetsing van werkplan door CV</p> <p>Vaak overleg met de kerkenraad nodig bij aanstelling parttime predikant. De taakomschrijving voor een parttime predikant blijkt vaak bedoeld is voor fulltime predikant – er is overredingskracht en standvastigheid nodig om kerkenraad ervan te overtuigen dat dit niet de bedoeling is</p>	<p>Taakomschrijving met predikant herijken na beroeping predikant</p> <p>De laatste zin van 3-17-2 zou kunnen vervallen. Wanneer aan het BM toestemming wordt gevraagd om op zoek te gaan naar een predikant in deeltijdfunctie, is het vergen van een nauwkeurige beschrijving van de werkzaamheden wat prematuur. De beschrijving wordt voor het verlenen van approbatie terecht wel vereist en dan vaak in overleg met de beroepen predikant opgesteld</p>	<p>CV2</p> <p>CV31</p> <p>CV38</p>
3-18	<p>Op verschillende momenten (o.a. bijv. bijeenkomst taakgroep classicaal beleid met noordelijke moderamina, febr. 2008 in Zwolle) en bij verschillende situaties (o.a. bijv. vacante gemeente die zeer lang eenzelfde voorganger heeft gehad) komt de vraag op naar de wenselijkheid van het kunnen beroepen van een predikant voor bepaalde tijd. Tijdens het voorbereiden van onze reactie op deze evaluatie komt naar voren, dat de ideeën over het vormen van teams van predikanten, een gunstige ontwikkeling in dit verband kunnen inleiden</p> <p>Een kerkelijke gemeente, gebonden aan beroepen voor onbepaalde tijd, doch geconfronteerd met financiële zorgen, ziet af een predikant te beroepen.</p>	<p>--</p> <p>Toevoegen: de mogelijkheid dat een predikant zich voor bepaalde tijd laat beroepen en kan afzien van een diensttijd voor onbepaalde tijd waarbij hij tevens kan afzien van wachtgeld.</p>	<p>CV 38</p> <p>J. de Vries</p>
3-18-2		Schrap de vierjaarstermijn.	G. Stam
3-18-3	Geldt dit ook voor een zgn. "interim-predikant"?		CV20
3-18-5 Nieuw	Het meest ideaal zou zijn indien interim-predikanten gewoon voor bepaalde tijd beroepen zouden kunnen worden in artikel 18, waarbij in de uitvoeringsbepalingen kan worden geregeld dat de interim-predikant een beperkt wachtgeld krijgt, dan wel een extra vergoeding vanwege het werkloosheidsrisico	<p>(1-4 ongewijzigd; evt. zou lid 1 naar art. 16 kunnen)</p> <p>5. Een kerkenraad is bevoegd een beroepbaar predikant of een predikant die in deeltijd aan een gemeente verbonden is, in tijdelijke dienst te beroepen ter overbrugging van een vacaturetijd, of tijdens langdurige ziekte van de predikant (interim-predikant). De tijdelijke dienst betreft tenminste zes maanden.</p> <p>6. Bij de beroeping en bevestiging is art. 5-2, 3, 4 en 7 van toepassing.</p>	BNP
3-19	BM CV lang niet altijd toegerust om procedures van 3-19 en 3-20 adequaat uit te voeren.	<p>RACV nodig. Taken kunnen beter bij CV worden weggehaald</p> <p>Overweeg taakoverheveling van toepassing 3-19 en 3-20 van CV naar ACV</p> <p>Maak een praktische ondersteuning en richtlijnen; en maak ervaringen van anderen zichtbaar</p> <p>Maak 3-19 en 3-20 ook mogelijk voor ouderlingen en diakenen</p>	<p>CV 17</p> <p>ACV 4</p> <p>CV 29</p> <p>CV27</p>

		Vrijstelling is alleen geoorloofd indien het verder functioneren van de predikant schadelijk is voor de gemeente. Als de kerkenraad niet de ambtelijke verantwoordelijkheid op zich wil nemen, zullen gedelegeerden dit moeten doen. (BNP)	BNP
3-19-1		Praktische aangeven wat "enige tijd" hier inhoudt.	CV 1
3-20	<p>Problemen met predikanten beter één niveau hoger in de kerk laten behandelen</p> <p>Bij deze procedure is er te weinig aandacht voor de leden van de kerkenraad en gemeenteleden. Er is hier sprake van een onbalans. De visitatie had meer aandacht voor predikant dan voor gemeente</p>	<p>Overweeg taakoverheveling van toepassing 3-19 en 3-20 van CV naar ACV</p> <p>Maak een praktische ondersteuning en richtlijnen; en maak ervaringen van anderen zichtbaar</p> <p>De landelijke kerk dient de predikant in dienst te nemen zodat de plaatselijke gemeente zijn eigen weg kan gaan. Zorg voor een regeling dat bij langdurig ziekteverzuim dat voortvloeit uit verstoorte arbeidsverhoudingen er sneller tot een oplossing gekomen kan worden.</p>	<p>ACV 4</p> <p>CV1</p> <p>PG Overschie</p>
3-20-1	<p>Nu te gemakkelijk voor een kerkenraad</p> <p>Het is goed dat ook in een geval, dat "de spanningen in de gemeente" slechts bij de kerkenraad en de predikant bekend zijn en in de gemeente nog niet manifest zijn geworden, gezamenlijk geconstateerd kan worden dat het beter is dat de predikant weggaat.</p>	<p>Verbiedt twee predikanten in één kerkenraad</p> <p>Indien door welke oorzaak ook, zonder dat er reden is tot kerkelijke tucht, de vraag rijst of de predikant deze gemeente nog met stichting kan dienen, kunnen kerkenraad en predikant tezamen, dan wel het breed moderamen van de CV enz.</p>	<p>Cv29</p> <p>BNP</p>
3-20-4		Geef aan door wie de predikant hier wordt ontheven en losgemaakt.	RACVB
3-22	Een bepaling gelijk aan 3-23-4 over de status van een predikant in algemene dienst na beëindiging van de werkzaamheden ontbreekt	Graag bepaling conform ord. 3-23-4 opnemen	Mr. G. de Jong
3-23	Er ontbreekt een bepaling wat er m.b.t. financiën precies afgesproken moet worden tussen kerkenraad en bestuur van de instelling		CV 50
3-23-1		Toetsing pred met bijzondere opdracht telkens opnieuw: schrappen.	CV25
3-23-2	Dit is een verwarring wekkend artikel. De praktijk wijst uit, dat predikanten met een bijzondere opdracht lijken te zijn aangesteld door een instelling. Er zijn niet altijd contacten met plaatselijke gemeenten en/of classes.		CV20
3-23-4		Verzoek toevoeging: status van predikant in algemene dienst na afloop werkzaamheden	Mr. G. de Jong
3-23-6	Voor zover het geestelijk verzorgers in een instelling betreft werkt het prima volgens de in de kerkorde beschreven route.		CV 14
3-23-7		Ambtelijke inbedding van predikant met een bijzondere opdracht in CV	CV Sneek
3-25	<p>Regels t.a.v. met emeritaat gaan niet helder</p> <p>Om duidelijkheid over de status en bevoegdheden van de emerituspredikant te geven, voorstel om nieuw artikel toe te voegen over de emeritus</p>	<p>Nieuw artikel: De emeritus predikant heeft de bevoegdheid tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de bediening van Woord en sacramenten - tijdelijk als predikant te functioneren in 	<p>CV 25</p> <p>It Frysk Convint</p>

		gemeenten met minder dan 300 zielen - te functioneren als visitator, regionaal en landelijk - deel uit te maken van ambtelijke commissies en werkgroepen - deel uit te maken (als boventallig lid) van het breed moderamen van een classis - als adviseur, te functioneren in classicale, regionale en landelijke ambtelijke colleges. Toevoegen aan 3-25: De emeritus kan op verzoek door een ambtelijke vergadering ontheven worden van deze ambtelijke bevoegdheden.	
3-25-1		1. Een predikant - die gebruik maakt van een voor deze predikant geldend recht op of plicht tot volledige pensionering - die blijvend niet in staat is de werkzaamheden van een predikant te verrichten, wordt op .... Een predikant voor gewone werkzaamheden die de in de generale regeling predikantspensioenen genoemde pensioenrichtdatum heeft bereikt wordt op verzoek van de ambtelijke vergadering die de predikant beriep emeritus verklaard	BNP
3-25-2		Wordt met predikant die aan eigen gemeente is verbonden (3-25-2) een predikant in algemene dienst of voor bijzondere opdracht bij een instelling bedoeld?	CV25
3-26	Het probleem is de vrijblijvende maar dwingende rol, die de classis hierbij naar persoonlijke willekeur kan spelen, zonder dat zij daarvoor enige verantwoordelijkheid hoeft te dragen.	Beperk de willekeurige invloed van de classis. Leg dat functioneren vast aan regels. Als de classis geen financiële consequenties kan dragen, omdat zij niet over financiële middelen beschikt, mag zij ook niet over financiën van gemeenten beslissen. (NB werkgroep: In de vragenlijst genoemd bij O3-25,26,27 "Emeritering en ontheffing", maar waarschijnlijk beantwoord m.h.o. op 3-20	G19
3-25-3	Onduidelijke omschrijving van aanvragen verlenging bevoegdheden. Lijkt of emeritus dat ook moeten doen.	Nauwkeuriger redactie van dit artikel	CV Ede
3-27	De "bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten" betreft niet alleen de predikantsbevoegdheid in de eredienst, maar het volledige predikantswerk (uiteraard alleen voor zover de bevoegde daartoe geroepen wordt, maar dat geldt ook ten aanzien van de eredienst)	Vervang deze omschrijving van de bevoegdheid door een algemenere omschrijving (bijvoorbeeld "bevoegdheid van een predikant")	BNP
3-27-3	Er staat in lid 3 dat de emeritus eenmaal per 4 jaar om verlenging hoort te vragen, dat hoort niet.	Nauwkeuriger redactie van lid 3	CV 43
3-27-4	Waar ligt de grens tussen werk dat de predikant in de functie van geestelijk verzorger "ambtelijk verricht" en werk dat de predikant in die functie 'niet ambtelijk' verricht. Of verricht de predikant al het werk als geestelijk verzorger q.q. ook ambtelijk? Dan is de onderscheidende bepaling overbodig.	Herformuleer (minder limitatief) als volgt "...een regeling treffen waarin tenminste wordt vastgelegd ...."	RACVB
3-27-5	Detachering van predikanten goede zaak ----- De formulering kan het beeld oproepen van de kerkenraad als opdrachtgever en de predikant als uitvoerder. Dat zou een miskening zijn van de eigen verantwoordelijkheid van de predikant ----- Ord. 3-27-5 en 6 zijn inconsequent.	Vervang "de opdracht krijgen" door "hen daartoe roept" ----- 5. Dienstdoende predikanten en zij die de	CV 46 ----- BNP ----- BNP

		<p>bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten hebben behouden zijn bevoegd op verzoek van een kerkenraad van een gemeente (een deel van) het dienstwerk van een predikant, zoals beschreven in art. 9-1 (hulpdiensten) te verrichten in die gemeente.</p> <p>6. Een kerkenraad is bevoegd te roepen tot het verrichten van incidentele hulpdiensten. Een kerkenraad is tevens bevoegd te roepen tot het verrichten van hulpdiensten naast of ter vervanging van de tijdelijk afwezige predikant voor een periode van ten hoogste vier jaar.</p> <p>7. Een kerkenraad van een gemeente met minder dan 300 leden is bevoegd te roepen tot het verrichten van hulpdiensten in plaats van het beroepen van een predikant, voor een periode van tenminste twee jaar en ten hoogste vier jaar. Het breed moderamen van de CV kan andere kerkenraden diezelfde bevoegdheid verlenen. De geroepen predikant maakt deel uit van de kerkenraad.</p> <p>-----</p> <p>Breng de omschrijving van 'hulpdiensten' in de GRPT 37-1 in overeenstemming met ord. 3-27-5 ("ambtswerkzaamheden buiten eigen gemeente" is te algemeen)</p>	RACVB
Buiten ordinant ies	De pastor-pastorum kan ofwel meer als supervisor werken waarbij de persoon van de pastor en zijn manier van werken in vertrouwen besproken kan worden en/of de pastor-pastorum heeft ook een HR-functie om predikanten optimaal te laten/doen functioneren op hun werkplek en kan derhalve met klem het verhuizen naar een andere gemeente aanbevelen.		A.J. Jonker
4-1-1	Verwijzing naar belijdenis ontbreekt	Toevoegen: verwijzing naar Art/ I lid 4 PKO (het belijden)	CV7
4-2	Deze bepaling suggereert dat er te allen tijde een verschoningsrecht is. Art160 van het Wetboek van Strafrecht is daarover duidelijk: er is een wettelijke verplichting die geheimhouding te doorbreken. Daargelaten heeft deze bepaling materieel helaas maar een beperkte betekenis. Het begrip 'geheim' is niet iedereen duidelijk		PG Hilversum
4-3-2	<p>Afvaardiging naar meerdere vergaderingen zonder last of ruggespraak bemoeilijkt de communicatie/vertegenwoordiging tussen gemeenten – CV en CV-synode</p> <p>-----</p> <p>Onduidelijkheid over verschil in implicaties van 'afvaardigen' (zonder last en ruggespraak) en 'aanwijzen' (zoals naar AK en ACV): is in laatste geval dan wel 'last en ruggespraak'?</p> <p>-----</p> <p>Wij signaleren dat het voorschrift 'zonder last of ruggespraak' vrijblijvendheid en vervreemding in de hand kan en ook lijkt te werken, hetgeen tegengesteld is aan de bedoeling</p>	<p>Verduidelijken c.q. heroverwegen van functie van afgevaardigde naar een meerdere vergadering. Meer accent leggen op vertegenwoordiging van onderop dan op zelfstandige ambtelijke vergadering</p> <p>-----</p> <p>Verheldering van verschil tussen 'afvaardigen' en 'aanwijzen' en bijbehorende gevolgen voor last en ruggespraak</p>	<p>CV32</p> <p>-----</p> <p>CV50</p>
4-4-2	'Een in strijd met de KO genomen besluit heeft geen kracht.' Maar kracht is een normatief begrip. Bij geen kracht blijft het besluit wel bestaan doch het besluit gaat niet werken. Bij 'nietig' bestaat het besluit niet meer en wordt geacht niet te zijn genomen.	Vervang het woord 'kracht' door 'nietig'	PG Hilversum

4-5-1	Voor zaken die geen uitstel gedogen, gebruikt men vaak e-mail om tot een eenparig besluit te komen	Regels toevoegen waaraan besluitvorming via e-mailconsultatie zou moeten voldoen	PG Duiven
4-5-3	Regels besluitvorming beperkt tot kerkelijke lichamen	Toevoegen: besluitvorming in niet-kerkelijke lichamen nader regelen	Cv43
4-5-4	Bedoeling regeling inzake quorum (vacatures meetellen bij vaststellen quorum) onduidelijk. ----- Quorum (in ACV) wordt niet gehaald ----- In alle ordinanties wordt gestreefd naar een evenwichtige samenstelling. Komt het aan op quorum dan blijkt dat ingevolge 4-5-4 het er kerkordelijk niet meer aan toe doet.	Wijzigen: de woorden 'van het kerkelijk lichaam' vervangen door 'waaruit het kerkelijk lichaam moet bestaan' ----- Is het mogelijk te besluiten bij percentage van aanwezige leden? -----	CV43 ----- ACV1 ----- Anoniem
4-6	Het vinden van de voorgeschreven aantallen ambtsdragers. Hangt samen met Ord. 11-2 en 11-3 en Ord. 3-9. Ons probleem is dat we niet voldoende ambten kunnen vertegenwoordigen in een kerkenraad. ----- Een kerk besturen heeft vraagt een bedrijfsmatige aanpak, hetgeen een uitwerking heeft op de deskundigheid binnen de kerkenraad. Juist die deskundigheid is moeilijk te vinden, waardoor vacatures onvervuld blijven. De zittende leden raken overbelast, hetgeen ten koste gaat van de inhoudelijke zaken ----- Probleem met het vinden van mensen: men ervaart de verantwoordelijkheid als te zwaar; de ambtstermijn weegt zwaar.	Instellen, dat niet alle ambten in een eredienst vertegenwoordigd hoeven zijn. ----- Niet op te lossen op den duur met mogelijkheid tot aanstellen adviseurs. Gezien de ontkerkelijking welke doorgaat zal de kerkorde wellicht hier op termijn rekening mee moeten houden. Wellicht dat de plaatselijke regeling hier tot oplossingen bijdragen. ----- De mogelijkheid een poosje vrijwillig mee te draaien zou kunnen helpen.	G6, G28 ----- G29 ----- G36
4-6-3	Wij zouden gaarne zien dat ieder gemeentelid bezocht kon worden door een ouderling. Dat houdt in dat er per ongeveer 25 adressen een ouderling zou moeten zijn. Dit wordt al vele jaren niet meer gehaald. Bezoekwerk wordt gedaan door contactpersonen/wijkbezoekers, gecoördineerd en gesteund door ouderlingen (met elk ongeveer 100 adressen). We hebben een <u>minimaal</u> aantal benodigde ambtsdragers vastgesteld, maar streven naar meer dan het minimum. Het vaststellen van het aantal ambtsdragers wordt in feite uitsluitend gedaan bij voltooiing van de werving.	Aanvullen Ord 4-6-3 met <u>minimum</u> sluit meer bij onze praktijk aan.	F. Jansen
4-7	Verantwoording afleggen over van alles en nog wat. Nu al problemen bij te kleine kerkenraad. ----- Het totale takenpakket is te omvangrijk voor de beschikbare menskracht en competenties in kerkenraad, colleges, commissies en gemeente om alle onderdelen ter hand te (laten) nemen door 'eigen' mensen. Onder meer komen wij aan het opzetten van een systematisch archiefbeheer, en aan het opzetten van een ledenregister ord. 2-4, niet toe. Ons probleem met de kerkorde is op deze punten, dat het niet goed haalbare taakstellingen en niet goed werkbaar regelgeving betreft.	Neem het oude gereformeerde bestel. Veel meer zelfstandigheid van plaatselijke kerken. Dit geeft meer overlevingskansen. ----- Overbelasting van vrijwilligerskader is in het licht van de kerkordelijke taakstellingen in onze gemeente niet alleen virtueel (taken die je laat liggen omdat je er niet aan toekomt) maar ook praktisch (handen meer dan vol hebben met wat je aanpakt) aan de orde. De kerkorde biedt voor deze problematiek al soelaas door samenwerkingsfiguren tussen gemeenten aan te reiken. Wellicht is het helpend als deze samenwerking in de kerkorde voorkomt als een voor kleine clusters van genabuurde gemeenten veronderstelde ecclesialogische figuur in plaats van als een keuzemogelijkheid. Dit zou vragen om een herijking van het begrip van 'de autonome gemeente'.	G3 ----- G30

	<p>Tegenwoordig zijn veel mensen in principe wel bereid vrijwilligerswerk te doen, maar om één of meer van de volgende redenen wijzen ze verzoeken hiertoe af:</p> <ul style="list-style-type: none"> * ze willen zich niet binden voor een vaste periode; * ze willen geen ambtsdrager zijn; * ze willen óf bestuurlijk óf uitvoerend bezig zijn, maar niet beiden. Vooral het bestuurlijk bezig zijn spreekt velen niet aan. 	<p>Schep de mogelijkheid voor een kerkenraad met bestuurders (ambtsdragers) die alle taakvelden aansturen, zoals liturgie, pastoraat, diaconaat, jeugd, vorming en toerusting etc. en laat de uitvoering daarvan over aan taakgroepen of iets dergelijks die naast ambtsdragers ook kunnen bestaan uit niet-ambtsdragers. Zorg daarbij voor een goede <i>linking-pin</i> en een goede communicatie in beide richtingen (en bij voorkeur ook horizontaal).</p>	W. van der Stouwe
4-7-1		Maximale aaneengesloten ambtstermijn van ambtsdragers verruimen m.h.o. afnemende bestuurskracht. U	R3
4-7-2	<p>Men ontvangt de plaatselijke regelingen ter kennisgeving. De kerkordelijke toets van CV ten aanzien van plaatselijke regelingen ontbreekt</p> <hr/> <p>Kennisgeving van plaatselijke regelingen is te vrijblijvend, wanneer de plaatselijke regeling in strijd met de ordinanties is – en dat komt voor.</p>	<p>Toevoegen: toets van CV t.a.v. plaatselijke regelingen inzake mogelijke strijdigheid met kerkorde</p> <hr/>	<p>CV3</p> <hr/> <p>CV16</p>
4-8-2	<p>Het voorschrift dat het moderamen uit de drie ambten dient te worden samengesteld is voor onze praktijk van werken nauwelijks relevant. Diegenen met tijd en het meeste overzicht nemen de moderamentaken waar.</p> <p>Ons probleem met de kerkorde is op deze punten, dat het niet goed haalbare taakstellingen en niet goed werkbare regelgeving betreft.</p> <hr/> <p>Moderamen en kleine kerkenraad bestaan bij ons voor het grootste deel uit functionarissen en niet uit leden. In het moderamen zit bij toerbeurt één van de predikanten; de overige leden zijn er functioneel (voorzitter kerkenraad, voorzitters van de colleges, enz.) Mensen worden specifiek voor deze functies gevraagd en als zodanig ook benoemd. Het jaarlijks uit het midden van de kerkenraad kiezen van de leden van het moderamen (voor een termijn van een jaar?) is in feite onzin. De kerkenraad 'kiest' ze door ze in deze functie op de kieslijst te plaatsen (en dan wel voor de duur van vier jaar). Nogmaals kiezen is ambtenarij en zou dus niet moeten.</p> <hr/> <p>Elk vertegenwoordigend lichaam of bestuur wint aan kracht door continuïteit, eensgezindheid, stabiliteit en planmatig handelen. Vandaar dat het overheidsbestuur zittingsperioden kent van vier jaar. Zijnde een periode waar in het eerste jaar wordt bedacht wat in het vierde wordt geogst. Eenjarige zittingsperioden staan hiermee op gespannen voet, daargelaten dat het nauwelijks mogelijk is elk jaar een nieuwe bestuurscultuur op te bouwen die zo essentieel is om doelmatig en</p>	<p>Overbelasting van vrijwilligerskader is in het licht van de kerkordelijke taakstellingen in onze gemeente niet alleen virtueel (taken die je laat liggen omdat je er niet aan toekomt) maar ook praktisch (handen meer dan vol hebben met wat je aanpakt) aan de orde. De kerkorde biedt voor deze problematiek al soelaas door samenwerkingsfiguren tussen gemeenten aan te reiken. Wellicht is het helpend als deze samenwerking in de kerkorde voorkomt als een voor kleine clusters van genabuurde gemeenten veronderstelde ecclesialogische figuur in plaats van als een keuzemogelijkheid. Dit zou vragen om een herijking van het begrip van 'de autonome gemeente'.</p> <hr/> <p>Voorstel: schrap lid 2 uit dit artikel.</p> <hr/> <p>Wijzig de zittingstermijn van preses en scriba van één jaar in vier jaar.</p>	<p>G30</p> <hr/> <p>F. Jansen</p> <hr/> <p>J. de Vries</p>

	efficiënt te kunnen besturen. Bovendien moet elke bestuurder steeds weer worden ingewerkt door een preses of scriba, een extra werkbelasting die niet moet worden onderschat. Bovendien krijgen de preses en scriba in de loop van genoemde vier jaar een steeds sterkere machtspositie.		
4-8-3	Kijk naar de echte wereld. In een burgerlijke gemeente is de gemeenteraad belast met het bepalen van beleid en het neerleggen van kaders, maar het college van B&W heeft een grote zelfstandigheid in het binnen die kaders nemen van besluiten.	Pas de kerkorde zodanig aan dat het moderamen een groter en zelfstandiger bevoegdheid krijgt. De kerkenraad bepaalt het beleid, het moderamen bestuurt binnen de kaders van dit beleid.	G. Stam
4-8-5	De gemeente wordt weinig tot niet betrokken bij het vaststellen van het beleidsplan van de gemeente	Aanscherpen van regels voor inspraak en betrokkenheid van gemeenteleden	H. den Ouden
4-8-6	----- Zeker wanneer de kerkenraad is gehouden zich bezig te houden met grote onderwerpen en beleidsmatige zaken ligt het toch in de lijn der verwachting dat het verplicht is leden van de gemeente tot de kerkenraadsvergaderingen toe te laten. Wanneer de keus daarover wordt overgelaten aan een kerkenraad met een gemiddelde leeftijd van rond de 60, laat de uitkomst zich raden.	Aanvulling dat niet-vertrouwelijke stukken 4 dagen voor vergadering ter inzage op het kerkelijk bureau liggen ----- Pas de kerkorde zodanig aan dat openbaarheid van de vergaderingen van de kerkenraad (althans voor de gemeenteleden) de regel wordt	J.K. Maris ----- G. Stam
4-9	Zie brieven en reacties naar synode en Beraad Grote Steden. 1 Te krampachtige verdeling over de ambten. 2 Te veel nadruk op de ambten vergeleken met de vertegenwoordiging van de wijkgemeenten. 3 Een aantal kerkrentmeesters/diakenen moet door de combinatie van een aantal artikelen uit de kerkorde, zitting hebben in minimaal vier organen, als moderamenlid nog meer. Te veel belasting. 4 Verkiezing centrale kerkrentmeesters en diakenen te ingewikkeld door een orgaan dat verder niet bestaat (door alle kerkrentmeesters/diakenen van alle wijken).	Zie brieven en reacties naar synode en Beraad Grote Steden van de Prot. Gem. Emmen. 1 Meer ruimte voor boventalligen (geen wijkvertegenwoordigers). 2 De centrale kerkrentmeesters en diakenen per wijkgemeente laten aanwijzen door de betreffende wijkkerkenraad en deze centrale organen de vertegenwoordiging naar de algemene kerkenraad laten aanwijzen. Ook hier ruimte voor boventalligen. 3 De wijkkerkenraden wijzen elk hun vertegenwoordiging naar de algemene kerkenraad aan. De verdeling over de ambten moet daarbij minder krampachtig zijn. Hoogstens een bepaling dat één ambt niet meer dan bijv. de helft van het aantal leden mag hebben. Door suggestie nr. 2 zijn de kerkrentmeesters en diakenen al geval vertegenwoordigd. 4 Predikanten o.i. minder geschikt als wijkvertegenwoordiger, deze in de algemene kerkenraad laten aanwijzen door de gezamenlijke predikanten.	G34
	----- We zijn in Dalfsen een afwijkende gemeente op dit punt (zie onze plaatselijke regeling): a) geen CvK/CvD per wijk; b) AK alles, behalve pastoraat.	----- Vrijheid op dit punt voor het geval er voldoende op elkaar lijkende wijkgemeenten zijn.	----- G13
	----- De kerkenraad vindt de formulering van Ord. 4 – 10 onnodig gecompliceerd. De kerkenraad draagt de eindverantwoordelijkheid voor de werkgroepen en dient daartoe een 'korte lijn' met de werkgroepen te hebben. Een ambtsdrager kan 'linking pin' zijn met verschillende werkgroepen zonder daarin fysiek plaats te nemen.	-----	----- G31

	<p>In de praktijk is het onhandig en vaak onhaalbaar dat in grote steden het college van diakenen</p> <p>-----</p> <p>Het verschil tussen wijkkerkenraad en algemene kerkenraad is niet altijd duidelijk, met name wie de (eind)verantwoordelijkheid heeft.</p>	<p>Laat de evenwichtige verdeling van ambtsdragers los dan kan 1 afgevaardigde uit het college van diakenen naar de algemene kerkenraad volstaan</p> <p>-----</p>	<p>J. Bruinink</p> <p>-----</p> <p>GK Katwijk aan Zee</p>
4-9-2	<p>Tekort aan bestuurlijk talent.</p> <p>-----</p> <p>Ik vind dat predikanten beter geen wijkvertegenwoordiger kunnen zijn. Bij besluitvorming eventueel een clause dat de helft van de wijkvertegenwoordigers voor moet zijn.</p>	<p>Maak de ambtelijke afvaardiging naar de AK minder gedetailleerd. Belangrijker is dat elke wijk vertegenwoordigd is.</p> <p>-----</p> <p>De algemene kerkenraad bestaat uit:</p> <p>a. vertegenwoordigers uit elke wijkkerkenraad waarvan het aantal in de Plaatselijke Regeling wordt vastgelegd. De ambten ouderling, ouderling-kerkrentmeester en diaken dienen met enig evenwicht vertegenwoordigd te zijn, waarbij één ambt niet meer dan de helft van deze wijkvertegenwoordigers mag uitmaken.</p> <p>b. daarenboven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - twee door het ministerie van predikanten aan te wijzen predikanten - de door de Algemene Kerkenraad te kiezen voorzitter en secretaris - één of twee moderamenleden van het Algemeen College van Kerkrentmeesters - één of twee moderamenleden van het Algemeen College van Diakenen <p>Het Algemeen College van Kerkrentmeesters bestaat uit:</p> <p>a. vertegenwoordigers uit elk wijkcollege van kerkrentmeesters, waarvan het aantal in de Plaatselijke Regeling wordt vastgelegd. Zij worden in overleg met en uit het wijkcollege door de betreffende wijkkerkenraad benoemd</p> <p>b. daarenboven: de door de Algemene Kerkenraad op voordracht van het Algemeen College van Kerkrentmeesters te benoemen voorzitter, secretaris en penningmeesters.</p> <p>Het Algemeen College van Diakenen bestaat uit:</p> <p>a. vertegenwoordigers uit elk wijkcollege van diakenen, waarvan het aantal in de Plaatselijke Regeling wordt vastgelegd. Zij worden in overleg met en uit het wijkcollege door de betreffende wijkkerkenraad benoemd</p> <p>b. daarenboven: de door de Algemene Kerkenraad op voordracht van het Algemeen College van Diakenen te benoemen voorzitter, secretaris en penningmeesters.</p>	<p>BGS</p> <p>-----</p> <p>H. Euving</p>
4-10	<p>Onzes inziens zijn de (nieuwe) bepalingen m.b.t. een kleine kerkenraad in de praktijk niet nodig en nog minder dienstig aan het besluitvaardig en transparant functioneren van de kerkenraad.</p> <p>-----</p> <p>Men heeft behoefte aan een 'bestuursmodel' van een gemeente waarin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de ambtsdragers meer bezig kunnen zijn met 	<p>De (nieuwe) bepalingen m.b.t. een kleine kerkenraad verwijderen uit de kerkorde</p> <p>-----</p> <p>Formuleer een vorm van 'kerkenraad met werkgroepen' voor kleine gemeenten</p>	<p>G14</p> <p>-----</p> <p>PG Duiven</p>

	<p>de eigenlijke taak; 2. een kleiner aantal ambtsdragers nodig is; 3. meer directe inbreng vanuit de werkvelden van gemeenteleden; 4. weinig vergaderingen en veel overlegd wordt.</p>		
4-10-1	<p>Kerkenraad met werkgroepen. Uiteindelijke verantwoordelijkheid kerkenraad. We hebben in Nijkerk gekozen voor het model van een kerkenraad met werkgroepen. Daarbij hebben we de keuze gemaakt zoveel mogelijk bestuurlijke taken neer te leggen bij de kleine kerkenraad. Reden is dat zeer veel ambtsdragers zich bezig willen houden met wat zij hun primaire taak achten: Werken in de gemeente. Bestuurlijke zaken laten ze graag aan anderen over. Ondanks deze scheiding wordt de bestuurlijke druk toch als vervelend ervaren. Tenminste vier maal per jaar wordt een (korte) grote kerkenraadsvergadering gehouden waar aan de orde komen: 1. (sep) Start van het seizoen; 2. (nov) Evaluatie oude en vaststellen nieuwe beleidsplan en vaststellen begroting; 3. (apr) Behandelen jaarrekeningen; 4 (jun) Evaluatie oude en vaststellen nieuwe jaarplan + behandelen resultaten speerpunt van dat jaar. Tussendoor kunnen eventueel ook nog kerkenraadsvergaderingen georganiseerd worden bijvoorbeeld ter bespreking van een onderwerp van groot belang (kinderen aan het avondmaal; inzegenen niet huwelijkse relaties). De noodzaak van het bijwonen van vergaderingen met standaardonderwerpen (bijvoorbeeld beleidsplan); mede omdat 50% + 1 aanwezig moet zijn, wordt als knellend ervaren. Daarnaast: mocht de vergadering niet tot een beslissing kunnen komen, dan kost dit een extra vergadering (tenzij de vergadering het afdoen mandateert aan de kleine kerkenraad). Mede door deze ingewikkelde vergadercultuur is het moeilijk om aan ambtsdragers te komen.</p>	<p>Voorstel: Beperk het aantal verplichte vergaderingen van de grote kerkenraad tot één. Leg alle bestuurlijke verantwoordelijkheid (met uitzondering van zeer specifieke zaken als bijvoorbeeld genoemd in Ord 4-8-7) neer bij de kleine kerkenraad. Biedt standaard de mogelijkheid aan de overige ambtsdragers (en andere bestuurders?) om hierbij aanwezig te zijn c.q. op te treden als een soort Raad van Bestuur. Biedt ze tevens de mogelijkheid om, in bijzondere gevallen en op voordracht van x ambtsdragers, de kleine kerkenraad op te dragen een bijzondere vergadering van de grote kerkenraad uit te schrijven.</p>	F. Jansen
4-12	<p>De nieuwe kerkorde geeft enige onduidelijkheid over de positie van de consulent in de kerkenraad, m.n. over de vraag of kerkenraad en consulent met beider instemming gerechtigd zijn de consulent te verkiezen tot preses van de vergadering, met alle rechten en plichten die bij het formele presidiaat van de kerkenraad behoren, zoals het ondertekenen van stukken. Dit speelt met name in kerkenraden waarin men gewend is dat de predikant preses van de vergadering is. Ter aanvulling: dit is wel geregeld voor de afvaardiging naar de meerdere vergaderingen: een consulent kan op grond van de huidige kerkorde de vacante gemeente officieel als predikant vertegenwoordigen, cf. KO 14-3</p> <hr/> <p>De consulent wilde de uitgangspunten van de kerkenraad niet respecteren en volhardde in het willen opleggen van een eigen koers.</p> <hr/> <p>De kerkorde schrijft een behoorlijk formele procedure voor. Wij hebben in desbetreffend geval rechtstreeks contact gezocht met een predikant en rechtstreeks afspraken gemaakt. Weliswaar in overleg met het LDC, maar zonder de omslachtige weg van de kerkorde.</p>	<p>Kerkordelijk regelen dat een van de zaken waarover consulent en kerkenraad in gezamenlijk overleg afspraken moeten maken het presidiaat van de kerkenraad is.</p> <hr/> <p>In de kerkorde duidelijk de hiërarchie tussen consulent en kerkenraad aangeven.</p> <hr/> <p>Minder regulering, meer praktische aanwijzing.</p>	<p>G14</p> <hr/> <p>G19</p> <hr/> <p>G26</p>

		Toestaan dat emeriti consulent kunnen zijn	Werkgemeenschap West van CV Alphen a/d Rijn
4-12-2	De collegialiteit van protestantse predikanten is ver te zoeken. Vaak wordt voor consulenten emeriti-predikanten 'van stal gehaald' die niet eens in de directe omgeving wonen.	De verantwoordelijkheid voor het aanwijzen van een consulent weghalen bij de classicale vergadering en onderbrengen onder 4-18 de werkgemeenschap.	PG Nederhorst den Berg
4-14	Het gros van de classes worstelt met de vervulling van de aan hen opgelegde taken. De CV worstelt met absenteïsme, weinig continuïteit en ook vaak: weinig affiniteit.		G. van Maanen
4-14-1	Afvaardiging van predikanten bijzondere opdracht of algemene dienst moeilijk te realiseren Een college van 35-45 mensen is wel geschikt als klankbordgroep maar niet als bestuursorgaan Leden van een kerkenraad die bestaat uit bestuurders die affiniteit hebben met besturen (zie opmerking bij ord. 4-7) zullen eerder bereid zijn als afgevaardigde op te treden	Wijziging in 2e regel: 'De Cv wijst zo mogelijk 2 leden uit predikanten BO en AD 'etc. Zie wijziging ord. 4-7.	CV 36 G. van Maanen W. van der Stouwe
4-14-2	Tekort aan bestuurlijk talent 2 ambtsdragers per (wijk)gemeente (te) zware belasting Het verkrijgen van afgevaardigden is een toenemend probleem. Twee afgevaardigden per kerk/gemeente is prima. Bij voorkeur zouden alle predikanten afgevaardigd dienen te zijn, terwijl voor andere afgevaardigden bijv. moet gelden: 25% O, 25% D en 25% K. Meer flexibiliteit is wenselijk. Net iets meer dan de helft van de afgevaardigden komt ter vergadering Laatste zin: is niet hanteerbaar. De ambtelijke samenstelling wordt soms als een keurslijf ervaren. Met name de invulling van het aantal kerkrentmeesters verloopt moeizaam; vraag is of er ook wel in die aantallen kerkrentmeesters moet worden gedacht. Oud-ambtsdragers, in het bijzonder emeriti,	Maak de ambtelijke afvaardiging naar de AK minder gedetailleerd. Belangrijker is dat elke wijk vertegenwoordigd is. Terugbrengen naar 1 afgevaardigde per (wijk)gemeente/ met handhaving secundus/ verplichte rapportage aan de kerkenraad Aantal afgevaardigden standaard terugbrengen naar 1. Het BMCV zorgt in overleg voor een redelijke verdeling naar ambtsoort. Terugbrengen naar tenminste 1 afgevaardigde per (wijk)gemeente; eventueel variatie per gemeente toestaan afhankelijk van grootte Minimaal 1 en zo mogelijk 2 afgevaardigden. Bij stemming heeft elke (wijk)gemeente dan 1 stem Afvaardiging per gemeenten i.p.v. wijkgemeente toestaan Wijzigen: ook oud-ambtsdragers, met inbegrip van emeriti (als predikant) kunnen worden afgevaardigd naar CV (en GS) Al eerder wijzigingsvoorstel inzake 4-14 ingediend Bepaald dat maximale termijn 8 jaar is. Mogelijkheid tot meer flexibiliteit in	BGS CV10 CV21 CV24 CV7 CV2 CV17 CV29 CV38 CV8 CV42

	<p>kunnen nu ten onrechte niet worden afgevaardigd (tenzij via ouderling/diaken bijzondere opdracht)</p> <p>-----</p> <p>Er zijn veel wisselingen in de classicale vergadering. Één oorzaak is dat ambtstermijn en afvaardiging meestal niet samenvallen. Sommige gemeente hebben moeite om gevraagde afvaardiging volgens rooster te leveren. Met name het aantal diakenen is een probleem. Ook komt het voor dat de kerkenraad iemand in een ander ambt dan gevraagd, geschikt acht.</p> <p>-----</p> <p>Wij missen dat niet alle predikanten afgevaardigde meer zijn.</p> <p>-----</p> <p>Wij ervaren het als nadelig dat alle predikanten niet meer afgevaardigde zijn en daardoor de contacten minder worden.</p> <p>-----</p> <p>De classicale indeling is zeer onevenwichtig als men kijkt naar bv. Aantallen meelevende leden. 2 afgevaardigden per gemeente naar CV is vertekening van de verhoudingen.</p> <p>-----</p> <p>Het is jammer dat niet alle predikanten afgevaardigd zijn naar de CV. Veel predikanten komen hierdoor op afstand van de CV. De Cv leeft veel minder en dat duidelijk een verarming.</p> <p>-----</p> <p>Aantal afgevaardigden is goed, allen zou het goed zijn om ook weer een tertius bij de afvaardigingen te hebben.</p> <p>-----</p> <p>Jammer dat niet alle predikanten zijn afgevaardigd, hervormde model werkte beter!</p> <p>-----</p> <p>Hoewel het ene ambt niet mag heersen over het andere ambt is de aanwezigheid van de dienstdoende predikanten toch wel erg gewenst. Indien het gewenst is om alle predikanten uit te nodigen is het van wezenlijk belang of zij als afgevaardigden of als gastleden worden uitgenodigd. Als gastlid hebben zij een andere rol en doen zij niet mee in de besluitvorming maar zij hebben er dan wel invloed op.</p> <p>-----</p> <p>De ambtelijke samenstelling wordt als te dwingend ervaren. Wegens vacatures zijn (wijk)gemeenten al erg blij als men 1 afgevaardigde kan zenden.</p> <p>-----</p> <p>Onderscheid ouderling en ouderling/kerkrentmeester onjuist. Kerkorde kent maar 3 ambten.</p> <p>-----</p> <p>Afvaardiging uit alle ambten blijft noodzakelijk. Deeltijdpredikanten zijn niet geneigd naar de cv te gaan</p> <p>-----</p> <p>4 jaar in praktijk niet haalbaar wegens belasting in eerst jaar van ambtstermijn ter plaatse</p> <p>-----</p>	<p>ambtelijke samenstelling inbouwen (bv ter beoordeling aan BM CV)</p> <p>-----</p> <p>OF: Per 10 afgevaardigden: 2 diakenen, 4 predikanten etc. Of gemeenten indelen in groepen, en per groep laten afvaardigen 9 afgevaardigden (3 p, 2 d, 2 o, 2okr</p> <p>-----</p> <p>Alle dienstdoende predikanten voor gewone werkzaamheden als afgevaardigde aan te wijzen naar de CV</p> <p>-----</p> <p>Voorkeur zou zijn dat de predikanten die geen afgevaardigde zijn, toch bewogen moeten worden om bij de CV aanwezig te zijn.</p> <p>-----</p> <p>Alle predikanten afvaardigen naar CV</p> <p>-----</p> <p>Tertius voor afgevaardigden</p> <p>-----</p> <p>Alle predikanten afvaardigen</p> <p>-----</p> <p>Zittingsperiode verhogen naar 5 jaar</p> <p>-----</p> <p>In de afvaardiging standaard de predikant opnemen (als gastlid)</p> <p>-----</p> <p>BMCV bewaakt evenwichtige spreiding over ambten en halvering van het aantal afgevaardigden per (wijk)gemeente</p> <p>-----</p> <p>Onderscheid ouderling-kerkrentmeester hier laten vervallen</p> <p>-----</p> <p>Verplichting voor werkgemeenschappen om verslag CV te bespreken</p> <p>-----</p> <p>zittingstijd beperken tot 3 jaar</p> <p>-----</p> <p>Aantal afgevaardigden per gemeente naar</p>	<p>-----</p> <p>CV16</p> <p>-----</p> <p>CV35</p> <p>-----</p> <p>CV39</p> <p>-----</p> <p>CV37</p> <p>-----</p> <p>CV37</p> <p>-----</p> <p>CV45</p> <p>-----</p> <p>CV45</p> <p>-----</p> <p>CV41</p> <p>-----</p> <p>CV12</p> <p>-----</p> <p>CV8</p> <p>-----</p> <p>CV50</p> <p>-----</p> <p>CV 31</p> <p>-----</p> <p>CV30</p>
--	---	---	--

	<p>-----</p> <p>Secundi in huidige situatie onhaalbaar</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>Meeste gemeenten kunnen niet 2 mensen afvaardigen, wegens gebrek aan plaatselijke ambtsdragers, Secundi worden niet opgegeven.</p>	<p>1 persoon.</p> <p>Schrap de verplichting tot aanwijzen van secundi OF; bij 1 afgevaardigde secundus handhaven</p> <p>Kerkenraden zouden vrij moeten zijn om hun afgevaardigde(n) te doen vergezellen door een ander kerkeraadslid (of gemeentelid!) zonder stemrecht maar met specifieke kennis op het onderwerp dat ter spraken komt. Dit verbeterd de kwaliteit van de vergaderingen</p> <p>-----</p>	<p>-----</p> <p>G. van Maanen</p> <p>-----</p> <p>CV14</p>
4-15-1	<p>Arbeidsveld classis algemeen:</p> <p>De taken zouden bekeken moeten worden om te zien hoe nuttig en nodig zij zijn.</p> <p>De afgevaardigden dienen actief communicator te zijn tussen CV en kerkenraad. De bevoegdheden van de CV/BMCV zijn niet helder opgenomen in de kerkorde</p> <p>Taken (b.v. 'bevorderen saamhorigheid gemeenten') te ongrijpbaar geformuleerd</p> <p>Wisselwerking / contact tussen classis en gemeenten komt te weinig uit de verf; problemen worden niet tijdig gesignaleerd</p> <p>Gemeenten veel naar binnengericht. Het werk van de CV wordt niet echt ondersteund door de gemeenten</p> <p>De meeste gemeenten hebben handen vol aan eigen werk en hebben niet altijd aandacht voor elkaar of kerk. Proberen eigen problemen op te lossen deels omdat men niet weet waar men moet zijn</p> <p>Dat wat er leeft in de CV en Synode staat ver af van gemeenteleden. Betrokkenheid tussen gemeenten onderling is minimaal. Er zijn veel organisatorische taken.</p> <p>Gestalte geven aan verantwoordelijkheid voor elkaar wordt ervaren als bemoeizucht</p> <p>Er is geen beleidsplan en verslagen ACV worden niet ontvangen. 4-15 voldoet als beleidsbeschrijving.</p> <p>Is vaag beschreven en doen ons uiterste best.</p> <p>-----</p>	<p>Taak/taken concreter verwoorden</p> <p>Invoeren van verplichting van kerkenraden tot rapportage aan classis. Zend de verslagen van de reguliere visitaties ter kennisname naar BMCV. Vergroot eventueel bevoegdheden van classis.</p> <p>Meer bekendheid geven van de verantwoordelijkheid van de CV en meer wisselwerking tussen gemeenten en CV en andersom.</p> <p>-----</p> <p>ACV zou waar nodig de CV nadrukkelijker, directer en sneller moeten benaderen.</p> <p>Bevoegdheden overdragen aan ACV en RACV / professionals in het steunpunt</p> <p>Meer bekendheid geven aan verantwoordelijkheid van de classis Eenvoudiger en snellere procedures</p>	<p>G. van Maanen</p> <p>A.J. Jonker</p> <p>CV25</p> <p>CV51</p> <p>CV11</p> <p>CV31</p> <p>CV38</p> <p>CV7</p> <p>CV2</p> <p>CV 33</p> <p>CV11</p>

	<p>Opstellen van beleidsplan is te pretentius. Cv komt aan veel (hoog gegrepen?) taken niet of nauwelijks toe: adviseren en toerusten, gemeenschapsvorming; leiding geven;</p> <p>Betekent veel creatief improviseren.</p> <p>Gemeenten veel naar binnengericht; hebben handen vol aan eigen werk; hebben geen aandacht voor elkaar</p> <p>Het BM streeft ernaar maar of het zo ervaren wordt?</p> <p>Er is geen beleid vastgelegd. Er is geen beleidsplan.</p> <p>Het praktisch besturen domineert. Daarbij is wel ruimte voor terugkoppeling uit de GS e.a. gremia voor gedachtewisseling over actuele onderwerpen</p> <p>Van een CV die 3x per jaar vergadert in een wisselende samenstelling mag weinig verwacht worden, noch in leiding, noch in verantwoordelijkheid naar elkaar toe, noch in het bevorderen van saamhorigheid. Er is nauwelijks financiële armslag om welk bovengemeentelijk initiatief dan ook impulsen te geven. De kerkorde heeft blijkbaar invloed aan de classis willen toekennen; die is uitermate beperkt tot de ontmoeting en gedachtewisseling buiten de eigen gemeente(n).</p> <p>Gemeenten zijn zelfstandige eenheden en dulden gewoonlijk geen inmenging. De rol van de classis dient erop gericht te zijn op activeren en stimuleren. Op verzoek van de gemeente kan hulp verleend worden. Modalitaire verschillen kunnen niet terzijde geschoven worden. De rol bij het bevorderen van de saamhorigheid t.o.v. predikanten is beperkt. De predikanten moet het zelf belangrijk vinden.</p> <p>Het werk van de classis leeft niet sterk bij de gemeenten. Men weet veelal niet wat de classis doet ofschoon wij de verslagen van de classisvergadering naar de gemeenten toezenden. Wij richten ons sterk op de bezinningsdiscussie aan het begin van de CV en dat wordt gewaardeerd. Omgekeerd zijn situaties uit de afzonderlijke gemeenten ook niet altijd goed bekend bij de classis. Er zijn daar veel problemen maar wij kennen ze niet. Wel brengen predikanten periodiek verslag uit over het leven in de gemeente, maar benadrukken dan veelal de positieve kanten.</p>	<p>kunnen ook helpen; toerusting van leden BM belangrijk!</p> <p>Het nastreven van genoemde doelstellingen zoals hulpverlening en onderlingen samenwerking is voldoende. Toevoegen: scribe CV zend kort verslag naar kerkenraden.</p> <p>Schep mogelijkheden tot platforms/clusters binnen classis van enkele gemeenten rond gemeenschappelijke onderwerpen (Vinexwijken)</p> <p>Professionele ondersteuning moet worden gegarandeerd; taken beter faciliteren.</p> <p>Taak van gemeenteadviseur beter omschrijven m.h.o. behandeling problemen. Driehoeksoverleg (visitatie, DO, BM CV houden. Interclassicaal overleg nodig zoals het 1-6-8 HKO beraad</p> <p>Het beleidsplan en activiteitenplan schrappen</p> <p>Geen zware beleidstaken (verplichte samenwerkingsvormen – fusies) leggen bij CV</p> <p>Algemeen: keuze maken tussen CV als bestuurlijk orgaan (randvoorwaarden: beperkte omvang, bestuurlijke bevoegdheden, slagvaardig functioneren) of als samenbindend orgaan (randvoorwaarden: ruime omvang, activiteiten gericht op communicatie en saamhorigheid)</p> <p>Geen suggestie. Vertrouwen, onderlinge saamhorigheid en verantwoordelijkheid voor elkaar moet groeien. Het BM kan hierbij een belangrijke rol spelen, maar dient wel de zelfstandigheid van de gemeenten te respecteren.</p> <p>Wij streven naar een betere informatie-uitwisseling en alle denkbare oplossingen daarvoor zijn te vinden in de huidige ordinanties. Dit behoeft geen aanpassing.</p>	<p>CV14</p> <p>CV29</p> <p>CV10</p> <p>CV 50</p> <p>CV16</p> <p>CV16</p> <p>CV16</p> <p>CV17</p> <p>CV13</p>
--	--	--	--

	<p>Het is moeilijk om afgevaardigden te vinden; vandaar geen bestuurlijke vergaderingen maar thematische bijeenkomsten</p> <p>Formuleringen zijn ouderwets</p> <p>'Leiding en gestalte geven' geeft een stoffig gevoel. Hoe kan je erop toezien als niet duidelijk is wat ermee bedoeld wordt?</p> <p>'Bevorderen van saamhorigheid' hebben wij geen moeite mee. Van grensvisitatie hebben wij geen scherp beeld.</p> <p>Contacten tussen gemeenten ontstaan meer door concreet nabuurschap dan door incidentele ontmoetingen op classis. De persoonlijke ontmoeting met andere ambtsdragers, vooral uit een andere traditie/modaliteit is verrijkend en verruimt de blik.</p> <p>BM streeft naar nemen van verantwoordelijkheid, maar heeft weinig mogelijkheden om op 'geruchten' in te gaan, zonder op stoel van visitatie te gaan zitten.</p> <p>Situaties van classes onderling kunnen zeer verschillend zijn (bv Limburg t.o.v. andere gebieden)</p> <p>Het probleem zit in de kerkordelijke bepalingen als zodanig. Bij het opstellen van ons beleidsplan zijn wij niet op kerkordelijke problemen gestuit. Wel zijn de marges voor classicaal beleid erg smal: voor het classicale beleid is er vrijwel geen menskracht en veel te weinig geld beschikbaar.</p> <p>Binnen de gemeente bestaat weinig enthousiasme voor het classicale werk. De classis wordt soms als ballast of pottekijker ervaren. Wel zoeken naburige gemeenten steun bij elkaar: gezamenlijke predikant, catechese, kerkblad, etc.</p> <p>De saamhorigheid en gezamenlijke bezinning van de predikanten binnen de werkgemeenschappen staat of valt met de interne leiding binnen de werkgemeenschappen en de chemie tussen de predikanten. Als CV hebben wij daar niet zoveel greep op.</p> <p>Arbeidsveld bevat goed</p> <p>Professionele ondersteuning is nodig</p>	<p>Hevel alle bestuurlijke taken over naar BM CV/</p> <p>Taken korter en overzichtelijker omschrijven</p> <p>Meerjarenbeleidsplan is niet nodig. Een jaarlijkse inventarisatie van onderwerpen die het BM agendeert, meer een ad hoc werkwijze. De essentie van het beleidsplan op een A4 zetten</p> <p>Schep vanuit globale doelstelling CV (effectief gestalte geven aan 3 verantwoordelijkheden) ruimte voor flexibele structuren, zodat in kleinere classes zaken anders kunnen gaan dan in grotere.</p>	<p>CV48</p> <p>CV46</p> <p>CV46</p> <p>CV41</p> <p>CV16</p> <p>CV15</p> <p>CV1</p> <p>CV1</p> <p>CV1</p> <p>CV3</p> <p>CV3</p>
4-15-1	<p>Arbeidsveld CV t.o.v. kerkenraden en predikanten:</p> <p>Het classicale werk wordt grotendeels door niet-vrijgestelde ambtsdragers gedaan die ook in eigen gemeente al behoorlijk zijn belast. Ambtelijke ondersteuning door RACV is onontbeerlijk en dient formatief op peil te zijn</p>	<p>De RACV dient voldoende ondersteuning te hebben (afslanking ongedaan maken)</p> <p>Meer financieel draagvlak voor de classis</p>	<p>CV16</p> <p>CV16</p>

	<p>Hulp nodig van RACV</p> <hr/> <p>Deze zaken zijn in de kerkorde adequaat omschreven en vragen weinig commentaar of wijziging. Juridische zaken is niet voor BM, zij is daar niet voor toegerust. Dit geldt ook voor conflictsituaties die kunnen ontstaan. Het is de taak van het BM om hier iets aan te doen maar in praktijk heeft BMCV weinig zeggenschap, laat staan dat die kan worden afgedwongen.</p> <hr/> <p>De modellen, de gids voor het beroepingswerk e.a. en de toelichting op de kerkorde hielpen ons daarbij evenzo de RACV. Doordat er formulieren mede ondertekend moeten worden of omdat er goedkeuring moet worden verleend, blijft de CV op de hoogte wat er in de gemeenten speelt</p> <hr/> <p>Er is een grote discrepantie tussen 'ideaal en werkelijkheid' m.b.t. de saamhorigheid en de gezamenlijke bezinning van predikanten. Dit is echter niet met regelgeving op te lossen.</p> <hr/> <p>Taken te complex voor vrijwilligers/amateurs; vragen om specialistische kennis; niet uitvoerbaar zonder professionele ondersteuning; risico: fouten in belangrijke procedures; onverantwoord om BM zonder professionele ondersteuning kerkordelijke taken laten uitvoeren</p> <hr/> <p>Geen probleem, het functioneert.</p> <hr/> <p>Taken t.o.v. predikanten veelal administratief van aard</p> <hr/> <p>Moeilijke taken t.a.v. predikanten (ord. 3-19 t/m 3-12) te ingewikkeld voor CV</p> <hr/> <p>Taken t.o.v. gemeenten (ord. 2) worden in praktijk afgedaan door BM</p> <hr/> <p>Vaststelling grenzen geen haalbare kaart</p> <hr/> <p>Kleine gemeenteproblematiek</p> <hr/> <p>Regeling voor Interimpredikantschap ontbreekt</p> <hr/> <p>Er is ambtelijke onevenwichtigheid bij ontheffing c.q. ambtsontheffing, aangezien deze alleen mogelijk is bij predikanten</p> <hr/>	<p>ook met name gericht op de plek en ondersteuning RACV</p> <hr/> <p>Bevoegdheden kunnen worden overgedragen naar de ACV en RACV</p> <hr/> <p>Overwogen kan worden om de classis de taak te geven een schema op te stellen voor de toewijzing van consulenten</p> <hr/> <p>Een heroriëntering welke taken echt bij het BM horen, is aan te bevelen.</p> <hr/> <p>Te overwegen valt ook het bevorderen van de ontmoeting tussen andere soorten ambtsdragers dan predikant expliciet als taak van de classis te benoemen.</p> <hr/> <p>Ondersteuning onmisbaar zoals RACV</p> <hr/> <p>Wijziging: administratieve taken leggen bij ACV / Alle taken bij CV weghalen</p> <hr/> <p>Hevel 3-19 t/m 3-21 over naar ACV / of hoger niveau</p> <hr/> <p>Wijzigen: taken t.a.v. gemeenten (ord. 2) overhevelen naar BM CV</p> <hr/> <p>Schrap vaststelling gemeentegrenzen door CV</p> <hr/> <p>Zoek naar vereenvoudiging en ruimte voor creatieve oplossingen i.v.m. kleine gemeenten</p> <hr/> <p>Regeling interimpredikantschap opnemen</p> <hr/> <p>Regelingen in ord. 3-19 (tijdelijke vrijstelling) en 3-20 (ontheffing) ook mogelijk voor ouderlingen en diakenen</p> <hr/> <p>Geen bepalingen (meer) opnemen dat iets tegen wil van gemeenten kan worden opgelegd</p> <hr/> <p>Meer maatwerk gewenst, gericht op in standhouding van kleinschalige vormen</p>	<p>CV 33</p> <hr/> <p>CV17</p> <hr/> <p>CV46</p> <hr/> <p>CV46</p> <hr/> <p>ACV4</p> <hr/> <p>CV1 en meerdere CV's</p> <hr/> <p>CV26</p> <hr/> <p>CV33, CV17, CV46, ACV4</p> <hr/> <p>ACV4, CV1</p> <hr/> <p>CV7</p> <hr/> <p>CV48</p> <hr/> <p>CV14</p> <hr/> <p>CV48</p> <hr/> <p>CV16</p> <hr/> <p>CV15</p>
--	---	---	--

		van kerkelijk leven in situaties zoals Limburg	
		Vereenvoudig regelgeving t.a.v. predikanten zonder rechtspositie te verzwakken	CV15
4-15-1	Arbeidsveld t.a.v. kerkelijk werkers:		
		Overhevelen naar ACV	CV 33
	De positie van kerkelijk werkers is vaag, er is geen link met de CV. Dit ervaren wij als geen goede zaak. Contact is er alleen bij verlenging van preekconsent.		CV26
	Kerkelijk werkers moeten een duidelijke taakomschrijving krijgen in overleg met de kerkenraad.		CV48
	CV is niet betrokken bij aanstelling kerkelijk werkers. Wel zou de rol van de CV inzake de samenwerking tussen predikanten en kerkelijk werkers nog eens gezien kunnen worden.		ACV4
	Goede ervaring maar vaak te omslachtig en voorschriften duiden op een betrokkenheid die er niet is.	Toevoegen: betrokkenheid CV bij aanstelling kerkelijk werkers; geef Cv eindverantwoordelijkheid en sturingsmogelijkheden	CV21
	Er zijn veel kleine gemeenten met alleen een kerkelijke werker	Geef kerkelijke werkers in kleine gemeenten sacramentsbevoegdheden en bevoegdheid inzegening huwelijk	CV34
4-15-1	Consideraties:		
		Beperk de consideraties tot wezenlijke zaken / Romeinse artikelen kerkorde	CV40
	Het considereren in de gemeenten werkt niet. Daardoor is het in de CV een hamerstuk omdat niemand er van te voren kennis van heeft genomen in de eigen kerkenraad.	Het considereren moet wel blijven. Toevoegen: mogelijkheid dat BM kan selecteren inzake al of niet plenaire behandeling	CV30
	Ordinantiwijzigingen worden dikwijls niet eens besproken, men begrijpt in de kerkenraad niet waar het over gaat.	Simpeler taal gebruiken	CV48
		Meer vertellen waarom de dingen aan de orde worden gesteld en/of besloten worden	CV48
		Website beter toegankelijk maken	CV48
		Informatie royaal verspreiden (anders dan via Kerkinformatie waarop men geabonneerd moet zijn)	CV48
	Het considereren lijkt niet te leven in de kerkenraden. Slechts enkele kerkenraden reageren schriftelijk. Tijdens classisvergaderingen geven de afgevaardigden er geen blijk van de voorstellen van te voren te hebben besproken in de kerkenraadsvergadering		CV32
	Het considereren brengt doorgaans weinig kerkenraden in beweging. Men ziet wel het belang van mee kunnen spreken over wijzigingen, maar het ontbreekt vaak aan tijd en voldoende inzicht in de materie om een onderbouwde reactie te geven.		CV31

	<p>Meestal vragen wij de kerkenraden om binnen een bepaalde tijd schriftelijk te reageren, waarna een gezamenlijke reactie ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de CV.</p> <p>Dit gebeurt altijd, maar de laatste tijd komt het te vaak voor dat de aanvraag uit de synode komt op het moment dat de classis juist heeft vergaderd en dat de consideratie dient te worden ingediend voor de volgende vergadering.</p> <p>In feite werkt het systeem niet, gezien de matige reacties van de gemeenten.</p> <p>Consideraties zijn niet populair bij gemeente of classis. Voor een deel komt dit omdat de onderwerpen vaak weinig raakvlakken hebben met het dagelijks leven in de gemeente.</p> <p>Considereren werkt moeizaam. Wijkgemeenten hebben veelal geen mensen die thuis zijn in de kerkorde</p> <p>Termijnen om te considereren zijn ontoereikend Classes moeten zich te veel voegen</p> <p>Tijd tussen verzending van de stukken en consideraties is te kort</p> <p>Consideraties worden in een uitsluiting en toelichting aan afgevaardigden verzonden en in CV behandeld.</p> <p>Consideratie is fake. Classis ziet niet de achtergronden van een voorstel.</p> <p>Het geven van consideraties aan GS verloopt moeizaam tot niet door complexiteit van voorstellen, te gering tijdsbestek of desinteresse, moeilijk taalgebruik</p>	<p>Voor sommige zaken meer tijd geven</p> <p>De inhoud van consideraties in gangbare taal samen te vatten. Als de GS dat niet doet zal de scribe van de CV dit de komende jaren als wijze van proef gaan doen.</p> <p>Rekening houden met vergaderfrequentie van CV.</p> <p>Consideraties van een heldere en duidelijke toelichting voorzien en zo nodig mondeling toelichten</p> <p>Considereren afschaffen. Daarvoor in de plaats "toezending van synodestukken vooraf zodat overleg kan plaatsvinden tussen (BM) CV en afgevaardigden over agenda; zonder de eigen verantwoordelijkheid van de afgevaardigde aan te tasten</p> <p>Toevoegen: termijn waarbinnen geconsidereerd moet worden / 4 maanden</p>	<p>CV29</p> <p>CV28</p> <p>CV27</p> <p>CV26</p> <p>CV25</p> <p>CV24</p> <p>CV23</p> <p>CV22</p> <p>CV21</p> <p>CV40</p>
4-16	<p>Het zou aanbeveling verdienen om een groot aantal van de bestuurstaken te delegeren aan regionale commissies voor kerkordelijk bestuur, die worden benoemd door de ACV. Men kan ook regelen dat het breed moderamen optreedt als beroepingsinstantie tegen beslissingen van de regionale commissie en niet de RCBBG.</p>		
4-16-1	<p>Vergaderfrequentie CV te laag gelet op de toebedeelde taken</p> <p>Als moderamen komt al vaker bij elkaar</p> <p>Vergaderfrequentie CV te hoog; risico: gebrek aan quorum</p>	<p>Vergaderfrequentie van 3 naar 4</p> <p>Terugbrengen naar minimaal 2 (om voor en na elke synodevergadering te</p>	<p>CV8</p> <p>CV5</p> <p>CV21</p>

		overleggen)	
4-16-2	Leiding eerste vergadering CV kalenderjaar door oudste aanwezige predikant niet (meer) relevant Verkiezing van BM op eerste vergadering in kalenderjaar onpraktisch	'Oudste aanwezige predikant' vervangen door: 'samenroepende gemeente' Wijzigen: verkiezing vindt plaats in 'september' De CV kiest jaarlijks op een nader door CV te bepalen tijdstip' Voorzitter en scriba moeten ook oud-ambtsdragers kunnen zijn Verkiezing moderamen, o.l.v. het zittende bestuur, eens per 3 jaar.	CV 20 CV38 CV36 CV7 CV21
4-16-3	Meer waarborgen voor continuïteit in het BM Zittingstijd BMCV langer maken i.v.m. continuïteit Jaarlijkse verkiezing (B)M niet nodig Werken met moderamen en BM werkt vertragend en is overbodig	Zittingstijd van 3 of 4 jaar Moderamenleden voor maximaal 4 jaar benoemen Wijzigen: moderamen en BM verkiezen voor 4 jaar Wijzigen: jaarlijks kiest Cv moderamen bestaande uit tenminste 4 leden; in samenstelling over langere periode gezien recht doen aan spreiding over ambten en gemeenten	CV1 CV3 CV7 CV12, CV33 CV47
4-16-4	Taken BM/moderamen prima.	Het breed moderamen mag 'waarschijnlijke hamerstukken' (d.w.z. conceptbesluiten waarover eigenlijk geen verschil van mening kan bestaan, zoals grenswijziging tussen twee gemeenten met hun instemming) dóórdelegeren aan het moderamen om onmiddellijke te worden afgedaan Professionele / ambtelijke ondersteuning door gekwalificeerde persoon (RACV) onmisbaar. Kerkordelijk verankeren. Geef BM meer bevoegdheden zoals het afdoen van zakelijke aangelegenheden. De classis heeft behoefte aan scriba met vrijwilligerscontract	G. van Maanen Meerdere CV's CV3 CV21
4-16-5	Secundileden voor BMleden werkt in de praktijk niet Alle ambten dienen in het BM vertegenwoordigd te zijn.	Schrappen: verkiezing van secundi voor Beleden Verkiezing BM, o.l.v. het zittende bestuur, eens per 3 jaar.	CV36, CV46 CV21
4-16-6	3 ^e aandachtstreepje: Voor opleving van de classis moet dit anders geformuleerd worden. Het regelen van de consulentschappen vanuit de classis werkt niet goed. In de praktijk worden de consulenten aangewezen dan wel (bindend) voorgesteld door het werkverband predikanten	De bestuurszaken van de classis worden gedelegeerd aan het (breed) moderamen, tenzij uit de tekst blijkt dat dit niet kan, of de classis vergadering besluit iets niet te delegeren. Taak van BM t.a.v. aanwijzing consulent overdragen aan werkgemeenschap predikanten / met melding aan BMCV	G. van Maanen CV36

	Verslag van BM geschiedt in de praktijk op elke vergadering ----- Geen delegatiebepaling tussen BM en moderamen -----	In laatste zin van artikel het woordje 'jaarlijks' schrappen ----- Toevoegen: delegatiemogelijkheid van BM naar moderamen CV ----- Het regelen van consulentschappen neerleggen bij de werkgemeenschappen met CV als eindverantwoordelijke.	CV12 ----- CV16 ----- CV46
4-16-7	Classicale commissies soms classisoverstijgend ----- Het gevaar hiervan is dat functionarissen meer macht krijgen dan wenselijk is. Dat gevaar bestrijdt je echter niet door die macht te geven aan mensen die er geen tijd voor hebben en geen alternatief hebben dan zelf wat in de ko te bladeren. In de kerk moet je kunnen delegeren. Doe dit in een kleine commissie. Zoek mensen die hiertoe affiniteit hebben. Die zijn er, met name onder ex-classis- of ex-kerkenraadsleden	Classisoverstijgende commissie van bijstand mogelijk maken ----- Het moderamen dient ondersteuning te krijgen van een kleine commissie die conceptbesluiten vakkundig voorbereidt en helder maakt hoe zij zich verhouden tot algemeen kerkelijk beleid.	CV10 ----- G. van Maanen
4-17	Term ringverband verwarrend ----- Is ringverband nog wel nodig? ----- Ervaring: matig. Ring bevordert hokjesgeest. ----- Deelnemende gemeenten neigen tot meer afstand t.o.v. CV	Andere term gebruiken Of: anders invullen: bv. ringverband is een bovenclassicaal werkverband ----- Bepaling schrappen. ----- Bepaling schrappen en aan eigen initiatief laten ----- Toevoegen: expliciete verplichting tot deelname aan CV	CV 39 ----- CV12 ----- CV 21 ----- CV 34
4-18	Verplichte deelname is een goed punt maar ondoenlijk voor een parttimepredikant met een andere baan ernaast. Regel lijkt gebaseerd op fulltime predikanten ----- (Deelname aan) werkgemeenschap predikanten en kerkelijk werkers te vrijblijvend. ----- ----- Het functioneren van de werkgemeenschappen is van belang ----- ----- ----- ----- ----- Er moet meer inzicht zijn in de zaken waar men mee bezig is ----- ----- ----- CV zou afwezige predikanten hierover moeten	----- ----- Toevoegen: verplichtend karakter (deelname aan) werkgemeenschap; ----- Toevoegen: toezicht BM CV op functioneren werkgemeenschap ----- Toevoegen: de predikanten en kerkelijk werkers die...t/m ...werkgemeenschap ----- Uniforme/landelijke regeling voor de financiering van de werkgemeenschappen ----- Per predikantsplaats, ongeacht aanstellingsomvang ----- Contact met pretor zodat BM minder op zichzelf staat ----- Een jaarverslag ter kennisname aan BM en aan elkaar ----- Het omzien naar elkaar, het pastoraat (van predikanten onderling) neerleggen bij de werkgemeenschap ----- Toevoegen: taak werkgemeenschap om periodiek schriftelijk verslag uit te brengen aan CV over thema's tot opbouw van geestelijk leven in classis; ----- Toevoegen: verplichting tot rapportage	A.J. Jonker ----- V8 ----- V8 ----- CV38 ----- CV38 ----- CV38 ----- CV38 ----- CV46 ----- CV46 ----- CV3 ----- CV3

	<p>kunnen aanspreken</p> <p>Deze is vanuit CV en BMCV geheel onzichtbaar en niet te verifiëren. Predikanten maken niet van de gelegenheid gebruik om ervaringen te delen</p> <p>Men functioneert buiten het zicht van de CV, waren moeilijk te vormen, CV heeft 2 werkgemeenschappen</p> <p>Functioneren van werkgemeenschappen sterk wisselend</p> <p>Werkgemeenschappen kunnen winst boeken in teamvorming en ontwikkeling en tegelijkertijd het grotere verband in de PKN bevorderen</p>	<p>van aanwezigheid van predikanten</p> <p>Maak het toetsbaar, stel het verplicht met verslag aan visitatie;</p> <p>Jaarlijks een verslag laten uitbrengen in CV van werkzaamheden inclusief een financieel verslag</p> <p>Toevoegen: kerkelijke werkers maken deel uit van werkgemeenschap</p> <p>Toevoegen nieuw lid 3: de werkgemeenschap brengt eenmaal per jaar verslag uit van haar werkzaamheden aan het BM van de desbetreffende CV</p> <p>Schrappen: geografische indeling</p> <p>Toevoegen 1 vergadering per jaar met Cv en werkgemeenschap</p> <p>Toevoegen: meer taken: studieverlof, voortgang eredienst in vacante gemeenten, invulling vacaturebeurten, aanwijzing consulent, teamvorming</p> <p>Sanctiemogelijkheid tegen absentie: opnemen in gedragscode predikanten</p>	<p>CV29</p> <p>CV50</p> <p>ACV4</p> <p>ACV4</p> <p>CV17</p> <p>CV18</p> <p>CV16</p> <p>CV40</p>
4-19-1	<p>Relatie CV – ACV algemeen:</p> <p>ACV mag niet weg</p> <p>ACV wordt niet als de samenwerking van CV's ervaren. ACV treedt praktisch zelfstandig op, soms zelfs zonder overleg met CV. Verslagen van ACV worden niet ontvangen. Ervaren geen toegevoegde waarde van de ACV</p> <p>Sinds opheffing van dienstencentra is ACV een spooklichaam geworden</p> <p>ACV heeft te weinig taken om tot verbeelding te spreken en teveel taken om op te heffen. Zeker na opheffing van de PDC. ACV moet zich ontwikkelen als overlegorgaan en eventueel samenwerkingsverband CV.</p>	<p>Heroverwegen huidige constructie</p> <p>Grondige herstructurering classes en ACV (ACV meer taken geven. Positie ACV versterken door meer FTS's en reg.coll onder ACV houden. ACV bewaakt het functioneren van de werkgemeenschappen, preses scribe en assessor van CV worden afgevaardigd naar ACV. Financiële versterking van CV en ACV t.b.v. RACV) Of: ACV opheffen + versterking taak CV (meer mogelijkheden en middelen om complexe gemeentee overstijgende problemen aan te pakken) + verschuiving bovenclassicale taken naar landelijk niveau (toezicht, opzicht etc.)</p> <p>Alle bovenclassicale taken centraliseren/aansturen in/vanuit PLD Utrecht.</p> <p>OF samenwerkingstaken toevoegen aan ACV. OF overlegorgaan BMCV's te maken. Samenstelling in alle gevallen laten gebeuren doordat CV's Beleden waaronder tenminste de preses of scribe afvaardigen.</p> <p>ACV omvormen tot periodiek platform tussen CV's in regio voor overleg en coördinatie regionale colleges; Dan ook mogelijkheid toevoegen om zich als PKN provinciaal te manifesteren (diaconaat, oecumene etc.)</p>	<p>BMCV Zeeuws-Vlaanderen</p> <p>CV16</p> <p>CV 41</p> <p>ACV4</p> <p>ACV8</p>

	Rol van ACV inzake de dienstverlening stelt nauwelijks iets voor.	Dan: samenwerkingstaken toevoegen Ook: taak intermediair tussen GS en gemeenten	
		Opnieuw de indeling van ACV bekijken waarbij gelet moet worden op: 1. Zinnvolle koppeling van ACV en RACV (FtE vergroten), 2. goede mogelijkheden van efficiënte samenwerking van klassicale vergaderingen in regionale verbanden en 3. gewenste facilitering van ACV door regionaal steunpunt	ACV7
		ACV omvormen tot regionaal orgaan van bijstand / regionaal college dat de CV adviseert en bijstaat in uitvoering taken en eventueel: taken van CV overneemt/ Dan ook: overnemen bevoegdheden bij conflictsituaties / of ook: toezicht op werkgemeenschappen	CV16
		RACV bij alle opties handhaven / versterken Is extra reden van bestaan van ACV of ACV-achtig orgaan / ook hulp (hoofd) steunpunt nodig	
Ovb. 245 en 246	Bevoegdheid ACV t.a.v. besteding (voormalige) regionale fondsen volgens ovb. 245 en 246 ontbreken in 4-19-1	Bevoegdheid verankeren in ordinanties	ACV2, 9
	Uitspreken van behoefte aan toerusting vanuit CV en regio aan Dienstenorganisatie functioneert niet	Deze taak overbrengen naar CV	ACV8, 3
Art. 9 GR DO	Besturenoverleg functioneert niet als zodanig; adviesfunctie vanuit ACV voor DO mogelijk zinvol / Bij gebrek aan regionaal beleidsplan loze bepaling.	Besturenoverleg ombouwen tot adviesorgaan vanuit ACV voor DO/ zorg voor goed overleg DO moet worden verplicht tot regelmatige rapportage aan (A)CV + Gestalte geven regionale beleidsplannen; dit opnemen in ordinantie	ACV3
		Toevoegen: ACV heeft rechtspersoonlijkheid teneinde financiën classes op ACV- niveau te bundelen	ACV 8
	Regionale indeling voldoet		ACV 7
		Bij eventuele heroverweging voorzichtig met schaalvergroting! Regionale indeling wijzigen en meer landelijke aansturing werkt efficiënter	CV21
	In ACV Overijssel-Flevoland: Flevoland is meer op westen en midden dan op oosten gericht	Flevoland opdelen over omliggende regio's	ACV1
4-19-1	Samenwerking inzake colleges: Gebrekkig contact tussen CV en colleges	Betere communicatie en informatie tussen CV en regionale colleges; meer overleg gewenst; scherp bestaande regels aan Voorzitters colleges als adviseur toevoegen aan vergaderingen ACV Afvaardiging van lid BM CV naar RCV	Meerdere CV's Meerdere CV's CV13
10-8-3, 11-21-2	Indienen van aanbeveling vanuit CV bij benoeming leden colleges RCO, RCBB en RCBG	Wijzigen: Aanbeveling door CV schrappen in ord. 10-8-3, 11-21-2 en 12-2-3	ACV2, R5, R4

<p>en 12-2-3</p> <p>10-8, 11-21, en 12-2</p>	<p>werkt niet</p> <p>Secundi voelen zich tweederangs</p> <p>Relatie met / terugkoppeling vanuit RCBB, RCO en RCBG naar CV t.a.v. taken CV ontbreekt</p> <p>Behandeling verslagen: terughoudendheid gewenst t.a.v. beoordelen van RCBB en RCV</p>	<p>En toevoegen: voordracht door betreffende college</p> <p>Elke classis moet vertegenwoordigd zijn in RCBG</p> <p>Benoeming secundi afschaffen</p> <p>Toevoegen: verplichting van jaarlijkse rapportage aan CV's (vgl. identieke verplichting van visitatie)</p> <p>Geef gemeenten ten aanzien van RCBB meer bevoegdheden</p> <p>Toevoegen: verplichting tot jaarlijks (afstemmings)overleg tussen moderamina CV's en colleges m.h.o. onderlinge afstemming / bouw huidig driehoeksoverleg uit tot vierhoek (met RCBB) / en eventueel: gemeenteadvisers</p> <p>Verhouding van RCV en RCO verduidelijken</p> <p>Geef RCBB plaats in ACV-nieuwe stijl</p> <p>Beoordeling overlaten aan hun generale colleges</p>	<p>Meerdere CV's</p> <p>CV35</p> <p>ACV3</p> <p>CV33</p> <p>CV30</p> <p>CV3</p> <p>/ACV3, R3</p> <p>CV7</p> <p>CV13</p> <p>ACV3</p>
<p>4-19-2</p>	<p>Afvaardiging naar ACV is moeilijk</p> <p>Ambtelijke samenstelling is niet relevant voor werkzaamheden ACV; belangrijkste is dat alle CV's zijn vertegenwoordigd</p> <p>2 afgevaardigden vaak te veel gevraagd</p>	<p>Wijzigen: Afvaardiging naar ACV vanuit moderamina CV</p> <p>Rooster van afvaardiging loslaten; ACV zelf op het evenwicht tussen de ambten / ACV krijgt ruimte om zelf te bepalen</p> <p>Terugbrengen tot (minimaal) 1</p> <p>Toevoegen: voorzitter en scriba kunnen ook oud-ambtsdragers zijn</p> <p>Toevoegen: last en ruggespraak van afgevaardigden naar ACV en toezending vooraf van vergaderstukken</p> <p>2 afgevaardigden handhaven m.h.o. grotere differentiatie qua inbreng en schrappen secundus</p> <p>Benoeming voor 4 jaar met mogelijkheid tot eenmalige verlenging</p> <p>Geef ACV ruimte om dit zelf te bepalen</p> <p>Afvaardiging van oud-ambtsdragers mogelijk maken</p>	<p>Meerdere CV's en ACV's</p> <p>Meerdere CV's en ACV's</p> <p>ACVF, CV21</p> <p>CV21</p> <p>ACV9</p> <p>ACV9</p> <p>ACV1</p> <p>ACV3</p>
<p>4-25 geheel</p>	<p>Vooroverleg over agenda GS met CV en ACV ontbreekt. Daardoor te weinig informatie</p>	<p>Toevoegen: CV en ACV ontvangen agenda en bijlagen van GS</p> <p>Toevoegen: taak van de dienstenorganisatie om beknopt verslag van de beraadslagingen over en de genomen besluiten toe te sturen aan de scribae van de kerkenraden en de classicale vergaderingen</p>	<p>CV 33, CV21</p> <p>CV46, CV27</p>

	<p>De afgevaardigden naar de GS nemen daaraan deel "zonder last of ruggespraak" . Het eventuele standpunt van de classis in bepaalde situaties wordt dus niet noodzakelijk gedragen door de afgevaardigden. Ook rapportage vanuit de GS terug naar de classis is puur informatief (kan ook via het Web) Hetzelfde geldt ook voor de afgevaardigden vanuit de kerkenraden " zonder last of ruggespraak"; gebaseerd op dit principe kunnen meningen/standpunten vanuit het "grondvlak" niet via afgevaardigden worden gecommuniceerd "naar boven" en dient dit altijd schriftelijk te gebeuren. Wat is dan de functie van de afgevaardigden?? Zitten die er alleen maar om hun eigen mening te geven?</p>		CV32
	<p>De synode staat erg ver af van de kerkenraden. Neem gemeenten serieus nemen: de avonden over het Numeri-project zijn een voorbeeld, zoals het niet moet; er werd nauwelijks geluisterd naar vragen en opmerkingen.</p>	Verplicht synodeleden tot het bezoeken van gemeenten	CV34
	<p>De synode leeft te weinig in gemeenten en classicale vergaderingen. Een breed publieksblad en/of digitale nieuwsbrief van de Protestantse Kerk zou dit kunnen verbeteren.</p>	Niet met regels oplosbaar	ACV4
	<p>Contact met afgevaardigden naar GS te afstandelijk. Interne communicatie BM CV-GS afgevaardigden versterken</p>	Niet met regels oplosbaar	CV2
	<p>Synode staat veraf van kerkenraden. Betere relatie opbouwen (door bijvoorbeeld kennismaking met de nieuwe synodevoorzitter)</p>	--	CV 13
	<p>De relatie met de generale synode is daarin problematisch dat de vertegenwoordigers uit de classis naar de synode niet gedurende de hele zittingsperiode lid van de classicale vergadering zijn. Dit zou wel zo moeten zijn, teneinde de uitwisseling van wat er op classicaal en landelijk nivo leeft met elkaar in gesprek te brengen en de synode bij het grondvlak te houden.</p>	Toevoegen: vertegenwoordigers uit de classis naar de synode moeten gedurende de hele zittingsperiode lid zijn van de classicale vergadering	CV14
	<p>Leden van een classicale vergadering die bestaat uit bestuurders die affiniteit hebben met besturen (zie opmerking bij ord. 4-7) zullen eerder bereid zijn als afgevaardigde op te treden.</p>	Zie wijziging van ord. 4-7.	
4-25-2	<p>Gelet op de te grote omvang, die in de overgangssituatie wel zo moest functioneren, kan de samenstelling –nu alle classes vanaf 1 mei 2009 protestants zijn geworden– worden teruggebracht tot 1 afgevaardigde per classis, totaal dus ca. 80 personen (excl. adviseurs) worden teruggebracht, zodat een beter beheersbare vergadering ontstaat.</p>	De generale synode te verkleinen tot 75-80; daarmee kan je beleid maken, althans toetsen.	G. van Maanen
	--	Generale synode terugbrengen tot 1 afgevaardigde per classis.	BDO
	<p>Omvang, tijdrovendheid besprekingen, complexiteit besluitvormingsprocedures zijn nu onprettig</p>	Generale synode terugbrengen tot 1 afgevaardigde per classis.	J. de Vries
		Terug van 2 afgevaardigden naar 1 afgevaardigde per classis	Mod GS

	<p>Het gebrek aan continuïteit in de CV en de afvaardiging naar de GS kan leiden tot problemen.</p> <p>Het is moeilijk om afgevaardigden naar de synode te vinden die jong(er) zijn i.v.m. de tijdinvestering. Niet altijd kan de gewenste afgevaardigde gevonden worden, zodat de synode niet altijd een echte afspiegeling is van de gemeenten in de classis.</p> <p>Participatie kan worden bevorderd</p>	<p>Heroverweeg het aantal afgevaardigden per CV</p> <p>Overweeg langere zittingstermijn dan 4 jaar</p> <p>Wijzig werkwijze synodevergadering ter bevordering van participatie (zaterdag)</p> <p>Bij halvering omvang GS aantal afgevaardigden van ELS terugbrengen van 5 naar 3; bovendien deze afvaardiging meenemen in rooster ambtelijke samenstelling GS</p> <p>Wijzigen: invoeren mogelijkheid tot tweede aaneengesloten ambtstermijn Opties: 2 x 4 jaar (maximum) of 5 en 4 jaar (met 1 jaar extra voor inwerken)</p>	<p>CV46</p> <p>CV46</p> <p>CV7</p> <p>CV29</p> <p>Mod GS</p> <p>Mod GS</p>
4-25-3	<p>De samenstelling van de GS blijven kenmerken door evenwichtige vertegenwoordiging ambten.</p> <p>Nadelen van de afvaardiging:</p> <ul style="list-style-type: none"> * er zijn weinig geschikte ambtsdragers voor het belangrijke synodewerk; * goed ingewerkte ambtsdragers moeten nu plaats maken voor een "beginneling"; * in vier jaren (met in het algemeen 2 vergaderingen per jaar) is het nauwelijks mogelijk om voldoende ervaring en deskundigheid op te bouwen en vast te houden; * synodeleden, die na enige tijd worden benoemd in de kleine synode of een commissie van rapport moeten soms na korte tijd weer vertrokken, waarbij ook binnen die geledingen de veelal nog maar beperkt opgebouwde ervaring en kwaliteit weer verdwijnt; * gebrek aan continuïteit en kwaliteit <p>de continuïteit in de afvaardiging is soms problematisch. De zittingsduur in de generale synode is 4 jaar en dat wordt soms beïnvloed door de af te vaardigen ambten.</p>	<p>Uitruil tussen classicale vergaderingen binnen het "formele" rooster voor de afvaardiging van synodeleden mogelijk maken, waarbij ervaren en deskundige synodeleden –met verlenging van de termijn met nog eens 4 jaar- langer dienstbaar kunnen zijn aan het synodewerk.</p> <p>onderzoek de mogelijkheden tot flexibilisering van het rooster van af te vaardigen ambten, bijv. door ruiling binnen een ressort van een ACV mogelijk te maken</p> <p>Loslaten van ambtelijke kwalificatie van afvaardiging</p> <p>Roulatieschema oprekken: jaarlijks bijv. 1/6 deel laten aftreden i.p.v. ¼ deel, met het oog op de continuïteit</p> <p>Wisseling van ambt door een aftredende afgevaardigde ontmoedigen (evt. "sanctie")</p>	<p>G. van Maanen</p> <p>BDO</p> <p>Mod GS</p> <p>CV25</p> <p>CV16</p> <p>Mod GS</p>
4-25-5	<p>Is de veiligheidsklep in deze formulering nog wel nodig? Kan een dergelijke bepaling niet worden gehanteerd om ondervertegenwoordiging van bijv.</p>		<p>Bestuur DO</p>

	jongeren of vrouwen te corrigeren? ----- --	Artikel handhaven	Mod GS
4-26-1 en 4-28-5	Verskil tussen beleidsplan voor de kerk en dat voor de dienstenorganisatie onhelder	Verduidelijk onderscheid tussen beleidsplan voor kerk en beleidsplan voor DO	Bestuur DO
4-27-1	Een hogere vergaderfrequentie heeft een minder overladen agenda tot gevolg; de vergaderingen kunnen hierdoor efficiënter worden	Verhoog de vergaderfrequentie	CV46
4-27-2	----- Alleen preses en assessor I worden voor 4 jaar gekozen, andere moderamenleden voor 1 jaar; dit belemmert de continuïteit binnen moderamen ----- ----- ----- Met name bij verkiezingen van moderamen (preses) kunnen mensen 'voor het blok gezet' worden omdat ze direct aan de slag moeten. ----- Zittingstermijn van de scriba (2 x 4 jaar) is te kort met het oog op de continuïteit in contacten naar buiten ----- Bij publicitair gevoelige kwesties (opzichtzaken, opzicht over dienst des woord en catechese) ligt het woordvoerschap van de scriba of preses moeilijk i.v.m. beperkende kerkordelijke bepalingen (classis is in leertucht het eerste station; bovendien: bij inschakelen GS is moderamen gebonden aan uitspraak GS).	De samenstelling van het moderamen o.b.v. deskundigheden ----- Verkiezing moderamen aanpassen: alle moderamenleden worden verkozen voor 4 jaar (met periodiek rooster van aftreden) (in combinatie met tweede ambtstermijn voor synodeleden) ----- Bij halvering omvang GS aantal leden moderamen handhaven op 5 en ovb. 202 schrappen. ----- Toevoegen: voorkomen dat preses en vicepreses in dezelfde vergadering worden benoemd. ----- Voorkomen dat de net gekozen preses in dezelfde vergadering aan de slag moet ----- Wijzigen: zittingstermijn van scriba in 2 x 6 jaar of 3 x 4 jaar ----- Mogelijkheden onderzoeken tot oplossing van dit probleem.	G. van Maanen ----- BDO Mod GS ----- Mod GS ----- Mod GS ----- Mod GS ----- Mod GS
4-27-4	----- Kleinere KS zou werkbaarheid binnen KS bevorderen ----- ----- -----	De samenstelling van KS o.b.v. deskundigheden ----- Wijzig samenstelling KS als volgt: maximaal 21 leden (gecombineerd met voorstel tot tweede ambtstermijn van synodeleden) ----- Bij halvering omvang GS en wijziging ambtelijke samenstelling ook kijken naar omvang en ambtelijke samenstelling KS: ook halvering? Dan ook: aantal (adviserende) leden in KS namens ELS van 3 naar 2 ----- Zittingstijd leden KS bezien of aanpassen in samenhang met eventuele wijzigingen in zittingstijd afgevaardigden naar GS	G. van Maanen ----- BDO ----- Mod GS ----- Mod GS
4-27-5		De afgrenzing tussen GS en KS helder maken: GS = beleid en KS = bestuur	G. van Maanen
4-28		Bij KS 3 of 2 kamers formeren voor financieel-bestuurlijk, diaconaal en theologisch. Deze kamers ook de vrijheid geven om deskundige synodeleden te betrekken bij hun beraad (zonder stemrecht in de kamer)	G. van Maanen

		Maak elk van de leden van de KS verantwoordelijk voor bepaalde taakvelden (ICT, facilitaire zaken, financiën etc.) en voorzie hen tijdig van adequate sturingsinformatie. Zo kan de KS veel korter op de bal opereren voor de dagelijkse operatie betreft.	W. van der Stouwe
4-28-5	Er dient een aanzienlijke verbetering te komen van de informatie van de DO naar de KS, zodat de laatste zijn taak naar behoren kan uitoefenen. Ook het bestuur moet in contact met de KS zichtbaarder functioneren.		G. van Maanen
4-29	Er is zorg over kwaliteit en kwantiteit van bezetting van de colleges		Mod GS
4-29-1	Generaal college voor onderzoek beheersdaden is overbodig door uitbreiding van 'auditcommissies' waarvan onafhankelijke leden worden benoemd door GS	Schrappen: generaal college voor onderzoek beheersdaden	Bestuur DO
4-29-2	Bij aantal colleges en commissies wordt bij rapportages spanning gevoeld tussen de omvang van het verslag en de ambtelijke geheimhoudingsplicht		Mod GS
5-1	Krijgsmachtpredikanten hebben normaliter geen vaste gemeente. Problemen kunnen ontstaan bij lange vaarperiodes en bij uitzendingen. 1. Er is geen vaste gemeente met leden. 2. Er is geen kerkenraad en geen ambtsdragers 3. Er is beperkt behoefte aan de 'klassieke' kerkdienst volgens het dienstboek. 4. Er is wel behoefte aan kerkdiensten en HA	Teneinde het mogelijk te maken dat ook tijdens vaarperiodes en uitzendingen kerkdiensten worden gehouden, voorstel om de begeleidingscommissie de rechten en plichten van een kerkenraad te geven en een uitzondering te maken voor de drie ambten	F. Jansen
5-3-1	Het is voor de wijkkerkenraad niet te accepteren dat mensen vanwege hun visie op de bijbel in onze kerk nog medemensen het recht mogen en willen ontzeggen op een door God gezegende relatie in liefde. Wij vinden het en vóór homoseksuele en lesbische paren zeer pijnlijk dat het standpunt van onze landelijke Protestantse Kerk t.a.v. inzegening van hun relaties ruimte laat voor afkeuring daarvan.	Wijzigen in: de inzegening van een huwelijk als een verbond van liefde en trouw voor Gods aangezicht geschiedt in een kerkdienst. En schrappen van 5-4	Wijkkerkenraad O/W van de PG Hoorn-Zwaag
5-3-8	Er staat naar ' <i>burgerlijke wet</i> '. In Nederlands recht bestaan geen burgerlijke wetten	Verander ' <i>burgerlijk wet</i> ' naar ' <i>burgerlijk recht</i> '	
5-4	Opname in PKO van regeling inzake zegening levensverbintenissen anders dan huwelijk plaatst onze gemeente – waar 5-4 niet van toepassing is verklaard – voor negatieve gevolgen. Regeling is ondermijnd voor kerk zelf en belemmerend voor verhoudingen kleine reformatorische kerken ----- Gemeenteberaad over deze mogelijkheid heeft veel opgeleverd en verliep constructief. De regeling is nu van toepassing verklaard door de kerkenraad. Gevreesde negatieve gevolgen (verzoeken van buiten de gemeente) deed zich niet voor. Voordeel: mensen doen weloverwogen keuze en laten gemeente daarin delen.	Bepaling schrappen! ----- Discussie over dit artikel niet weer opnieuw openstellen!	G14 ----- G29
5-4-1	Meer houvast bieden als huwelijksverbintenissen tussen personen van gelijk geslacht in 1 wijkgemeente niet wordt erkend terwijl andere gemeente dit wel erkend		T. Meijers
5-5-2	----- Volgens de generale regeling kan een kerkelijk werker in een gemeente waar óók een predikant werkt, geen preekconsent krijgen. Wij vinden die	Regeling voor verkrijgen preekconsent verruimen zodat daartoe geschikte broeders en zusters preekconsent kunnen krijgen. ----- Ook preekconsent mogelijk maken voor gemeenten met predikant	CV1 ----- CV1

	<p>regel te beperkend - er kunnen goede redenen zijn om wél preekconsent te verlenen. In het algemeen: een beperkende regeling voor de preekconsenten bevordert de wildprekerij en werkt daardoor averechts.</p> <hr/> <p>De procedure om een preekconsent te verkrijgen heeft onze instemming. Helaas gaan er toch 2 personen in onze classis, die hun preekconsent hebben laten verlopen, regelmatig voor. Hierop zijn geen sancties mogelijk, tenzij gemeenteleden klagen.</p> <hr/> <p>Wat de behandeling van preekconsenten betreft is de verantwoordelijkheid van het BMCV en de commissie van de KS niet duidelijk. Het BMCV wordt om een advies gevraagd, wat daarna door de commissie opzij gelegd kan worden. Wat is dan de toegevoegde waarde van het advies van het BMCV?</p> <hr/> <p>Eerste toekenning als bedoeld in ord. 4-3 en 6-5 voor 1 jaar is administratief en praktisch onhandig</p> <hr/> <p>Helaas duurt het onderzoek door de commissie voor het verlenen van preekconsent heel erg lang.</p> <hr/> <p>Aan de kerkelijk werker die preekconsent krijgt voor 4 jaar wordt een mentor toegewezen. Omdat het preekconsent elke vier jaar aangevraagd wordt moet er ook elke 4 jaar weer een mentor aangesteld worden zodat de praktijk is dat de kerkelijk werker levenslang een mentor heeft. Is dit de bedoeling van de kerkorde?</p> <hr/> <p>Het vereiste van een preekconsent wordt nu op grote schaal genegeerd.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <p>Het adviseren inzake een preekconsent is voor onze CV lastig gebleken. Het is bijna onmogelijk om te bepalen of er op een andere wijze in de preekvoorziening kan worden voorzien. In de praktijk blijkt dat gemeenten ook niet preekconsenthouders laten voorgaan in de eredienst. Het BM heeft niet de vrijmoedigheid de gemeenten erop te wijzen dat zij onrechtmatig handelen.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <p>Regeling tijdrovend, bv door bij verlenging weer preek te moeten inleveren; er is geen inhoudelijke feedback en geen controle of er sprake is van eigen preek</p> <hr/> <p>Vaak zijn de voorschriften te omslachtig. Ook duiden ze soms op een betrokkenheid die er niet is. Er is veel onbekendheid hierover bij de gemeenten en soms wordt er gehandeld en wordt je als classis voor voldongen feiten geplaatst; de sturing vanuit de classis behoeft duidelijke voorschriften.</p>	<hr/> <p>Opnemen dat de classicale vergadering vroegtijdig op de hoogte wordt gesteld van de preekconsenten die gaan verlopen om de mogelijkheid te creëren hierover met de betreffende persoon in gesprek te gaan</p> <hr/> <hr/> <p>Toevoegen: 1e toekenning preekconsent voor twee jaar en verlenging voor 4 jaar</p> <hr/> <p>Toevoegen maximum termijn voor afhandeling procedure toekenning</p> <hr/> <p>Mentorschap kan na een zekere periode vervallen.</p> <hr/> <hr/> <p>Combineer een wat royalere toekenning van consenten met een strakker geregelde begeleiding i.p.v. rigide normering.</p> <hr/> <p>Preekconsent alleen toekennen na extra studie grondtalen</p> <hr/> <hr/> <p>Preekconsent kerkelijke werkers handhaven</p> <hr/> <p>Niet langer preek vragen bij verlenging. Schroef eisen eventueel op of stel minimum aan aantal diensten waarin men mag voorgaan.</p> <hr/> <p>Pas de regelgeving aan de praktijk aan en maak de voorschriften over de verschillende vormen van preekconsent eenduidig qua begeleiding/toezicht.</p>	<hr/> <p>CV50</p> <hr/> <hr/> <p>CV32</p> <hr/> <hr/> <p>CV36</p> <hr/> <hr/> <p>CV17</p> <hr/> <hr/> <p>CV7</p> <hr/> <hr/> <p>CV48</p> <hr/> <hr/> <p>CV48</p> <hr/> <hr/> <p>CV 46</p> <hr/> <hr/> <hr/> <p>CV30</p> <hr/> <hr/> <p>CV42</p> <hr/> <hr/> <p>CV21</p>
--	--	--	---

5-9	Voor ons zijn onaanvaardbaar de elementen in het nieuwe dienstboek en in het liedboek van onze kerk waarin de grenzen van de Heilige Schrift en de reformatorische traditie worden overschreden.	Het dienstboek en liedboek beter ijken aan Schrift en belijdenis.	G14
7-2-2	De kerkenraad ziet op onderdelen een discrepantie tussen het reële leven van de gemeente en het in de ordinanties gedefinieerde. Dat geldt met name voor Ord. 7. T.a.v. het HA gebruikt de kerkenraad een ruimere formulering dan in de Kerkorde genoemd. Het is beleid van de Prot. Gem. Castricum de Maaltijd van de Heer te vieren als een open Maaltijd, want de kerkenraad nodigd in de geest van de Heer een ieder uit deel te nemen aan de Maaltijd te zijner gedachtenis. Dit is een ruimere toelating dan in hier gesteld. Volgens dit artikel kan de kerkenraad het beleid tot de toelating wel wijzigen, maar ook uit de toelichting op Ord. 7 (nog gemaakt voor de VPKN) blijkt duidelijk dat deze wijziging alleen de verhouding doopleden – belijdende leden betreft.	De kerkenraad stelt U een ruimere formulering voor die bijv. in een nieuw Art. 7 – 2 – 5 als volgt kan luiden: 'De kerkenraad neemt een zodanig besluit niet dan na beraad in de gemeente, tot deelname waarvan de leden van de gemeente worden uitgenodigd.' Hoewel in de praktijk van de eredienst de nodiging zich hoofdzakelijk tot leden en gastleden van de kerk zal richten, staat de kerkenraad een ruimere kerkordelijk geformuleerde toelating voor.	G31
8	<p>-----</p> <p>Veel diaconale taken zijn overgenomen door de overheid. Hierin ligt wel de kans voor de gemeente om zich te laten zien. Veel vrijwilligerswerk wordt namelijk door kerkleden gedaan.</p>	<p>Moet niet worden overwogen om strategische werkverbanden met modalitaire uitvoeringsorganisaties in Ko op te nemen als zijnde kerkelijk werk? (Nu al in overgangsbepalingen)</p> <p>-----</p> <p>Wellicht kan het 'Diaconale maatschappelijk werk' weer opnieuw ingesteld worden.</p>	<p>BDO</p> <p>-----</p> <p>S.P. Hoekstra</p>
8-1-5	Wij hebben grote bezwaren tegen de kerkordelijke passage waarin het zoeken naar mogelijkheden van samenwerking met andere godsdiensten wordt gestimuleerd (KO 8-1-5 en 14-7-5). Onze bezwaren betreffen niet zozeer de samenwerking van individuele christenen met mensen die een andere godsdienst aanhangen. Wel hebben wij grote bezwaren tegen vormen van officiële samenwerking van de christelijke gemeente als zodanig met andere godsdiensten, omdat dergelijke vormen van samenwerking gelijkwaardigheid van de verschillende godsdiensten lijkt te veronderstellen, en daardoor op gespannen voet staat met de exclusiviteit van het heil in Christus.	Het betreffende artikel van de kerkorde wijzigen (bijvoorbeeld door het laatste deel van de zin te schrappen).	G14
Hoofdstuk 9- IV		Moet niet worden overwogen om strategische samenwerking met HGJB en Luthers jeugdwerk in Ko op te nemen als zijnde werk namens onze kerk?	Bestuur DO
9-4 en 5 (9-4-4 en 3-2-3)	<p>Het is onzes inziens niet goed voor de kerk als doopleden zonder openbare belijdenis van het geloof en de daarbij behorende catechetische vorming en toerusting ingeschreven kunnen worden als belijdend lid, ook ingeval zij als doopouders hun jawoord geven. Ook zouden onzes inziens doopleden niet verkiesbaar als ambtsdrager mogen zijn.</p> <p>-----</p> <p>Ter overweging het afschaffen van het 'belijdenis' doen. Het heeft zijn functie verloren. Voorbeelden als je huwelijk laten inzegenen, kind laten dopen en een taak als ambtsdrager op je nemen is eigenlijk gewoon voluit belijdenis doen. Het zou goed zijn om dat dan ook maar als zodanig te erkennen.</p> <p>-----</p> <p>De ernst van 9-4-1, 2 en 3 wordt ondergraven</p>	<p>De kerkorde is op dit punt eenvoudig aan te passen.</p> <p>-----</p> <p>Overweeg afschaffen van openbare belijdenis</p> <p>-----</p>	<p>G14</p> <p>-----</p> <p>G41</p> <p>-----</p> <p>HG Putten-</p>

	door 9-5-3. Het lijkt teveel op gemakkelijke opstapjes om belijdend lid te worden.		Andreaskerk
10 geheel	<p>Het feit dat de colleges regionaal zijn, heeft tot gevolg dat in tuchtzaken tegen predikanten naaste collega's tot oordelen geroepen worden</p> <hr/> <p>Ons college is geconfronteerd met een beschuldiging (in de privésfeer) tegen één van de leden. Door de klager (zelf juriste) werd geklaagd over het feit dat de zaak behandeld werd door het college, waarvan vrijwel alle primus- en secundusleden wel eens met de beklagde hadden samengewerkt.</p> <hr/> <p>Geen regulier contact tussen CV en RCV</p> <hr/> <p>visitatieclusters hanteren eigen regels; werken niet altijd goed</p> <hr/> <p>Betere communicatie tussen BMCV en RCV nodig</p> <hr/> <p>Meerdere keren is gebleken dat regionale colleges voor het opzicht onvoldoende bekend zijn met de kerkorde, met name waar het het inschakelen van deskundigen betreft.</p> <hr/> <p>Sinds de invoering van het PKNprotocol voor ambtsdragers die geconfronteerd worden met de problematiek van seksueel misbruik, worden de colleges voor de visitatie vaker met deze problematiek geconfronteerd. Niet alle colleges hanteren de zaken op dezelfde manier. Bovendien</p>	<p>aantal colleges (opzicht en bezwaren en geschillen) verminderen (drie of vier) met elk tien leden, waarbij bepaald wordt dat een zaak behandeld wordt door vijf leden</p> <hr/> <p>toevoegen: verduidelijking welke beslissingen een college kan nemen. Een opzichtcollege is – vanuit de aard van het opzicht – geen klachtencommissie, zodat de beslissing niet kan luiden dat een klacht gegrond of ongegrond wordt verklaard, zoals wel heel vaak gebeurt</p> <hr/> <p>toevoegen: mogelijkheid zonder inhoudelijke behandeling te beslissen dat een zaak niet in behandeling wordt genomen, tegen welke beslissing dan wel hoger beroep mogelijk moet zijn.</p> <hr/> <p>toevoegen: in bijzondere gevallen een psychiater of psycholoog te kunnen benoemen, die – analoog aan het strafrecht – een uitspraak kan doen over de toerekeningsvatbaarheid.</p> <hr/> <p>toevoegen: wanneer één van de leden van het college zelf partij wordt de zaak behandeld door een opzichtcollege uit een aangrenzend ressort (of dit college door het generale college laten aanwijzen).</p> <hr/> <p>bespreek 4-jaarlijks verslag op CV met RCV</p> <hr/> <p>Scherp geldende regels aan</p> <hr/> <p>BMCV dient op de hoogte gehouden te worden van opzichtprocedure inzake een ambtsdrager waar het BM al bij betrokken was</p> <hr/> <p>Toevoegen: afvaardiging BMLid in RCV</p> <hr/> <p>Toevoegen: BM moet door RCV eerder op de hoogte worden gebracht van eventuele problematiek in gemeenten.</p> <hr/> <p>Laat door of voor de colleges voor het opzicht een huishoudelijk reglement of protocol opstellen, dat ook aan klagenden beschikbaar gesteld wordt.</p> <hr/> <p>Stel voor de regionale colleges voor de visitatie ook een eigen protocol op en train met enige regelmaat (buitengewone) visitatoren in het hanteren van kwesties die seksueel misbruik betreffen.</p>	<p>BNP</p> <hr/> <p>O5</p> <hr/> <p>O5</p> <hr/> <p>O5</p> <hr/> <p>O5</p> <hr/> <p>CV17</p> <hr/> <p>CV</p> <hr/> <p>CV17</p> <hr/> <p>CV13</p> <hr/> <p>CV50</p> <hr/> <p>SMPR</p> <hr/> <p>SMPR</p> <hr/> <p>SMPR</p>

	<p>blijken er grote verschillen in deskundigheid in de colleges.</p> <p>-----</p> <p>Verzamel jurisprudentie en maak deze toegankelijk. Dit komt uniforme rechtspraak ten goede en het geeft inzicht in hoe de kerken omgaan met klachten over (seksueel) misbruik in pastorale- en gezagsrelaties.</p>	<p>Neem –blijvende- deskundigheidsbevordering voor de regionale colleges voor het opzicht op, inclusief de deskundigen inzake seksueel misbruik. Voor de laatsten met name waarheidsvinding en ondervragingstechniek.</p> <p>-----</p>	<p>SMPR</p> <p>-----</p> <p>SMPR</p>
10-2	De onafhankelijkheid van de visitatie heeft als schaduwzijde dat overleg met andere colleges overbodig geacht wordt.		A.J. Jonker
10-3-1	<p>De classes hebben moeite om geschikte kandidaten te vinden, met name in de vacatures voor niet-predikanten</p> <p>-----</p> <p>De classes hebben moeite om geschikte kandidaten te vinden, met name in de vacatures voor niet-predikanten</p> <p>-----</p> <p>thans worden geen eisen gesteld aan de deskundigheid</p> <p>-----</p> <p>De voorzitter van het college dient in een vroeg stadium te worden geraadpleegd over de te maken persoonskeuze</p> <p>-----</p> <p>Bepaling inzake roosters voor de verdeling over de ambten zijn volstrekt onbruikbaar en ze worden daarom niet meer gehanteerd</p> <p>-----</p> <p>4 visitatoren per CV voor grote CV is weinig. Met name als de hervormde en gereformeerde classes fuseren is het gewenst het oorspronkelijk aantal visitatoren te handhaven</p> <p>-----</p> <p>Alvorens tot benoeming over te gaan zou over de voorgenomen kandidatuur in overleg getreden kunnen worden met het moderamen van RCV</p> <p>-----</p>	<p>toevoegen: per classis 4 predikantvisitatoren en 4 (oud-) ambtsdragervisitatoren benoemen</p> <p>-----</p> <p>de strikte bepaling van vier + vier visitatoren loslaten, zodat kleinere classes minder visitatoren mogen benoemen</p> <p>-----</p> <p>toevoegen: "niet-ambtsdragers /taakdragers" voordragen om mee te werken bij de visitatie. Bij een buitengewone visitatie blijft het noodzakelijk dat de commissie bestaat uit (oud-)ambtsdragers</p> <p>-----</p> <p>toevoegen: iets over de geschiktheid van kandidaat-visitatoren</p> <p>-----</p> <p>toevoegen: "geen eigen criteria aanleggen" en "raadpleging voorzitter college"</p> <p>-----</p> <p>verwijderen: bepaling inzake roosters voor de verdeling over de ambten</p> <p>-----</p> <p>Wijzigen: het getal vier in een aantal visitatoren dat afhangt van de omvang van de classis</p> <p>-----</p> <p>toevoegen: "in overleg met het moderamen van het college"</p> <p>-----</p> <p>De woorden "een door de acv vast te stellen rooster" lijken geschrapt te kunnen worden.</p> <p>-----</p> <p>Kan beter over '8' dan over '4' personen per classis worden geschreven (4 (ex)predikanten en 4 andere (vm) ambtsdragers en kan ord. 10-3-6 vervallen.</p>	<p>V1</p> <p>-----</p> <p>V2</p> <p>-----</p> <p>V2</p> <p>-----</p> <p>V2</p> <p>-----</p> <p>V4</p> <p>-----</p> <p>V4</p> <p>-----</p> <p>V6</p> <p>-----</p> <p>V7</p> <p>-----</p> <p>J. Terbijhe</p> <p>-----</p> <p>J. Terbijhe</p>
10-3-2	Kwaliteit visitatie gaat boven kwantiteit	Aantal visitatoren per classis kan minder.	CV3
10-3-3	formeel zijn er primi en secundi, in de praktijk valt dit onderscheid weg	wijzigen: "tenminste 7" in "tenminste 12"	V9
10-3-5	Goede visitatoren graag een tweede keer (laten) herbenoemen.	wijzigen: visitatoren zijn tweemaal terstond herbenoembaar. Bij	V5, V9

		herbenoeming door de classis ook de mogelijkheid geven advies te vragen aan het moderamen van het college: stimuleert het functioneren van de kerk	
		'eenmaal' kan vervangen worden door 'tweemaal' onder toevoeging van 'eveneens' vóór 'tweemaal terstond'	J. Terbijhe A.J. Jonker
	De mogelijke lange zittingsduur van visitatoren kunnen averechts werken. In plaats van verdieping wordt het gevaar van eigenzinnig en eigenwijs optreden vergroot.		
10-3-6	formeel zijn er primi en secundi, in de praktijk valt dit onderscheid weg	verwijderen: verschil tussen primi en secundi	V9, V2 en V7
	gezien de hoeveelheid werk die visitatoren moeten verrichten en de noodzakelijke inwerkperiode moeten de secundi volledig bij het werk worden ingeschakeld	verwijderen: verschil tussen primi en secundi	V1, V3 en V6
	De classes hebben moeite om geschikte kandidaten te vinden, met name in de vacatures voor niet-predikanten	verwijderen: verschil tussen primi en secundi	V2
	De aard van het werk maakt het, anders dan bijv. de afvaardiging naar een meerdere vergadering, onmogelijk met 'invalers' te werken	verwijderen: verschil tussen primi en secundi	V3 en V4
	Iedere CV wordt gevraagd 6 leden voor het RC af te vaardigen, geen primi en secundi	Vervangen door een regel die de CV (met een bepaald minimum en tot een bepaald maximum) visitatoren laat benoemen (vermindert de complexiteit)	V5
10-4 geheel	Sommige kerkenraden springen zeer vrijblijvend om met de adviezen. Er wordt voor gepleit, dat in sommige gevallen aan deze adviezen een bindend karakter kan worden gegeven.	toevoegen: een artikellid waarin colleges mogelijkheid krijgen bepaalde adviezen een bindend karakter te geven	V6
	Voor het uitvoeren van de taken van het RCV is beschikking over een vrijgesteld predikant met bijzondere opdracht (denk aan RACV) onontbeerlijk (vergelijk vroegere scriba PKV)	toevoegen: beschikking over een vrijgesteld predikant met bijzondere opdracht (denk aan RACV)	V6
10-4-1		wijzigen: "bemiddelen" vervangen door iets anders	V9
10-5 geheel	Het RCV heeft de bevoegdheid, de zorg en de verantwoordelijkheid. Maar in grote kerkelijke provincies moet er gedelegeerd worden naar het moderamen. Het moderamen krijgt dus omschreven bevoegdheden, vooral bij buitengewone visitaties.	Toevoegen: een bepaling die het mogelijk maakt om of het moderamen of een andere kleine commissie te mandateren en beslissingsbevoegdheid te geven	V2
		toevoegen: een duidelijke omschrijving van het onderscheid tussen regulier en buitengewoon	V2
		wijzigen: het karakter van een advies in een buitengewone visitatie moet bindend kunnen zijn, zowel voor predikanten/kerkelijk werkers als voor een kerkenraad of groep uit de gemeente	V8
		toevoegen: bezoeken aan predikanten en kerkelijk werkers tijdens de visitatie moeten verplicht zijn	V8
	De kerkorde is te eenzijdig gericht op de gemeente. Er is veel kerkelijke arbeid buiten de plaatselijke gemeente in allerlei instellingen	toevoegen: de predikanten met een bijzondere opdracht en de kerkelijke werkers vallen onder het arbeidsveld van	V2

	<p>(ziekenhuizen e.d.) De visitatie van predikanten met een bijzondere opdracht ontbreekt. Genoemd worden in 4-2 alleen de predikanten in algemene dienst. Ook is de kerkorde te eenzijdig gericht op de predikanten, en geeft geen plaats aan de kerkelijke werkers (in tegenstelling tot bijv. ord. 3-12 en 3-13)</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>Visitatie moet verplicht hoor en wederhoor toepassen en haar rapport voor juistheid voorleggen aan de gemeente alvorens de classis te informeren. Visitatie met opdracht van de classis verliest al snel het belang van de gemeente uit het oog.</p>	<p>de visitatie</p> <hr/> <p>toevoegen: predikanten die volledig in dienst zijn van een gemeente zouden voor een deel moeten worden vrijgesteld voor het doen van buitengewone visitaties</p> <hr/> <p>wijzigen: de bevoegdheden van de classis tijdens of na een buitengewone visitatie moeten duidelijker omschreven worden</p> <hr/> <p>toevoegen: visitatoren die werken aan buitengewone visitaties moeten daar de deskundigheid voor hebben, professionaliteit moet een vereiste zijn</p> <hr/> <p>toevoegen: voor iedere regio zou een vrijgestelde predikant moeten zijn voor de buitengewone visitaties</p> <hr/> <p>Kwaliteit van gewone en buitengewone visitatie moet worden gegarandeerd</p> <hr/> <p>Toevoegen: bij geschillen duidelijke regels van hoor en wederhoor en eerst het verslag ter verificatie aan partijen voorleggen voordat het bij de classis een eigen leven gaat leiden.</p>	<p>V8</p> <hr/> <p>V8</p> <hr/> <p>V8</p> <hr/> <p>V8</p> <hr/> <p>CV3</p> <hr/> <p>G19</p>
10-5-1	<p>visitaties van alle gemeenten in een CV worden in 2 tot 2½ jaar afgerond. Dit leidt tot ergernis omdat de tijd tussen twee visitaties kort is.</p> <hr/> <hr/> <p>Elke gemeente dient tenminste(!) eens in de 4 jaren door 2 visitatoren bezocht te worden. Op jaarbasis is dat (2000 gemeenten: 4 = 500 bezoeken x 2 visitatoren) 1000 dagdelen, waarbij geen rekening gehouden is met verslaglegging en overleg.</p>	<p>Wijzigen: eenmaal in de vier jaar in eenmaal in de vijf jaar</p> <hr/> <p>Laten kerkenraden elkaar bezoeken en van elkaar leren</p> <hr/> <p>Wijzigen: Visitatie beperken tot de buitengewone omstandigheden van 10-5-2 of visitatie eenmaal per zes jaren.</p>	<p>V1</p> <hr/> <p>CV34</p> <hr/> <p>BDO</p>
10-5-2	<p>Adviezen van visitatoren worden vaak te vrijblijvend opgevat en terzijde gelegd. Het "gezag" van visitatoren is enkel moreel en dat wordt als een lacune in de kerkorde gevoeld</p> <hr/> <hr/> <p>Het RCV kan niet alleen gevraagd maar ook ongevraagd advies te geven. Het komt nogal eens voor dat er vervolgens niets met het advies gedaan wordt, juist daar, waar naar het oordeel van het RCV het opvolgen van het advies voorwaarde is voor een oplossing van de bestaande moeilijkheden</p> <hr/> <p>BM CV wordt veelal te laat ingelicht over buitengewone visitatie.</p>	<p>toevoegen: een duidelijke bepaling dat een advies van de visitatie niet zomaar terzijde gelegd kan worden. "Het moderamen van het regionaal college krijgt de bevoegdheid om in overleg met de betrokken visitatiecommissie aan adviezen een bindend karakter te verlenen"</p> <hr/> <p>toevoegen: ongevraagde adviezen van het college in het belang van gemeente en predikant zijn bindend</p> <hr/> <p>Toevoegen: BM CV moet worden gehoord voordat visitatie advies uit brengt</p>	<p>V2</p> <hr/> <p>V3</p> <hr/> <p>CV21</p>

	<p>BM CV wordt veelal te laat ingelicht over buitengewone visitatie.</p> <p>Ontbreken van mogelijkheid voor kerkenraad tot indienen van bezwaar tegen advies buitengewone visitatie</p> <p>De pastorale kleur van de visitatie slaat voor bijzondere visitatie gemakkelijk om in een zakelijk kerkjuridische kleur. Nu is denkbaar dat er naast het BMCV de gemeenteadviseur, visitatie/bijzondere visitatie, RACV en andere bovenplaatselijke commissies een rol gaan spelen in een conflict. Dit is conflictvergroterend in plaats van conflictverkleinend</p>	<p>BMCV moet eerder op de hoogte worden gebracht van problemen</p> <p>Bezwaarmogelijkheid tegen advies buitengewone visitatie opnemen?</p> <p>Wijzigen: in regel 2 i.p.v. 'kerkenraad' lezen ' (algemene) kerkenraad'</p> <p>of een aparte werkgroep/commissie instellen die via de visitatie wordt ingeschakeld met een specifieke 'know how'. Of instellen van een conflictmanager die bepaalt wie ingeschakeld wordt.</p>	<p>CV50</p> <p>CV 50</p> <p>CV14</p> <p>A.J. Jonker</p>
10-5-3	<p>Het leiding geven door het generale college is niet duidelijk omschreven, en geeft aanleiding tot frictie tussen generaal college en regionale colleges. Deze leiding dient minimaal ingevuld te worden, moet zich niet tot de vorm of inhoud van de visitaties uitstrekken, en moet niet tot doel hebben de visitatie in de verschillende regio's te uniformeren. (Een gemeente in Zeeland heeft er geen enkel belang bij, dat men in Groningen op dezelfde manier visiteert.)</p>	<p>toevoegen: strikte omschrijving van hetgeen waartoe de leiding van het generale college zich dient te beperken: voorlichting, studie, verbreding en hulpmiddelen: stimuleert het functioneren van de kerk en is kostenbesparend</p> <p>toevoegen: optreden van leden van het Generaal College in een concrete zaak dient alleen mogelijk te zijn op expliciet verzoek van (en alleen van) het betreffende Regionale College</p> <p>toevoegen: het Generale College dient alleen landelijke initiatieven te nemen waartoe in het gezamenlijk overleg van voorzitters en secretarissen van de Regionale Colleges is besloten</p>	V5
10-5-4	<p>In de praktijk wordt meestal alleen het visitatiegesprek geleid door de visitatoren. De vergadering is uitgeschreven door de voorzitter van de kerkenraad, die opent en welkom heet etc. Dit lijkt ons meer passend in onze tijd. Een uitzondering kan worden gemaakt voor buitengewone visitaties</p> <p>Kerkelijk werker wordt ten onrechte niet gevisiteerd</p>	<p>Verwijderen: "onder voorzitterschap van een van de visitatoren"</p> <p>Toevoegen: bij periodieke visitatie kerkelijk werker betrekken</p>	<p>V2</p> <p>CV11</p>
10-5-5	<p>De verplichting tot voltallige aanwezigheid wekt wrevel bij de kerkenraadsleden. In deze tijd waarin wij graag jonge kerkenraadsleden zien die met hun drukke werkzaamheden midden in de samenleving staan, is deze regel niet haalbaar en ook niet wenselijk. Een uitzondering kan gemaakt worden voor buitengewone visitaties</p> <p>Ambtsdragers zijn alleen verplicht de kerkenraadsvergadering tijdens een visitatie bij te wonen. Wil de visitatie haar taak goed kunnen uitoefenen, dan moeten visitatoren zowel in gewone als in buitengewone visitaties de gelegenheid hebben, zo zij dat voor de voortgang van de visitatie van belang achten, om met elke ambtsdrager te spreken. In de huidige regeling heeft een weigeren van het gesprek (hetgeen met name bij buitengewone visitaties voorkomt) geen consequenties</p>	<p>geheel verwijderen</p> <p>toevoegen: een regeling waarbij elke ambtsdrager gehouden is, zo visitatoren dat wensen, met hen in gesprek te gaan met als sanctie een klacht bij het (regionale) college voor bezwaren en geschillen</p>	<p>V2</p> <p>V3</p>
10-5-6		<p>Wijzigen: in regel 1 i.p.v. 'gemeente' lezen: '(wijk)gemeente'</p>	CV14

	Gemeenteleden hebben de mogelijk om de visitatie te bezoeken maar er is geen terugkoppeling van visitatie naar gemeentelid.		H. den Ouden
10-5-8	Het zou goed zijn wanneer er iets zou worden omschreven over de relatie van visitatoren en de gemeenteadviseur. Overlapping moet worden voorkomen	toevoegen: een bepaling over de relatie tussen de visitatie en het werk van de gemeenteadviseur	V2
10-5-10 en 11 samen	Verslaglegging van college aan CV laat sterk te wensen over, waardoor tijdige bemoeienis vanuit CV bij problemen onmogelijk is	Toevoegen: verplichting tot meer terugkoppeling door visitatie naar CV	
10-5-10	Iedere visitator (of ieder team) heeft een zelfstandige rol bij de opstelling van het verslag van een visitatie. Te weinig echter komt in ord 10-5-10 de actieve rol aan de orde, die het college c.q. in de praktijk het moderamen behoort te spelen met betrekking tot de verantwoordelijkheid voor het te verzenden verslag	toevoegen: de zinsnede "..... het regionale college voor de visitatie, dat (onder eigen verantwoordelijkheid voor het verslag) een afschrift daarvan .."	V4
	<p>Toezening verslagen aan leden BM CV met risico van schending privacy</p> <p>-----</p> <p>Verslagen zijn nu 'mosterd na de maaltijd'</p> <p>-----</p>	<p>Wijzigen: toezending verslagen beperken tot preses en scriba CV of moderamen</p> <p>-----</p> <p>Wijzigen: visitatoren (i.p.v. het college) sturen de verslagen direct naar BM</p> <p>-----</p> <p>Hier kan 'en aan de betrokken kerkenraden' vervallen omdat de koppels visitatoren dit al doen.</p>	<p>CV27, CV43</p> <p>-----</p> <p>CV13</p> <p>-----</p> <p>J. Terbijhe</p>
10-5-11	<p>na afloop van alle visitaties in een classis wordt een samenvattend rapport over de visitaties in die classis gemaakt. Daarnaast ontvangt het pmc ook steeds kopieën van alle visitatieverslagen na bespreking in het regionale college</p> <p>-----</p> <p>Verslag hoeft niet naar het GCV, wat is de meerwaarde van het toezenden aan dit orgaan?</p>	<p>wijzigen: jaarlijks rapporteren in regelmatig rapporteren, in ieder geval na voltooiing van een visitatieronde</p> <p>-----</p> <p>Verwijderen: afschrift zenden aan het GCV</p>	<p>V1</p> <p>-----</p> <p>V7</p>
10-5-12	door de korte periode waarop deze rapportage is gebaseerd (1½ jaar en geen 4 jaar) en waarin maar 1 of 2 classes zijn gevisiteerd ontstaat er een volkomen scheef beeld van de situatie in de regio	<p>toevoegen: over de afgelopen 3 (of 4) jaar</p> <p>-----</p> <p>De woorden 'de regionale colleges en' vervallen, omdat ze dat als doen overeenkomstig ord. 10-5-10.</p>	<p>V1</p> <p>-----</p> <p>J. Terbijhe</p>
10-7-2	wat is de rol van de classicale vergadering? Kan zij ook zelf dingen doen, geeft zij door aan het RCO?	Wijzigen: opzicht door CV schrappen of: opzicht door CV verhelderen, bijvoorbeeld of visitatie voorwerk kan doen	O3
10-7-5	Het is beter als de kleine synode verwijst naar de regio omdat er anders geen beroepsmogelijkheid meer is bij het generale college	Wijzigen: "verwijzen door de kleine synode naar het generaal college" in "verwijzen naar de regio"	O3
10-8 nieuw lid	In de kerkorde wordt niet expliciet aangegeven wanneer de deskundigen inzake seksueel misbruik moeten worden ingeschakeld. Dit leidt ertoe dat ter zake ondeskundigen besluiten of een klacht mogelijk seksueel misbruik betreft.	Wijzig de kerkorde zodanig dat als er ook maar enige twijfel is of een klacht een categoriezaak betreft, de specifiek-deskundigen moeten worden ingeschakeld. Dit stemt overeen met de geest van artikel 15 generale regeling kerkelijke rechtspraak.	SMPR
10-8-1	<p>soms lastig in de eigen regio voldoende mensen te vinden die beschikbaar zijn om een zaak te behandelen</p> <p>-----</p> <p>samenvoeging zou kunnen leiden tot een grotere vergaderbelasting voor het geheel en voor iedereen meer reistijd en reiskilometers, niet</p>	<p>Toevoegen: uitwisseling met een andere regio mogelijk maken</p> <p>-----</p> <p>wijzigen: grotere colleges met verschillende kamers die per regio zijn verdeeld, maar dan wel onderling</p>	<p>O3</p> <p>-----</p> <p>O3</p>

	meteen aantrekkelijk	menskracht kunnen uitwisselen of van elkaar lenen of elkaar kunnen vervangen	
10-8-3	Oud-ambtsdragers hebben veel ervaring, het ambtsgeheim blijft toch, de kwaliteit is belangrijker dan het feit dat men ambtsdrager is ----- In de praktijk wordt niet de hand gehouden aan het voorschrift dat de ACV benoemt nadat de classicale vergaderingen in de gelegenheid zijn gesteld aanbevelingen in te dienen ----- Vallen emeritus predikanten ook onder het begrip predikanten?	Toevoegen: emeriti kunnen tot 70 jaar ook als emeritus lid te zijn en oud-ambtsdragers (anders dan predikant) kunnen ook lid zijn ----- Verwijderen: het voorschrift dat de ACV benoemt nadat de classicale vergaderingen in de gelegenheid zijn gesteld aanbevelingen in te dienen ----- Toevoegen: verduidelijken welke predikanten lid kunnen zijn van het college	O3 ----- O5 -----
10-8-4	het risico moet worden voorkomen dat een adviserend lid een te zwaar stempel drukt op het college, daarom termijn maximeren	Toevoegen: maximum termijn aan adviserend lid (twee of eventueel drie periodes van vier jaar)	O5
10-8-5	Wie moet bij ontstentenis van de voorzitter de vergadering voorzitten. Kan/mag een ander collegelid de voorzitter ter vergadering vervangen?	Toevoegen: behalve de voorzitter ook de vicevoorzitter laten aanwijzen door ACV	O1
10-8-7	het risico moet worden voorkomen dat een adviserend lid een te zwaar stempel drukt op het college, daarom termijn maximeren	Toevoegen: maximum termijn aan adviserend lid (twee of eventueel drie periodes van vier jaar)	O5
10-8-8	Het generaal college heeft een vaste voorzitter, benoemd door de generale synode. Er is geen expliciete regeling voor de waarneming bij zijn ontstentenis. Aangezien onduidelijkheid ongewenst is het van belang dat voor de voorzitter wordt voorzien in een secundus en tertius	toevoegen aan de eerste zin van ord. 10-8-8: "alsmede diens secundus en tertius"	O4
10-8-9	-- ----- In verschillende colleges worden chronisch te weinig leden, secundi en tertii benoemd, waardoor met vertragingen zittingen worden gepland	Verwijderen: tertius ----- wijzigen: alle bij een college bestaande secundi en tertii moeten bij de behandeling van een zaak kunnen worden betrokken, maar WEL met inachtneming van de bepaling van ord. 10-8-3 en 10-8-6 dat er ten naaste bij evenveel predikanten als ouderlingen aan de behandeling deelnemen en dat tevens in voorkomende gevallen een lid met Lutherse achtergrond dient deel uit te maken van het college	O3 ----- O4
10-9 geheel	de veroordeling door de burgerlijke rechter van een predikant wegens seksueel misbruik, terwijl het geco dit niet bewezen achtte kan onoplosbare knopen opleveren in het vervolg van de visitatie en de 3-20-procedure. Wat te doen met een predikant die volgens de eigen kerkelijke rechtsgang is 'vrijgesproken', maar wel een strafblad heeft en buiten de kerk nooit meer met jongeren zou mogen werken, wegens het ontbreken van een Verklaring omtrent gedrag? ----- Jaarlijkse verslagen zijn tot nu toe niet ontvangen door BM. Communicatie zoals vastgelegd in de ordinantie over zaken de classis betreffende is erg formeel en niet tijdig ----- De classis is lang niet altijd toegerust om adequaat op te treden bij vrijstelling of ontheffing. Doordat visitatoren uit de andere classis visiteren, is er geen contact meer tussen BM en de visitatoren die de gemeenten bezoeken. ----- --	Toevoegen: indien er gelijktijdig met een opzichtprocedure ook een burgerlijke rechtszaak wordt aangespannen kan het regionaal college voor het opzicht de procedure opschorten tot er een uitspraak door de burgerlijke rechter is gedaan. Indien er een uitspraak is gedaan in de burgerlijke rechtszaak, zou deze uitspraak ook voor het regionaal college voor het opzicht bindend moeten zijn ----- kortere communicatielijnen dan alleen de formele rapportage tussen BMCV en RCV in geval van buitengewone visitatie ----- Het contact tussen het BM (of nog beter de cv) en de visitatoren zou minstens één keer per 4 jaar plaats moeten vinden bijv. n.a.v. een vierjaarlijks verslag ----- Laat RCO zelf toetsingskader aangeven i.p.v. 'op aangeven van anderen'	V3 ----- CV32 ----- CV17 ----- CV29

10-9-4	Soms komt het voor dat de maatregel wordt uitgesproken vanwege een ernstige klacht die achteraf afgewezen wordt. Indien er in de gemeente geen onrust is, is de maatregel juist oorzaak van onrust	Toevoegen: de voorlopige maatregel kan alleen genomen worden indien voortzetting van het werk de gemeente (kerk) schade berokkend	BNP
10-9-5	De kerkorde geeft de mogelijkheid dat een onafhankelijke psychiater ingeschakeld wordt om een rapport te schrijven, teneinde een proces goed te kunnen voeren. Een psychiatrisch rapport is niet noodzakelijk om een klacht te beoordelen. De klacht gaat over gedrag. De betrokkene staat in het ambt, is daar geschikt voor bevonden en mag dus gehouden worden aan de eisen die aan het ambt gesteld worden. Een psychiatrisch rapport kan wel aan de orde zijn om te kunnen beoordelen of een schorsing kan worden opgeheven.		SMPR
10-9-6-a	Naar het voorkomt worden letterlijke bewoordingen voorgeschreven aan de vermaning die het college zou willen gebruiken. In de praktijk knellen deze formuleringen en zou in een aantal minder verheven gevallen een meer op de kwestie toegesneden vermaning de voorkeur verdienen. Zo gaat het in bepaalde gevallen van fraude of belediging dan wel (lichte) nalatigheden dikwijls niet om de belijdenis maar alleen om de "wandel", hetgeen dan overigens een archaische en niet goed passende term is, die niet effectief in een goede vermaning kan worden vervat	Verwijderen: de woorden "om terug te keren van een belijdenis of wandel waarin kennelijk niet geluisterd wordt naar wat Christus door zijn Geest of Woord tot ons zegt"	O4
10-9-6-b		toevoegen: een termijn	O4
10-9-6-c	Als een schorsing wordt uitgesproken, blijkt in de praktijk dat dit veelal een schorsing voor bepaalde tijd is. Na afloop van die periode kan betrokkene weer aan het werk, eventueel zonder dat er iets wezenlijk veranderd is. Dat brengt een groot risico mee voor recidive bij plegers van seksueel misbruik. Het IBO SMPR bereidt een advies voor over dader- en beschuldigenbeleid. Zij willen daarom toch nu vast pleiten voor een wijziging in de kerkorde zodanig dat zowel rechtgedaan wordt aan het slachtoffer, als aan de bescherming van kwetsbare gemeenteleden in de toekomst, als aan de dader. Ook voor hem/haar is het ongewenst opnieuw in een situatie te komen waar grenzen worden overschreden.	Leg in zaken van seksueel misbruik in principe een schorsing voor onbepaalde tijd op en formuleer criteria op grond waarvan besloten kan worden de schorsing op te heffen.	SMPR
10-9-7	onwenselijk dat een opzichtprocedure wordt doorkruist en gehinderd door een aanvraag tot emeritering wegens algehele invaliditeit ----- de colleges voor het opzicht dienen op zo kort mogelijke termijn een uitspraak te doen omdat het in veel gevallen gaat om situaties die zeer belastend zijn voor gemeenten. Wanneer een termijn verlengd wordt moet dit helder gecommuniceerd worden met betrokkenen ----- Uitbreiding is nodig met een tussenvorm ----- De termen schromelijk en misbruik uit de aanhef van dit artikel wringen in de praktijk teveel. In veel gevallen is er wel een duidelijke tekortkoming van	toevoegen: aanvraag tot emeritering wegens algehele invaliditeit wordt aangehouden tot na de uitspraak ----- toevoegen: de uitspraak moet binnen een bepaalde termijn (bijvoorbeeld 3 maanden) worden gedaan. Deze termijn kan eenmaal worden verlengd door een met redenen omkleed besluit ----- Toevoegen: indien een langere periode van bezinning nodig is: schorsing voor een langere duur; na die periode wordt bezien of de schorsing kan worden opgeheven of dat tot ontzetting moet worden overgegaan. ----- verwijderen uit de aanhef: de term "schromelijke" en achter het woord "misbruik" de woorden invoegen: "dan wel	V1 ----- V1 ----- BNP ----- O4

	<p>hetgeen van een goed ambtsdrager in de kerk mag worden verwacht en acht het college de betreffende gedraging of nalatigheid ook wel tuchtwaardig, maar past toch niet goed het criterium schromelijk of misbruik. Het resultaat is dat in beslissingen de motivering tendeert naar een gedrag "onder de norm", maar dat dan aan het eind in contrast daarmee de term "misbruik" of "schromelijke veronachtzaming" wordt gebezigd (om aan de kerkordebepaling te voldoen), zonder dat die zware toets in wezen is aangelegd. Dit levert een ongewenste (voor sommigen voor hoger beroep vatbare) motivering op</p>	<p>tekortkoming in de behoorlijke vervulling"....</p>	
10-9-7-b	<p>De schorsing voor bepaalde tijd is duidelijk een straf. Indien de straftijd voorbij is kan de betrokkene weer voluit aan het werk. Dit blijkt in de praktijk niet altijd eenvoudig, zeker niet indien de schorsing langere tijd duurt</p> <p>-----</p> <p>Een predikant die voor een bepaalde tijd geschorst is kan na de schorsing zijn werkzaamheden hervatten zonder dat er iets is gedaan aan de oorzaak van de schorsing. Als er sprake is geweest van grensoverschrijdend gedrag is het voor een kerkenraad belangrijk om te weten of een predikant weer veilig aan het werk kan. Goede voornemens zijn niet genoeg.</p>	<p>Toevoegen: een maximale termijn van 3 (of 6) maanden stellen aan schorsingen voor bepaalde tijd, waarbij terugkeer in de gemeente in beeld is.</p> <p>-----</p> <p>Toevoegen: nadere voorwaarden, zoals verplichte werkbegeleiding</p>	<p>BNP</p> <p>-----</p> <p>BDO</p>
10-9-9	<p>Verzoening met de gemeente is begrijpelijk, wanneer betrokkene weer in die gemeente aan het werk moet gaan, zoals bij ouderlingen en diakenen. Bij predikanten (en dit geldt ook voor wie in een bediening staan) is deze eis minder vanzelfsprekend.</p> <p>-----</p> <p>Een middel van kerkelijke tucht wordt volgens dit artikel op verzoek van de betrokkene of van de betrokken ambtelijke vergadering opgeheven (imperatief?) nadat berouw gebleken en verzoening met de gemeente tot stand gekomen is. In de praktijk knellen deze criteria. Het onderzoek naar het berouw is op zich zelf al moeilijk genoeg, maar het criterium van verzoening met de gemeente is vrijwel onwerkbaar. De bedoelde criteria zijn ook niet voorgeschreven in ord 10-9-7 sub c, de 2^e volzin. Er is onvoldoende reden voor het verschil met ord 10-9-9.</p> <p>-----</p> <p>Het woord "schromelijk" suggereert dat alleen heel ernstige veronachtzaming of misbruik van het ambt tuchtwaardig is en men het ambt wel "matig" mag veronachtzamen of misbruiken.</p> <p>-----</p> <p>Berouw moet blijken, en wel uit gedrag tegenover de gemeente en het slachtoffer/de slachtoffers, en niet alleen in woorden worden uitgesproken</p>	<p>Toevoegen/wijzigen:</p> <ul style="list-style-type: none"> * indien berouw gebleken is, kan een tijdelijke schorsing van max. 3 (6?) maanden worden opgelegd. De predikant blijft in principe verbonden aan de gemeente; * indien berouw gebleken is maar een langere straf nodig is vanwege de slachtoffers: <ul style="list-style-type: none"> - ouderlingen en diakenen: ontzetting uit het ambt (en verlies van passief kiesrecht evt. gedurende vast te stellen periode); - predikanten, bevoegden en kerk. werkers: schorsing voor bepaalde tijd (4 (of 7) maanden – 1 jaar (1,5 jaar)) en losmaking/ontslag. Na deze periode is de schorsing opgeheven <p>-----</p> <p>Verwijderen: berouw en verzoening</p> <p>-----</p> <p>Toevoegen: in die gevallen waarin het verzoek om opheffing van de tuchtmaatregel niet uitgaat van de ambtelijke vergadering, verplicht een voorafgaand advies bij de betrokken ambtelijke vergadering vragen.</p> <p>-----</p> <p>Schrap het woord "schromelijk".</p> <p>-----</p> <p>Werk het begrip "berouw" uit in meetbare criteria.</p>	<p>BNP</p> <p>-----</p> <p>O4</p> <p>-----</p> <p>SMPR</p> <p>-----</p> <p>SMPR</p>

	<p>tegenover het college voor het opzicht of de classis. Bij berouw hoort omkeer van de dader en (aanbod van) genoegdoening aan het slachtoffer. De (bereidheid tot) omkeer kan blijken het feit dat een dader kan aantonen dat hij/zij gebruik heeft gemaakt van aangewezen vormen van psychologische of psychiatrische begeleiding.</p> <p>-----</p> <p>Juist in de genoegdoening aan slachtoffers kan de kerk ernst maken met de solidariteit met slachtoffers. Op dit moment is de kerkorde gericht op herstel van de zondaar (in dit geval: de pleger van het misbruik) en besteedt nauwelijks tot geen aandacht aan de slachtoffers van de zonde. Zonde is niet iets dat alleen tussen God en zondaar speelt, het heeft ook een intermenselijke dimensie. Schuld en zonde moeten we niet te ver uit elkaar halen.</p> <p>-----</p> <p>Niet alleen verzoening tussen zondaar en gemeente is aan de orde. Duidelijk moet worden welke stem het slachtoffer en zijn of haar directe omgeving heeft in het proces van verzoening. De stemmen van alle betrokkenen, inclusief het slachtoffer, moeten worden gehoord. Het moet niet zo zijn dat elke door een dader uitgesproken wens tot verzoening beschouwd wordt als een daadwerkelijke stap naar verzoening. Het moet echter ook niet zo zijn dat elk gemeentelid op grond van een futiliteit of op grond van wrok de berouwvolle zondaar uit de gemeente kan weghouden.</p>	<p>-----</p> <p>Doordenk de positie en het belang van slachtoffers.</p> <p>-----</p> <p>Concretiseer het begrip "verzoening".</p>	<p>-----</p> <p>SMPR</p> <p>-----</p> <p>SMPR</p>
10-10-4	<p>Uitspraken over ambtsdragers zijn niet bij alle geleidingen van de kerk bekend waardoor sancties hun effect kunnen verliezen</p> <p>-----</p> <p>In sommige zaken – zeker als er niet alleen een eindbeslissing volgt maar ook enige tussenbeslissingen – worden erg veel (dure) aangetekende brieven verstuurd (verzending naar kerkelijke organen geschiedt ook steeds meer per e-mail)</p>	<p>toevoegen: kerkordelijke inkadering van het bekendmaken van uitspraken van het college voor het opzicht</p> <p>-----</p> <p>wijzigen: uitsluitend de eindbeslissing, voor zover verzonden aan de klager en de beklagde, wordt per aangetekende brief wordt verstuurd en in alle andere gevallen wordt gehandeld naar bevind van zaken</p>	<p>V6</p> <p>-----</p> <p>O4</p>
10-11-8	<p>De regel dat in hoger beroep binnen 30 dagen nadat het beroep is ingesteld moet worden beslist is in de praktijk niet haalbaar. In de praktijk verlengt de voorzitter de termijn enige malen met 30 dagen, hetgeen dient te geschieden door een schriftelijke beslissing te zenden aan de betrokkenen (niet zelden een flink aantal klagers en soms meer beklagden) en het betreffende regionaal college. Een gekunstelde en ongewenste regeling, tijdrovend en duur. Verder is onduidelijk of de beslissing tot verlenging gemotiveerd moet zijn en voor (spoed) hoger beroep vatbaar is. Deze vraag is opgeworpen door een ijverig raadsman.</p>	<p>Geheel verwijderen</p>	<p>O4</p>
10-11-9	<p>Kortere termijn stellen dan de huidige 60 dagen aan de "spontane vernietiging" van een besluit van een regionaal college door het generaal college, waartegen geen hoger beroep is ingesteld</p>	<p>Toevoegen: de bepaling van art 16 gr kerkelijke rechtspraak</p>	<p>O4</p>
10-11-11	<p>In sommige zaken – zeker als er niet alleen een eindbeslissing volgt maar ook enige tussenbeslissingen – worden erg veel (dure) aangetekende brieven verstuurd (verzending naar kerkelijke organen geschiedt ook steeds meer per e-mail)</p>	<p>wijzigen: uitsluitend de eindbeslissing, voor zover verzonden aan de klager en de beklagde, wordt per aangetekende brief wordt verstuurd en dat in alle andere gevallen wordt gehandeld naar bevind van zaken</p>	<p>O4</p>
	<p>Handhaven toezichttaak met bijbehorend</p>		<p>RCBB</p>

	ambitieniveau is moeilijke opgave door gebrek aan menskracht. Administratieve ondersteuning van RCBB garanderen, zie 'Analyse etc.' d.d. 2008. Zonder deze ondersteuning verliest toezicht toegevoegde waarde en kan dan beter verdwijnen		
11	<p>Het huidige model voor de financiële verantwoordelijkheid is te centralistisch ingericht.</p> <p>Kerkenraden zijn niet goed op de hoogte met regels inzake toezicht, daardoor misverstanden en extra inspanning bij toezicht momenten</p> <p>In aantal kleine gemeenten schiet beheer over grote vermogens ernstig tekort</p> <p>Het ontbreken van sanctiemogelijkheden werkt belemmerend</p> <p>Huidige rechtspositieregelingen voor onbepaalde tijd (predikanten) leidt tot grote problemen.</p> <p>Het toezicht op de gemeenten en diaconieën is van belang in dossiers als ANBI, handelsregister en identificatiewetgeving. Het eigen toezicht gaat voor gaat boven de overheidstoezicht</p>	<p>Breng meer flexibiliteit aan in benoemingsmogelijkheden en rechtsposities</p>	<p>S.P. Hoekstra</p> <p>R2</p> <p>R2</p> <p>R6</p> <p>R6</p> <p>Mr. J. Broekhuizen</p>
11-1-2	'toevertrouwen' en 'verzorgen' zijn geen juridische begrippen		PG Hilversum
11-2 en 11-3 geheel	<p>We zijn in Dalfsen een afwijkende gemeente op dit punt: a) geen CvK/CvD per wijk; b) AK doet alles, behalve pastoraat</p> <p>Het probleem is dat onvoldoende ambten kunnen worden vertegenwoordigen in een kerkenraad.</p> <p>In de besluitvorming m.b.t. de kerkbouw in de wijk Vathorst is vanuit het CvK vooral tegenwerking ervaren. Als wijkkerkenraad is onze stem in de AK onvoldoende gehoord. In onze beleving biedt de kerkorde weinig mogelijkheden voor inhoudelijk beroep.</p>	<p>Vrijheid op dit punt voor het geval er voldoende op elkaar lijkende wijkgemeenten zijn.</p> <p>Mogelijkheid deskundigen van buiten aan te trekken; werken met mandaat van de kerkenraad.</p> <p>Er zouden meer mogelijkheden moeten zijn om in probleemsituaties als wijk een second opinion te vragen. Hogere organen lijken bij voorbaat meer te luisteren naar het CvK dan naar een wijkkerkenraad</p> <p>Omvang aantal ouderlingen kerkrentmeesters max. gelijk aan aantal ouderlingen</p>	<p>G13</p> <p>G28</p> <p>G36</p> <p>G38</p> <p>G25</p>
11-2-2	Wel bereidheid tot kerkrentmeester; niet tot ambt.	"Tenminste één/derde van het aantal kerkrentmeesters is ouderling-kerkrentmeester, met dien verstande dat dit aantal niet lager is dan twee".	VKB
11-2-7	De competenties, verantwoordelijkheden en het afleggen daarvan zijn niet scherp weergegeven. Nu zelfs in conflictueuze regeling. Begrippen als 'vaststellen' en 'goedkeuren' krijgen dikwijls en polyinterpretabele uitleg.	Schakel een bestuursjurist in om tot ijking van de begrippen te komen	PG Hilversum
11-2-8	Hoe kan een derde weten of een handeling past binnen het beleidsplan en de begroting?	De kerkenraad aan de derde verklaart dat de handeling van het betreffende college past binnen het beleidsplan en de begroting danwel voor een concrete handeling steeds de toestemming geeft.	Anoniem
11-2-9	Een erfstelling is toch geen legaat?	Het aanvaarden van legaten of schenkingen onder last of voorwaarde	Anoniem
11-3-2	Op basis van praktijkervaringen staat ook de kerkenraad een duidelijk onderscheid tussen	De eerste volzin als volgt formuleren: Het college van ... wijst uit zijn midden	G31

	middelenbeheer (een directe collegeverantwoordelijkheid) en boekhouding voor	een voorzitter, een secretaris en een penningmeester, belast met het middelenbeheer, aan.	
11-3-7	Nu te weinig inzichtelijk hoeveel diaconaal geld wordt overgeheveld naar de gemeente	Draag de RCBB's op in hun verslaglegging op te nemen in welke mate er wordt overgeheveld. Laat hen dit landelijk rapporteren aan de generale synode	FvD
11-4	Waarin is het college van kerkrentmeesters nu precies verantwoording schuldig en hoe moet gehandeld worden als de kerkenraad het op terreinen (bijvoorbeeld personele bezetting) niet met het college eens is. Het zou goed zijn als er duidelijker werd geformuleerd dat de uiteindelijke beslissingbevoegdheid bij de kerkenraad ligt. En dat dit dan ook voor alle terreinen van het werk geldt. Wat zijn de verantwoordelijkheden tussen verschillende denkende partijen die samen weer een kerkenraad vormen. Zijn er mogelijkheden tot decharge vanuit de kerkenraad. Als er geen goed overleg meer mogelijk is, leggen alle regels het af.	Wenselijkheid van aanpassing op dit punt. Zie omschrijving. Is tamelijk urgent.	G41
11-4-2	Teveel lidmaatschappen voor één persoon	Vereenvoudig hier de regelgeving (en op vergelijkbare plaatsen waar het gaat om 'doorvertegenwoordiging'	BGS
11-4(-2) en 4	Cumulatie van functies moet zoveel mogelijk worden voorkomen, zoals een diaken in de AK die nu automatisch lid is van het college van diakenen. Geldt evenzeer voor ouderling-kerkrentmeesters (11-4-2)	<p>Wijzigingsvoorstel: 2° zin als volgt lezen: 'Het college van diaken wordt gevormd door de diakenen, die daartoe op gezamenlijke voordracht van de wijkraden van diakenen door de algemene kerkenraad zijn benoemd. Ambtsdragers met een bepaalde opdracht kunnen boventallig door de algemene kerkenraad aangewezen worden uit de ambtsdragers van de gemeente of verkozen worden uit de stemgerechtigde leden van de gemeente, met dien verstande dat het aantal boventallige leden ten hoogste een derde deel is van het totaal aantal leden van het college van diakenen'</p> <p>Idem voor de ouderling-kerkrentmeester in 11-4-2</p>	FvD B4
11-4-6		Het gestelde moet ook gelden voor de wijkraad van diakenen.	HG Putten-Andreaskerk
11-6 en 7	Met name kleine diaconieën met dito budget ervaren de indiening van de begroting als een onevenredig zware administratieve last. Het toezicht moet als ondersteunend (kunnen) worden ervaren.	<p>Toevoegen dat begroting en jaarrekening worden opgesteld volgens verplicht model, door de synode vastgesteld (sterke voorkeur, dus niet verplicht). Kan ook taak van het platform van RCBB's worden</p> <p>Voorschrift bij indienen begroting van diaconie nuanceren.</p> <p>Meerjarenraming (5 jaar) bij elke begroting verplicht stellen.</p> <p>Beleidsplan schrappen, behalve bij overheveling.</p>	R1, R5, R7 R5 R5, R4 R5

		Voer een verplichte inzending van een (met de jaarstukken) voortschrijdend 'meerjaren-perspectief' in, waarin bijvoorbeeld voor een periode van steeds 5 jaar, jaarlijks door de gemeente wordt vooruitgekeken op de thema's ledenaantal; verwachte inkomsten en uitgaven/kosten. Dit als hulpmiddel voor de plaatselijke gemeenten om tijdig op veranderende situaties te kunnen inspelen. Het beleidsplan blijkt -zo is de ervaring- deze functie niet te vervullen en mist bovendien het element van de jaarlijkse update	R6
11-7-4	Accountantsverklaring vraagt om intensieve controle en aanzienlijke kosten. In praktijk wordt maar klein aantal jaarrekeningen van accountantscontrole voorzien.	Schrap de woorden 'certificerend accountant'	BDO
11-8-1	De huidige regelgeving schiet zijn doel voorbij, verschaft onnodig veel werk, is nauwelijks afdwingbaar, geen sancties mogelijk en wekt de illusie dat er een sluitend stelsel is ontworpen.	Inzenden van begrotingen en jaarrekeningen afschaffen. Voorstel: Het bovenplaatselijk toezicht zou zich moeten concentreren op een beperkt aantal taken: a. toegevoegde waarde leveren vanuit de ervaringswerelden van de RCBB leden door het geven van concrete ondersteuning aan gemeenten/diaconieën d.m.v. adviezen op terreinen waarop de plaatselijke aanwezige deskundigheid schaars is (bv afstoten van gebouwen, grote restauraties, projectontwikkeling). Daarmee kunnen voor de gemeenten aanzienlijke financiële voordelen behaald worden. B. bewaking van continuïteit van gemeenten door scherpe en klinische toetsing van solvabiliteitsaanvragen. Indien de reguliere inzending van begrotingen en rekeningen worden beëindigd, moeten solvabiliteitsaanvragen wel vergezeld worden van actuele jaarrekeningen en begrotingen, het liefst betrekking hebbend op meer jaren. De toetsing zou niet moeten plaatsvinden door de gemeenteadviseur kerkbeheer (die soms eerst in adviesrol is geplaatst), maar door RCBB leden zelf, die onbevangen kunnen oordelen. Indien dit instrument van toetsing wordt gehanteerd, zullen gemeenten hun eigen belang voor een goede verslaglegging snel inzien, want het afwijzen van een solvabiliteitsverklaring is voor een gemeente heel vervelend. C. kritisch beoordelen	P. van Genderen
11-8-1 1 ^e aandac htsstree pje		Toevoegen: en bezwaren van	Mr. M. Eker en Mr. G. de Jong
11-8-1 en 2	Te weinig reactie van RCBB op het jaarlijks inzenden van begroting en rekening. Voldoende andere meetpunten (evt. ook visitatie)	Schrap ord. 11-8-1 en 2	VKB
	Moet verplichting tot jaarlijkse inzending van beleidsplan, begroting en jaarrekening blijven bestaan?		BDO
		Beperken tot het eenmalig meezenden	R7

		van het actuele beleidsplan.	
11-8-2	Samenwerking RCBB – CV is gebrekkig	Toevoegen: RCBB zendt afschrift van reactie op begroting/jaarrekening aan CV ter kennisgeving	CV 40
11-8-2 en 4	Het is momenteel niet duidelijk wanneer er geen toestemming van het RCBB noodzakelijk is voor bepaalde rechtshandelingen. Het kan eigenlijk alleen afgeleid worden vanuit de situatie dat beslist wél toestemming noodzakelijk is. -----	Toevoegen aan lid 2: 'Indien geen overleg nodig is verstrekt het RCBB een goedkeurende verklaring waarin tevens wordt meegedeeld dat voor de bij de begroting voorziene rechtshandelingen, voor zover ze niet in lid 3 worden genoemd, geen toestemming van het RCBB noodzakelijk is' Lid 4 kan dan vervallen. Ander voorstel: 11-8-2 handhaven, 11-8-4 schrappen en aan 11-8-3 toevoegen: Wanneer geen toestemming nodig is, verstrekt het RCBB een verklaring van 'geen toestemming nodig'	R1 ----- R4
11-8-3	Het regionale college hoeft voor het aanvaarden van een erfenis (nalatenschap) toch geen toestemming te geven? ----- Wanneer het toezicht hier betreft de monumentale waarde is er het toezicht van de Rijksdienst MZ (en is toezicht daarop van RCBB een verdubbeling). Wanneer het hier gaat om de financiële kant ervan kan dat ook voor niet-monumentale gebouwen van belang zijn ----- Er is geen eenduidigheid over het eerste aandachtsstreepje. Enerzijds wordt aangenomen dit op alle kerkgebouwen van toepassing te laten zijn, anderzijds zijn er stemmen dit artikel ongewijzigd te handhaven. Wanneer dit artikel voor alle kerkgebouwen van toepassing wordt, is dit een verzwaring van de werkzaamheden van het RCBB en de gemeenteadviseur kerkbeheer. Gezien de beperkte formatie lijkt dit een bezwaar te worden.	Deze voorwaarde opnemen onder 11-2-9 en/of 11-3-6 ----- Is dit artikel opgenomen met het oog op de garantie voor de overheid dat de eigenaar een zorgplicht heeft voor eigendom met een monumentale waarde? ----- Verplicht vragen van advies aan het RCBB met betrekking tot het afstoten van kerkgebouwen, omdat de praktijk leert dat dit een zeer moeilijk en emotioneel proces is dat veelal zorgt voor grote verdeeldheid in de gemeente.	Anoniem ----- VKB ----- R7
11-8-4	Regeling is onpraktisch. Een derde zou, indien 100% zekerheid gewenst is, altijd om een verklaring moeten vragen		Anoniem
11-9 en 10 geheel	Bij een door het RCBB noodzakelijk geacht juridisch onderzoek naar een beheerskwestie werd de vraag wie als opdrachtgever van het onderzoek fungeerde en wie voor de financiële kosten van dit onderzoek verantwoordelijk gehouden kon worden, door RCBB en kerkenraad uiteenlopend beantwoord.	Een bepaling opnemen die aangeeft wie in dergelijke gevallen als opdrachtgever geldt en wie voor de bekostiging verantwoordelijk gehouden kan worden.	G30
11-9	Is onpraktisch. Zonder hiernaast staande suggestie is 11.9 niet van toepassing.	Te overwegen valt om te bepalen dat het college van kerkrentmeesters/diakenen voor het aangaan van "zware " overeenkomsten en tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de kerk/diaconie zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidsstelling voor een schuld van een ander verbindt, altijd de toestemming nodig heeft van de kerkenraad, danwel dat de kerkenraad altijd schriftelijk dient te verklaren dat het past binnen het beleidsplan en de begroting.	Anoniem
11-9-1	Het is gebleken dat een door het RCBB op te stellen en bij te houden lijst veel arbeid en ook voortdurende discussies met zich mee brengt.	Zinsnede 'van cultuurhistorische of architectonische waarde' schrappen.	R1, 3, 4

	<p>De door het RCBB bij te houden lijst dient alle kerkgebouwen van de tot de Protestantse Kerk in Nederland behorende gemeenten te omvatten. De orgels van cultuurhistorische waarde worden op een aparte lijst vermeld.</p> <p>-----</p> <p>In de praktijk stelt deze bepaling weinig voor. Wel dient voor een groter aantal rechtshandelingen toestemming gevraagd te worden, maar veelal is er geen sprake van deze zaken in de gemeente, waardoor het in feite niet meer is dan een "papieren" kwestie.</p> <p>-----</p> <p>--</p>	<p>-----</p> <p>Toegevoegd zou kunnen worden dat het RCBB jaarlijks een gesprek heeft met deze gemeente over de financiële situatie.</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>Toevoegen: en bezwaren van</p>	<p>-----</p> <p>R7</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>Mr. G. de Jong/Mr. M. Eker</p>
11-10		Rol van kerkelijke rechter bij RCBB weghalen en onderbrengen bij RCBG	Mr. G. de Jong
11-10-1	Onduidelijke formulering	Essentie moet zijn dat elke geleding bezwaren kan indienen bij het RCBB over besluit op vermogenrechtelijk terrein.	R4
11-11 geheel	<p>Jaarlijks budget voor classis is ontoereikend om voorgeschreven taken minimaal uit te voeren</p> <p>-----</p> <p>Bijdrage LDC is te weinig. De bijdrage van € 1500,- moet minimaal worden verdubbeld om de gewone dagelijkse kosten te dekken en dan is er nog niets voor de andere taken die de classis heeft. Elke classis moet minimaal een scriba hebben op basis van een officiële vrijwilligersvergoeding, gezien de hoeveelheid werk dat er gedaan moet worden.</p> <p>-----</p>	<p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>Leg in een generale regeling iets vast over onkosten, vergoedingen in het algemeen, onkosten vergoeding scriba van de classicale vergadering e.a.</p>	<p>CV38</p> <p>-----</p> <p>CV21</p> <p>-----</p> <p>CV18</p>
11-11-1	Omslag is indirect quotum. Afspraak was oorspronkelijk om één quotum te hebben waar alle kerkenwerk uit betaald zou worden. Met omslag ontstaan ongelijke / ingewikkelde situaties.		CV38
11-11-5		Toevoegen: aanwijzing 2 kerkrentmeesters uit CV als onafhankelijke deskundigen zoals hier bedoeld (bevordert tevens saamhorigheid gemeenten)	CV14
11-12 en 14	Komt niet voor	Schrappen	CV46
11-20	Onduidelijkheid in begroting en rekening	In een nieuwe GR dan wel ord. 11-20 zijn bepalingen noodzakelijk m.b.t. het onderscheiden van geldstromen en 'business units'	VKB
11-21	RCBB is vergrijsd gezelschap	<p>Wijzigen: Zittingstermijn terugbrengen tot maximaal 4 jaar en ¼ jaarlijks aftreden via rooster van aftreden</p> <p>-----</p> <p>Centraliseer m.b.t. bepaalde beheersdaden het regionale toezicht en bundel daarin deskundigheid</p> <p>-----</p> <p>Behoud een relatie tussen adviseren en toezicht</p>	<p>CV35</p> <p>-----</p> <p>VKB</p> <p>-----</p> <p>VKB</p>
11-21-1	Bepaling dat aantal RCBB gelijk moet zijn aan aantal ACV's voegt niets toe.	Schrappen	R4
11-21-2	--	Geef het landelijke platform van RCBB's een plaats in de kerkorde. Vervolgens kan dit richtlijnen opstellen waaraan	R7

	----- -- ----- -- ----- De zittingsperiode van maximaal twee maal 4 jaar is onhandig. Hierdoor kunnen bepaalde noodzakelijke deskundigheden verloren gaan.	gemeenten zich hebben te houden ----- Aanwijzing voorzitter door ACV schrappen; toevoegen dat college voorzitter en secretaris kiest uit zijn midden ----- Inzake aanbeveling door classicale vergaderingen: - schrappen; - RCBB moet profielen met verschillende deskundigheden kunnen geven bij verzoek om aanbeveling door CV's. ----- Maximum van aaneengesloten zittingstijd verhogen (tot 12 jaar)	----- R1, R4, R7 ----- R1, R7 R3 ----- R7
11-21-3		Bepaling kan worden geschrapt, want geldig in het algemeen.	R4
11-22 en 11-23	Het werk van RCBB wordt meer bepaald door het voorgeschrevene in ord. 11-8-3	De opsomming in 11-22 en 11-23 drastisch inkorten	P. van Genderen
11-22-2	----- Toezicht kan vaak pas achteraf worden uitgeoefend op het moment dat de jaarrekening wordt beoordeeld. Het RCBB loopt dan achter de feiten aan ----- -- ----- --	----- -- ----- Toezicht op beheer plaatselijke archieven overhevelen naar periodieke visitatie. Bij het vierjaarlijkse bezoek kan hierover eenvoudig een controle worden uitgevoerd. ----- Wellicht onderscheid aanbrengen in taken waarvoor wel een specifieke toestemming en taken waarvoor geen specifieke toestemming nodig is	R7 ----- R3 ----- R7
11-23 geheel	--	----- Toevoegen nieuw lid: 'De RCBB's stellen een landelijk platform in welke tenminste één maal per jaar vergadert. In dit platform hebben tenminste twee leden van elk van de regionale colleges zitting. Van het platform maken ook deel uit de gemeenteadviseurs kerkbeheer van de dienstenorganisatie. Het platform stelt nadere richtlijnen op voor de werkwijze en uitoefening van de taken van de regionale colleges. Het platform kiest uit zijn midden een voorzitter.' Dit punt eventueel koppelen aan vraag over (voort)bestaan van generaal college onderzoek beheerszaken	R1, R4 ----- R4
11-23-1	Het door de synode aangewezen orgaan is de landelijke werkgroep kerkbouw. Deze werkgroep heeft zich echter in hoofdzaak tot taak gesteld richtlijnen en modellen op te stellen t.b.v. hergebruik en herbestemming van kerkgebouwen. Beoordeling van plannen van plaatselijke gemeenten inzake de in lid 1 genoemde onderdelen wordt door hen niet gedaan. Overleg hierover heeft geleid tot de instemming van de landelijke werkgroep met het feit dat de beoordeling gebeurt door een door een RCBB ingestelde werkgroep. Dit dient echter wel in de kerkorde geregeld te worden. Het is de bedoeling van het platform om regionale werkgroepen	----- Toevoegen: 'zijnde de landelijke werkgroep kerkbouw en de door haar ingestelde regionale werkgroepen kerkbouw'.	R1

	kerkbouw in te stellen, bijvoorbeeld per steunpunt één. Nadere uitwerking hiervan zal nog door het platform gedaan worden. ----- Wat is de toegevoegde waarde hiervan, werkt in de praktijk nauwelijks		R7
11-24-1	Onafhankelijke rekenkamerfunctie noodzakelijk in beleidsprocedure van de landelijke kerk ----- Naam suggereert ten onrechte bemoeienis met RCBB's	"Het generaal college voor onderzoek van beheerszaken heeft tot taak gevraagd of ongevraagd een onderzoek in te stellen naar de rechtmatigheid en de doelmatigheid van het door de generale synode en de kleine synode gevoerde financiële beleid en beheer". ----- Naam van het generaal college wijzigen.	VKB R5
11-24-2	Meer aandacht voor de kwalitatieve samenstelling is nodig	Verklein de omvang en vergroot de kwaliteit van de leden	P. van Genderen
12 geheel	----- Het college kan niet controleren of de in de uitspraken opgelegde voorschriften door partijen worden uitgevoerd. Het mist "wetshandhavers", die controleren of de door het college gedane uitspraken worden nageleefd. ----- ----- De beschuldiger krijgt inzage in alle stukken en de beschuldigde wordt in zijn of haar bijzijn gehoord. Niet wordt aangegeven dat de beschuldiger benadeelde moet zijn. ----- Het feit dat de colleges regionaal zijn, heeft tot gevolg dat in tuchtzaken tegen predikanten naaste collega's tot oordelen geroepen worden. ----- Procedures duren lang en de doorlooptijden zijn niet te voorspellen en geven een zware (emotionele) belasting voor de bestuurders/ambtsdragers van de plaatselijke kerk. ----- Besluiten kunnen alleen procedureel getoetst worden en dat is een gemis.	----- Toevoegen: doorverwijzing naar ander ressort mogelijk maken ----- Toevoegen: Partijen verplichten het college binnen 6 weken na de uitspraak te berichten of aan de verplichtingen die uit de uitspraak van het college voortvloeien is voldaan ----- Toevoegen: verschoningsrecht ----- Toevoegen: het GCBG doet (net als GCO) einduitspraak ----- Toevoegen: beroep bij het generaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft schorsende werking (staat nu in de generale regeling kerkelijke rechtspraak) ----- Toevoegen: iedereen mag een college op feiten attent maken en het college mag tot onderzoek en behandeling van deze feiten overgaan, maar alleen rechtstreeks benadeelden kunnen partij ter zitting zijn. ----- aantal colleges (opzicht en bezwaren en geschillen) verminderen (drie of vier) met elk tien leden, waarbij bepaald wordt dat een zaak behandeld wordt door vijf leden. ----- Stel de procedure in volgens de werkwijze zoals deze in de (burgerlijke) Algemene Wet Bestuursrecht is vastgelegd. ----- Toevoegen: besluiten worden ook inhoudelijk getoetst	BG7 BG6 BG7 BG7 BG7 BNP BNP B. Verweij WG Amersfoort-Vathorst

12-2-3	zittingsperiode met 1x verlengen zodat men meer expertise kan opdoen ----- aansluiten bij ord. 4-29-2 ----- zittingstijd voor de leden van het college is kort, mede gezien de kwalificaties die worden gevraagd. -----	Toevoegen: zittingsperiode met 1x verlengen ----- 2e zin herformuleren: "Bij de samenstelling van het college wordt er naar gestreefd dat personen worden benoemd die een van de drie ambten ten tijde van hun benoeming bekleeden of bekleed hebben, zodat kennis van de drie ambten bij leden van het college aanwezig is" ----- Wijzigen: '8 jaar' in 'twee periodes van 4 jaar' ----- Toevoegen: herbenoembaarheid ----- Toevoegen: rooster van aftreden	BG1 ----- BG4 ----- BG7 ----- BG8 ----- BG2
12-2-5	Eén juridisch adviseur is te weinig, gezien de soms ingewikkelde juridische zaken en het juist opstellen van de uitspraak.	Toevoegen: er is meer dan 1 jurist betrokken bij het college (als adviseur of als lid)	BG1
12-2-7	aanpassen conform "voorziening 9" van de Commissie van Overgang	Wijzigen: aantal collegeleden en samenstelling	BG7
12-2-9	aanpassen conform "voorziening 9" van de Commissie van Overgang	Wijzigen: aantal collegeleden en samenstelling	BG7
12-2-11	tertius overbodig/er zijn geen tertii ----- Er zijn geen tertii	Wijzigen: tertius schrappen ----- Herformuleren: "naast de leden worden 5 plaatsvervangers benoemd" (zonder te spreken van secundi en tertii)	BG1, BG2 ----- BG4
12-3-1		Toevoegen: een bezwaar van een WK tegen een besluit van AK wordt in afschrift toegezonden aan BM CV	CV14
12-3-4	Regels uit het bestuursrecht overnemen -----	Toevoegen: termijn van 6 weken ----- Toevoegen: WK stuurt een bezwaar tegen AK in afschrift aan de CV	BG7 ----- CV4
12-3-5	De voorzitter kan nu alleen "op een daartoe strekkend" verzoek de tenuitvoerlegging of werking van een bestreden besluit opschorten. De voorzitter kan dat niet "ambtshalve" zonder een verzoek daartoe doen (kon in de HKO wel)	Aanvullen: de voorzitter kan ook "ambtshalve" de tenuitvoerlegging of werking van een bestreden besluit opschorten	BG7
12-6-3	niet alle klagers realiseren zich dat taak en bevoegdheden van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (rcbg) beperkt zijn. Na uitspraak van het rcbg blijft de situatie dikwijls onopgelost. Gewenst zou zijn op te nemen dat het rcbg de bevoegdheid krijgt om voor of na het doen van de uitspraak de zaak te verwijzen naar het rcbg met acceptatieplicht voor betrokkenen en visitatie. Het rcbg kan immers zelf niet tot mediation overgaan zonder in de bevoegdheden van het regionale college voor de visitatie te treden.	Toevoegen: het college krijgt de bevoegdheid om voor of na het doen van de uitspraak de zaak te verwijzen naar het college van visitatoren met acceptatieplicht voor betrokkenen en visitatie	BG8
12-7	De rol van derde belanghebbenden, betrokkenen.	Verduidelijken wie onder het woord 'betrokkenen' vallen	Mr. J. Broekhuizen
12-7-3	Hiertegen kan bezwaar worden gemaakt op grond van art. 21 of 22 van het EVRM	Wijzigen: zittingen zijn openbaar tenzij het college anders bepaalt.	Mr. J Broekhuizen
12-7-5	Beter positief formuleren	herformuleren: "het college is bevoegd uitspraken inzake een bezwaar of een geschil te doen als tenminste vier leden van het college daarbij aanwezig zijn"	BG4

12-7-9	<p>Het is tijvertragend en kost geld. Verzending van de uitspraak per e-mail met ontvangstbevestiging is voldoende. Indien die ontvangstbevestiging niet komt kan altijd nog aangetekend worden verstuurd.</p> <p>-----</p> <p>de regionale colleges dienen bij hun uitspraak die naar het generale college wordt gezonden ook een afschrift van het achterliggende dossier te voegen. De juistheid van een regionale uitspraak kan immers niet worden beoordeeld zonder dossier.</p> <p>-----</p> <p>Het voorschrift dat een gelijkkluidend afschrift van de uitspraak door de secretaris van het college gewaarmerkt moet worden, betekend veel heen en weer zenden van uitspraken (eerst t.b.v. de ondertekening en vervolgens t.b.v. de ondertekening van de afschriften)</p>	<p>Schrappen: het woord "aangetekend"</p> <p>-----</p> <p>Wijzigen: alleen aangetekend aan partijen en aan de rest per gewone post</p> <p>-----</p> <p>Toevoegen: de regionale colleges dienen bij hun uitspraak die naar het generale college wordt gezonden ook een afschrift van het achterliggende dossier te voegen.</p> <p>-----</p> <p>Toevoegen: toegevoegd secretaris mogelijk maken of schrappen: een door de secretaris voor gelijkkluidend gewaarmerkt afschrift moet worden verzonden</p>	<p>BG2</p> <p>-----</p> <p>BG7</p> <p>-----</p> <p>BG7</p> <p>-----</p> <p>BG7</p>
12-8 geheel	In deze ordinantie ontbreekt ten aanzien van het beroepschrift een voorschrift naar analogie van ordinantie 12-5-2. Ook ten aanzien van het beroepschrift moet worden bepaald dat appellat in de gelegenheid moet worden gesteld dit aan te vullen indien het niet voldoet aan het bepaalde in ord. 12-8-2.	toevoegen: appellant moet in de gelegenheid worden gesteld het beroepschrift aan te vullen	BG7
12-8-2	In ordinantie 12-8-2 wordt niet voorgeschreven dat een beroepschrift moet zijn voorzien van een handtekening, terwijl dan ten aanzien van een bezwaarschrift in ordinantie 12-5-1e wel wordt voorgeschreven	toevoegen dat beroepschrift ook voorzien moet zijn van handtekening	BG7
12-8-3	De voorzitter kan nu alleen "op een daartoe strekkend" verzoek de tenuitvoerlegging of werking van een bestreden besluit opschorten. De voorzitter kan dat niet "ambtshalve" zonder een verzoek daartoe doen (kon in de HKO wel)	Aanvullen: de voorzitter kan ook "ambtshalve" de tenuitvoerlegging of werking van een bestreden besluit opschorten	BG7
12-9-4		Wijzigen: alleen aangetekend aan partijen en aan de rest per gewone post	BG7
	Het GCBG is in meer situaties beroepsinstantie, dus een algemenere formulering is passend	Wijzigen: 'het regionale college voor de behandeling van ... in het geding was' in een algemenere formulering	BG7
12-10 geheel	De termijn is erg kort (binnen 60 dagen na de dag waarop het rcbg zijn uitspraak verzond) Dat wringt wleens met de vergaderfrequentie van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (gcbg).	Toevoegen: de mogelijkheid voor het generale college om de termijn waarbinnen een uitspraak van een regionaal college kan worden vernietigd of onjuist kan worden verklaard –eventueel onder opgave van redenen– te verlengen	BG7
12-12 geheel	In de praktijk komt revisie ook voor de behandeling van een bezwaar, nu onlogische volgorde in de kerkerde	Wijzigen: revisie vóór de behandeling van een bezwaar plaatsten	BG4
12-12-4 en 5	De leden 4 en 5 zijn niet goed afgestemd. Zoals het er nu staat, is er alleen bezwaar mogelijk als een revisieverzoek is afgewezen; als echter een revisieverzoek niet in behandeling is genomen lijkt er niets meer mogelijk te zijn.	Samenvoegen: leden 4 en 5, zodat bezwaar mogelijk is als een revisieverzoek wordt afgewezen én als het niet in behandeling is genomen	BG7
	Het rechtsgevolg van een besluit op een revisieverzoek zou beter geregeld moeten worden. In de situatie dat bij het gcbg bezwaar is ingediend en tegelijkertijd bij het betreffende orgaan een revisieverzoek is ingediend, zou strikt formeel gesproken het besluit op het revisieverzoek geldig worden als daartegen niet ook bezwaar wordt ingediend. Dit kan worden ondervangen door op te nemen dat het	Toevoegen: het bezwaarschrift wordt tevens geacht gericht te zijn tegen het besluit op het revisieverzoek als dat is afgewezen	BG7

	bezwaarschrift ook geacht wordt gericht te zijn tegen het besluit op het revisieverzoek als dat afgewezen is.		
		Toevoegen: het revisieverzoek moet ter kennisneming van het generale college worden gestuurd, als tegelijkertijd bezwaar bij dit college is ingediend	BG7
Algemeen	Voor de positie van de kerkelijk werker is de (HBO)opleiding het onderscheidend criterium	Neem de bepalingen inzake opleiding KW op in een nieuwe ord. 13: 'De opleiding van predikanten en kerkelijk werkers'	VKW
13-3-6	Van de door de generale synode benoemde hoogleraren en docenten wordt gevraagd dat zij beloven zich in hun werkzaamheden bij de opleiding van de predikanten te zullen bewegen in de weg van het belijden van de kerk. Deze formulering is naar onze mening te vaag. Al respecteren wij een zekere academische vrijheid, hier gaat het wel over hen die verantwoordelijk zijn voor de opleiding en vorming van de dienstknechten van het Goddelijk Woord.	Het betreffende artikel van de kerkorde zodanig aanpassen dat van de hoogleraren en docenten ondubbelzinnig wordt gevraagd dat zij de drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest belijden, en dat zij in hun werkzaamheden de Heilige Schrift als enige bron en norm voor de kerkelijke verkondiging en dienst erkennen (cf. KO I).	G14
13-9-4	In de vragen die bij het colloquium worden gesteld ontbreekt een vraag waarin van de betrokkenen expliciet wordt gevraagd of zij de Heilige Schrift als enige bron en norm van de kerkelijke verkondiging en dienst erkennen. In de Hervormde Kerkorde was deze verwijzing misschien enigszins vaag, maar wel expliciet aanwezig ('naar uitwijzen van het heilig Evangelie'). Naar onze overtuiging mag deze vraag niet ontbreken in het toelatingsgesprek tot de ambtelijke dienst als predikant. Bovendien overstijgt deze vraag onzes inziens de vraag m.b.t. de bijzondere verbondenheid met het gereformeerde of het lutherse belijden.		G14
13-19	De kerkorde laat spanning bestaan tussen de vereisten aan de opleiding van een predikant en het oordeel van de geschiktheidscommissie. Graag verhelderen.		A.J. Jonker
13-20	De tijdsinvulling van het studieverlof geeft nog wel eens problemen (kleinere perioden). ----- Toetsing van relevantie ontbreekt Termijn 3 maanden is lange tijd voor een gemeente Anderzijds, in zo'n periode helemaal "uit" de gemeente is er ook echt tijd vrij voor studie. Andere vormen (bijvoorbeeld regelmatig een bijspijkerweek) gaan vooral gepaard met extra druk(te) rondom die weken, omdat al het overige werk ook gewoon doorgaat. Ervaring met de verplichte nascholing bijv. is, dat de kerkdiensten doorgaan en vergaderingen en toerustingavonden etc. worden gepland als dominee weer terug is ----- Overleg over studieverlof geschiedt niet spontaan. Er wordt weinig gebruik van gemaakt. -----	Studieverlof soepeler hanteren i.v.m. verdeling tijd (bijv. 3 of 4 gelijke perioden, zie ook artikel 19-1 grpt) ----- ----- CV, dan wel Pm, laten het opnemen van studieverlof over aan de betreffende kerkenraad en werkgemeenschap	CV36 CV38 CV42 CV31
13-20-4	Overleg tussen CV en kerkenraad en/of predikanten over studieverlof predikanten is voor verbetering vatbaar, gebeurt nauwelijks want velen vinden dit een onnodige bemoeizucht van het BMCV -----	KO 3-16.4 Gen. Reg.art.19.1. Studieverlof is een zaak van de kerkenraad en over de periode van opname moet het overleg met het moderamen van de classis komen te vervallen	CV21

	Wat kan het BMCV met de mededeling van de predikant als bedoeld in 13.20.4? Lijkt een 'loze' bepaling.		CV16
	Studieverlof wordt gemeld, de classis heeft geen invloed op de keuze van periode, onderwerp enz.	Voorstel is dat de classis kijkt naar inhoud, frequentie en periode en evaluatie	CV40
	Bepaling over opnemen van en toezicht op studieverlof te vrijblijvend.	Laat BMCV inhoud studieverlof toetsen waarna het al of niet wordt verleend	CV51
	Periode van studieverlof is noodzakelijk i.v.m. zwaarte van het ambt	Bepaling opnemen dat studieverlof doelgericht is (op echte nascholing)	CV43
	CV heeft geen 'grip' op inhoud, op studieverloven van predikanten moet meer controle zijn.		CV48
		Studieverslagen van predikanten moeten ondertekend worden door bijv. hoogleraren of anderen en toegestuurd worden aan de classicale vergaderingen. Dit met het oog op het feit dat het zinvol kan zijn het verslag als bezinningsonderwerp in een classicale vergadering te bespreken en dit 'gestalte geeft aan de betrokkenheid van gemeenten op elkaar'.	CV50
	BMCV krijgt meestal ook het onderwerp van de studie te horen. Predikant regelt veelal zelf vervanging		CV49
	Het voor akkoord tekenen van de classicale vergadering voor onkostenvergoeding studieverlof is inadequaar, een scriba BMCV is geen accountant		CV 1

OVERGANGSBEPALINGEN

33b	Zin van het horen van CV door commissie bijzondere zorg onduidelijk	Verduidelijken: doel voor het horen van CV of: laten vervallen!	V1
33		Indien deze blijft bestaan: toevoegen dat RCBB in vroeg stadium door CBZ wordt geraadpleegd. Inhoud van inbreng van RCBB's bovendien nader omschrijven	R1 en R4
202		Schrappen als de synode gehalveerd wordt en de grootte van het moderamen wordt vastgesteld op 5	Mod GS

GENERALE REGELING PREDIKANTSTRAKTEMENTEN

19 geheel	Studieverlof te vrijblijvend	Toevoegen: bepaling dat studieverlof gericht moet zijn op echte navolging	CV43
19-1	Periode van 3 maanden is te lange tijd vanuit perspectief gemeente	Toevoegen: de verdeling periode kan soepeler worden gehanteerd (bv 3 of 4 perioden)	CV36
19-3	In artikel 19-1 wordt het studieverlof "opgenomen"; in artikel 19-3 wordt het studieverlof "verleend".	Gelet op de andere bepalingen ter zake moet hier het woord 'verleend' worden gewijzigd in "opgenomen" (dan wel de andere bepalingen in overeenstemming worden gebracht met "verleend", waarbij ook wordt aangegeven door wie dit dan wordt verleend)	RACVB
20-5	Procedure onduidelijk. Afstemming ontbreekt.	Toevoegen: de garantie dat het BMCV vooraf wordt betrokken bij oordeelsvorming RCBB bij dreigende	CV3

		insolvabiliteit	
36	In de praktijk blijkt het onmogelijk om zes uur consulentenschap volledig in de tijd van de gemeente te doen. Veelal betekent een consulentenschap daardoor extra werk, zonder dat daar een vergoeding tegenover staat.	Toevoegen: het consulentenschap beperken tot het strikt noodzakelijke: het adviseren van de kerkenraad en het begeleiden van het beroepingswerk. Toevoegen: voor het overige kan de vakante gemeente een overeenkomst sluiten tot het verrichten van hulpdiensten Toevoegen: regeling voor onkostenvergoeding	BNP
37	Beëindiging van hulpdiensten geeft geen recht op wachtgeld. Voor interim-predikanten en voor predikanten die langdurig hulpdiensten verrichten is het ontbreken van wachtgeld echter niet vanzelfsprekend.	Geef predikanten die hulpdiensten verrichten recht op een overbruggingsuitkering gelijk aan de hoogte en duur van de WW-uitkering voor rekening van de gemeente. Daarbij kunnen de criteria (omvang en duur van de werkzaamheden) van de WW worden overgenomen. OF: Een extra toeslag op de vastgestelde vergoeding vanwege het risico van verlies aan inkomen.	BNP
41-1		"bezwaar" vervangen door "revisie"	BG7

GENERALE REGELING PREDIKANTSPENSIOENEN

GENERALE REGELING KERKELIJK WERKERS

4-2	Afgestudeerde theologen komen niet in aanmerking voor de functie van kerkelijk werker, omdat zij niet ingeschreven kunnen worden. Waarom toch die waterdichte schotten?		Cie. Preekconsenten
-----	---	--	---------------------

GENERALE REGELING FEDERATIE

4-3		Regelen dat bij toezending van de overeenkomst en regelingen ter kennisneming wordt aangegeven, wanneer de overeenkomst en regelingen overeenkomstig ord. 4-7-2 ter kennisneming van de gemeenteleden zijn neergelegd.	J. Terbijhe
-----	--	--	-------------

GENERALE REGELING DIENSTENORGANISATIE

11	In de jaarrekening en begroting van KIA en ICCO wordt geen onderverdeling aangebracht in de verschillende projecten. Dit dient wel te gebeuren anders kan de KS nooit weloverwogen de eindverantwoordelijkheid aanvaarden.	Verzoek aanpassing GR	G. van Maanen
----	--	-----------------------	---------------

GENERALE REGELING PREEKCONSENT

Geheel	<p>Volgens de generale regeling kan een kerkelijk werker in een gemeente waar óók een predikant werkt, geen preekconsent krijgen. Wij vinden die regel te beperkend - er kunnen goede redenen zijn om wél preekconsent te verlenen. In het algemeen: een beperkende regeling voor de preekconsenten bevordert de wildprekerij en werkt daardoor averechts.</p> <p>Het vereiste van een preekconsent wordt nu op grote schaal genegeerd</p> <p>Wat de behandeling van preekconsenten betreft is de verantwoordelijkheid BMCV en commissie van de KS niet duidelijk. Het BMCV wordt om een advies gevraagd, dat daarna door de commissie opzij gelegd kan worden. Wat is dan de toegevoegde waarde van het advies van het BMCV?</p>	<p>Regeling voor verkrijgen preekconsent verruimen zodat daartoe geschikte broeders en zusters preekconsent kunnen krijgen.</p> <p>Ook preekconsent mogelijk maken voor gemeenten met predikant</p> <p>Combineer een wat royalere toekenning van consenten met een strakker geregelde begeleiding i.p.v. rigide normering.</p> <p>Preekconsent alleen toekennen na extra studie grondtalen</p> <p>Toevoegen: CV tijdig informeren over verlopen van consenten waarna overleg door CV met betrokkene</p> <p>Betrokkenheid classicale vergadering als tussenniveau uit procedure schrappen</p> <p>Preekconsent kerkelijke werkers handhaven!</p>	<p>CV1</p> <p>CV1</p> <p>CV48</p> <p>CV48</p> <p>CV50</p> <p>CV20</p> <p>CV32</p>
4-3	Eerste toekenning voor 1 jaar is administratief en praktisch onhandig	Wijzigen: 1 ^e toekenning preekconsent voor twee jaar.	CV36
5b	Eerste toekenning voor 1 jaar administratief en praktisch onhandig	<p>Wijzigen: 1^e toekenning preekconsent voor twee jaar.</p> <p>Toevoegen: maximum termijn voor afhandeling procedure toekenning</p> <p>Wijzigen: Bij verlenging niet opnieuw preek vragen; eventueel eisen opschrijven of minimum aantal diensten voorschrijven bij eerste toekenning;</p> <p>Na 4 jaar geen mentor meer noodzakelijk Verduidelijk de regelgeving en zorg voor eenduidigheid inzake begeleiding en toezicht</p> <p>Preekconsent alleen toekennen na extra studie grondtalen</p>	<p>CV36</p> <p>CV17</p> <p>CV39</p> <p>CV7</p> <p>CV48</p>
6-1	Volgens de generale regeling kan een kerkelijk werker in een gemeente waar óók een predikant werkt, geen preekconsent krijgen. Wij vinden die regel te beperkend - er kunnen goede redenen zijn om wél preekconsent te verlenen. In het algemeen: een beperkende regeling voor de preekconsenten bevordert de wildprekerij en werkt daardoor averechts.	Ook preekconsent mogelijk maken voor gemeenten met predikant	CV1
6-2	Toezicht op voorgaan in kerkdiensten van kerkelijk werkers. Aanvraag preekconsent wordt bemoeilijkt door CV		M. Kremer

	De "tussenlaag" van (het breed moderamen van) de classicale vergadering is een onnodige barrière bij het contact tussen de gemeente met de commissie preekconsent van de kleine synode	Laat de "tussenlaag" van (het breed moderamen van) de classicale vergadering weg.	CV20
6-3	De "tussenlaag" van (het breed moderamen van) de classicale vergadering is een onnodige barrière bij het contact tussen de gemeente met de commissie preekconsent van de kleine synode Wat de behandeling van preekconsenten betreft is de verantwoordelijkheid van het BMCV en de commissie van de KS niet duidelijk. Het BMCV wordt om een advies gevraagd, wat daarna door de commissie opzij gelegd kan worden. Wat is dan de toegevoegde waarde van het advies van het BMCV? Het adviseren inzake een preekconsent is voor onze CV lastig gebleken. Het is bijna onmogelijk om te bepalen of er op een andere wijze in de preekvoorziening kan worden voorzien. In de praktijk blijkt dat gemeenten ook niet preekconsenthouders laten voorgaan in de eredienst. Het BM heeft niet de vrijmoedigheid de gemeenten erop te wijzen dat zij onrechtmatig handelen.	Laat de "tussenlaag" van (het breed moderamen van) de classicale vergadering weg.	CV20 CV32 CV46
6-5	Eerste toekenning voor 1 jaar is administratief en praktisch onhandig	Wijzigen: 1 ^e toekenning preekconsent voor twee jaar.	CV36
6-8	Soms een leemte tussen verlopen en opnieuw verkrijgen van consent De procedure om een preekconsent te verkrijgen heeft onze instemming. Helaas gaan er toch 2 personen in onze classis, die hun preekconsent hebben laten verlopen, regelmatig voor. Hierop zijn geen sancties mogelijk, tenzij gemeenteleden klagen. Helaas duurt het onderzoek door de commissie voor het verlenen van preekconsent heel erg lang. Aan de kerkelijk werker die preekconsent krijgt voor 4 jaar wordt een mentor toegewezen. Omdat het preekconsent elke vier jaar aangevraagd wordt moet er ook elke 4 jaar weer een mentor aangesteld worden zodat de praktijk is dat de kerkelijk werker levenslang een mentor heeft. Is dit de bedoeling van de kerkorde? Regeling tijdrovend, bv door bij verlenging weer preek te moeten inleveren; er is geen inhoudelijke feedback en geen controle of er sprake is van eigen preek Vaak zijn de voorschriften te omslachtig. Ook duiden ze soms op een betrokkenheid die er niet is. Er is veel onbekendheid hierover bij de gemeenten en soms wordt er gehandeld en wordt je als classis voor voldongen feiten geplaatst; de sturing vanuit de classis behoeft duidelijke voorschriften.	Toevoegen: termijn waarbinnen een aanvraag tot verlenging moet zijn afgerond Opnemen dat de classicale vergadering vroegtijdig op de hoogte wordt gesteld van de preekconsenten die gaan verlopen om de mogelijkheid te creëren hierover met de betreffende persoon in gesprek te gaan. Toevoegen maximum termijn voor afhandeling procedure toekenning Mentorschap kan na een zekere periode vervallen. Niet langer preek vragen bij verlenging. Schroef eisen eventueel op of stel minimum aan aantal diensten waarin men mag voorgaan. Pas de regelgeving aan de praktijk aan en maak de voorschriften over de verschillende vormen van preekconsent eenduidig qua begeleiding/toezicht.	VKW CV50 CV17 CV7 CV42 CV21

GENERALE REGELING KERKMUSICI

2-3	Deze GR is 'topzwaar'. Wat in de GR uitzondering is, is in het overgrote deel van de gemeenten de regel.	Verwijderen: in overleg met het daartoe aangewezen onderdeel van de dienstenorganisatie	VKB
-----	--	---	-----

GENERALE REGELING KERKELIJKE RECHTSPRAAK

geheel		toevoegen: voor wiens rekening kosten van deskundigen komen.	O5
3-1 en 3-2	Adequate informatie aan alle betrokkenen over de voortgang blijft nogal eens achterwege. Soms ontvangt een klager zelfs geen bevestiging van ontvangst van de klacht.		SMPR
3-2	Kan aanleiding geven tot onnodige correspondentie met partijen	Verwijderen: de voorwaarde dat de termijn waarbinnen een uitspraak tegemoet kan worden gezien alleen onder opgave van redenen kan worden verlengd.	BG7
3-3	Op dit moment spreekt de kerkorde uitsluitend over "redelijke termijn".	Voeg concrete termijnen toe waarbinnen zaken behandeld worden, conform de afspraken die op dit punt zijn gemaakt met de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten.	
7-5	De wrakingprocedure zou wel eens de toets der kritiek niet kunnen doorstaan als er bij de burgerlijke rechter over de procedure geklaagd zou worden. Vergelijk art. 13 generale regeling waarbij het generale college één van de colleges kan aanwijzen in geval er meer colleges betrokken zijn.	Toevoegen: de zaak wordt behandeld door een opzichtcollege uit een aangrenzend ressort (of dit college door het generale college laten aanwijzen) in geval van de wrakingprocedure	O5
8-1	Het BMCV fungeert nu meer als 'doorgeefluik'. De taken van het BMCV in deze procedure moeten duidelijker beschreven worden zodat het GCA kan toetsen of het BMCV de juiste stappen heeft gezet. -----	Toevoegen: bevoegdheid gcao bij kerkenraad en classis stukken op te vragen die het van belang acht voor de behandeling van de voorgelegde zaak. ----- Toevoegen: het GCA ontvangt de briefwisseling tussen het BMCV en de visitatie om te weten met welke opdracht de visitatie aan het werk is gegaan.	GCAO ----- GCAO
10 geheel	----- -----	toevoegen: kleine synode als instantie waaraan de uitspraak van het generale college moet worden toegezonden ----- Toevoegen: bij besluit tot toepassing van ord. 3-21, dient 2/3 van aanwezigen in te stemmen ----- Toevoegen: beslissingen dienen in de vergadering genomen te worden	BG7 ----- GCAO ----- GCAO
10-2-g		Wijzigen: "generale commissie voor de behandeling van bezwaren en geschillen" in "generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen"	BG7
11	BMCV doet soms wat des kerkenraads is	Toevoegen: BMCV ook beroepsmogelijkheid	BG7
11-5		Verwijderen: beroep bij het gcbg heeft schorsende werking (en in ord. 12 opnemen)	
12-1	Er is verwarring door de combinatie van ord. 10-10-6 en het daarvan afwijkend art. 12 gr kr.	wijzigen: de tekst zodat de twee verschillende situaties in lid 1 worden	BG7

	<p>Ord. 10-10-6 spreekt van onverwijld in behandeling nemen en de klacht schriftelijk meedelen aan de beklagde door de colleges indien:</p> <p>* zij van oordeel zijn dat er reden is voor een onderzoek inzake belijdenis en wandel of ambtsvervulling, of</p> <p>* een beschuldiging ter zake is ingebracht.</p> <p>Art. 12-1 van de gr kr vermeldt dat de colleges "indien er aanleiding is een onderzoek te doen" daarvan mededeling doen aan degene die het onderwerp van onderzoek zal zijn.</p> <p>Art 12-2 bepaalt vervolgens dat het college een afschrift van een ingebrachte beschuldiging of verzoek van de kerkenraad e.a. aan de beklagde zendt.</p> <p>Volgens deze regel zou het college dus bij iedere nieuwe kwestie eerst moeten beslissen of "er aanleiding is". Daarnaast is er bij sommige colleges twijfel gebleven over de vraag of art. 12-1 toch niet op alle zaken slaat, dus ook op de zaken waar een beschuldiging is ingebracht of een verzoek door een ambtelijke vergadering is gedaan.</p> <p>Gevolg van de "brede" uitleg van artikel 12-1 van de gr kr is dat het college zich steeds eerst moet beraden over de vraag of er "aanleiding" is. Die beslissing is in het voorkomende geval genomen in een voorfase, zonder partijen te hebben gehoord en zonder veel motivering. Gevolg: geen transparante procedure en hoger beroep, ofschoon de eigenlijke zaak nog niet in eerste aanleg was behandeld.</p>	<p>samengebracht op dezelfde voet als in ord 10-10-6, zodat ieder misverstand zal zijn uitgesloten</p>	
12-3 en 4 geheel	<p>eerdere mondelinge behandeling mogelijk maken, omdat schriftelijke reacties ter voorbereiding van de mondelinge behandeling soms het conflict alleen maar vergroten</p>	<p>Toevoegen: eerdere mondelinge behandeling</p>	O2
12-5	<p>Soms wordt door een regionaal college voor het opzicht onzorgvuldig omgegaan met de privacy van betrokkenen: in een zaak met meerdere klagers tegen 1 beschuldigde, zijn alle verhalen aan alle klagers toegezonden. Zo kregen klagers ongevraagd en ongewenst details te weten van het handelen van de aangeklaagde jegens derden en werden de details van hun klacht onnodig verstrekt aan anderen.</p>		SMPR
14-5	<p>Dit artikel lijkt er vanuit te gaan dat alleen op verzoek van betrokkenen meegebrachte getuigen en deskundigen kunnen worden gehoord. Juist in het kader van een opzichtprocedure kan de noodzaak aanwezig zijn ambtshalve getuigen te horen.</p>	<p>Toevoegen: ambtshalve horen van getuigen, waarbij de kosten voor rekening van de kerk komen</p>	O5
15 geheel		<p>Toevoegen: nadere duiding van de termen "pastorale relatie" en "intimiderend gedrag" nader duiden</p>	O3
15-1	<p>Op dit moment wordt slechts in zeer algemene termen gesproken over tuchtwaardigheid van het zich niet houden aan het ambtsgeheim. In de praktijk blijkt dat predikanten die zijn aangeklaagd wegens seksueel misbruik, zich ook vaak schuldig hebben gemaakt aan het schenden van hun ambtsgeheim. Bovendien speelt het zorgvuldig omgaan met het ambtsgeheim uiteraard een rol wanneer een ambtsdrager is aangeklaagd en deze zal worden gehoord.</p>	<p>Werk uit welke sancties staan op het schenden van het ambtsgeheim. Onderscheid dient gemaakt naar het hanteren van het ambtsgeheim in het algemeen en naar het hanteren van het ambtsgeheim in het geval iemand is aangeklaagd en zich wil verdedigen. Besteed bovendien aandacht aan het conflict van plichten, dat kan leiden tot legitiem doorbreken van de geheimhoudingsplicht. Zie ook het "Protocol voor gemeenten die</p>	SMPR

		geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties”.	
15-9	----- Voorzitter van het rco heeft deze procedure een keer moeten gebruiken bij het horen van de echtgenote van de predikant die in een kwetsbare positie verkeerde	Toevoegen: verduidelijking WIE in bijzondere gevallen gehoord kan worden door één van de deskundigen tezamen met een ander lid van het college ----- toevoegen: procedure van art. 15-9 gr kr in het algemeen mogelijk te maken (horen door één lid + adviserend lid, gelet op de juridische waarborgen), waarbij vereiste is dat verslag wordt opgemaakt dat ter kennis wordt gebracht van betrokkenen en van het college in zijn geheel	O5 ----- O5
20-2		Toevoegen: wanneer het college van oordeel is dat de indiener van het bezwaar kennelijk onbevoegd is wordt het bezwaar afgewezen en wordt de betrokkene dus niet de gelegenheid gegeven op het bezwaarschrift te reageren.	BG7
20-4		toevoegen: mogelijkheid dat het generale college met toestemming van partijen van vertrouwelijke stukken kennis neemt, zonder dat het verplicht is partijen daarvan inzage te geven	BG7
22	Dit artikel lijkt alleen betrekking te hebben op een bezwaarprocedure. Er wordt wel melding gemaakt van behandeling als bedoeld in ordinantie 12-3-5 (bezwaar), maar niet van behandeling als bedoeld in ordinantie 12-8-3 (beroep)	duidelijker tot uitdrukking brengen dat dit ook voor beroepsprocedures geldt	BG7

Gemeenten

G1 – Laurenskwartier
 G2 – Wognum
 G3- Velsen-Noord
 G4 – Schagen
 G5 – Oegstgeest
 G6 – Bankrasgemeente
 G7 – Dussen
 G8 – Dronrijp
 G9 – Borne
 G10- Monnickendam
 G11- Marken
 G12- Zaandam
 G13- Dalfsen
 G14- Katwijk aan Zee / Immanuël
 G15- Benthuisen
 G16- Diepenveen
 G17- Putten
 G18- Giessendam-Nederhardinxveld
 G19- Ravenstein
 G20- Soesterberg
 G21- Beetsterzwaag
 G22- Wommels
 G23- Almere
 G24- Veenendaal
 G25- Beilen
 G26- Kampen
 G27- Annaparochie
 G28- Noordwolde
 G29- Balk
 G30- Waspik
 G31- castricum
 G32- Rotterdam-Kralingen
 G33- Rijswijk
 G34- Emmen
 G35- Strijen
 G36- Amsterdam ELG
 G37- Woudsend
 G38- Hoogland Amersfoort Noord
 G39- Hierden
 G40- Twijzelerheide
 G41- Sneek
 G42- Hoek
 G43- Barchem
 G44- Delft
 G45- Hall-Voorstonden

Algemene Classicale Vergaderingen

ACV 1- Overijssel-Flevoland
 ACV 2- Gelderland
 ACV 3- Noord-Brabant Limburg
 ACV 4- Utrecht
 ACV 5- Noord-Holland
 ACV 6- Zeeland
 ACV 7- Zuid-Holland

Classicale Vergaderingen

CV1- Goes
 CV2- Assen
 CV3- Meppel
 CV4- Amsterdam

CV5- Hoogeveen
CV6- West-Brabant
CV7- Woerden
CV8- Nijkerk
CV9- Walcheren
CV10- Apeldoorn
CV11- Zutphen
CV12- 'sGravenhage
CV13- Alkmaar
CV14- Deventer
CV15- Limburg
CV16- Zwolle
CV17- Gouda
CV18- Oost-Groningen
CV19- Delft
CV20- Doetinchem
CV21- Oost-Groningen
CV22- Edam-Zaandam
CV23- Tiel
CV24- Winterswijk
CV25- Arnhem
CV26- Schiedam
CV27- Hoofddorp
CV28- Zeist
CV29- Amersfoort
CV30- Gorinchem
CV31- Buitenpost
CV32- Emmen
CV33- Franeker
CV34- Westerkwartier
CV35- Harderwijk
CV36- Heerenveen
CV37- Alblisserdam
CV38- Leeuwarden
CV39- Dokkum
CV40- Enschede
CV41- Kampen
CV42- Sneek
CV43- Ede
CV44- 's-Hertogenbosch
CV45- Katwijk
CV46- Alphen aan den Rijn
CV47- Hardenberg
CV48- Hoorn-Enkhuizen
CV49- Haarlem
CV50- Hilversum
CV51- Nijmegen
CV52- Ommen
CV53- Wiersum
CV54- Drachten

Colleges van Bezwaren en Geschillen

BG1- Friesland
BG2- Zuid-Holland
BG3- Utrecht
BG4- Overijssel-Flevoland
BG5- Gelderland
BG6- Groningen-Drenthe
BG7- Generaal College
BG8- Zeeland
BG9- Noord-Brabant en Limburg

Colleges voor het Opzicht

- O1- Gelderland-Overijssel
- O2- Noord-Holland
- O3- Groningen-Drenthe
- O4- Generaal College
- O5- Zeeland

Regionale Colleges voor de Behandeling van Beheerszaken

- R1- Gelderland
- R2- Friesland
- R3- Utrecht
- R4- Noord-Holland
- R5- Groningen-Drenthe
- R6- Noord-Brabant en Limburg
- R7- Zuid-Holland

Colleges voor de Visitatie

- V1- Utrecht
- V2- Gelderland
- V3- Zeeland
- V4- Noord-Brabant en Limburg
- V5- Friesland
- V6- Zuid-Holland
- V7- Noord-Holland
- V8- Groningen-Drenthe
- V9- Overijssel-Flevoland

Overig

- BDO- Bestuur van de dienstenorganisatie
- BGS- Vereniging Beraad Grote Steden
- BNP- Bond van Nederlandse Predikanten
- Cie. Preekconsenten- Commissie preekconsenten
- FvD- Federatie van Diaconieën
- GCAO- Generaal college voor de ambtsontheffing
- Management DO- management dienstenorganisatie
- Mod GS- moderamen generale synode
- RACVB- Beraad van regionaal adviseurs classicale vergaderingen
- SMPR- interkerkelijk samenwerkingsverband tegen Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties.
- VKB- Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer
- VKW- Vereniging van Kerkelijk Werkers

6. SAMENVATTING

De commissie meent met dit rapport een duidelijk beeld te hebben gegeven van de wijze waarop de kerkorde op dit moment in de praktijk functioneert en op welke punten deze naar haar mening voor verbetering vatbaar is. Zij kwam daarbij tot de navolgende belangrijkste constatering, conclusies en aanbevelingen.

BELANGRIJKSTE CONSTATERING

De commissie heeft geconstateerd dat verreweg het grootste deel van de gesignaleerde problemen samenhangt met het kleiner worden van onze kerk, dat zich op alle niveaus van de organisatie doet voelen. Hierdoor wordt het in toenemende mate moeilijk om aan bepaalde gedetailleerde eisen van organisatie en kwaliteit die de kerkorde stelt of veronderstelt, te voldoen.

BELANGRIJKSTE CONCLUSIES

Het kleiner worden van de kerk leidt tot kwantitatieve en kwalitatieve schaarste, met het oog waarop aanpassing van de regelgeving gewenst is. Verder zijn er bepaalde aspecten of gevolgen van de regelgeving die als storend worden ervaren en/of het imago van de kerk schaden en daarom eveneens om aandacht vragen.

De commissie trok 3 conclusies:

Conclusie 1

(met het oog op kwantitatieve schaarste)

Gelet op het kleiner worden van het beschikbare potentieel aan leden is het wenselijk dat:

- in elk geval de huidige omvang van de meerdere vergaderingen substantieel wordt teruggebracht;
- daarbij tevens wordt overwogen om de afvaardiging (en benoeming) van oud-ambtsdragers naar een meerdere vergadering (en in een college meer) mogelijk te maken;
- alle ambtelijke vergaderingen een grotere vrijheid krijgen om de ambtelijke samenstelling van hun vergadering te bepalen.

Conclusie 2

(met het oog op kwalitatieve schaarste)

Om de continuïteit in het kerkelijk bestuur te waarborgen is het wenselijk dat zittingstermijnen worden verruimd.

Om de kwaliteit van het kerkelijk bestuur te kunnen waarborgen is het tevens wenselijk dat ambtelijke vergaderingen kunnen besluiten hun taken te laten uitvoeren door een (breed) moderamen of door een samenwerkingsverband van deze vergaderingen

Conclusie 3

(met het oog op 'imago-gevoelige' storingen)

Specifieke problemen die verband houden met de regelgeving en waarvan uit het onderzoek is gebleken dat deze als storend worden ervaren en/of schade berokkenen aan personen of het imago van de kerk -zoals de behandeling van conflicten rond predikanten, de perforatieregeling en het functioneren van de generale synode- moeten zo snel mogelijk worden aangepakt.

BELANGRIJKSTE AANBEVELINGEN

De commissie stelde 18 aanbevelingen op met praktische oplossingsrichtingen voor de regelgeving inzake de gesignaleerde problemen die rechtstreeks verband houden met de conclusies en die overigens naar de mening van de commissie om een spoedige oplossing vragen.

NAWOORD

De commissie en de werkgroep danken de generale synode voor het in hen gestelde vertrouwen. Zij zijn bereid dit rapport toe te lichten en aanvullende vragen te beantwoorden.

Ook danken zij allen die aan dit onderzoek hebben meegewerkt door het invullen van de vragenformulieren, het inzenden van een reactie en het deelnemen aan de gesprekken. Hopelijk beantwoordt dit rapport aan de verwachtingen die deze evaluatie heeft gewekt en draagt het bij aan de oplossing van veel knelpunten die zij in hun dagelijkse omgang met de kerkorde ervaren.

De commissie en werkgroep evaluatie kerkorde